

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

Toplum Gönüllüleri Vakfı Yayınları

Gençlik Araştırmaları ve Politikalar Departmanı

Birinci Baskı: İstanbul, Eylül 2015

ISBN: 978-605-84205-0-2

© Toplum Gönüllüleri Vakfı

Yazışma Adresi: Hobyar Mh. Aşirefendi Cad. Ankara-Konya Han No: 20 K: 4
34112 Eminönü - İstanbul

0212-522-10-30

www.tog.org.tr

e-posta: info@tog.org.tr

Araştırmacı: N.Ekrem Düzen
İzmir Üniversitesi

Araştırma Koordinasyonu: Başak Tuğsavul, Şebnem Keniş

Grafik Tasarım ve Uygulama: Güngör Genç

Baskı & Cilt: Alkan Matbaası Berkay Pasajı No: 7/1 Mecidiyeköy - İstanbul

İçindekiler

Araştırma Ekibi	
Önsöz	
Sunuş	
GİRİŞ	1
Araştırma Zemini ve Kavramsal Çerçeve	1
Araştırmanın Yöntemi	3
Karşılaştırmalı Bulgu Sunumu	4
1. KATILIMCILAR	6
1.1. Temel Demografik Bulgular	8
1.2. Eğitim-Öğrenim Bulguları	9
1.3. TOG'da Bulunma Süresi	12
1.4. Katılımcıların Coğrafi Hareketliliği	13
1.5. Dil, Etnik Kimlik, İnanç	16
2. GELİR, SOSYAL GÜVENCE, ÇALIŞMA	23
2.1. Ebeveyn Eğitim Düzeyi ve Çalışma Biçimi	23
2.2. Geçim Düzeyi ve Gelir Grubu	28
2.3. Sosyal Güvence Programı	30
2.4. Ek Gelir İçin Çalışma	31
2.5. Kimler Ek Gelir İçin Çalışıyor	34
2.6. Ek Gelir Çalışma Alanları	37
2.7. Barınma Maliyeti	38
3. KAMUSAL ALAN	41
3.1. Arkadaşlarla Görüşme Sıklığı ve Buluşma Yerleri	41
3.2. Şehir Dışına Seyahat	43
3.3. Yurtdışına Seyahat	46
3.4. Yaz Tatilinde Ne Yapıyorlar	47
3.5. 'Kız-Erkek' Beraber Yapılan Etkinliklere Bakış	50
3.6. İletişim ve İnternet	54

4. HAYAT SEÇİMLERİNE VE KİŞİSEL ALANA MÜDAHALE	55
4.1. Şehir, Üniversite, Bölüm Seçimine Müdahale	55
4.2. Seçimlere Müdahale Yönü ve Etkisi	58
4.3. Cep Telefonu Karıştırma ve Giyim Kuşama Müdahale	59
4.4. Seçimlere Müdahil Olmanın Kişisel Alana Müdahaleyle İlişkisi	60
5. BAĞIMSIZLIK	62
5.1. Sadece Aile İmkanlarıyla İdare Etme Süresi	62
5.2. Hiç Aile İmkanı Olmadan İdare Etme Süresi	65
5.3. Kimlerle Yaşıyorlar	68
5.4. Sevgililik	70
5.5. Farklı Kimliklerle Arkadaşlık	72
5.6. Aileden Ayrışma	74
6. SİYASİ KATILIM	76
6.1. Siyasi Partiye Üyelik	77
6.2. Siyasi Partiye Tanışma Yolları	77
6.3. Siyasi Parti Üyeliğiyle İlgilenmeme Nedenleri	78
6.4. İleride Siyasi Partiye Üyelik	79
7. ÖRGÜTLENME VE SİVİL KATILIM	80
7.1. TOG'la Tanışma	80
7.2. TOG'dan Başka STK'ya Üyelik	82
7.3. TOG'dan Başka STK'yla Tanışma Yolları	83
7.4. TOG'dan Başka STK'da Yer Almama Nedenleri	84
7.5. İleride Başka STK'ya Üyelik	85
7.6. Toplumsal Konularda Katılım	86
7.7. Avrupa Birliğine Üyelik	87
8. TOG FAALİYETLERİ VE TOG ALGISI	89
8.1. Eğitimler	89
8.2. Çalışmalar	91
8.3. Görevler	93
8.4. Gençlerin TOG'u Değerlendirmeleri	95
8.5. Farklılıklara Saygı	99
8.6. Yaşam Memnuniyeti ve Gelecek Umudu	101
9. DEĞERLENDİRME	104
10. TÜM CEVAP DAĞILIMLARI	115
11. KAYNAKLAR	149

Araştırma Ekibi

Araştırmacı:

N. Ekrem Düzen

İzmir Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. N. Ekrem Düzen Uygulamalı Psikoloji alanında Ankara Üniversitesi'nden doktora derecesi (2006), Uygulamalı Psikoloji alanında Hacettepe Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesi (1996), Bilgi Felsefesi alanında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesi (1996) aldı. Psikoloji alanında lisans derecesini ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden (1990) almıştır. 2010 Mart ayından bu yana İzmir Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde çalışmaktadır. TOG Vakfı Yayınları'ndan çıkan *TOG Etki Araştırması: Sivil Katılımın Sosyal ve Bireysel Gelişime Etkisi* (2010) ve *Üniversite Gençliğinin İhtiyaçları Araştırması'nın* (2009) yazarlarındandır.

Araştırma Koordinasyonu:

Başak Tuğsavul

1981 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. 2007-2011 yılları arasında TOG bünyesinde yürütülen sağlık ve toplumsal cinsiyet temaları projelerin koordinasyonunu yürüttü. 2012 yılında Gençlik Araştırmaları ve Politikalar Departmanı Yöneticiliği görevini üstlenen Başak Tuğsavul, halen İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde İnsan Hakları Hukuku Yüksek Lisans programına devam ediyor.

Şebnem Keniş

1987 yılında Adana'da doğan Şebnem Keniş, lisans eğitimini Boğaziçi Üniversite Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamladı. 5 yıl boyunca Boğaziçi Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü'nde faaliyet gösterdi. Ardından, Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden *Türkiye'de İslam ve Eşcinsellik Tartışmaları: LGBTQ Hakları Üzerine Müslümanlar Arasındaki Söylemsel Çatışmalar* (2012) başlıklı tezi ile yüksek lisans derecesi aldı. 2013 yılında 1 yıl süre ile Ipsos Türkiye'de Kantitatif Pazarlama Departmanı'nda junior araştırma uzmanı olarak çalıştı. Nisan 2014'den bu yana TOG Vakfı bünyesinde, Gençlik Araştırmaları ve Politikalar Koordinatörü olarak çalışıyor.

Önsöz

Toplum Gönüllüleri, 13 yıldan bu yana gençlerin öncülüğünde toplumsal barış, dayanışma ve değişimi hedefleyerek çalışmalarını sürdürüyor.

Toplum Gönüllüsü gençler, yıllardır Türkiye'nin her yerinde toplumun sorunlarına çözümler üreten projeleri hayata geçiriyorlar. Bu çalışmaların temel amacı, gençlerin bu projeleri hayata geçirirken kendi kişisel değerlerini fark etmeleri, birbirlerinin farklılıklarına saygı duymaları, yaratıcılıkları ile toplumsal yaşamın içinde değer kazanmaları ve bu toplumun bugününde ve geleceğinde söz sahibi olmalarıdır.

Bu araştırma ile Toplum Gönüllüsü gençlerin değerlerini ve toplum hizmeti yaparak ne tür duyarlıklar geliştirdiklerini daha iyi anlıyoruz. Bu anlamda, bu araştırma hem sivil toplumun geneline dair, hem de Toplum Gönüllülerine dair önemli bir bakış açısı sunuyor.

Toplum Gönüllüsü gençlerin toplumsal sorunların çözümüne yönelik olarak harekete geçmekte ve aktif yurttaşlar olarak tutum almakta gösterdikleri özgüvenli duruş, yıllardır yapılan çalışmaların bir göstergesidir.

Böylesine geniş kapsamlı bir araştırmada Toplum Gönüllüsü gençlerin yüksek oranlı katılımı da TOG ilke ve değerlerini sahiplenmelerinin ve toplumsal barışa olan inançlarının anlamlı bir ifadesidir.

Bu değerli çalışmanın sonuçlarını paylaşırken, biz Toplum Gönüllüleri her zaman birlikte yürüdüğümüz gençlerin bizleri haklı çıkardıklarını bir kez daha görüyoruz.

Bu araştırmanın her aşamasını tutku ile sürdüren başta Yrd. Doç. Dr. N. Ekrem Düzen olmak üzere, Araştırma Koordinatörleri Başak Tuğsavul ve Şebnem Keniş'e ve tüm Toplum Gönüllüsü gençlere özenli çalışmaları için teşekkür ediyoruz.

Tuğba Jabban
Yönetim Kurulu Eş Başkanı

Mehmet Pekarun
Yönetim Kurulu Eş Başkanı

Sunuş

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili Araştırması, TOG Vakfı bünyesinde faaliyet gösteren gençlerin kimler olduklarını, kültürel, sosyal ve ekonomik arka planlarını, farklılaşan profillerini ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamak için yürütüldü. Böylece, farklı arka planlardan gelen gençleri TOG'a ne ölçüde dahil edebildiğimizi, TOG'un bulunduğu olanak ve ortamların farklı gençlik gruplarını kapsamak anlamında ne kadar etkin olduğunu ölçmeyi hedefledik. Hangi gençler TOG'a neden geliyor, nasıl örgütleniyor, neden kalıyorlar, kalmıyorlarsa neden gidiyorlar? TOG hangi gençlerin ihtiyaçlarına cevap veriyor? Biz gerçekten farklı gençlere ulaşabiliyor muyuz? Eğer ulaşamıyorsak hangi araçlarımızı, nasıl değiştirmeliyiz, hizmetlerimizi ve stratejilerimizi ne yönde geliştirmeliyiz? Yola çıkarken aklımızda bu sorular vardı. Bu rapor, bu soruların yanıtlarına dair çok önemli ipuçları barındırıyor.

Türkiye'de sivil toplum alanında etki ölçme-değerlendirme çalışmaları artık sıklıkla uygulanıyor. Kuruluşlar, yürüttükleri çalışmaların ve projelerin hedefledikleri dönüşümü yaratıp yaratmadığını, hedef kitle nezdinde nasıl bir etki yarattıklarını sıklıkla ölçüyorlar. Ancak profil araştırmaları ile pek karşılaşmıyoruz. 2010 yılında oldukça geniş kapsamlı olarak yürüttüğümüz TOG Etki Araştırması ile TOG'un gençlerin sosyal ve bireysel gelişimlerini ne ölçüde etkilediğini analiz etmiştik. Keza, pek çok projede, eğitim ve aktivitemiz için etki ölçümü yapmak artık bu çalışmaların doğal bir aşaması haline geldi. Ancak TOG bünyesinde daha önce herhangi bir profil araştırması yapmamıştık. Dolayısıyla, Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili Araştırması TOG Vakfı açısından bu anlamda bir ilk anlamına geliyor. Sivil toplumda yaptığımız işlerin etkisini arttırabilmek için, çalışma yürüttüğümüz grupların profillerini ve özelliklerini daha derinlikli anlamak gerekiyor. Etki ölçümleri ile profil araştırmalarının birbirini tamamlayıcı analiz imkanları sağladığını, birbiri ile fazlasıyla "konuştuğunu" düşünüyoruz. Bu sebeple, elinizdeki raporda, Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili Araştırması, TOG Etki Araştırması (2010) ile karşılaştırmalı olarak incelendi. Böylece, TOG gönüllülerinin 2010 yılında çekilen resimleri ile bugünkü resimlerini kıyaslamak; gönüllü profillerindeki değişim trendlerini takip etmek; değişen

ihtiyaçları tespit etmek; bu ihtiyaçlar çerçevesinde, stratejileri ve hedefleri sürekli gözden geçirmek mümkün olacak.

Bu araştırmanın, TOG'un ve Toplum Gönüllüsü gençlerin değişim yaratma potansiyellerine katkı sağlaması bizim en büyük başarımız olacak.

Son olarak,

- Saha sürecinin ve soru formunun tasarlanması aşamalarında bizimle beraber kafa yorarak, öneriler yaparak, taslak formu test edip geribildirimde bulunarak bu araştırmaya büyük katkı sağlayan tüm ofis çalışanlarına ve Yörük Kurtaran'a,
- Vakit ayırıp bu uzun soru formunu sabırla dolduran ve odak grup görüşmelerine katılan tüm Toplum Gönüllüsü gençlere,
- Soru formunu sahada yaygınlaştırılması konusunda bize destek olan örgütlenme koordinatörlerine,
- GençBank ve İğne Deliği Gençlik Merkezi'nde faaliyet gösteren gönüllülerimiz ile odak grup görüşmelerimizi organize eden Can Ercebe ve Sevcan Koç'a,
- Odak grup görüşmelerinin transkripsiyonunu yaparak yükümüzü hafifleten Adnan Nuri Güzel, Anıl Söylemez ve Yetkin Almak'a,
- Toplum Gönüllüleri Vakfı'nı, çalışanlarını ve gönüllülerini merakla ve heyecanla takip eden, anlamaya çalışan, hem dışarıdan hem içeriden bakabilen bir göz olarak bize hep yeni perspektifler sunan Yrd. Doç. Dr. N. Ekrem Düzen'e,
- Raporun grafik tasarımı için günlerce emek veren ve birlikte keyifle çalıştığımız Güngör Genç'e,
- Araştırma sonuçlarını değerlendirme sürecinde toplantılarımıza katılarak fikirlerini paylaşan Evren Ergeç ve Çağlar Karakış'a teşekkür ederiz.

Başak Tuğsavul

Gençlik Araştırmaları ve Politikalar Yöneticisi

Şebnem Keniş

Gençlik Araştırmaları ve Politikalar Koordinatörü

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

Giriş

Araştırma Zemini ve Kavramsal Çerçeve

TOG Profil Araştırması Toplum Gönüllüsü gençlerin kim olduğunu anlamaya çalışıyor. Bu çalışma, Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) bünyesinde gönüllülük yapan gençlerin taşıdıkları özelliklerin neler olduğunu, TOGla tanışmalarından itibaren kaldıkları süre boyunca gerçekleşen kazanımlar, değişimler, ve gelişimler çerçevesinde Türkiye ortalamalarından farklılaşmalarıyla birlikte belirlemeye çalışıyor.

TOGlu gençlerin profilini elde etmeye çalışırken gönüllülerin somut donanım ve birikimlerini, maddi ve maddi-olmayan kaynak ve kuvvetlerini, sosyal ilişkilerini ve ilişkilene biçimlerini, bireysel yaşam ve etki alanlarının büyüklüğünü saptamaya çalıştık. Bu saptamaları gönüllü gençlerin örgütlenme, faaliyette bulunma, bilgi ve farkındalık artırma, kişisel gelişimlerine yatırım yapma, ve kendi lehlerine kamu politikalarını etkileme kapasitesini anlama doğrultusunda değerlendirmeye çalıştık.

TOG Profil Araştırması, Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın benimsediği çalışma döngüsünü tarif eden kavramsal çerçeveye dayanıyor.

Toplum Gönüllüleri Vakfı, gençlerin gönüllü olarak yürüttükleri projeler aracılığıyla toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamalarını teşvik etmek ve bu yolla toplumsal hayata katılımlarını arttırmak için 2002 yılında bir barış projesi olarak kuruldu.

TOG, aynı zamanda ilk kurulduğu yıldan bu yana gençlerin hakları doğrultusunda, gençler lehine kamu politikalarını etkilemek için çalışıyor. Sivil toplumun vazgeçilmez bir önceliği olarak kamu politikalarını etkileme, geniş kapsamlı ve çok boyutlu bir amaç. TOG, bu kapsamlı amacın "genç yurttaşların kamusal yaşamla ilgili karar alma süreçlerine katılımı ve kararlarda söz sahibi olması" boyutunu kendi görev sahası olarak belirliyor ve sosyal politika oluşturma amacının kendine düşen payını "gençlerin sivil katılımını geliştirme ve genişletme" olarak tanımlıyor.

TOG, bu amacı, gençleri güçlendirme ve gençlerin içindeki potansiyeli ortaya çıkarma hedefiyle gerçekleştirmeyi seçiyor. Bu hedef, amaca ulaşmanın alternatif yollarından birini tarif ettiği gibi soyut bir amacın somut ve ölçülebilir bir tanımını da veriyor. Sosyal politikaların dar çerçevede kavramsal içerikler olmakla kalmayıp geniş çerçevede katılım ve onaylama davranışlarına dönüşmesini öngörüyor.

Gençleri güçlendirme hedefi, gençlerin kendi girişimleriyle örgütlenmelerine ve bu örgütlenmelerin gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk projelerine verilen desteklerle somutlaşıyor. Topluma yararlı bir iş yapma, zamanını ve enerjisini üreterek değerlendirme, kişisel gelişimini ve sosyal ilişkilerini iyileştirme gibi motivasyonlarla bir araya gelen gençler yerel ve ülke ölçeğinde proje, eğitim, ve hareketlilik çalışmaları tasarlıyor ve uyguluyor. Farklı fikirlerin tartışılması ve alternatif yaklaşımların denenmesi bu çalışmalar sırasında oluşan örgütlenme-üretme-paylaşma deneyimini zenginleştiriyor.

Geniş alana yayılan ve tematik çeşitlilik gösteren tüm bu faaliyetler bilgi edinmeyle, farkındalık kazanmayla, ve yurttaşlık haklarını tanıyıp kullanmayla sonuçlanıyor. Bu aşamada elde edilen önemli çıktılar arasında özsaygı gelişimi, bireysel potansiyelin keşfi, farklılıklarla tanışma, sosyal ağın genişlemesi gibi kişisel ve kişilerarası güven ortamını canlandıran kazanımlar da yer alıyor. Gerek kişisel gerekse örgütlü iş yapma becerileri geliştiren genç gönüllüler savunuculuk yordamlarını öğrenerek doğrudan uygulama sahasında hak temelli sosyal fayda üretiyor. Sosyal faydanın üretildiği uygulama sahasında gönüllü gençlerle faaliyetlerden yararlananlar bir araya geliyor. Böylece, yarar sağlayanla yararlanan arasındaki mesafe azalıyor ve ortak bir işbirliği zemini oluşuyor.

Bu zemin, gençlerin kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına bilgi, deneyim, ve hak savunuculuğuna dayalı bir donanımla katılmalarının yolunu açıyor.

Tüm bu çalışmalar sırasında üretilen bilgi, belge, örnek, ve deneyim birikiminin sosyal politikaları düzenleyen karar alıcı kurullar ve uygulayıcı kurumlar tarafından bilinme, değerlendirilme, ve hayata geçirilme düzeyi TOG'un da varoluş amacını gerçekleştirme düzeyinin ölçüsünü gösteriyor.

TOGlu genç kim? Etkin sivil katılım hedefine uygun bir örgütlenme-üretme-paylaşma ortamını oluşturan, çalıştıran, ve diğerlerine aktaran genç gönüllülerin özellikleri neler? Bu çalışma TOGlu gençlerin kapsamlı bir profilini ortaya çıkarmayı amaçlıyor. Ekonomik, sosyal, kültürel, eğitsel donanımlarının yanısıra zorlandıkları veya sınırlandıkları alanları da yokluyor. Güçlü ve güçsüz yanlarını TOGla tanışmalarından başlayarak TOG hayatı boyunca üstlendikleri rol ve sorumluluklar ekseninde inceliyor. Gençleri güçlendirme hedefinde alınan mesafeyi hesaplayarak bundan sonraki süreçte ele alınması gereken öncelikleri saptamayı öngörüyor.

Araştırmanın Yöntemi

TOG Profil Araştırması'nı nicel verilere dayanan betimleyici bir çalışma olarak tasarladık. Toplum Gönüllüsü gençlerin demografik özelliklerinden başlayarak TOG çatısı altında örgütlenme ve faaliyette bulunmayı mümkün kılan süreçleri geniş açıdan görmeyi amaçladık. Bu görüş açısına gönüllü gençlerin siyasi ve sivil katılım biçimlerinden toplumsal konulara bakışlarına, bağımsızlık potansiyellerinden arkadaşlık ilişkilerine, farklı kimliklere yönelik tutumlarından hareketlilik olanaklarına dek çeşitli alanları dahil etmeye çalıştık. Gönüllülerin katıldıkları eğitimler, gerçekleştirdikleri çalışmalar, ve üstlendikleri görevler aracılığıyla nasıl bir gelişimsel evreden geçtiklerini anlamaya çalıştık. Gençleri TOG'a katılmaya, katıldıktan sonra kalmaya, kaldıktan sonra diğerlerine aktarım yapmaya yönelten kazanımları ve motivasyonları gençlerin bu özellikleriyle ilişkilendirmeye çalıştık.

Bu amaçla hazırlanan soru formunda 99 başlık altında 295 soru maddesi yer aldı. Soru formundaki 99 başlık bu raporda 8 ana başlıkta derlendi.

Bulguların oluşturulmasında frekans sayımlarının yüzdelik değerlerinden oluşan çapraz tabloların ötesinde herhangi bir istatistik analize başvurulmadı. Herhangi bir hipotez sınama veya anlamlılık testi yapılmadı. Yaygın olduğu kadar çok parçalı bir profilin bütüncül bir izlenimini yansıtmaya çalıştığımız bu araştırmanın geniş bir kullanıcı ve yararlanıcı kitleye ulaşmasını arzu ediyoruz. Bu açıdan bulguları daha ileri istatistik çözümlemelere başvurmadan sunmanın daha kullanışlı bulunacağını düşündük.

Diğer yandan bu çalışmada, bulguların sunulduğu başlıklar boyunca, bu araştırmanın verilerinden yola çıkarak yapılabilecek tematik çalışmaları tarif etmeye çalıştık. İşaret ettiğimiz tematik çalışmalar aracılığıyla gerek betimleyici ve keşfedici gerekse yordayıcı pek çok hipotez kurulabileceğine, kurulması ve sınanması gerektiğine inanıyoruz. Son birkaç yılda sivil toplum alanında, özellikle gençlik çalışmalarında (örneğin Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları, 2014) büyük boşlukları dolduran çok değerli çalışmalar yapıldı. Bu çalışma varlığını biraz da son yıllarda yapılan bu çalışmalara borçludur. TOG Profil Araştırması'nın da alana katkı sağlayan çalışmalardan biri olmasını umut ediyoruz.

TOG Profil Araştırması'nın soru formuyla ve saha uygulamasıyla ilgili bilgileri birinci bölümde yer alan "Katılımcı Gruba Erişim" başlığı altında aktarıyoruz. İzleyen başlıkta ise bulguların sunum biçiminde izlediğimiz yöntemin ayrıntılarını vurguluyoruz.

Karşılaştırmalı Bulgu Sunumu

TOG Profil Araştırması soru formu hazırlanırken gönüllü gençlerin olası pek çok farklı özelliğine ilişkin veri elde etmeyi hedefledik. Demografik bilgileri sorgularken araştırma örnekleminin büyük ölçüde üniversite öğrencilerinden oluşacağını dikkate alarak katılımcıların aile özelliklerine ilişkin maddelere de yer verdik. Soru formu demografik bir profilin ötesinde gençlerin yaşam koşullarını, sosyal ilişkilerini, toplumsal konulara yaklaşımlarını, örgütlenme ve katılım düzeylerini, kişisel kaynaklarını ve potansiyellerini anlamaya yönelik maddelerden oluştu.

TOG Profil Araştırması betimleyici bir çalışma. Bununla birlikte araştırma verileri keşfedici ve yordayıcı pek çok farklı aydınlatıcı çözümlene yapılmasına elverişli çeşitlilik ve zenginlikte. Bu araştırma kapsamında betimleyici değerlendirmelere öncelik verilmesinin daha yararlı olacağını düşündük. Bunun başlıca nedeni araştırma kapsamının, hakkında çok konuşulan fakat az bilinen içeriklerden oluşması. Bu anlamda TOG Profil Araştırması'nın önemli bir nicel veri havuzu olarak daha derinlikli çalışmalara kaynaklık etmesini arzu ediyoruz.

Bu çalışmanın betimleyici değerlendirmelerle sınırlandırılmasından umduğumuz başlıca yarar ise

elde ettiğimiz sonuçların önemli bir bölümüyle ilgili karşılaştırmalı değerlendirmeler yapabilecek olmak. TOG Profil Araştırması soru formu hazırlanırken iki grup soru üretildi. Birinci grup bu çalışma için geliştirilmiş özgün sorulardan oluşuyor. İkinci gruptaki sorular ise Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi kapsamında KONDA Araştırma ve Danışmanlık tarafından yürütülen *Türkiye'de Gençlerin Katılımı Araştırması* (2014) referans alınarak hazırlandı. İkinci grupta, KONDA çalışması temelinde TOG Profil çalışmasına soru hazırlanırken bazı sorular hiç değiştirilmeden, bazı sorular ise sonuçları

etkilemeyecek ölçüde değişikliklerle alınıldı.

Bu yöntem, pek çok başlıkta sonuçların KONDA araştırmasıyla karşılaştırılmalı olarak sunulmasına olanak sağladı. Kuşkusuz bu karşılaştırmalar bir ortak veri çözümlemesi (meta-analiz) olarak okunamaz. Her iki çalışmanın gerek örneklem gerekse yöntem farklılıkları betimleyici çalışma ötesinde bir değerlendirme düzeyi gerektiriyor. Böyle bir değerlendirmeyi daha sonra yapılacak keşfedici çalışmalara bırakıyoruz. Bu araştırma kapsamında ise bu tür farklılıkların bulunduğu her noktada olası yanlış okumaları önlemek amacıyla ilgili farklılıkları belirtmeye çalıştık. Ortak veri çözümlemesi uygulamamış olmakla beraber bulgularını karşılaştırmalı sunumunun betimlemeyi amaçladığımız alanı tanıyıp anlamayı büyük ölçüde kolaylaştırdığına inanıyoruz.

KONDA Türkiye’de Gençlerin Katılımı Araştırması’na aşağıda verilen bağlantıdan ulaşabilirsiniz:

<http://stk.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/02/01/turkiyedegenclerinkatilimi.pdf>

Karşılaştırmalı sunumda yararlandığımız diğer bulgu grubunu, TOG Etki Araştırması’nın (2010) verilerinden derledik. TOG Etki çalışmasının bulguları da uygun olan her sorguda KONDA ve TOG Profil bulgularıyla birlikte üçlü karşılaştırma olanağı sağlayacak şekilde sunuldu. Böylece bu çalışmanın pek çok sorgusunda KONDA 2014, TOG Etki 2010, ve TOG Profil 2015 çalışmalarının bulguları yanyana yer aldı.

TOG Etki Araştırması, TOGlu gençlerin faaliyetlerinin hem gönüllüler (kendiler) hem de sosyal sorumluluk projeleri aracılığıyla temas ettikleri kesimler (yararlanıcılar) cephesindeki etkilerini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmişti. TOG Etki Araştırması’nın alt başlığı olan “Sivil Katılımın Sosyal ve Bireysel Gelişime Etkisi” ifadesinin de belirttiği gibi amaç gönüllüler başta olmak üzere TOG’un görüş açısına giren alanda gençlerin ne ölçüde birer “katılımcı birey ve sorumlu toplum üyesi” özelliği edindikleri belirlenmişti. TOG Etki çalışması, gönüllülerin özelliklerini TOG Profil çalışmasının hedeflediği genişlikte incelememiş olmasına rağmen TOG Profil çalışmasının sorgularıyla uyumlandırılabilir pek çok veri grubu barındırıyordu. Bu verilerden yararlanmak için TOG Etki çalışmasının verileri yeniden düzenlendi ve TOG Profil çalışmasıyla karşılaştırmalı bulgu sunumuna uygun sonuçlar derlendi. Bu yönüyle TOG Etki ve TOG Profil verilerinin birlikte sunumu, 2010-2015 arasında meydana gelen değişimleri de görmemize izin veren zamansal bir izleme olanağı sağlıyor.

TOG Etki Araştırması verileri, TOG Profil Araştırması dahilinde kullanılmak üzere yeniden düzenlenmiş olduğu için özgün 2010 raporunda, bu raporda sunulan bulguları aynı kalıplarda bulmak olanaklı değil. Bununla birlikte özgün raporun bu rapor rehberliğinde okunmasının yararlı olacağını düşünüyoruz.

TOG Etki Araştırması: Sivil Katılımın Sosyal ve Bireysel Gelişime Etkisi raporuna aşağıda verilen bağlantıdan ulaşabilirsiniz:

<https://drive.google.com/folderview?usp=sharing&id=0B0hxcXiMSAAbSWVIS21vY3puaTg&ddrp=1#>

Uygun olan her sorguda bulgularını karşılaştırmalı okumaya izin verecek şekilde sunmaya çalıştığımız bu üç çalışmanın kısaltmaları, ilgili tablo ve grafiklere aşağıdaki şekilde yansıtıldı:

KONDA 2014 : KONDA Şebeke Türkiye’de Gençlerin Katılımı Araştırması (2014)

TOG 2010 : TOG Etki Araştırması (2010)

TOG 2015 : TOG Profil Araştırması (2015)

Bu rapordaki tüm tablo ve grafiklerde sunulan sayısal değerler (aksi ifade edilmedikçe) yüzdelik değerleri olarak verilmiştir.

1. Katılımcılar

Katılımcı Gruba Erişim

Araştırma, Türkiye genelinde üniversitelerde faaliyet gösteren TOG örgütlenmelerinde gönüllülük yapan gençleri temsil etmeyi hedefledi. Soru formu yurt çapında tüm TOG örgütlenmelerine internet aracılığıyla elektronik ortamda sunuldu. Saha süreci Ağustos 2014 ile Mart 2015 arasında sekiz ay devam etti. Toplam 4.026 Toplum Gönüllüsü gencin soru formuna erişimi sağlandı. Geri dönüş alınan 3.155 form arasından formdaki tüm soruları eksiksiz yanıtlayan 2.165 katılımcı araştırmanın örneklemini oluşturdu. Tüm değerlendirmeler 2.165 form üzerinden yapıldı.

Nicel verilerin elde edildiği soru formuna ek olarak, beş ayrı odak görüşmesi gerçekleştirildi. Odak grup görüşmelerine, TOG bünyesindeki 30 farklı üniversite örgütlenmesinden, Samsun İğne Deliği Gençlik Merkezi ve GençBank ekiplerinden toplam 69 genç katıldı. İlki Aralık 2014'te, kalan dört tanesi Şubat 2015'te gerçekleşen görüşmelerde, katılımcıların 36'sı kadın, 33'ü erkekti.

Araştırma sahaya yansıtıldığı sırada aktif olan gönüllü gençlerden oluşan evren büyüklüğü 10.000 olarak tahmin edildi. Bu tahmine göre araştırma formu evrenin % 40'ına ulaştı ve yüksek geri dönüş oranları (ulaştırılan/geri dönen % 78; ulaştırılan/değerlendirilen % 54) elde edildi. Böylece örneklem, evrenin yaklaşık % 20'sinden oluştu.

TOG Profil Araştırması verileri, çoğunluğu üniversitelerin TOG örgütlenmelerinde aktif faaliyet gösteren yaklaşık 10.000 gencin 2.165'inden derlendi. Araştırma örneklemini, gönüllülerin %20'sini kapsadı.

Katılımcıların Coğrafi Dağılımı

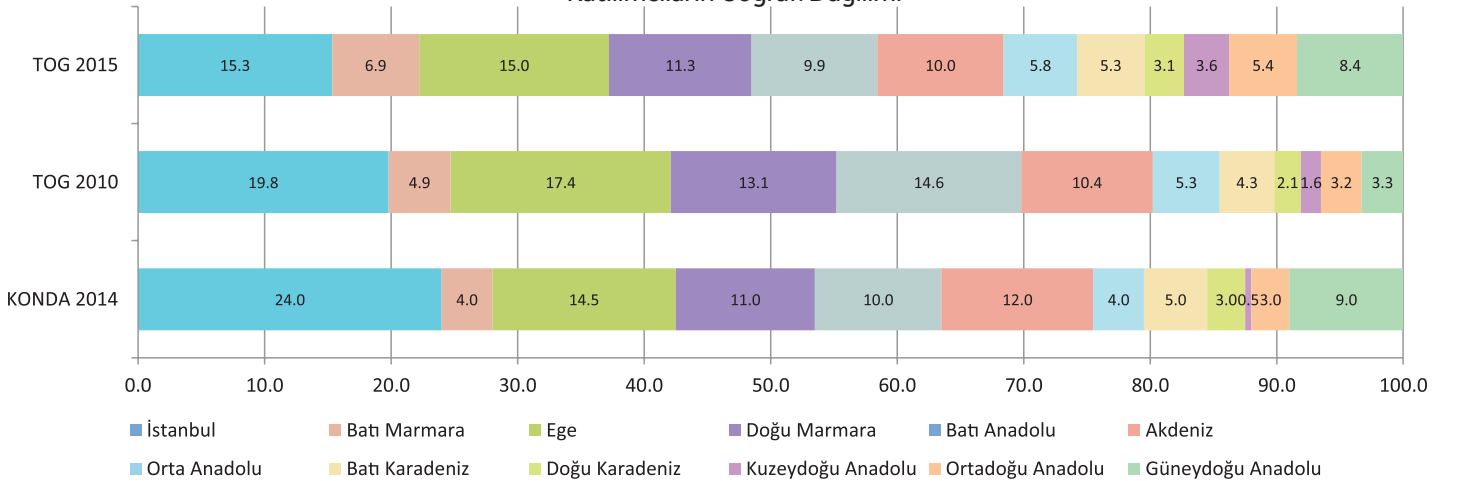
Coğrafi dağılımla ilgili değerlendirmelerde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) esas alındı. Örneklemde, hem şu anda buldukları yer hem de en uzun süre yaşadıkları yer kıstaslarıyla, Türkiye'nin her ilinden katılımcı yer alıyor. Büyük çoğunluğunu (%98,3) üniversitelerin TOG örgütlenmelerinden katılımcıların oluşturduğu örneklem, Türkiye'deki üniversitelerin ve üniversite öğrenci sayılarının şehirlere dağılımına uygun bir temsil düzeyi gösteriyor. Bununla birlikte bazı illerdeki katılımcı sayısının doğal düşüklüğü nedeniyle bölge bazında incelemeler daha sağlıklı karşılaştırma olanakları sunuyor.

Örneklemde, hem şu anda buldukları yer hem de en uzun süre yaşadıkları yer kıstaslarıyla Türkiye'nin her ilinden katılımcı yer alıyor.

TUIK-İBBS Kodu	Katılımcının Şu An Yaşadığı Bölge	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
TR1	İstanbul	24,0	19,8	15,3
TR2	Batı Marmara	4,0	4,9	6,9
TR3	Ege	14,5	17,4	15,0
TR4	Doğu Marmara	11,0	13,1	11,3
TR5	Batı Anadolu	10,0	14,6	9,9
TR6	Akdeniz	12,0	10,4	10,0
TR7	Orta Anadolu	4,0	5,3	5,8
TR8	Batı Karadeniz	5,0	4,3	5,3
TR9	Doğu Karadeniz	3,0	2,1	3,1
TRA	Kuzeydoğu Anadolu	0,5	1,6	3,6
TRB	Ortadoğu Anadolu	3,0	3,2	5,4
TRC	Güneydoğu Anadolu	9,0	3,3	8,4

Katılımcıların Coğrafi Dağılımı

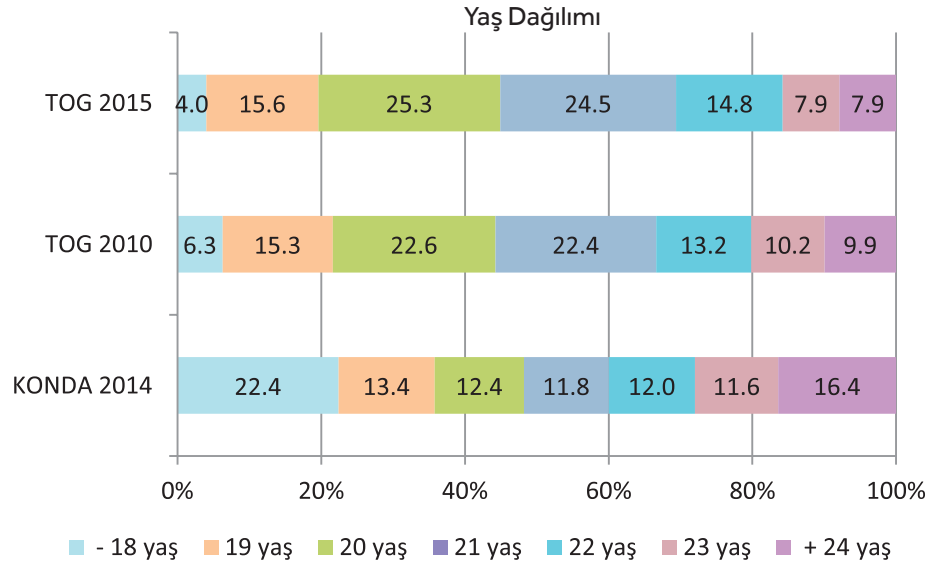

1.1. Temel Demografik Bulgular

Yaş ve Cinsiyet

Katılımcıların yaş ortalaması (20 yıl 10 ay) KONDA (20 yıl 9 ay) ve TOG Etki (21 yıl) örneklemelerinin yaş ortalamalarıyla örtüşüyor. Yaş aralıklarına bakıldığında TOG Profil (15-32) ve TOG Etki (17-30) örneklemi geniş, buna karşın KONDA örnelemi (18-24) daha dar bir yaş aralığından geliyor. Bu çalışmaların hedef kitleleri nedeniyle yaş aralıklarının ve dağılımlarının farklılıklar göstermesi olağan. Bununla birlikte gerek yaş ortalaması ve medyan yakınlıkları (her üç çalışmada da 21 yıl) gerekse coğrafi dağılım ve kadın-erkek katılımcı oranlarının benzerliği karşılaştırmalı veri sunumunu olanaklı kılıyor. KONDA örnelemindeki 18 yaş ağırlığı dikkat çekiyorsa da bu durum KONDA raporunda, “örneklemin Türkiye ortalamasından daha genç bir topluluğu temsil ettiği” yönünde vurgulanmış. TOG Profil çalışması açısından ise bu durum bir sakınca yaratmaktan çok her iki örneklemin benzer yaş havuzundan gelmesi bakımından avantaj oluşturuyor.

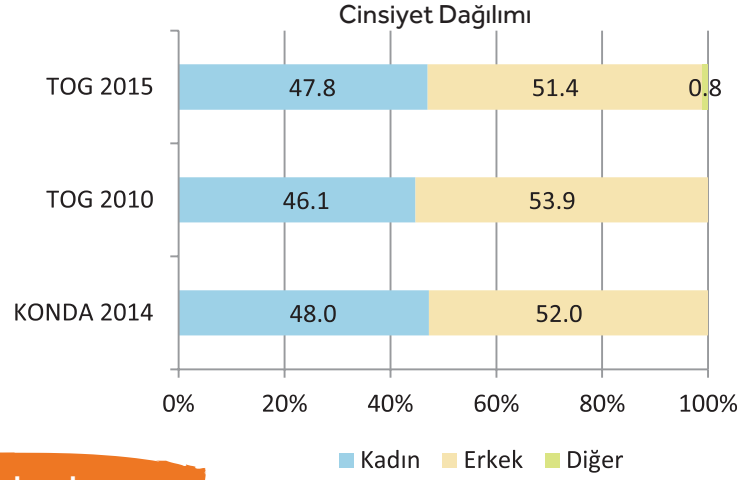
Katılımcıların yaş ortalaması 20 yıl 10 ay; %47,8'i kadın, %51,4'ü erkek. Cinsiyetini diğer olarak belirtenlerin oranı %0,8.

Katılımcıların %47,8'i cinsiyetini kadın, %51,4'ü erkek, %0,8'i diğer olarak belirtti. Cinsiyet dağılımında erkeklerin az bir farkla da olsa daha fazla temsil edildiği görülüyor.

Bu sorguya verilen açık uçlu yanıtlarda katılımcıların %0,6'sı kendisini LGBTİ olarak belirtti. Herhangi bir cinsiyet kimliği bildirmek istemediğini ve bu sorguya sadece “insan” diyerek cevap vermek istediğini belirten katılımcıların oranı da %0,3 oldu.¹

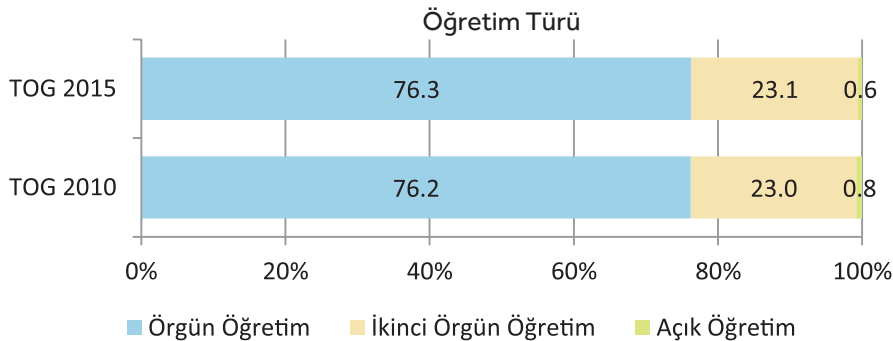
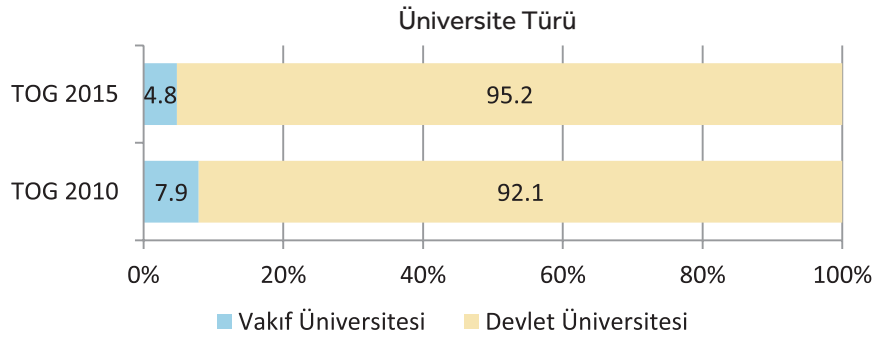
1_ Bu çalışmada yer alan kadın-erkek dağılımlarına dayalı değerlendirmeler ve gerekçelerine ilişkin bir bilgilendirmeyi raporun “5. BAĞIMSIZLIK” bölümünün “5.4. Sevgililik” alt başlığında sunduk.

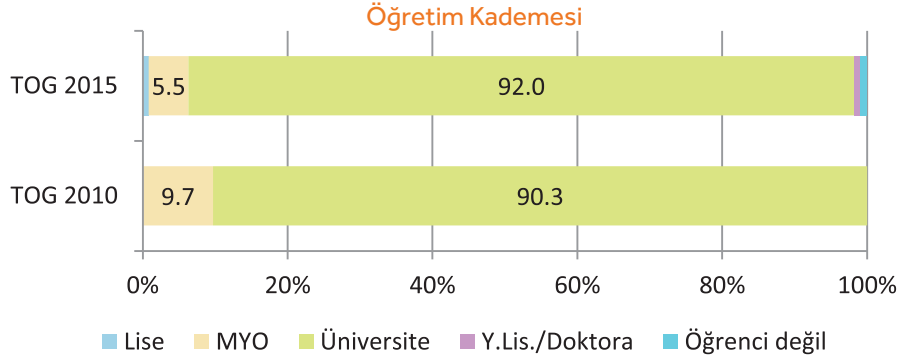
1.2. Eğitim-Öğrenim Bulguları

TOGlu gençler büyük çoğunlukla (%95,2) devlet üniversitelerinde okuyor. Gönüllü gençlerin hemen tamamı (%99,4) örgün öğretimde bulunuyor. İkinci örgün öğretimdeki TOGlu genç oranı (%23,1) dikkat çekici. Gençler yine büyük çoğunlukla (%92) 4 yıllık fakülte ve yüksek okullara devam ediyor. Aralarında %5,5 oranında Meslek Yüksek Okullarına devam edenler var. Katılımcıların %0,8'i henüz lise öğrenimine devam ediyor, %0,9'u ise şu anda herhangi bir öğrenim kademesinde bulunmuyor.

TOG Etki verileri gönüllü gençlerin devlet üniversitelerinden gelme eğiliminin zaman içinde biraz daha kuvvetlendiğini, ikinci örgün öğrenim payının değişmediğini, Meslek Yüksek Okullarından katılımın ise azalma eğiliminde olduğunu gösteriyor.

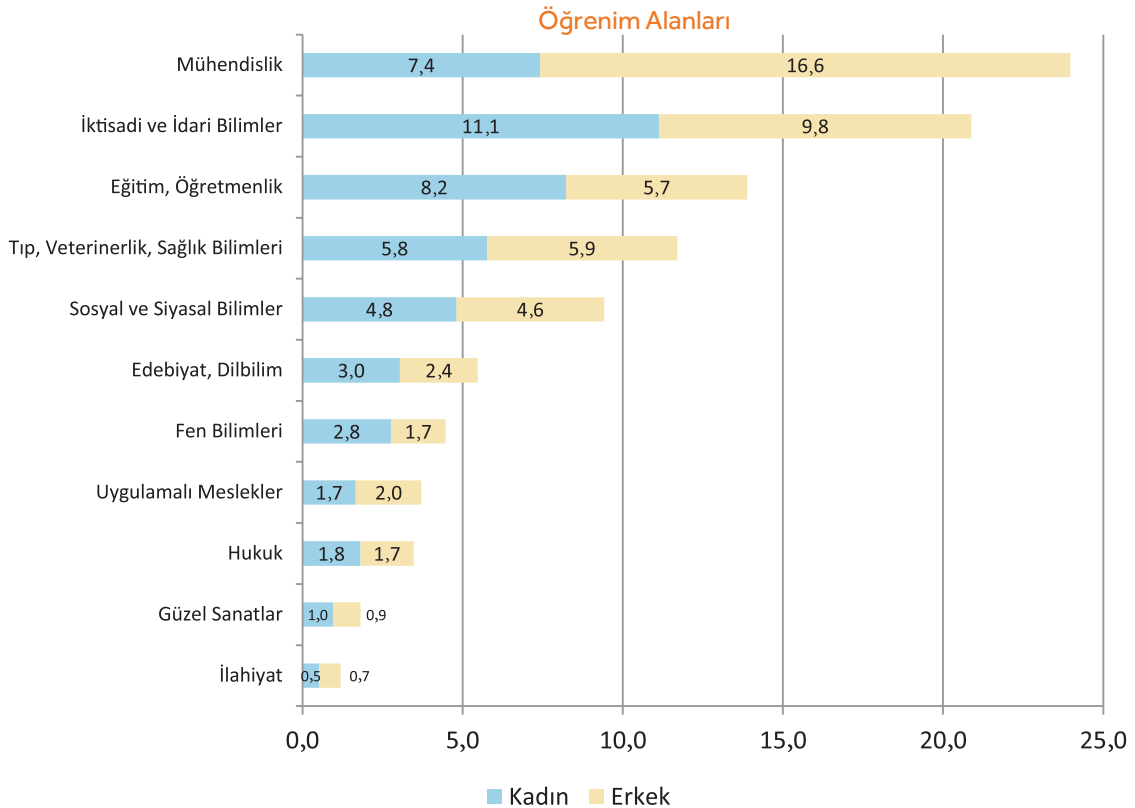

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili
-10-

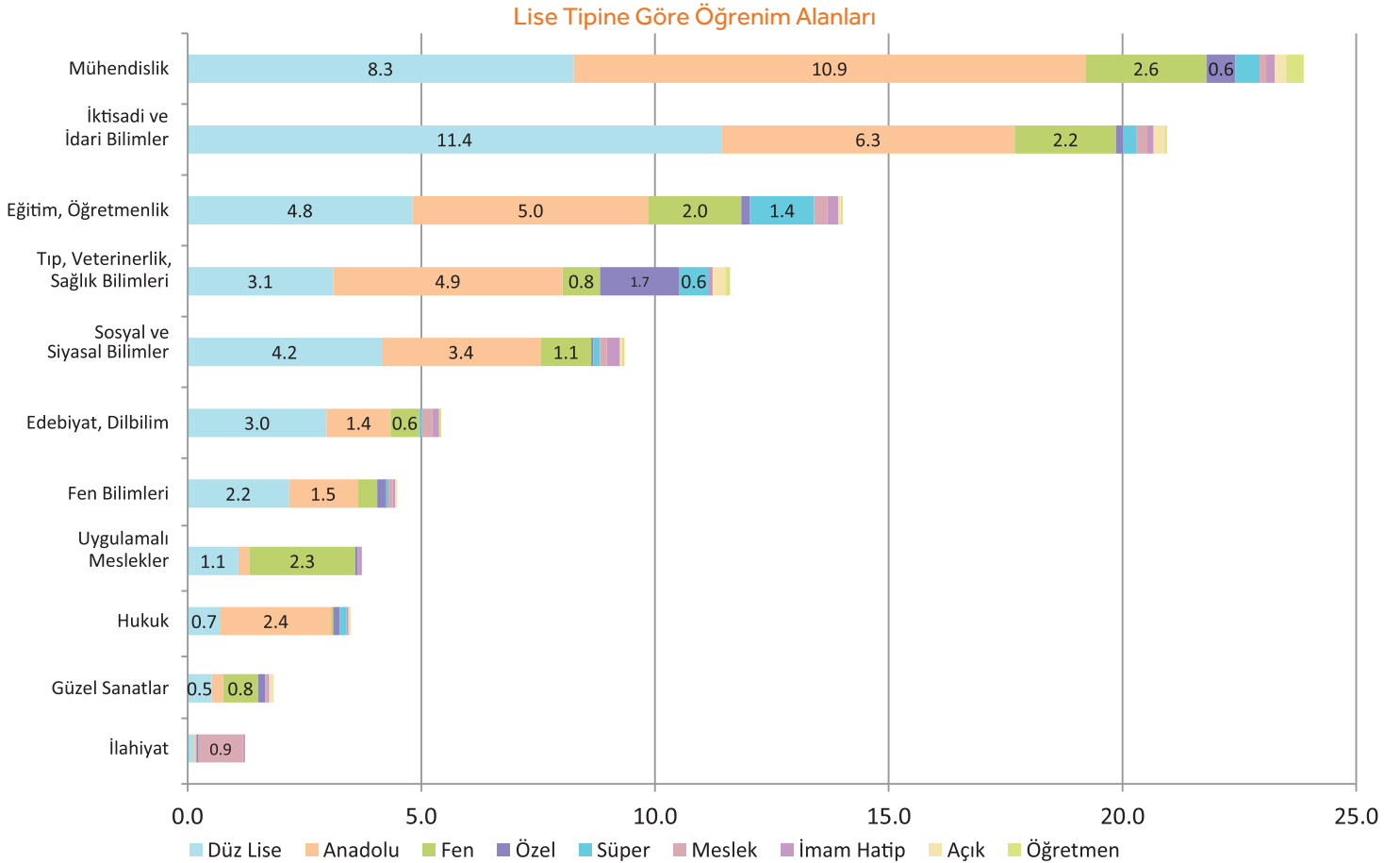
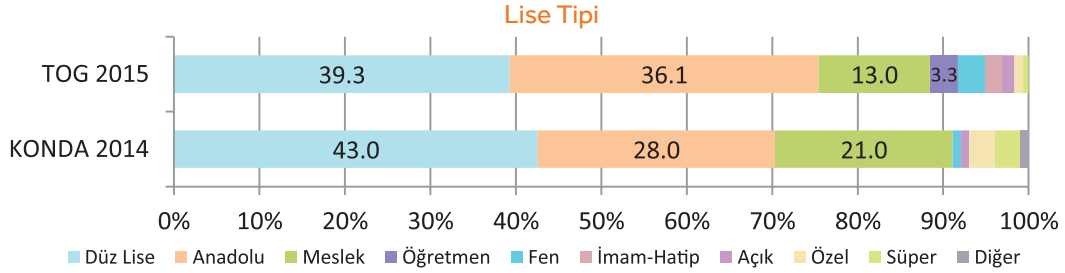

TOGlu gençler büyük çoğunlukla devlet üniversitelerinden (%95,2), örgün öğretimden (%99,4), ve 4 yıllık fakülte/yüksek okullardan (%92) geliyor. Mühendislik, iktisadi-idari bilimler, ve eğitim bilimleri-öğretmenlik alanlarında okuyanlar (%58,8) diğer tüm alanların toplamından daha yüksek paya sahip. Düz lise (39,3) ve Anadolu lisesi (36,1) mezunları toplamın dörtte üçünü oluşturuyor.

TOGlu gençlerin üniversitede öğrenim gördükleri alanlar arasında mühendislik, iktisadi-idari bilimler, ve eğitim bilimleri-öğretmenlik kalan tüm alanlardan daha yüksek paya sahip. (%58,8). Mühendislik alanında erkekler, kadınların iki katından fazla. Diğer hiçbir alanda kadın-erkek oranı bu derece dengesiz değil. Bu açıdan alan dağılımında belirli örüntüler gözlemek mümkün. Bir sivil toplum kuruluşu olarak TOG'a yönelen gönüllü gençler arasında, sosyal-siyasal bilimler veya hukuk gibi sivil toplum anlayışıyla doğal ve doğrudan yakınlığı olduğu düşünülebilecek alanlardan gelenlerin özel veya öncelikli bir ağırlık oluşturmadığı dikkat çekiyor.

Katılımcıların dörtte üçü düz liselerden veya Anadolu liselerinden geliyor. Meslek liselerinin payı da önemli ölçüde. KONDA verilerini esas alarak Türkiye gençleri örneklemeyle karşılaştırıldığında Anadolu liselerinin payının yüksekliği, meslek liselerinin payının ise düşüklüğü dikkat çekiyor. Üniversite alan dağılımıyla lise tipi bir arada düşünüldüğünde, lise tipinin sivil toplum kuruluşuna katılma davranışını daha doğrudan biçimlendirdiğini düşünmek için yeterli veri oluştuğu anlaşılıyor. Lise tipleriyle yetinmeyen, liseleri kendi içinde de değerlendiren ayrıntılı incelemelerin gereği ortaya çıkıyor. Sivil toplum kuruluşuna katılma davranışının, üniversiteye başlamadan önce, başladıktan sonrasına göre daha fazla şekillenmiş olabileceği hipotezini sınamaya değer buluyoruz.

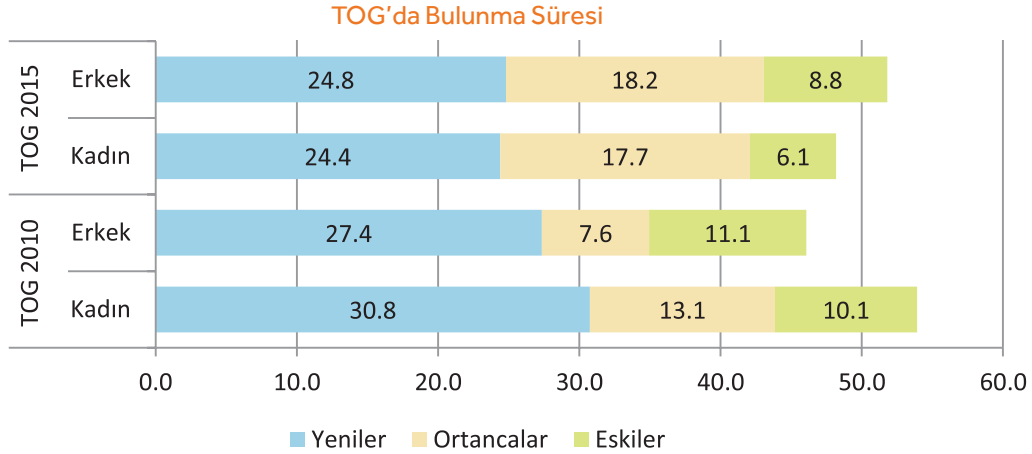

Daha sonra yapılacak araştırmalarda gerek üniversite alanlarının gerekse kadın-erkek dağılımının Türkiye örneklemeyle karşılaştırılması TOGlu gençlerin öğrenim zeminlerini daha fazla aydınlatacaktır. Böyle bir çalışmaya, gelinen lise tipi ve üniversitede okunan alan bağıntısı ile bu bağıntıya ilişkin kadın-erkek dağılımının incelenmesinin eklenmesi de yararlı olacaktır.

1.3. TOG'da Bulunma Süresi

Katılımcıların hemen hemen yarısı (% 49,2) TOG'la yeni tanışmış gençler. Diğer yarının yaklaşık üçte ikisini (% 35,9) TOG'da 3. dönemine ulaşmış hatta 4. dönemine geçmiş olanlar, üçte birlik dilimini ise (14,9) 5-8 dönemdir gönüllülük yapan, daha deneyimli gençler oluşturuyor. TOG'la yeni tanışmış ve henüz 1-2 dönemdir gönüllülük yapanları "Yeniler", 3-4 dönemdir aktif olanları "Ortancalar", 5-8 veya daha fazla dönem devam edenleri ise "Eskiler" olarak adlandırdık.

TOG'da Bulunma Süresi		TOG 2010			TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Yeniler	1-2 Dönem	30,8	27,4	58,1	24,4	24,8	49,2
Ortancalar	3-4 Dönem	13,1	7,6	20,7	17,7	18,2	35,9
Eskiler	5-8 Dönem	10,1	11,1	21,2	6,1	8,8	14,9
TOPLAM		53,9	46,1	100,0	48,2	51,8	100,0

TOG Etki 2010 Araştırması'na katılanların yarıdan fazlasını (% 58,1) Yeniler oluştururken Ortancalar (% 20,7) ve Eskilerin (% 21,2) oranları birbirine çok yakındı. 2015 araştırmasına katılanların yarısına yakını yine Yenilerin oluşturduğunu (% 49,2) buna karşın TOG Profil 2015 çalışmasında Ortanca yüzdesinin artmış (% 35,9), Eski oranının ise azalmış (14,9) olduğunu gözliyoruz. Bu çalışmada Yeniler'den Ortancalar'a ve Ortancalar'dan Eskiler' geçme

örüntülerini takip edebiliyor, bu katılımcıların özelliklerine ilişkin bilgiler edinebiliyoruz. Ne var ki (a) TOG'la tanışıp devam etmeyen, (b) bir süre devam edip daha sonra aktif ilişkileri kesilen, ve (c) uzun süre devam etmiş olup bağlantısını koparmak istemediği halde sürdürmeyen gençlerin özellikleriyle ilgili verilere henüz sahip değiliz. Erişimi güç bu gruplarla yapılacak çalışmaların TOGlu gençlerin özellikleriyle ilgili daha tamamlayıcı bilgiler sağlaması beklenir.

TOG'a "Yeni" olarak başlayan her beş gençten üçü "Ortanca" olarak, "Ortanca" olan her beş gençten ikisi "Eski" olarak TOG'a devam ediyor.

Eskiler arasında kadınların oranı 2,7 puan düşük. 2010 verilerinde Eski oranı kadınlar aleyhine sadece 1 puan düşükken Ortanca oranı kadınlar lehine 5,5 puan yüksekti. Buna göre önceleri daha az sayıda kadın TOG'unun Ortanca aşamasından Eski aşamasına geçebiliyor olduğu sonucuna varılabilir. TOG Profil verilerine göre bu fark aradan geçen 5 yıllık dilimde Ortanca aşamasında daha fazla fakat Eski aşamasında daha az dengelenmiş görünüyor.

Yaş ve sınıf, TOG'da bulunma süresiyle uyumlu hareket etmekle birlikte tümüyle belirleyici değil. Her yaş ve sınıf grubunda her üç aşamadaki TOGlu genç bulunuyor. Yaş ve sınıf arttıkça Yeni oranı düşüp Eski oranı artıyor. Ortanca oranı ise daha kararlı. TOG Etki 2010'a göre 19 yaş altı ve 23 yaş üstü (1. ve 4. sınıf) erkeklerde kadınlara göre daha düşük oranda Ortanca gözleniyor. TOG Profil 2015'te bu dengesizlik de ortadan kalkmış.

1.4. Katılımcıların Coğrafi Hareketliliği

Katılımcıların üniversiteden önce ve sonra aileleriyle aynı ve farklı bölgede yaşama oranları karşılaştırıldı. Bu karşılaştırmaya göre katılımcıların şu anda yaşadıkları (üniversitelerinin bulunduğu) bölge ile en uzun yaşadıkları bölge toplamda % 30,4 oranında fark gösteriyor. Kendilerinin en uzun yaşadıkları bölge ile ailelerinin en uzun yaşadıkları bölge arasındaki fark, başka bir deyişle üniversite öncesi aileden farklı bir yerde yaşama oranı ise % 5,9 oranında kalıyor.

Yer değiştirmenin yönüne ve büyüklüğüne baktığımızda katılımcıların şu anda buldukları yer açısından en büyük eksi yönlü farkı Güneydoğu Anadolu bölgesinde (% -8,1), en düşük eksi yönlü farkı ise Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde (-0,4) saptıyoruz. Eksi yönlü fark, o bölgenin öğrenci göçü verdiğini gösteriyor. Üniversite öncesinde bu bölgelerde yaşayan katılımcılar şu anda başka bölgelerde yaşıyorlar.

Artı yönde en düşük farkı Orta Anadolu bölgesinde (% 0,6), en büyük artı yönlü farkı ise Batı Marmara bölgesinde (% 4,2) saptıyoruz. Artı yönlü fark, o bölgenin öğrenci göçü aldığını gösteriyor. Üniversite öncesinde başka bölgelerde yaşamış katılımcılar şu anda bu bölgelerde yaşıyorlar.

Katılımcıların yaklaşık üçte biri (%30,4) üniversite öğrenimi görmek için ailelerinin bulunduğu coğrafi bölgeden başka bir coğrafi bölgeye gitmiş. Şehir düzeyinde bakıldığında bu oran %39,8'e çıkıyor.

Bu verilere göre katılımcılar Güneydoğu Anadolu başta olmak üzere Akdeniz, Ortadoğu Anadolu, Batı Karadeniz, ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinden Batı Anadolu, Doğu Marmara, Ege, ve Batı Marmara bölgelerine doğru yer değiştiriyor.

Bu sonuçlar TOG Etki çalışmasıyla paralellik gösteriyor. 2010'a göre katılımcıların üniversite öncesinde buldukları bölge ile şu an yaşadıkları bölge arasındaki fark toplamda % 29,5 düzeyinde. Üniversite öncesi ailenin bulunduğu yer dışında yaşama oranı ise % 6,3.

Kadınlarla erkekler arasındaki coğrafi hareketlilik düzeyleri bölgeden bölgeye değişmekle birlikte genel olarak kadınlar üniversiteye başlamanın yarattığı coğrafi hareketliliğe daha az katılabiliyor, dolayısıyla hareketliliğin sağladığı avantajlardan daha az yararlanabiliyorlar. TOG Etki 2010 örnekleminde kadınların hareketlilik oranı (%32,6) erkeklerden (%37) sadece 4,4 puan düşükken bu fark TOG Profil 2015 örnekleminde 11,9 puana çıkıyor. TOG Profil 2015'e göre kadınların coğrafi hareketlilik oranı %25,5'a düşerken erkeklerin oranı %37,4 ile aşağı yukarı sabit kalıyor.

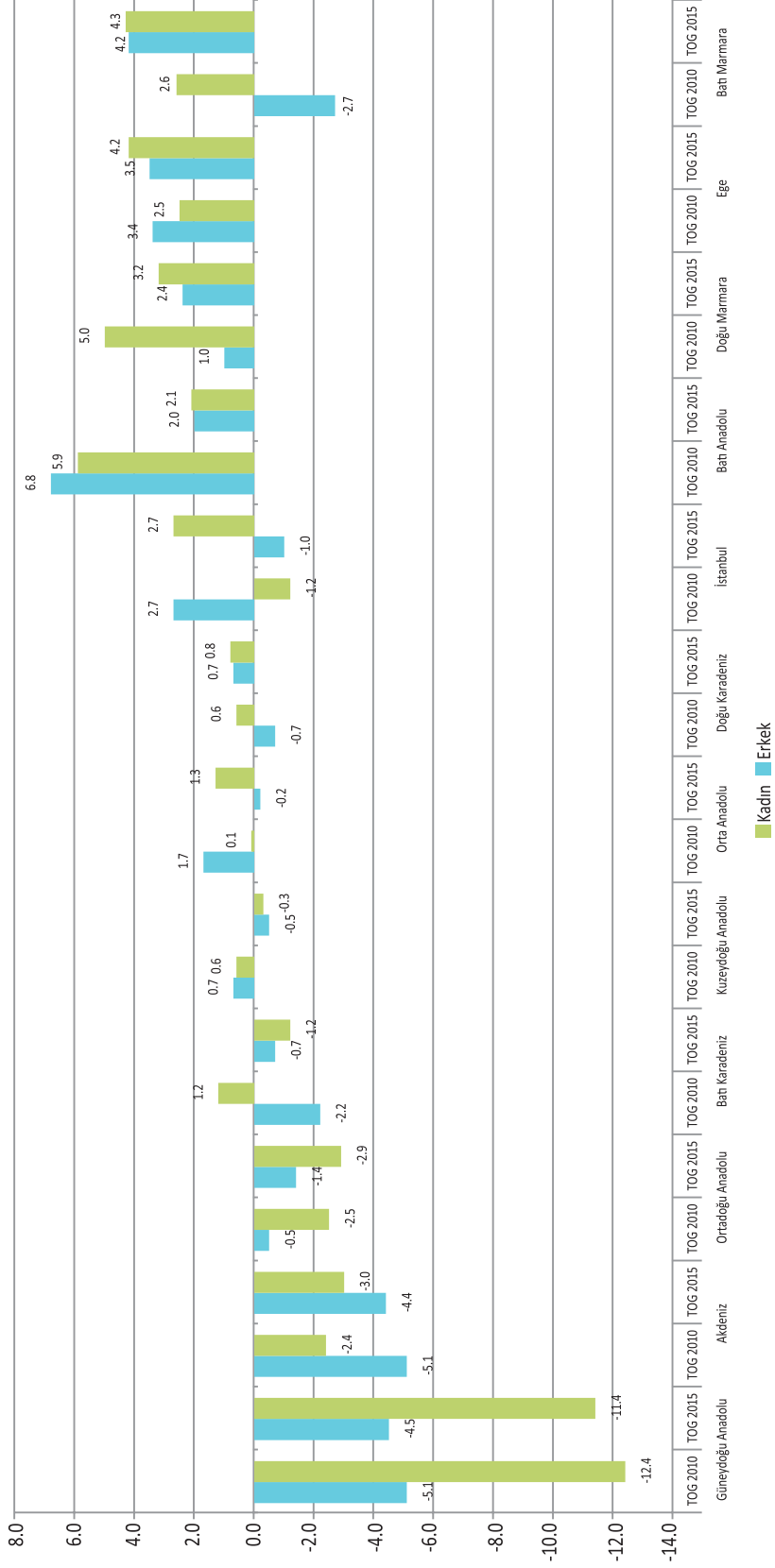
Kadınlarla erkeklerin coğrafi hareketlilik oranları kadınlar aleyhine düşük olmanın yanısıra asimetric bir görünüm sergiliyor. Örneğin Güneydoğu Anadolu'dan ağırlıklı olarak erkeklerin, Akdeniz'den ise ağırlıklı olarak kadınların diğer bölgelere geçtiğini görüyoruz. Buna paralel örnek olarak Doğu Marmara'da erkeklerin Ege'de ise kadınların yoğunlaştığını gözliyoruz. Bu asimetri, sadece toplam hareketlilik oranlarına bakmanın yanıltıcı olabileceğini gösteriyor. Örneğin TOG Etki 2010 örnekleminde sadece kadınların veya sadece erkeklerin hareketlilik oranları toplam hareketlilik oranından yüksek. Benzer şekilde TOG Profil 2015 örnekleminde toplam hareketlilik oranı kadınlarla erkeklerin hareketlilik ortalamasından düşük.

Üniversite öğrenimi sebebiyle gençlerin ülke içi hareketliliğinin ayrıntılı değerlendirmesi bu çalışmanın kapsamına girmiyor. Örneğin bölgeler arası hareketliliğin genel yönünü belirlemek mümkün ise de katılımcıların hangi bölgelerden hangi bölgelere ne yönde ve büyüklükte dağıldıklarını saptamak bu aşamada henüz değerlendirilmedi. Kadınlarla erkekler arasındaki farkları da hesaba katan bir coğrafi hareketlilik incelemesi, kendi başına bir çalışma konusu oluşturuyor. Eldeki veriler sadece genel eğilimin görülmesine olanak sağlıyor. Bu verilere göre genel olarak katılımcıların üçte biri üniversite okumak için ülkenin sadece başka bir şehrine gitmekle kalmıyor, coğrafi bölge değiştiriyor.

Bununla birlikte, her iki araştırma verisinin de iller arası değil bölgeler arası hareketliliği yansıttığı dikkatten kaçmamalı. Bölgeler arası hareketlilik iller arası hareketliliğe yansıtıldığında coğrafi hareketlilik oranlarının daha çarpıcı bilgiler sağlayacağı açık. Örneğin bu araştırma kapsamında coğrafi hareketliliğe şehir düzeyinde bakıldığında (yön, büyüklük, cinsiyet parametreleri olmaksızın) yer değiştirme oranı %39,8'e yükseliyor. Diğer yandan iki araştırma arasında geçen 5 yıl içinde yeni üniversiteler açıldığı da göz önüne alınmalı. Bu uyarılar ışığında coğrafi hareketliliğin şehir düzeyinde incelenmesi ve hareketliliğe bağlı sosyokültürel değişmelerin saptanması önemini koruyor.

Coğrafi Hareketlilik

Üniversiteye Başlamanın Yarattığı Coğrafi Hareketlilik

1.5. Dil, Etnik Kimlik, İnanç

Dil: Gönüllülerin Türkçe Dışında Bildiği Diller

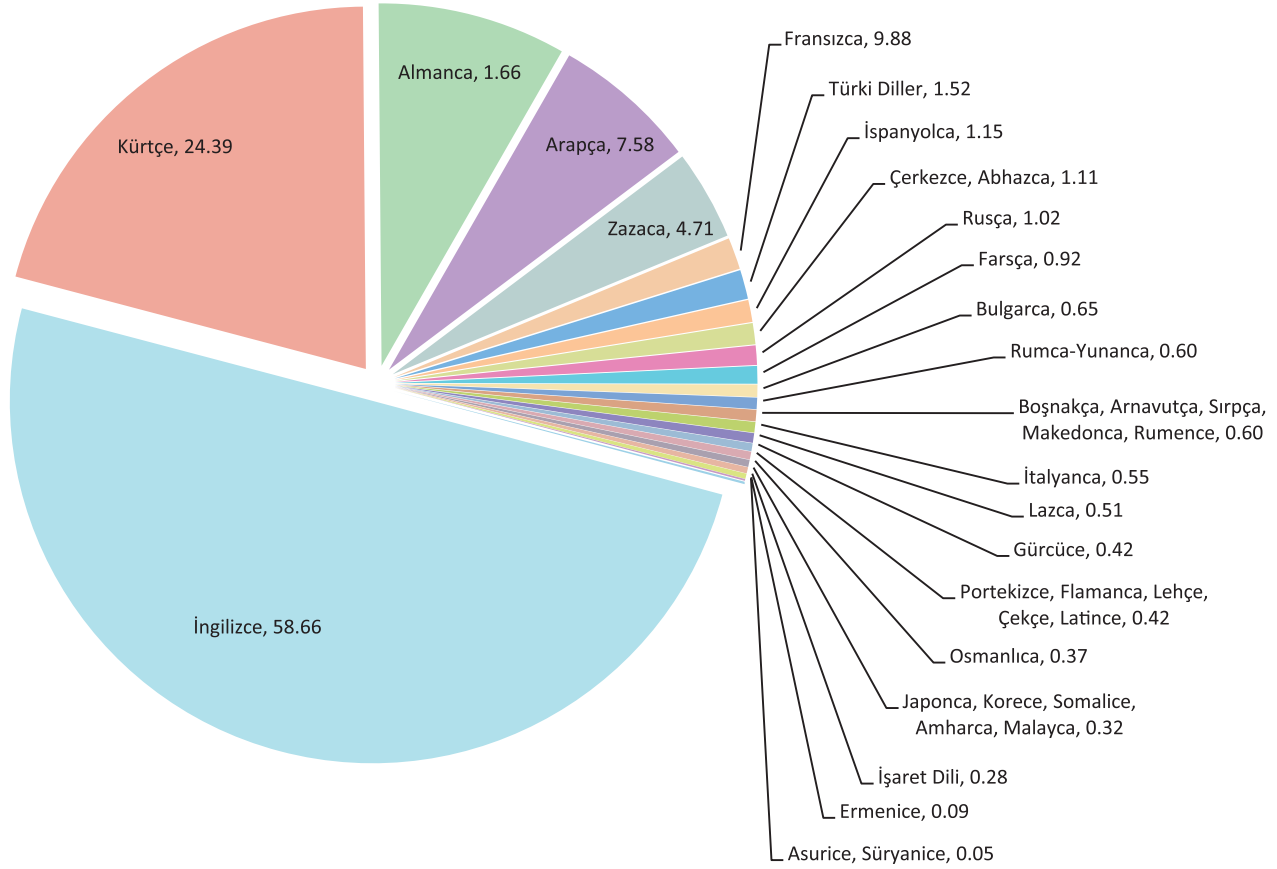
Türkiye’de hangi dillerin ne oranda konuşulduğuna ilişkin güvenilir güncel bilgi bulunmuyor. 1965 nüfus sayımı sırasında konuşulan diller sorulmuş ve derlenmişti. Bu tarihten sonraki derlemeler Türkiye dışı kaynaklardan (örneğin ethnologue.com) edinilebiliyor. Fakat bu derlemelerdeki bilgiler güncel olmadığı gibi karşılıklı doğrulama kaynakları bakımından da zayıf. Bu yüzden gönüllülerin konuştukları dillerle ilgili karşılaştırmalı değerlendirme olanağından yoksunuz.

Gönüllülere yöneltilen soru Türkçe dışında bildikleri dilleri derlemeye yönelikti. Doğal olarak bu diller arasında gönüllüler anadilleri veya yakın kültürlerle ilişki içinde öğrendikleri dillerin yanı sıra öğrenim, iş, seyahat, ve Türkiye’ye veya Türkiye’den göç gibi nedenlerle öğrendikleri dilleri de bildirdiler.

TOGluların yarısından çoğu (%58,7) İngilizce bildiğini bildirdi. Buna Fransızca (%1,7), Almanca (%9,9), İspanyolca (%1,2), İtalyanca (%0,6) ve diğer Batı Avrupa dillerini (%0,4) eklediğimizde bu oran % 72,3’e yükseliyor. Bu oranlara “az biliyorum, öğreniyorum” gibi bildirimlerde bulunanlar dahil değil.

Dil sorgusunda katılımcıların dil bilme seviyeleri sorulmadı. Özellikle akademik veya sosyal gereklerle öğrenilen Batı dillerinin bilinme seviyesinin her katılımcı için eşit ve yüksek olmayacağını düşünmek gerçekçi olur. Bununla beraber dil seçeneği işaretlemeyen fakat açıklama kısmında “az biliyorum, öğreniyorum” diyerek dil bildiren katılımcılar bu bildirimlerine dil seviyesiyle ilgili kur veya aşama bilgisi eklemişler. Buradan, dili yeterince bilmediğini, henüz öğrenme aşamasında olduğunu düşünen katılımcıların dil seçeneği işaretlemekten kaçındıkları anlamını çıkarabiliriz. Buna rağmen bu verilerden, katılımcıların üçte ikisinden çoğunun bir Batı dilini iyi derecede bildiğini çıkarsayamayız. Daha çok, kendi öznel algılarına göre dil ile temas düzeylerini, temas yoğunluklarını yansıttığını düşünüyoruz. Dolayısıyla, bu veriler bize dil ile az veya çok, bir şekilde haşır neşir olanların oranını bildiriyor.

Gönüllülerin Türkçe Dışında Bildikleri Diller (Toplam: %117,46)

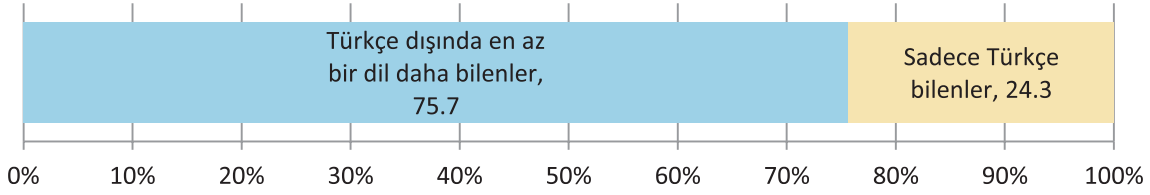
Çok-Dillilik

Dil sorgusu, bildirilen dilin anadil olup olmadığını saptamaya yönelik hazırlanmadı. Bununla birlikte Batı dilleri, uzak coğrafya dilleri, ve özel amaçlı diller dışında bildirilen dillerin hemen hemen tamamının katılımcının anadili veya çiftanadili olduğunu söyleyebiliriz. Batı dillerine ilişkin bildirimlerin az bir kısmı anadil veya çiftdil yansıtıyor olabilirse de bu oranların büyük ölçüde “yabancı dil öğrenme” başlığında toplanması gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye okullarındaki eğilime paralel olarak İngilizcenin ağırlığı çok belirgin. Bunu Almanca ve Fransızcanın izlemesi de beklentiler doğrultusunda.

Batı dillerini öğrenme eğiliminin etkisini göz önüne alarak toplam bir çok-dillilik oranı hesaplamak istediğimizde, katılımcıların %75,7 gibi büyük bir kesiminin Türkçe dışında en az bir dil daha bildiğini, sadece Türkçe bilenlerin %24,3 düzeyinde olduğunu buluyoruz. Ek olarak, Türkçe dışında iki veya daha fazla dil bilenlerin oranı da %31,9 gibi yüksek sayılabilecek düzeyde. Bu oranlar TOGLu gençlerin çokdilli bir ortam oluşturduğuna işaret ediyor.

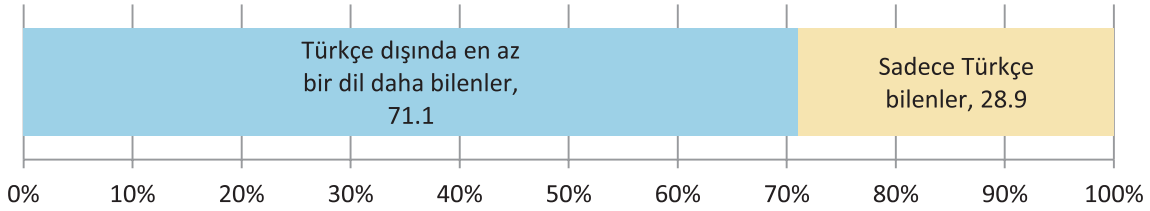
*Çok-dillilik oranları:
Bütün diller: %75,7
Batı Avrupa, uzak coğrafya,
ve özel amaçlı diller (Türkiye
coğrafyası hariç): %71,1
Türkiye coğrafyası (Balkanlar
ve Ortadoğu dahil): %59*

Çok-Dillilik: Bütün Diller

Türkiye coğrafyasında konuşulan yabancı dil öğrenme gereği veya arzusuyla (bazı durumlarda başka özel kişisel nedenlerle) öğrenilen Batı Avrupa, uzak coğrafya ve özel amaçlı dilleri (Osmanlıca ve İşaret Dili) bir araya topladığımızda ve anadil olması muhtemel dilleri hariç tuttuğumuzda çok-dillilik oranı değişiyor. Bu sınıflamaya göre Türkçe dışında en az bir dil bilen TOGlular %71,1, sadece Türkçe bilenler %28,9 oranlarıyla karşımıza çıkıyor. Başka bir ifadeyle bu değerler, öğrenim ve iş yaşamında gündelik kullanılan “yabancı dil bilme” oranlarını oluşturuyor.

Çok-Dillilik: Batı Avrupa, Uzak Coğrafya, ve Özel Amaçlı Diller

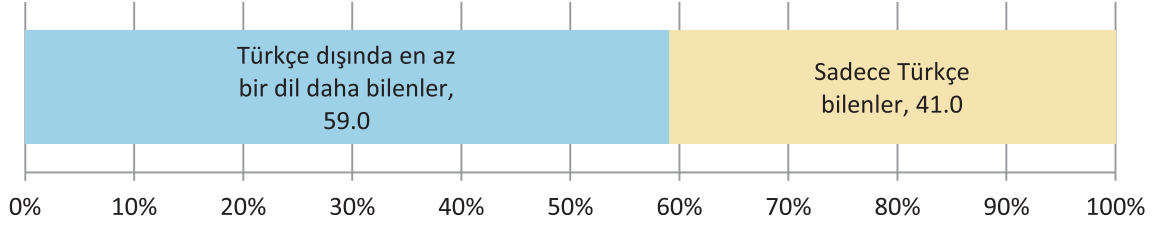
Diğer yandan sadece anadilleri hesaba katıp, Balkanlar ve Ortadoğu dahil Türkiye ve yakın coğrafyası dışında kalan Batı Avrupa, uzak coğrafya, ve özel amaçlı dilleri hariç bıraktığımızda çok-dillilik oranı daha gerçekçi bir değere kavuşuyor. Bu sadeleştirmeyle çok-dilliliğe baktığımızda %59'luk bir dilimin Türkçe dışında en az bir anadil/çift dil daha bildiğini, sadece Türkçe bilenlerin ise %41'lik dilimi oluşturduğunu hesaplıyoruz. TOGlular arasında Türkçe dışında iki veya daha fazla anadil/çift dil bilenlerin %12,9 gibi azımsanmayacak bir oranda oluşu dikkatimizi çekiyor.

Bulgular, hangi dilleri öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğuna da dolaylı olarak da olsa işaret ediyor. Katılımcıların Türkçe dışında Türkiye'de konuşulan başka bir anadil bilme oranı (%59) yabancı dil bilme oranından (%71,1) düşük. Başka şekilde ifade edecek olursak, anadili veya çift dilli Türkçe olanlar özel kişisel seçimleri dışında Kürtçe, Zazaca, veya Arapça öğrenmiyor. Bu durum Türkiye coğrafyasında konuşulan diğer diller (örneğin Balkan dilleri, Çerkesce, Lazca, Gürcüce vb.) için de geçerli. Bu açıdan, anadili veya çift dilli Türkçe olmayan katılımcıların diğer anadillere mesafesini araştırma gereği de ortaya çıkıyor.

Buna karşın bu veriler TOGluların yarıya yakınının ya Türkçe dışında bir anadili olduğunu ya çift dilli olduğunu, veya anadili/çift dilli Türkçe olsa dahi Türkçe dışında en az bir anadil/çift dil daha konuştuğunu söylüyor. Bu anadillerin başında Kürtçe (24,4), Arapça(7,6), ve Zazaca (4,7) geliyor. Balkan dilleri ile diğer Türki dilleri birlikte ele aldığımızda bu grubun da belirgin bir ağırlıkta olduğunu (%4,4) görüyoruz. Daha az konuşulan anadil/çift diller de kalan %3,1'i oluşturuyor.

Türkiye’de hemen hemen tümüyle ihmal edilmiş çiftdillilik (bilingualism) olgusunun yaygınlığı hakkındaki bilgisizliğimiz bu verileri gereğince değerlendirmemizi zorlaştırıyor. Bu zorluğa rağmen TOGlu gençlerin Batı dillerini öğrenme bakımından olduğu kadar Türkiye coğrafyasındaki dilleri konuşmaları bakımından da çokdilli bir ortam oluşturduklarını açıklıkla belirleyebiliriz.

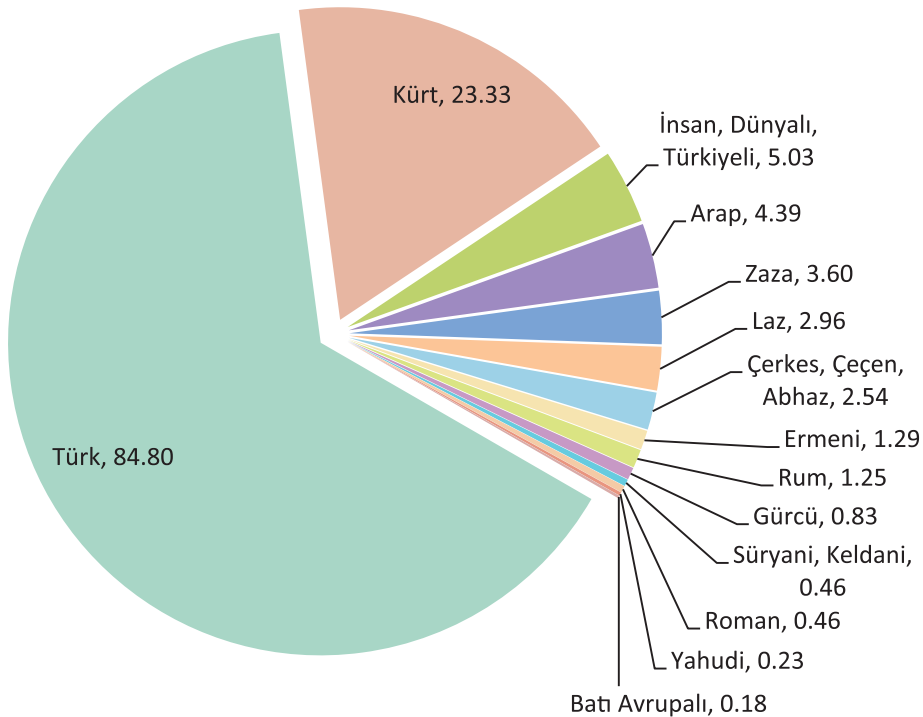
Çok-Dillilik: Türkiye Coğrafyası (Balkanlar ve Ortadoğu Dahil)

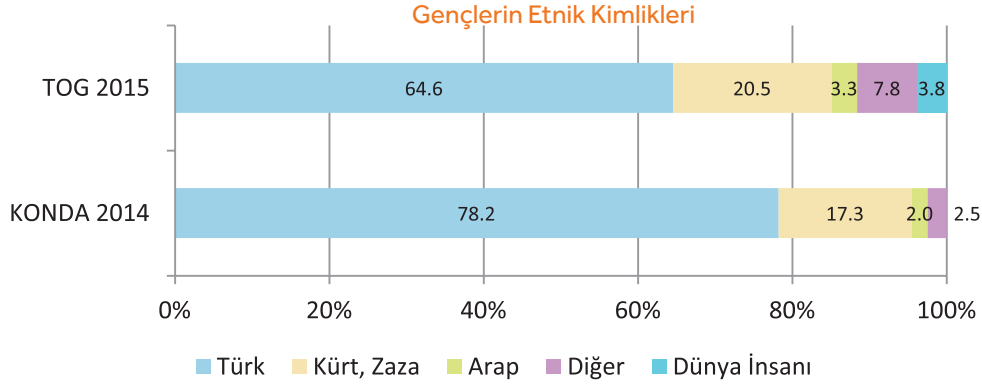
Etnik Kimlik

Dil konusunda olduğu gibi etnik kimlik konusunda da kapsamlı karşılaştırmalar yaparak bulgularımızı doğrulayabileceğimiz ve geçerliğini saptayabileceğimiz güvenilir veriler yok. TOG Profil örneklemini ne bütün gençlerin ne de bütün üniversite öğrencilerini temsil etme iddiasında değil. Buna rağmen coğrafi temsil edicilik düzeyine bakarak ve KONDA verilerini düzeltme cetveli olarak kullanarak TOGlu gençlerin etnik kimlik bildirimlerini anlamlandırmaya çalışabiliriz.

Gönüllülerin Etnik Kimlikleri (Toplam: %131,36)

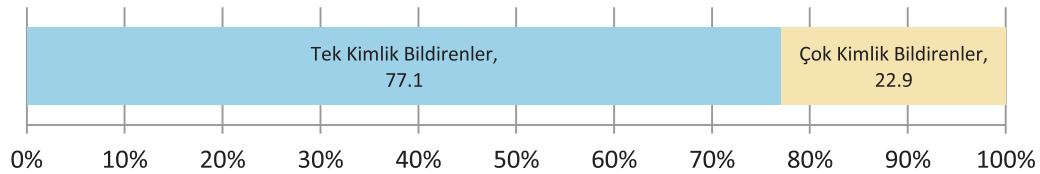

Gençlerin Etnik Kimlikleri	KONDA 2014	TOG 2015
Türk	78,2	64,6
Kürt, Zaza	17,3	20,5
Arap	2,0	3,3
Diğer	2,5	7,8
Dünya İnsanı		3,8

TOGlu gençlerin etnik kimlik dağılımı KONDA verilerinden farklılık gösteriyor. Bu farkın en önemli kaynağının, etnik kimlik dağılımının KONDA veya TOG Profil tarafından temsil edici şekilde belirlenememiş olmasından çok gönüllü gençlerin etnik kimlik kavramına bakışları ve tanımları olduğunu düşünüyoruz. Gönüllü gençlerin %22,9'u birden fazla etnik kimlik bildirdi. Dil ve inanç sorgularında olduğu gibi burada da karşımıza çoklu tanımlar çıkıyor. Çok kimlik bildirenlerin yanısıra %5 oranında kendisini “İnsan, Dünyalı, Türkiyeli” olarak tanımlayan ve etnik köken ima eden kategori isimlerinden bilerek uzak duran bir grubun varlığı da bu bağlamda sayısal oranından daha anlamlı.

Çok Kimliklilik

KONDA ve TOG Profil arasında etnik kimlik dağılımı farkının diğer bir kaynağı veri toplama yöntemiyle ilgili olabilir. KONDA araştırması yüzyüze görüşmelerle gerçekleştirilmişti. TOG Profil çalışmasında gençler soru formunu kendi başlarına doldurdular. Bu yöntem nedeniyle TOGlu gençler etnik kimliklerini bildirirken kendilerini sosyal baskıdan kısmen de olsa uzak hissetmiş olabilirler. Ek olarak yine TOG Profil çalışmasında gençlerin birden fazla etnik kimlik bildirme olanağının bulunması bu farka katkıda bulunmuş olabilir. KONDA örneğinde “diğer” kategorisinde gençlerin %2,5’inin bulunmasına karşın TOG Profil örneğinde bu oranın %7,8’e yükselmiş olması bu kolaylığın olumlu etkisini gösteriyor.

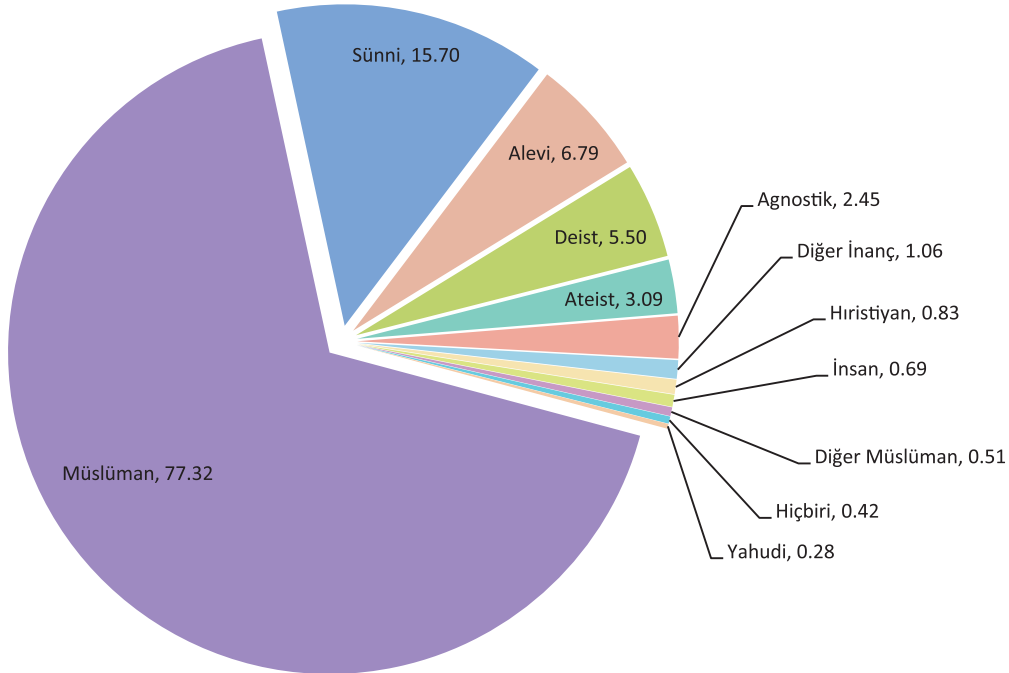
TOGlu gençler arasında hem Kürt ve Zaza hem de Arap ve “diğer” etnik kimlikler KONDA verilerinde daha yüksek paylara sahipken Türk etnik kimliği %13,6 puan daha düşük paya sahip. Bu azımsanmayacak farkın diğer farkların toplamından oluştuğunu düşünüyoruz. Her iki araştırmanın “diğer” kategorisindeki paylar arasındaki %5,3'lük fark ile TOG Profil verilerindeki “insan, dünyalı, Türkiyeli” payını (%3,8) topladığımızda elde ettiğimiz % 9,1'lik farkın KONDA araştırmasında Türk etnik kimliği başlığı altında toplanmış olabileceğini düşünürsek aradaki fark %4,5'e düşüyor. Bu pay ise TOG Profil örneğinde KONDA'ya göre sahada yüksek oranda temsil edilen Kürt-Zaza (%3,2), ve Arap (%0,8) örneklemlerinin farkından sadece yarım puan sapma gösteriyor. Bu yarım puanlık sapma ise etnik kimliği Türk olmayan katılımcıların bazılarının kendilerini “insan, dünyalı, Türkiyeli” olarak bildirmiş olmasından kaynaklanıyor. Dolayısıyla KONDA'nın sözlükteki anlamıyla etnik kimlikleri, TOG Profil çalışmasının ise gençlerin etnik kimlik olgusuna yaklaşımlarını bulguladığını söyleyebiliriz.

Bu bulgular ışığında TOGlu gençlerin etnik kimlik olgusuna eleştirel gözle yaklaştıkları ve kendilerini bir etnik kimlikle tanımlamaktan çok ait oldukları etnik kimliği yeniden tanıma ve tanımlama çabasına giriştikleri sonucunu çıkarıyoruz.

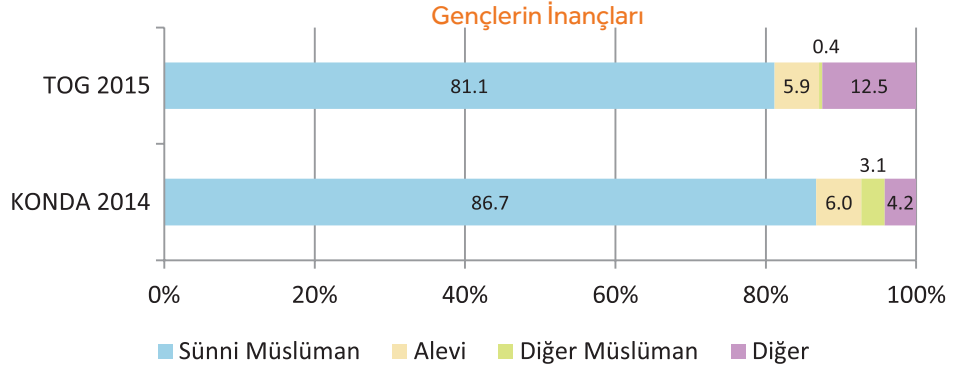
İnanç

Gönüllü gençlerin inanç dağılımı KONDA verileriyle büyük oranda örtüşüyor. Gözlenen farklılıkların kaynağı ise etnik kimlik dağılımında karşılaştığımız güçlüklerle kıyasla daha belirgin ve sade.

Gönüllülerin İnançları (Toplam: %114,64)

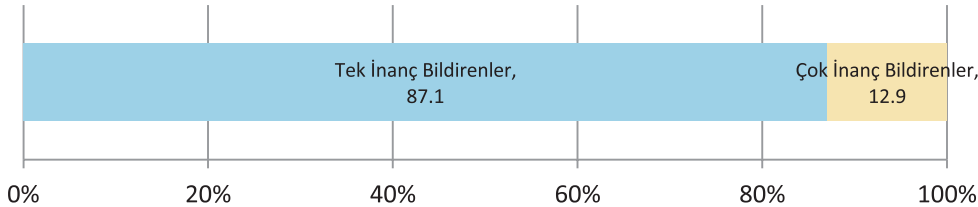

Gençlerin İnançları	KONDA 2014	TOG 2015
Sünni Müslüman	86,7	81,1
Alevi	6,0	5,9
Diğer Müslüman	3,1	0,4
Diğer	4,2	12,5

Her iki araştırmada bulguların inanç dağılımları arasında gözlenen küçük farklar bir kez daha bu iki çalışmanın benimsediği veri toplama yöntemleriyle açıklanabilir. KONDA çalışmasının yüzyüze yapılmasına karşın TOG Profil verilerinin soru formuyla elde edilmiş olması gençlerin kendilerini ifade ederken daha az sosyal baskı hissetmelerini sağlamış olabilir. Ayrıca, dil ve etnik kimlik kategorilerinde olduğu gibi gençlerin birden fazla etnik kimlik bildirme olanağının bulunması da bu farkı oluşturan etmenler arasında sayılmalı. Bu sonuca, özellikle “diğer” kategorisini (%12,5) oluşturan alt kategorilerin bildirilmesinden varıyoruz. Bu kategoride TOGlu gençler KONDA örnekleme göre %8,3 oranında daha fazla bildirimde bulundular. Bu pay, iki araştırma arasında “Sünni Müslüman” kategorisindeki 5,6’lık farkı kapattığı gibi “diğer Müslüman” kategorisindeki %2,7’lik payı da tam olarak kapatıyor. TOG Profil çalışmasında “Müslüman” ve “Sünni Müslüman” seçenekleri ayrı ayrı bulunuyordu. Bu verileri KONDA verileriyle karşılaştırırken “Müslüman” seçeneğini işaretleyip diğer herhangi bir seçeneği işaretlememiş olanları “Sünni Müslüman” kategorisine dahil ettik.

Çok-İnançlılık

Gönüllü gençlerin TOG Profil soru formunu doldururken kısmen de olsa daha az sosyal baskı yaşamış olduklarını düşünmemizin bir gerekçesi de katılımcıların - dil ve etnik kimlik sorgularında olduğu gibi - birden fazla inanç dairesi (%12,9) bildirebilmiş olması. Daha ayrıntılı incelediğimizde bu bildirimlerin ağırlıklı olarak farklı (aynı ait olunacağı düşünülmeyen) temel inanç dairelerinden değil, aynı temel inanç dairesinin tamamlayıcısı veya farklı yorumu olabilecek bileşimlerden oluştuğunu anlıyoruz. Örneğin “Müslüman ve Hıristiyan” gibi bir bildirimde rastlanmazken “Müslüman ve Sünni” veya “Müslüman ve diğer Müslüman” veya “hiçbiri ve insan” veya “insan ve diğer inanç” gibi çoklu bildirimlerine rastlanabilmektedir.

Tüm bu bulguları bir arada değerlendirdiğimizde tıpkı etnik kimlik sorgusunda olduğu gibi inanç sorgusunda da KONDA çalışmasının en bilinen inanç kategorilerini, TOG Profil çalışmasının ise inanç kategorilerini gençlerin ne şekilde tanıyıp yeniden tanımladığını ortaya çıkardığını söyleyebiliriz.

2. Gelir, Sosyal Güvence, Çalışma

Toplum Gönüllüsü gençlerin profilini çıkarırken yararlandığımız temel alanlar arasında gelir, sosyal güvence, ve çalışma koşulları, diğer temel alanları incelerken sürekli başvurma ihtiyacı duyduğumuz bir grubu oluşturuyor. TOGlu gençler bu başlıklarda önemli ayırt edici özellikler gösteriyor. Bu nedenle ebeveyn eğitim düzeyi ve çalışma biçimleriyle ilgili bilgileri bu bölümün başında sunmayı işlevsel buluyoruz.

2.1. Ebeveyn Eğitim Düzeyi ve Çalışma Biçimi

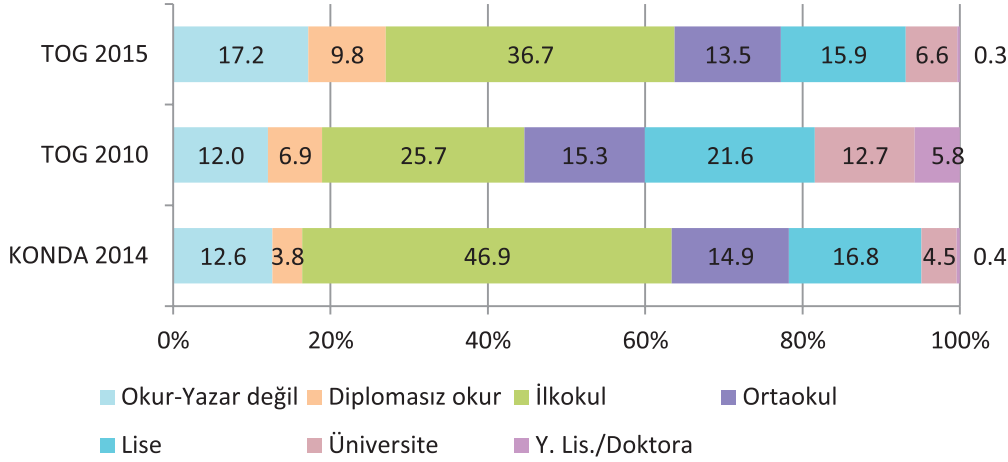
Ebeveyn Eğitim Düzeyi

Üniversite öğrenimi görme aşamasına gelmiş TOGlu gençlerin ebeveyn eğitim düzeyinin - annenin son bitirdiği okul baz alındığında – Türkiye ortalamalarına yakın olduğunu görüyoruz. Eldeki verilere göre, Türkiyeli gençlerin de (%63,3) gönüllü gençlerin de (%63,7) üçte ikisinin anne eğitim düzeyi ilkökul veya daha düşük. Buna karşın TOG Profil örnekleminde okuma-yazma bilmeyen ve diplomasız anne oranlarının Türkiye ortalamalarından yüksekliği dikkate değer ölçüde ve bu yükseklik bir açıklama gerektiriyor.

Hem Türkiyeli gençlerin (%63,3) hem de gönüllü gençlerin (%63,7) üçte ikisinin anne eğitimi ilkököl veya daha düşük düzeyde. TOG Profil örnekleminde okuma-yazma bilmeyen (%17,2) ve diplomasız okur (%9,8) anne oranları Türkiye ortalamalarından yüksek (%12,6 ve %3,8).

Annenin Son Bitirdiği Okul	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
Okur-Yazar değil	12,6	12,0	17,2
Diplomasız okur	3,8	6,9	9,8
İlkokul	46,9	25,7	36,7
Ortaokul	14,9	15,3	13,5
Lise	16,8	21,6	15,9
Üniversite	4,5	12,7	6,6
Y.Lisans/Doktora	0,4	5,8	0,3

Ebeveyn Eğitim Düzeyi (Anne)

Gönüllülerin coğrafi dağılımları ile dil ve etnik kimlik bilgileri bir arada değerlendirildiğinde TOGlu gençler arasında sosyoekonomik ve kültürel açıdan dezavantajlı coğrafyalardan gelen katılımcı oranının görece yüksek olduğunu saptıyoruz. Gerek Kürtçe, Arapça, Zazaca (ve diğer Türkiye coğrafyası dillerini) konuşan ve gerekse Kürt, Arap, ve Zaza kimliklerine (ve diğer Türkiye coğrafyası kimliklerine) aidiyet bildiren katılımcıların TOG Profil örnekleminde Türkiye örnekleminde kıyasla daha fazla temsil edilme (veya kendilerini daha açıklıkla ve serbestçe ifade etme) olanağı buldukları anlaşılıyor.

Coğrafi olarak az gelişmiş bölgelerden (Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu) gelen katılımcıların gelişmiş bölgelere (İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz) göre oransal fazlalığı da (KONDA %32 [24,5:75,5]; TOG %46 [31,6:68,4]) kültürel faktörlerin etkisini anlamlandırmayı kolaylaştırıyor.

Böylece TOG Profil örnekleminde okuma-yazma bilmeyen veya diplomasız okur anne oranlarının yüksekliğinin, dezavantajlı koşullardan gelerek üniversite öğrenimine erişmiş katılımcıların bu olanaktan en üst düzeyde yararlanmak veya bu olanağı sosyokültürel avantaja dönüştürmek üzere sivil toplum örgütlenmelerine ve faaliyetlerine yönelmeleriyle açıklanabileceğini düşünüyoruz.

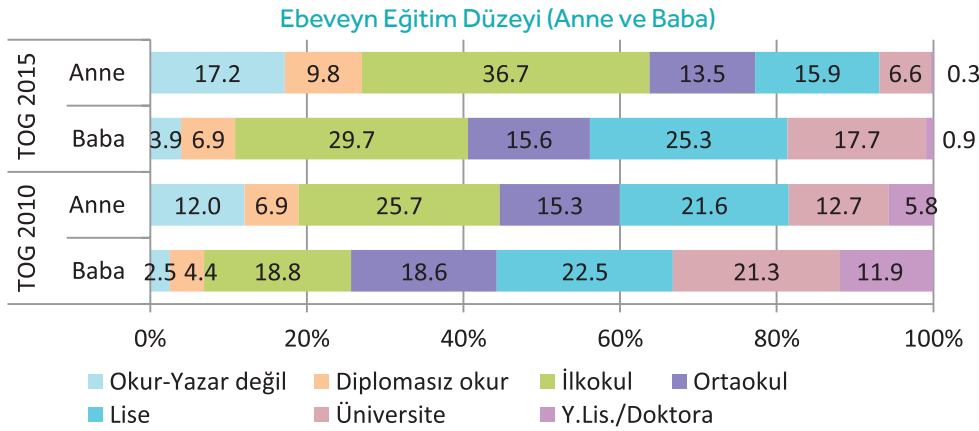
Dezavantajlı sosyal-kültürel-ekonomik çevrelerden ve coğrafi bölgelerden gelip üniversitede

öğrenim görme aşamasına erişmiş gençlerin TOG örneğinde olduğu gibi bu olanağı daha üst bir işleve dönüştürme motivasyonunu *sapan etkisi*² olarak adlandırıyoruz.

Bu çözümlemenin yanına, TOG Profil örnekleminde üniversite mezunu anne oranının Türkiye ortalamasının hafifçe üzerinde olduğunu da not ediyoruz. Ancak bu yüksekliği dezavantajlı grubun değil, aksine, görece daha avantajlı grubun yarattığını saptıyoruz. Üniversite mezunu anne bildiren katılımcıların ailelerinin en uzun yaşadıkları yerler büyük oranda (%71,8) gelişmiş bölgeler. Daha az gelişmiş bölgelerdeki üniversite mezunu annelerin toplam içindeki payları ise şu şekilde sıralanıyor: Ortadoğu Anadolu (%7,7), Batı Karadeniz (%6,3), Orta Anadolu (%4,9), Güneydoğu Anadolu (%4,9), Doğu Karadeniz (%2,1), ve Kuzeydoğu Anadolu (%2,1).

Anne ve baba eğitim düzeylerine birlikte baktığımızda bütün tablonun anneler aleyhine olduğu açıkça görülüyor. Ortaokul düzeyinde bir dengelenmeden söz etmek mümkünse de bu düzey dahil babalar giderek artan farklarla annelerden daha yüksek eğitim düzeylerine erişiyorlar.

Dezavantajlı koşullardan geldiği halde üniversite öğrenimine erişmiş katılımcılar, bu olanağı sosyokültürel avantaja dönüştürmek üzere sivil toplum örgütlenmelerine ve faaliyetlerine yöneliyor.

Ebeveyn eğitim düzeyi karşılaştırma tablolarında TOG Etki örnekleminin KONDA ve TOG Profil örneklemlerinden farklı bir dağılım sergilediğini görüyoruz. Bu bölümün diğer alt başlıklarında da vurgulandığı gibi TOG Etki örnekleminin sadece ebeveyn eğitim düzeyi açısından değil, gelir düzeyi ve ek gelir için çalışanların oranları bakımından da bazı farklılıklar gösteriyor. Bu farklılıkları ilgili başlıkların altında değerlendiriyoruz. Bu kısım ile ilgili olarak ise TOG Etki örnekleminde – yine anne eğitim düzeyini baz aldığımızda – ilkökuller ve daha az eğitim gören annelerin (%44,6) TOG Profil örnekleminin aksine (%63,7) çoğunluğu oluşturmadığını saptıyoruz. Üstelik üniversite ve üstü (yüksek lisans ve doktora) derecelerine sahip anne oranlarının %18,5 ile Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğunu ve TOG Profil örnekleminin baba eğitim düzeyinde bildirilen üniversite ve üstü derece oranını yakaladığını (%18,6) görüyoruz. TOG Etki örnekleminin baba eğitim düzeyleri de dikkat çekici yükseklikte. Anne ve baba eğitim düzeylerini birlikte düşündüğümüzde TOG Etki örnekleminin değerlendirmeleri etkileyecek bir ağırlıkla Türkiye ortalamalarının üzerinde eğitim düzeyine sahip ailelerden gelen

2_ Bu isimlendirmede sapan; mancınık, zemberek, kurulmuş yay gibi fırlatma özelliği taşıyan alet anlamındadır ve kendi başına durağan nesnelere veya öznelerin uygun koşullarda işe ve işleve dönüşebilen potansiyellerini anlatan genç bir mecaz olması nedeniyle seçilmiştir.

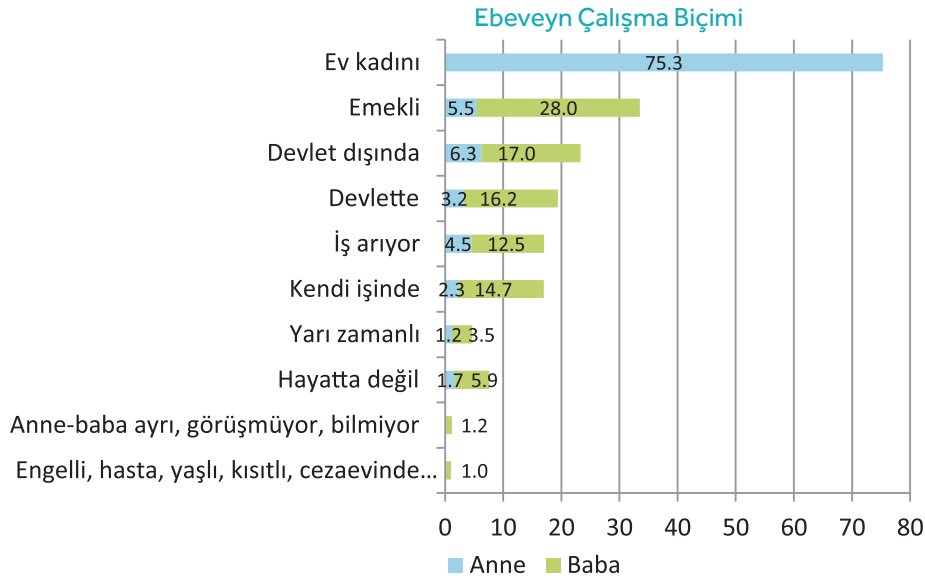
katılımcılardan oluştuğunu anlıyoruz.

Ebeveyn eğitim düzeyi verilerine göre dezavantajlı koşullardan gelen katılımcılar TOG Etki örnekleminde daha az TOG Profil örnekleminde ise daha çok yer alıyor. Bu veriler bize Türkiye ortalamasını temsil eden gençlerin TOG'da kendilerine giderek daha fazla yer edindiklerini anlatıyor.

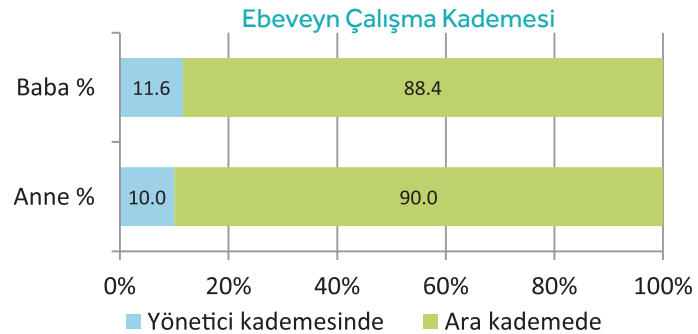
Ebeveyn Çalışma Biçimi

TOGlu gençlerin ebeveyn çalışma biçimlerinde en fazla dikkat çeken nokta annelerin dörtte üçünün ev kadını oluşu. Babaların dörtte birinden fazlasının emekli oluşu ile sekizde birinin işsiz oluşu da hemen göze çarpıyor. Bunlar dışında kalan çalışma biçimleri ise dengeli dağılmış görünüyor. Örneğin devlette veya özel sektörde veya kendi işlerinde çalışanlar ağırlıklı gruplar oluşturmuyor. Başka bir deyişle gönüllü gençlerin aileleri belirli bir çalışma biçimine sahip ailelerden değil, toplumun tüm kesimlerinden geliyor.

Çalışma kademelerine baktığımızda da ebeveynlerin her ikisinin de sadece %10 civarında yönetici kademesinde bulunduğunu, genel olarak ise ara kademe çalışanları olduğunu görüyoruz.

TOGlu gençlerin annelerinin dörtte üçü ev kadını. Babaların dörtte birinden fazlası emekli, sekizde biri işsiz. Diğer çalışma biçimleri dengeli dağılıyor. Gönüllü gençler belirli çalışma biçimlerinde yoğunlaşmış ailelerden değil, toplumun tüm kesimlerinden geliyor.

Ev kadını annelerin veya emekli babaların ek gelir için çalışıp çalışmadıkları veya çalışıyorlarsa bunun hane geliri içindeki payı bu çalışmada sorgulanmadı. Dolayısıyla ebeveyn çalışma biçimlerine bakarak ailelerin gelir ve geçim düzeylerine ilişkin doğrudan bilgilerin ötesinde ek ipuçlarına sahip değiliz. Bununla birlikte çalışma biçimleri ve çalışma kademesini birlikte ele aldığımızda gönüllü gençlerin başka bir özelliğini, öğrenim biçimlerini daha fazla aydınlatma olanağına sahibiz.

Katılımcıların dörtte üçünün düz liselerden veya Anadolu liselerinden geldiğini belirtmiştik. Buna meslek liselerini de eklediğimizde bu oran %88,4'e çıkıyor. Bu değerlere bakarak gönüllü gençlerin sınırlı koşullarda sade hayatlar yaşayan ailelerden geldiğini ve bu ailelerin gençlerine sunabildiği orta öğrenim olanaklarının aile koşullarına paralel olduğunu anlıyoruz. Sıradan, herkes gibi ailelerden gelen gönüllü gençler, yine sıradan, herkes gibi bir orta öğrenim sürecinden geçiyor. Ne var ki aynı gençler bir kez üniversite öğrenimine erişim sağlayınca bu olanağı ailelerinin kendilerine sunduğu koşulların ötesinde bir anlayışla değerlendirmeye çalışıyor.

Başka bir deyişle TOGlu gençler, aile ve çevrelerinin kendilerine sunabildiği mütevazı standartları aşma doğrultusunda kuvvetli bir motivasyon taşıyor. Dahası, gönüllü gençler bu motivasyonu sadece kendi hesaplarına değil kendileri gibi diğerleriyle birlikte işleyerek işlevsel hale getirmenin yolunu arıyor. TOGlu gençlerin TOG'a yönelmesinin veya TOG'la tanıştıktan sonra TOG'da kalmasının gerekçelerini bu motivasyon zemininde aramak gerektiğini düşünüyoruz. Bu yorumumuzu, lise öğreniminin belirleyiciliğiyle ilgili çalışma yapmanın önemini bir kez daha vurgulayarak ekliyoruz.

Kardeş Sayısı

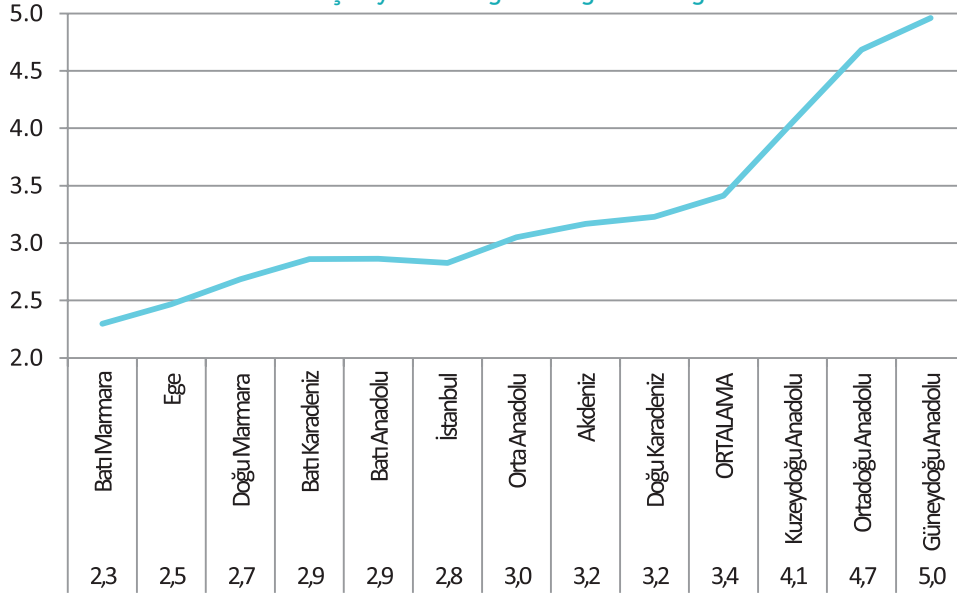
Katılımcıların %56'sı 2-3 kardeşli ailelerden geliyor. Bu yüksek kardeş sayısı oranıyla beraber, tek çocuklu aile oranının (% 4,6) düşüklüğü de dikkat çekiyor. Katılımcının ve ailesinin en uzun yaşadığı coğrafi bölgeye göre kardeş sayısı dağılımına bakıldığında kardeş sayısının batıdan doğuya gittikçe arttığı gözleniyor.

Gönüllü gençler sıradan, herkes gibi ailelerden geliyor ve yine sıradan, herkes gibi bir orta öğrenim sürecinden geçiyorlar. Fakat aile ve çevrelerinin kendilerine sunabildiği mütevazı standartları aşma yönünde taşıdıkları kuvvetli motivasyonla üniversite öğrenimine erişim sağlıyorlar. Bu erişimi, içinden geldikleri sosyal ve zihinsel koşulların ötesine geçme fırsatı olarak değerlendiriyorlar. Bu değerlendirme biçimlerinin birini de TOG'da örgütlenerek sivil toplum faaliyetleri gerçekleştirmek oluşturuyor

Her 4 katılımcıdan birinin 4 ya da daha fazla kardeşi var. 5 ya da daha fazla kardeşi olan TOGlu genç oranı ise %18!

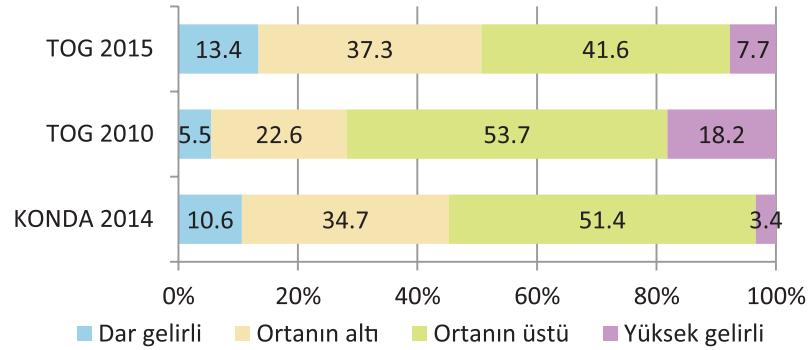
Kardeş Sayısının Coğrafi Bölgelere Dağılımı

2.2. Geçim Düzeyi ve Gelir Grubu³

TOGlu gençlerin yarısı ortanın altında (ortanın altı ve dar gelirli), diğer yarısı da ortanın üstünde ortanın üstü ve yüksek gelirli) geçim düzeyi bildirdi. Bu bildirimler KONDA verilerine yakın. Bu karşılaştırmaya göre TOGlu gençlerin geçim düzeyi bakımından ülke genelindeki gençlerden farklı bir görünüm sergilemediği söylenebilir.

TOGlu gençlerin geçim ve gelir düzeyi bildirimleri Türkiye ortalamasına çok yakın. TÜİK verilerine göre 2014 yılı hanehalkı aylık gelir ortalaması 2.824 TL; TOGlu gençlerin bildirdiği ortalama 2.780 TL.

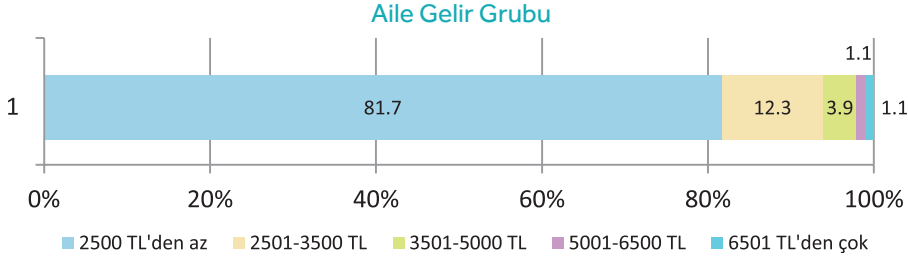
Aile Geçim Düzeyi

Bu görünümü onaylayan diğer bir bulgu da katılımcıların bildirdiği “Aile Aylık Gelir” miktarları. 2014 rakamlarında göre katılımcıların % 81,7’si 2500 TL’den daha az aylık aile geliri belirtti. TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması (2013) verilerini ABD dolarını baz alarak 2014 Haziran’ına uyarladığımızda, ortalama yıllık hanehalkı kullanılabilir gelirini 33.893 TL olarak hesaplıyoruz. Buna göre 2014 yılı için Türkiye “Aile Aylık Gelir” ortalamasını 2.824 TL olarak kabul edebiliriz.

3_ Gelir gruplarını KONDA sınıflamasına bağlı kalarak dört kategoride inceledik. Bunun bir avantajı da katılımcıları, kararsız kaldıkları durumda ara seçenek işaretleme rahatlığı bırakmayarak, daha kesin bir bildirimde bulunmaya zorlamak. Öte yandan kategori isimleri dikkatle yorumlanmalı. Burada “dar gelirli” veya “yüksek gelirli” kategori isimleri kendilerini kolayca anlatıyorken “ortanın altı” veya “ortanın üstü” ifadelerinin tam olarak hangi gelir düzeylerine karşılık geldiği ilk bakışta anlaşılabilir. Bu belirsizliği “Gelir/Geçim Yargısı” başlığı altında derlenen karşılaştırmalı incelemeyle giderdiğimizizi düşünüyoruz.

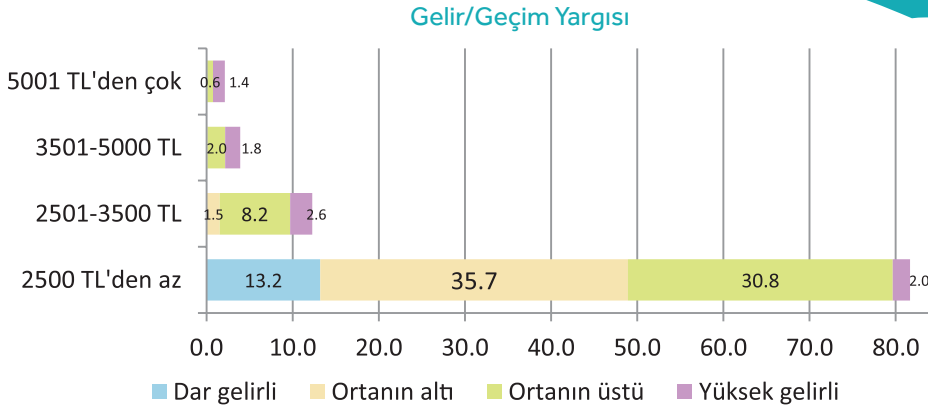
Bu veri, katılımcıların bildirdiği gelir ortalamasıyla örtüşüyor (2.780 TL). Bu örtüşmeye bakarak diğer gelir kategorilerindeki oranların da gerçekçi şekilde bildirilmiş olduğunu düşünebiliriz.

Geçim ve gelir düzeylerinin katılımcılar tarafından gerçekçi değerlendirilip değerlendirilmediğinin ölçüsünü, bu iki bildirimini karşılaştığımızda elde ediyoruz. Gelir/geçim yargısı olarak adlandırdığımız bu karşılaştırma katılımcıların gelir düzeyleriyle algılanan geçim düzeylerinin örtüşme derecesini veriyor.

Gelir/Geçim Yargısı	-2500 TL	2501-3500 TL	3501-5000 TL	5001 TL +	Toplam
Dar gelirli	13,2	0,0	0,0	0,1	13,4
Ortanın altı	35,7	1,5	0,1	0,0	37,3
Ortanın üstü	30,8	8,2	2,0	0,6	41,6
Yüksek gelirli	2,0	2,6	1,8	1,4	7,7
Toplam	81,7	12,3	3,9	2,1	100

TOGlu gençler aile gelir miktarı ile geçim düzeylerini gerçekçi bir şekilde yargılayabiliyor. Gönüllüler, Türkiye ortalamasının ne olduğuna ve kendilerinin bu ortalamaya göre nerede bulduklarına ilişkin gerçeği yansıtan ve istatistik hesabı keskinliğinde fikir sahibi.

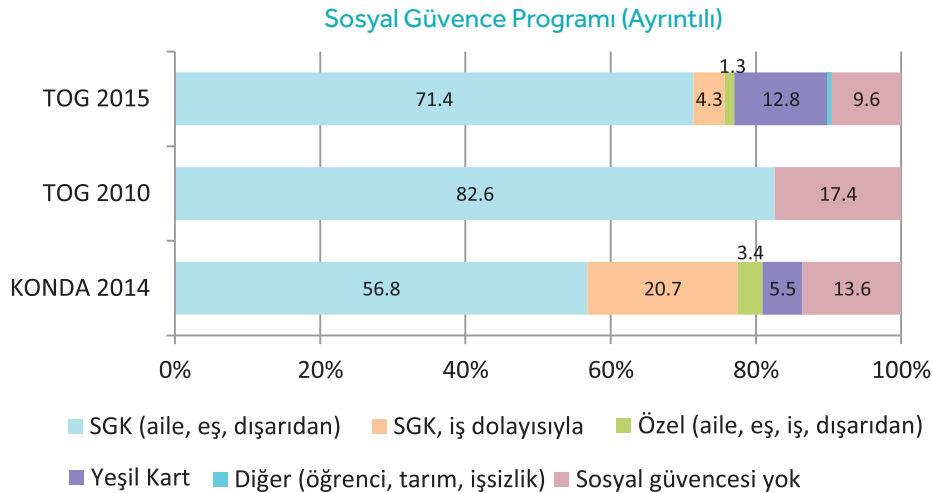
Gelir/geçim yargısına göre katılımcılar gelir düzeyleriyle geçim düzeylerini gerçekçi şekilde değerlendirebiliyorlar. Bu değerlendirmeden çıkan en önemli sonuç, katılımcıların “ortanın altı” veya “ortanın üstü” derken algısal bir ‘orta hallilik’ten değil günlük harcadıkları para ile ölçülebilecek bir ortalama bahsediyor olmaları. Katılımcıların ailelerinin TL bazında geliri hakkında gerçeğe yakın bilgi sahibi olduklarını da çıkarsayabiliyoruz. Aylık Aile Gelir düzeyi 2780 TL altında olanlar geçim düzeylerini ortanın altı veya dar gelirli olarak bildirirken 2780

TL civarında veya üstünde olanlar (bu rakama yaklaşmış olanlar dahil) geçim düzeylerini ortanın üstü veya yüksek olarak bildiriyor. Gelir/geçim yargısının dağılımı, katılımcıların son derece pratik bir hesaba dayanarak değerlendirme yaptığını gösteriyor. Gelir düzeyini “2500 TL’den az” olarak bildirenlerin arasında %2’lik bir dilim geçim düzeyini “yüksek gelirli” olarak bildirmiş. Bu dilimin ebeveyn çalışma durumuna bakıldığında annelerin %79,1 oranında ev kadını, babaların ise çoğunlukla emekli (%37,2), devlet çalışanı (%16,3), veya kendi işinin sahibi (%16,3) olduğu görülüyor. Dolayısıyla düşük gelirli olup yüksek geçim düzeyi bildirenlerin kendine yeten, koşullarını görece iyi bulan ‘kanaatkar’ bir grup olduğunu düşünebiliriz.

TOG Etki (2010) örnekleminde ise katılımcıların üçte biri ortanın altında, üçte ikisi ortanın üstünde geçim düzeyi bildirmişti. İzleyen kısımlarda özetlendiği gibi, TOG Etki örnekleminde - ek gelir için çalışma verileri de göz önüne alındığında - TOG Profil (2015) örnekleminde göre ortanın üstünde kalan gelir dilimlerinden katılımcılar daha yüksek oranda. Bu farklılığın olası nedenlerinden biri TOG Etki (2010) çalışmasının özellikle coğrafi temsil düzeyinin TOG Profil (2015) düzeyinden düşük oluşu olabilir. Diğer bir olası neden ise sadece zaman ayırabilecek koşullara sahip olanların değil, her koşuldan gencin TOG örgütlenmelerine ve faaliyetlerine katılmasının zaman içinde gitgide daha da kolaylaşıyor olması olabilir. Bu kolaylaşmayı TOG’un tanınırlığı ve bilinirliğinin artıyor oluşuyla ilintili olduğunu düşünüyoruz.

2.3. Sosyal Güvence Programı

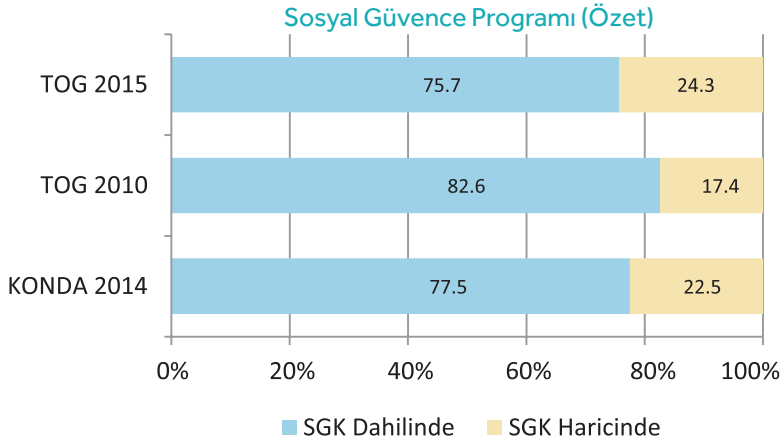
TOGlu gençlerin dörtte üçü aile, eş, iş veya dışarıdan ödeme biçimlerinden biriyle SGK programına dahil. Öğrenci, tarım, veya işsizlik sigortasından yararlananlar ile özel sigorta sahibi olanlar küçük dilimler oluşturuyor. Yeşil Kart programında bulunanlar %12,8’lik oranla dikkat çekiyor. Hiçbir sosyal güvencesi olmayanların oranı da hayli yüksek (%9,6).

Katılımcıların %75,7'sinin SGK dahilinde, %24,3'ünün ise SGK haricindeki programlara dahil olduğunu veya hiçbir programa dahil olmadıklarını saptıyoruz. Yeşil Kart sisteminin yanısıra özel sigortalar ile öğrenci, tarım, ve işsizlik sigortalarını SGK haricindeki güvence programları arasında sayıyoruz. SGK programını 'sürekli-şartsız' diğer programları ise 'süreksiz-şartlı' olarak niteliyoruz. SGK haricindeki programlar sürekli ve şartsız hizmetler sunmadıkları için bu programlardaki kişiler gerçek bir 'sosyal güvence programına dahil olma' deneyim ve güvenine sahip olmuyorlar.

Bu deneyim ve güven farklılığının, beklentileri, tutumları, ve buna bağlı olarak davranışları etkilemesi beklenir. Bu bağlamda gönüllü gençlerin hangi davranışlarının sosyal güvenceli olup olmamaya ilişkilendirilebileceğini bu ve izleyen bölümlerdeki sorgularda SGK dahilinde-SGK haricinde kategorilerini kullanarak incelemeye çalışıyoruz.

TOG Etki örneklemini burada da KONDA ve TOG Profil örnekleminde göre daha iyi durumda. Bu veri de bir kez daha 2010 örnekleminin ortalama olarak görece daha olumlu koşullara sahip katılımcılardan oluştuğunu onaylıyor.

Sosyal Güvence Programı (Özet)	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
SGK Dahilinde	77,5	82,6	75,7
SGK Haricinde	22,5	17,4	24,3

Katılımcıların %75,7'si SGK (sürekli-şartsız program) dahilinde, %24,3'ü ise SGK haricindeki (süreksiz-şartlı) programlara dahil. Yeşil Kart sahibi olanların oranı (%12.8), KONDA 2014'teki Türkiye ortalamasının (%5.5) iki katından daha fazla.

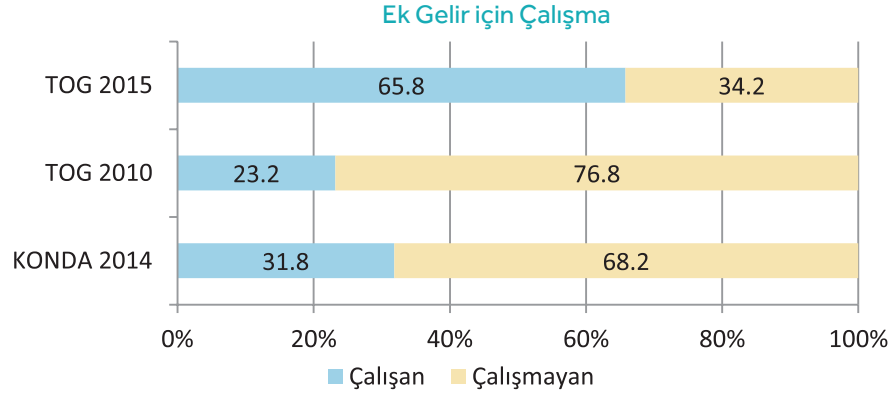
2.4. Ek Gelir İçin Çalışma

TOGlu gençlere ilişkin çarpıcı bulgulardan biri olarak gönüllü gençlerin üçte ikisinin (%65,9) ek gelir elde etmek için bir işte çalışıyor olduklarını saptıyoruz. Bu oran KONDA'nın hem okuyan hem çalışan genç oranının (okuyanlar arasında çalışanlar %31,8) iki katından fazla. Ancak bu bulgu KONDA örnekleminde okuyan-çalışan gençlerin eksik temsil edildiği anlamına gelmemeli. Aksine, TOGlu gençlerin ek gelir için bir işte çalışmalarının ayırt edici bir özellik olduğuna işaret ediyor. Bunu doğrulayan başka bir oran da TOG Etki örnekleminde geliyor. TOG Etki örneklemini gelir-geçim ve sosyal güvence başlıklarında olduğu gibi bu başlıkta da farklılaşıyor. KONDA'nın bu ve diğer oranlarını ortalama kabul ettiğimizde TOG Etki örnekleminin ek gelir için bir işte çalışma oranının aynı örneklemin gelir-geçim ve sosyal güvence değerleriyle uyumluluk gösterdiğini anlıyoruz. Başka bir deyişle, zaman içinde TOG sadece her koşullardan gençleri temsil etmekle kalmayıp bu gençler arasından ek gelir için bir işte çalışma deneyimi olan

gençleri belirgin bir ağırlıkta temsil eder hale gelmiş.

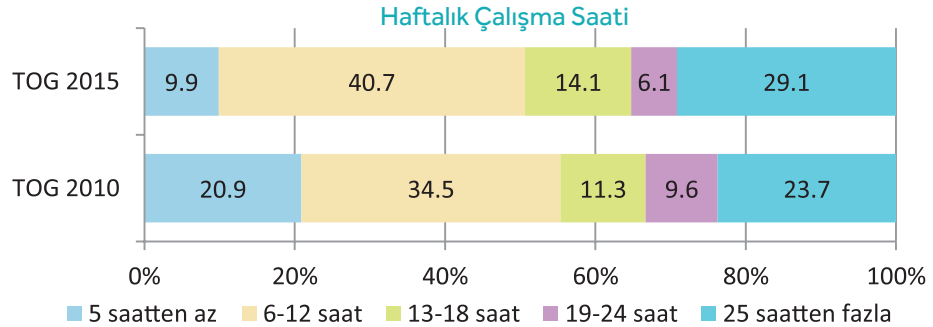
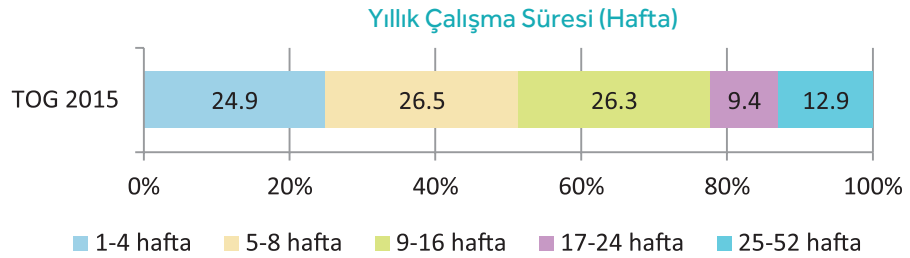
Bu bulgular bize hem çalışan hem gönüllülük yapan gençlerle ilgili daha ayrıntılı çalışmalar yapmak gerektiğini söylüyor.

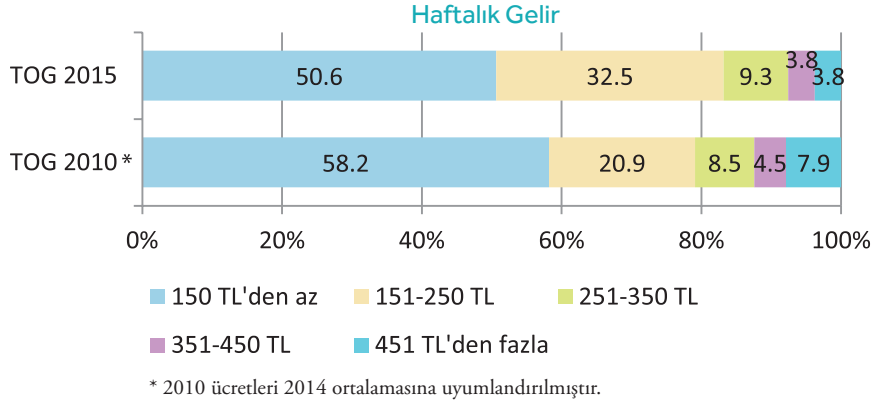
Gönüllü gençlerin üçte ikisi (%65,9) ek gelir elde etmek için bir işte çalışıyor. 2010'dan bu yana, TOGlu gençler arasında ek gelir için çalışma oranı neredeyse 3 kat artmış.

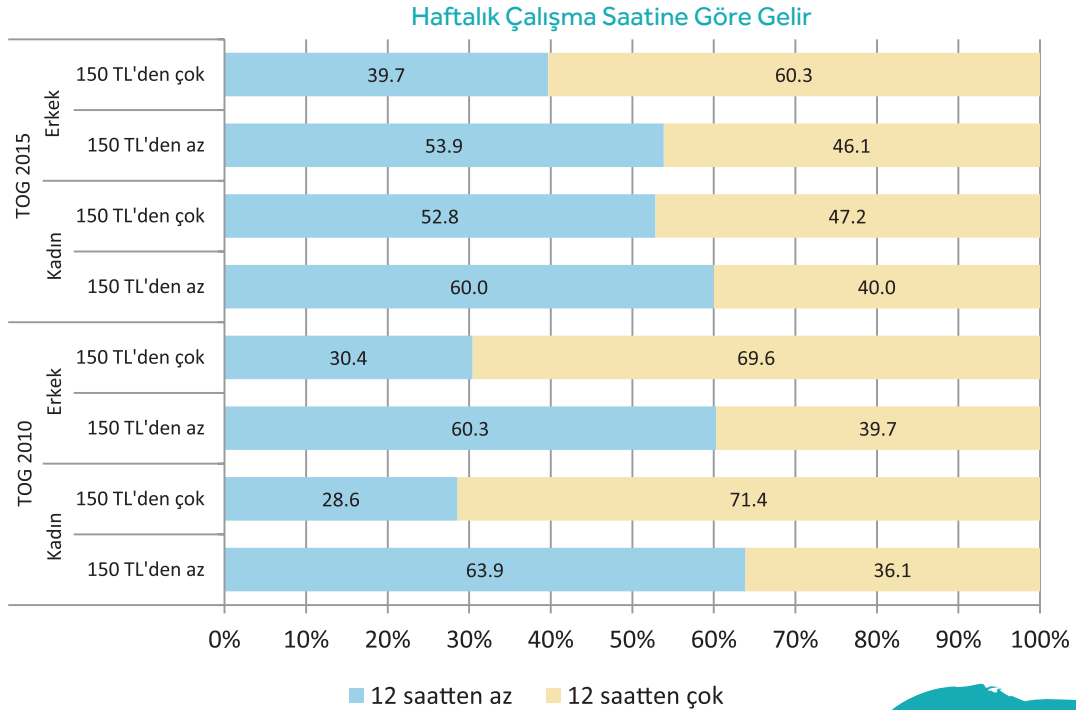
Ek gelir için bir işte çalışan gönüllülerin %41,4'ü kadın, %58,6'sı erkek. Gönüllüler yılda ortalama 12 hafta (kadınlar 11 hafta, erkekler 13 hafta), haftada ortalama 18 saat (kadınlar 17 saat, erkekler 19 saat) çalışıyor ve bu çalışma karşılığında haftada ortalama 175 TL gelir (kadınlar 165 TL, erkekler 185 TL) elde ediyorlar.

TOG'a her koşuldun, sıradan, herkes gibi gençler katılıyor. Bu gençler arasında ek gelir için bir işte çalışanlar da belirgin bir ağırlıkta kendine yer buluyor.

Çalışan TOGlu gençlerin %50,6'sı haftada 0-12 saat çalışıyor ve yine aynı oranda haftada 150 TL veya daha az gelir elde ediyor. Çalışan gönüllüleri bu gruplamaya göre çaprazladığımızda %57'sinin haftada 12 saatten az, % 43'ünün 12 saatten çok çalıştığını; bu çalışmalar karşılığında %45,1'inin 150 TL'nin altında, % 54,9'unun 150 TL'nin üstünde gelir elde ettiğini buluyoruz.

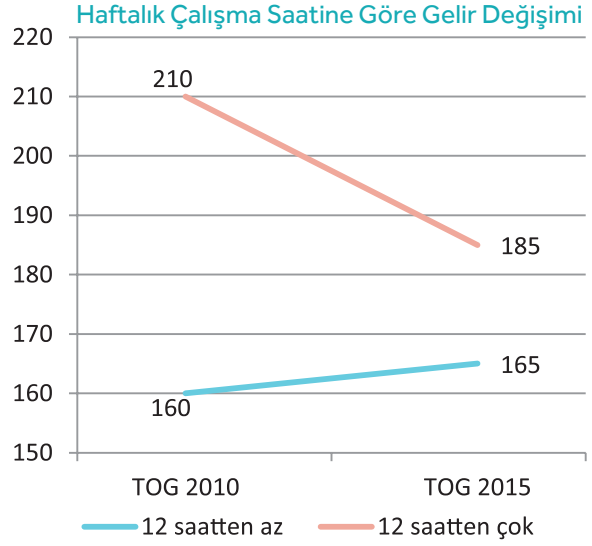

TOG Etki örneğinde ise çalışanların %55,4'ünün haftada 12 saatten az, % 44,6'sının 12 saatten çok çalıştığını; bu çalışmalar karşılığında %74,7'sinin 150 TL'nin altında, % 25,3'ünün 150 TL'nin üstünde gelir elde ettiğini buluyoruz.

Çalışma, üniversiteli gencin ek gelir elde etme çabasıyla yapılsa bile hala 'erkekler düşen' bir faaliyet görünümünü sürdürüyor.

TOG Etki örnekleminin ortalama haftalık geliri TOG Profil örnekleminde 10 TL farkla 185 TL'yi buluyor. Üstelik, TOG Etki örneklemini daha fazla çalışma saatine daha fazla gelir elde ederken TOG Profil örneklemini daha fazla çalışmayla aynı oranda gelir elde etmiyor. Bu ipuçlarından hareketle aradan geçen 5 yılda daha fazla çalışma saatine daha az ücret ödendiğini gözlemliyoruz.

Haftalık çalışma saatine göre haftalık gelir değişimi	Haftalık Ortalama TL	
	TOG 2010	TOG 2015
12 saatten az	160 TL	165 TL
12 saatten çok	210 TL	185 TL
Ortalama TL	185 TL	175 TL

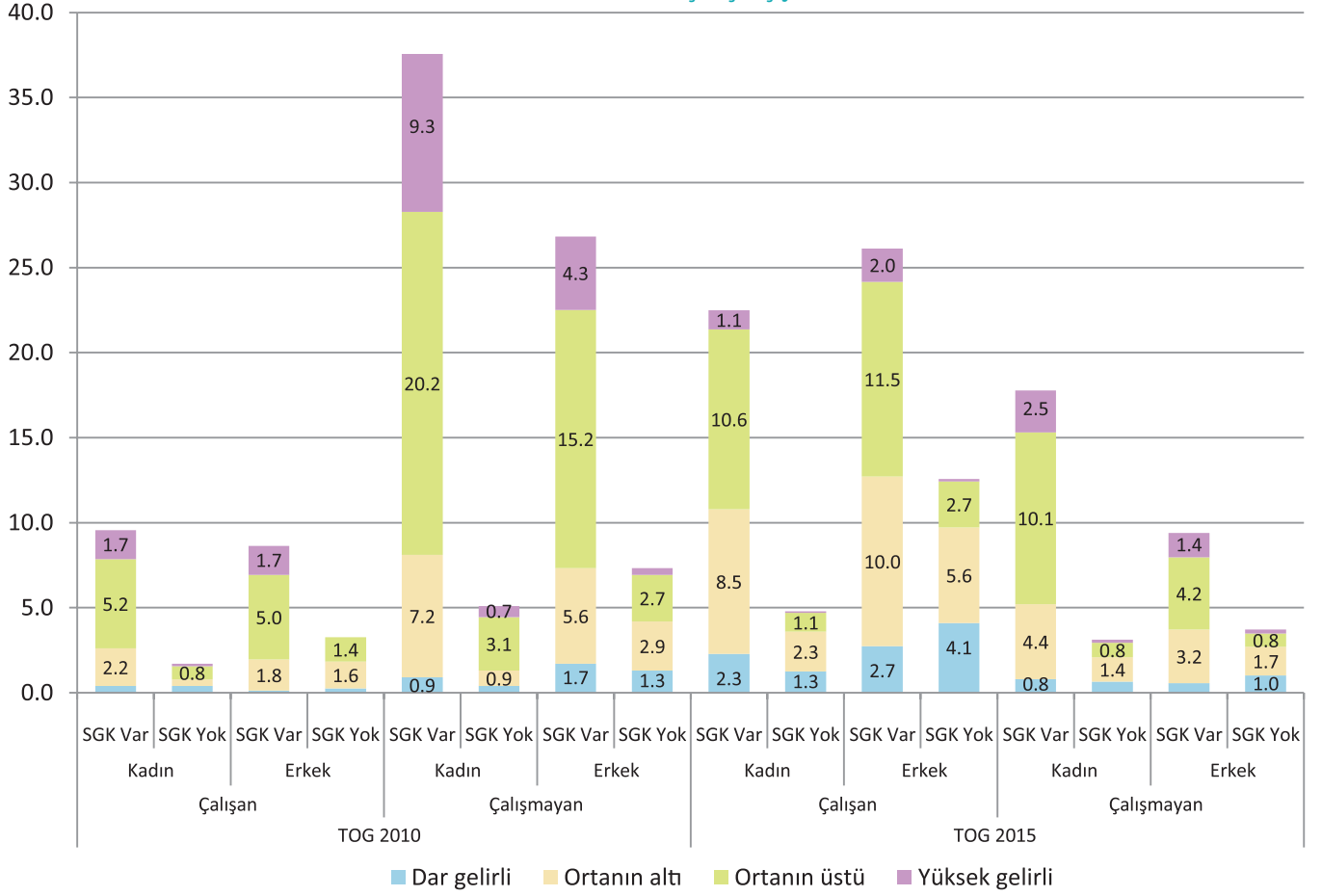
2.5. Kimler Ek Gelir İçin Çalışıyor

Ek gelir için çalışan (toplamda %65,9) gönüllü gençlerin %73,6'sını SGK dahilinde, %26,4'ünü SGK haricinde olanlar oluşturuyor. Her iki grupta da erkekler daha yüksek oranda. Çalışmayan (toplamda %34,1) kesimin ise %80'i SGK dahilinde, %20'si SGK haricinde. Çalışmayanlar arasında SGK dahilindeki kadınlar yine SGK dahilindeki erkeklerin neredeyse iki katıyken SGK haricindekilerde oranlar birbirine çok yakın. Bu bulgular, bize çalışma faaliyetinin toplumumuzda hala bir erkek faaliyeti olarak sürdürüldüğüne ilişkin bir ipucu veriyor.

TOG'da bulunma süresi çalışan genç oranıyla ilişkili değil. Gönüllü gençler kendi bireysel koşulları gereği çalışıyor veya çalışmıyor. Ek olarak çalışıyor olmak TOG'a uzun süre devam etmeye bir engel oluşturmuyor.

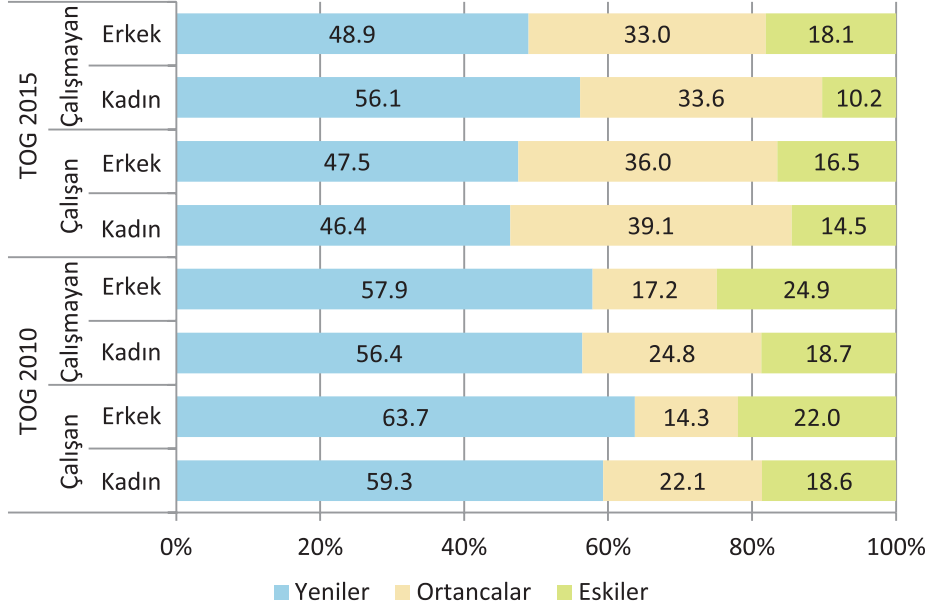
Kimler Ek Gelir İçin Çalışıyor

Ek gelir için çalışan gönüllülerin yaklaşık yarısının Yeniler, üçte birinin Ortancalar, altıda birinin ise Eskiler arasında olduğunu görüyoruz. Bu veriye ilişkin çalışmayan gönüllülerin TOG'da bulunma sürelerinin de hemen hemen aynı oranlarda dağılışı göze çarpıyor. Belirgin tek fark, çalışmayan kadın gönüllüler arasında Yeniler'in yarıyı aşkın ve Eskiler'in onda bir düzeyinde oluşu. Bu ayrışmayı da hesaba katarak, çalışan gönüllü oranının TOG'da bulunma süresi arttıkça azaldığını söylemek mümkün değil. Ek gelir için çalışma, TOG'da bulunma süresini etkilemiyor. Her iki grubun TOG sürelerinin birbirinden büyük oranlarla ayrışmaması, TOG'da bulunma süresiyle çalışma arasında belirleyici bir etkileşim olmadığını gösteriyor. Başka bir deyişle, TOG'da bulunma süresinden bağımsız olarak çalışan çalışmaya devam ediyor, çalışmayan çalışmıyor.

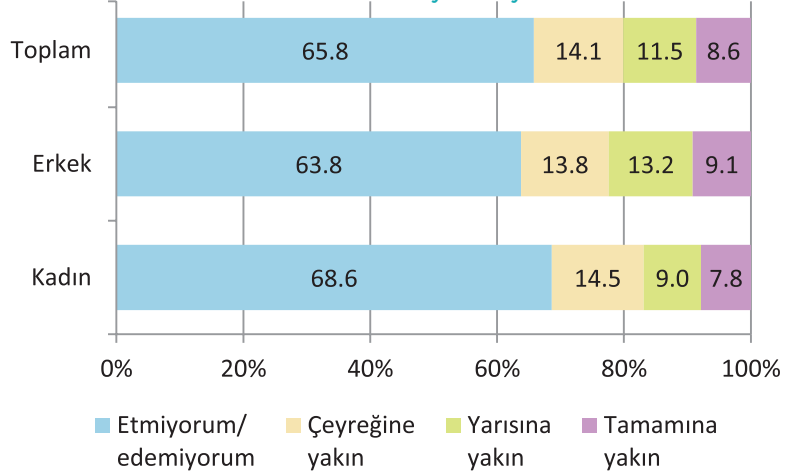
Ek Gelir İçin Çalışanların TOG Süresine Dağılımı

Çalışan gençlerin üçte ikisi ek geliriyle ailesine yardım etmiyor veya edemiyor. Diğer üçte biri kazançlarından çeyrek ile yarım arasında değişen miktarları ailesine ayırıyor. Çalışan gönüllülerin onda biri kazançlarının tamamına yakın bir miktarını ailesiyle paylaşıyor.

Ek Gelir Kazancıyla Aileye Yardım

2.6. Ek Gelir Çalışma Alanları

Çalışma Alanları	#	%
Garsonluk/servis elemanı	556	25,65
Bedensel işçilik	305	14,09
Anketörlük, veri girişi	278	12,80
Satış-pazarlama	174	7,99
Stand, fuar, organizasyon, animasyon, festival, eğlence, turizm, rehberlik	174	7,99
Broşür/katalog dağıtım elemanı	159	7,30
Okuduğu bölümle ilgili yarı-zamanlı iş/staj	138	6,38
Özel ders, öğretmenlik, eğitmenlik, danışmanlık, gözetmenlik	138	6,35
Tezgahtarlık	127	5,88
Kasiyerlik	115	5,30
Markette reyon görevlisi	95	4,34
Reklam, grafik, tasarım, web tasarımı, çeviri, yazar, editör, tez/ödev yazma	89	4,03
Temizlik	82	3,75
Okulun biriminde yarı-zamanlı iş (kütüphane, öğrenci işleri vs.)	70	3,25
Cast ajansı, oyunculuk, sahne, sunuculuk, müzisyenlik, kameramanlık, fotoğrafçılık	44	2,08
Vasıflı* (meslek sahibi) eleman veya kendi işi	43	1,99
Bilgisayar programcılığı/yazılımcılık	41	1,90
Call-center çalışanı	37	1,70
Sivil Toplum Kuruluşu için sokakta üyelik/bağış/destek toplama	34	1,60
Sekreterlik	33	1,55
Çocuk bakıcılığı	32	1,50
Muhasebe/ön-muhasebe elemanı	24	1,10
Vasıfsız** personel	14	0,65
TOPLAM	2802	129,16

*Vasıflı (meslek sahibi) eleman veya kendi işi: işletmeci, bankacı, temsilci, peyzaj, tekstil, teknisyen, tesisatçı, gümüşçü, muhabir, antrenör, aşçı, boyacı, demirci, kasap, manav, kuaför, vb.

**Vasıfsız personel: mutfak çalışanı, pazarcı, simitçi, vale, kabin görevlisi, gizli müşteri, depo/ inşaat/otopark bekçisi, güvenlik, etiketleme, paketleme, vb.

TOGlu gençlerin ek gelir için yaptıkları işlerin büyük bölümü herhangi bir vasıf, birikim, deneyim gerektirmeyen işler. Nitelikli işlerde çalışan genç oranı beşte bir oranına zor ulaşıyor (%18,5). Ek olarak bazı gönüllüler (%29,2) aynı anda birden fazla işte çalışıyor. Çalışma alanlarıyla ilgili bu bulgular daha sonra yapılacak çalışmalarda hangi profildeki gençlerin hangi alanlarda çalıştığını daha ayrıntılı inceleme amacıyla kullanılabilir.

Bedensel işçilik, gönüllü gençlerin ek gelir çalışma alanlarının azımsanmayacak bir yüzdesini (%14) oluşturuyor. Burada "bedensel işçilik" ırgatlık, amelelik, inşaat işçiliği gibi tümüyle beden gücüne dayalı işleri ifade ediyor.

Ek gelir çalışma alanları listesi, gençlerin ek gelir elde etmek için "ne iş olsa yapma" çizgisinde olduğunu gösteriyor. Gençlerin büyük çoğunluğunun ek gelir elde etmek 'zorunda' olduklarını, aksi halde öğrenim hayatlarını sürdürmede güçlük çekeceklerini anlıyoruz.

Çalışma listesindeki iş alanları gençlerin ek gelir elde etmek için "ne iş olsa yapma" çizgisinde olduğunu gösteriyor. Bu listeye bakarak gençlerin büyük çoğunluğunun ek gelir elde etmek 'zorunda' olduklarını, aksi halde öğrenim hayatlarını sürdürmede güçlük çekeceklerini anlıyoruz. Bu bulgular, izleyen bölümlerde "Hiç Aile İmkkanı Olmadan İdare Etme Süresi" ve "Sadece Aile İmkkanlarıyla İdare Etme Süresi" başlıkları altındaki bulgularla da örtüşüyor.

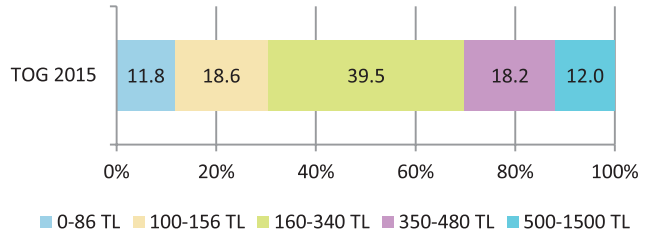
2.7. Barınma Maliyeti

Üniversiteli gençlerin sürekli gündemlerini işgal eden konuların başında barınma geliyor. Daha geniş açıdan ülkemizde gençlerin koşullarına özgü barınma olanakları bulunmuyor ve bu konuda çözüm sağlayıcı projeler geliştirilmiyor. Artan üniversite öğrenci sayısı nedeniyle son yıllarda daha fazla sayıda öğrenci yurdu hizmete girmiş olsa da bu yurtların gençlerin ihtiyaçları doğrultusunda tasarlandığını söylemek güç. Özellikle devlet yurtlarının gençlerin özelliklerini ve koşullarını hesaba katarak işletilmediği ve yönetilmediği ise yaygın olarak paylaşılan bir görüş (bkz. Üniversite Gençliğinin İhtiyaçları Araştırması, TOG, 2009).

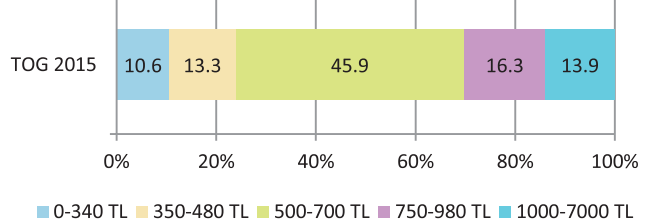
Bu çalışmada barınma maliyeti, tutarlı bir şekilde, gençlerin toplam aylık giderlerinin üçte biri olarak karşımıza çıkıyor. TOGlu gençlerin aylık toplam gider ortalamasının 660 TL ve aylık barınma maliyet ortalamasının 265 TL olduğunu da göz önüne aldığımızda gençlerin aylık gider düzeyi ne olursa olsun bu giderin üçte birini barınmaya ayırmak zorunda kaldıklarını anlıyoruz.

Barınma maliyeti, gençlerin toplam aylık giderlerinin tutarlı bir şekilde üçte birini oluşturuyor. Gençlerin aylık harcama olanakları azaldıkça barınmaya ayrılan 'miktar' azalıyor, arttıkça artıyor; fakat her durumda üçte bir oranı korunuyor.

Aylık Barınma Maliyeti

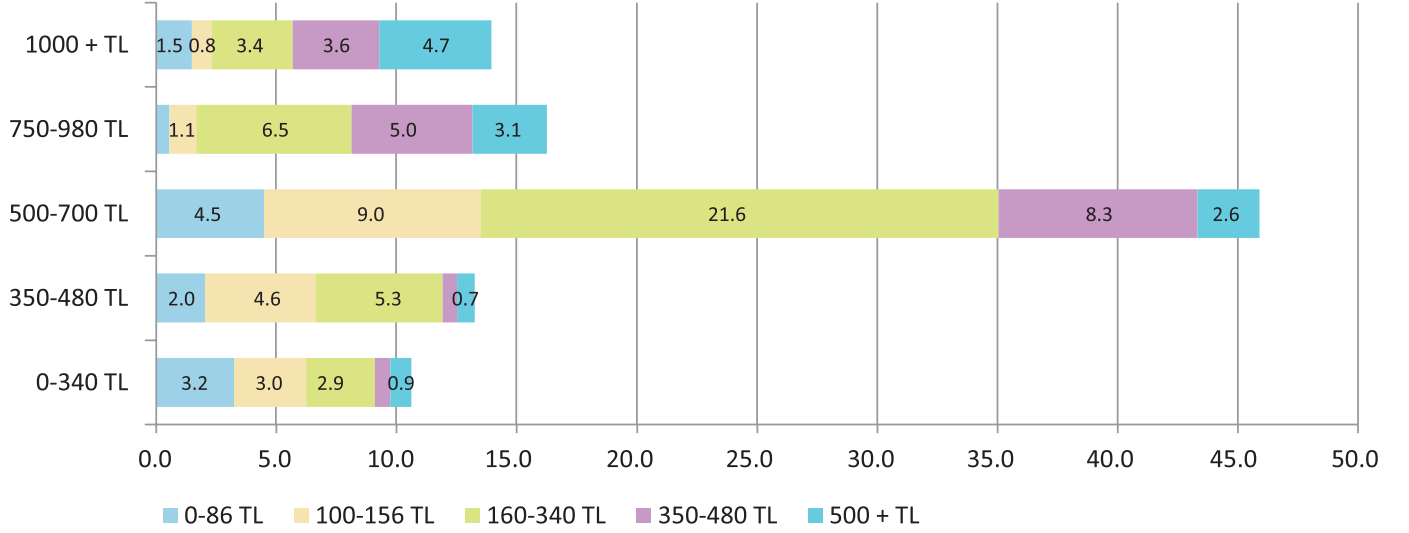

Aylık Bireysel Gider

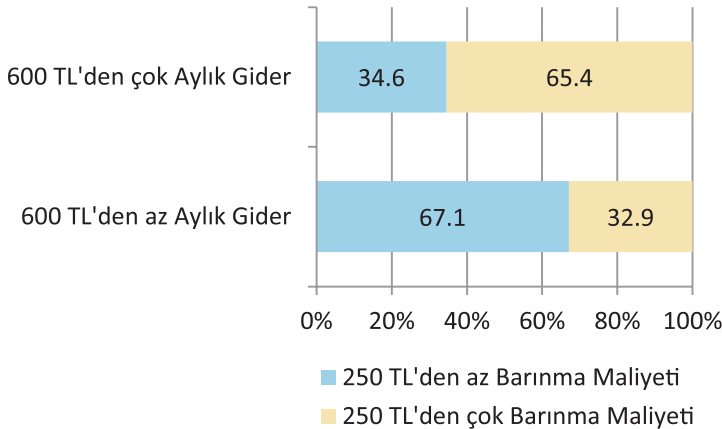
Barınma maliyeti ile aylık toplam gider ilişkisi belirgin bir doğrusallık gösteriyor. Katılımcıların yaklaşık yarısının bildirdiği 500-700 TL tutarındaki toplam aylık gider içinde barınma maliyeti 160-340 TL arasında değişiyor. Aylık gider tutarı arttıkça barınmaya ayrılan payın arttığını, azaldıkça barınma payının da azaldığını, fakat her koşulda üçte bir oranının korunduğunu gözlüyoruz.

Aylık Barınma Maliyetinin Aylık Gider İçindeki Payı (Ayrıntılı)

Barınma maliyeti sorgusunda 250 TL, aylık toplam gider sorgusunda ise 600 TL medyan değerleri oluşturuyor (katılımcıları eşit sayıda iki gruba ayırıyor). Bu şekilde bakıldığında, aylık geliri 600 TL üzerinde olanların üçte ikisinin barınmaya 250 TL'den fazla, 600 TL'den az olanların barınmaya 250 TL'den az pay ayırabildiklerini ortaya çıkarıyoruz. Başka bir ifadeyle, katılımcılar aylık harcama olanaklarının izin verdiği ölçüde barınmaya pay ayırıyorlar.

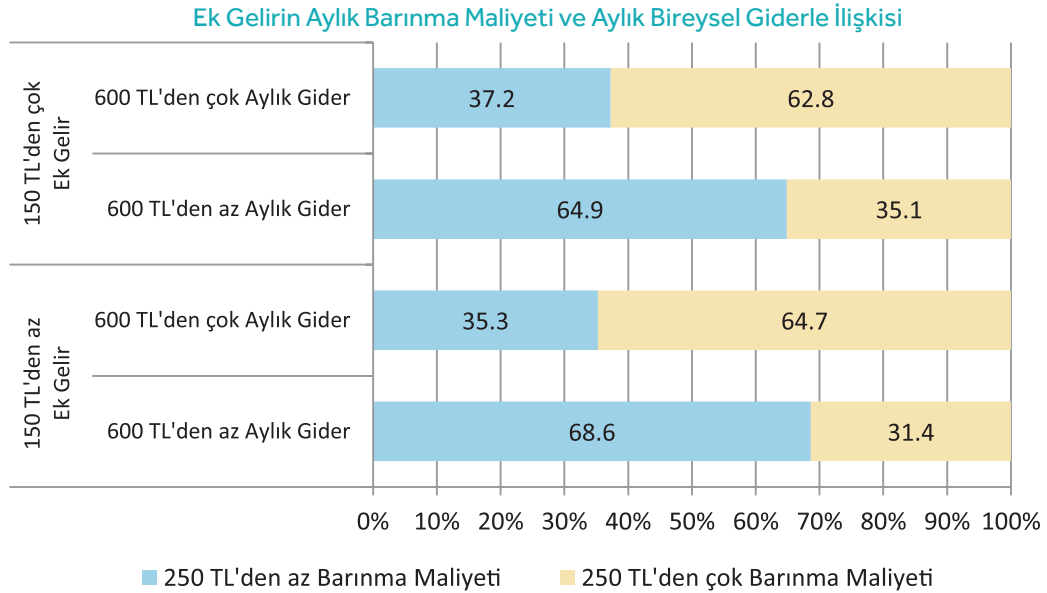
Aylık Barınma Maliyetinin Aylık Bireysel Gider İçindeki Payı (Özet)

Gençler, gelir düzeylerinin izin verdiği ölçüler dışında barınma olanaklarına sahip değil. Daha iyi koşulları sadece daha yüksek bir harcamayla sağlayabiliyorlar. Gençlerin ihtiyaçlarını karşılayacak barınma birimleri ve koşullarına uygun barınma hizmetleri üretilmiyor ve sunulmuyor.

Bu bulgu, gençlerin gelir düzeylerinin izin verdiği ölçüler dışında barınma olanaklarına erişemediklerini, daha iyi koşulları sadece daha yüksek bir harcamayla sağlayabildiklerini, gençlerin ihtiyaçlarını karşılayacak barınma birimlerinin ve/veya koşullarına uygun barınma hizmetlerinin üretilmediğini ve sunulmadığını açık şekilde gösteriyor.

Bu noktada, gençleri ek gelir için çalışmaya sevk eden koşullar arasında barınma maliyetinin toplam gider içindeki payının etkisi olup olmadığını inceledik. Ek gelirle ilgili medyan (katılımcıları eşit sayıda iki gruba ayıran) değerin 150 TL olmasını baz alarak bu miktarın altında ve üstünde ek gelir elde edenlerin aylık toplam giderleriyle barınma maliyetlerinin ilişkisini gözden geçirdik. Buna göre, katılımcılar 150 TL'nin altında da üstünde de ek gelir elde etseler barınmaya ayırdıkları pay üçte bir oranını koruyor. İlk bakışta bu hareketsizlik bir etkisizlik olarak anlaşılabilir. Oysa elde edilen ek gelirin katılımcıların toplam aylık giderlerinin tamamlayıcı bir parçası olduğunu ve katılımcıların ek gelirlerini büyük oranda aileleriyle paylaşmadığını göz önüne aldığımızda ek gelirin bir anlamda doğrudan barınma koşullarını iyileştirmeye yönelik bir faaliyet olduğu yorumu yapılabilir. Kuşkusuz bu yorumu daha doğrudan verilerle sağlamanın yolu, bu üç sorgu arasındaki ilişkinin diğer ilgili veriler de kullanılarak kendi hesabına bir başlık altında araştırılmasıdır. Bununla birlikte elde edilen veriler barınma maliyetinin gençler için öncelikli ve baş edilmesi güç konular arasında yer aldığını, ek gelir için çalışmanın da bu güçlükle ilgili olabileceği yorumunu yapmamıza izin veriyor.

3. Kamusal Alan

3.1. Arkadaşlarla Görüşme Sıklığı ve Buluşma Yerleri

TOGlu gençlerin yarısından fazlası istediği zaman arkadaşlarıyla görüşebildiğini belirtiyse de üçte bir gibi önemli bir çoğunluğu bazen görüşebildiğini, onda bir gibi azımsanmayacak bir bölümü ise nadiren görüşebildiğini belirtti. KONDA verileriyle karşılaştığımızda TOGlu gençlerin Türkiye ortalamasına göre arkadaşlarıyla görüşme sıklığı daha düşük. Sivil toplum faaliyetleriyle meşgul olan gençlerin sosyalleşme ölçütü olabilecek böylesi bir başlıkta genel ortalamanın altında kalması açıklama gerektiriyor.

Açıklamanın bir bölümünün yine her iki araştırmanın veri elde etme yöntemleri arasındaki farkla ilgili olduğunu düşünüyoruz. KONDA verilerinin yüzyüze görüşmelerle elde edilmiş olması, “arkadaşlarımla istediğim sıklıkta görüşemiyorum” gibi benlik değeriyle az örtüşen bir ifade kullanmalarını sınırlamış olabilir. Buna karşın TOG Profil verilerinin soru formu aracılığıyla elde edilmiş olması katılımcıların anonim kalmasını temin ederek daha yansız cevap vermelerini kolaylaştırmış görünüyor.

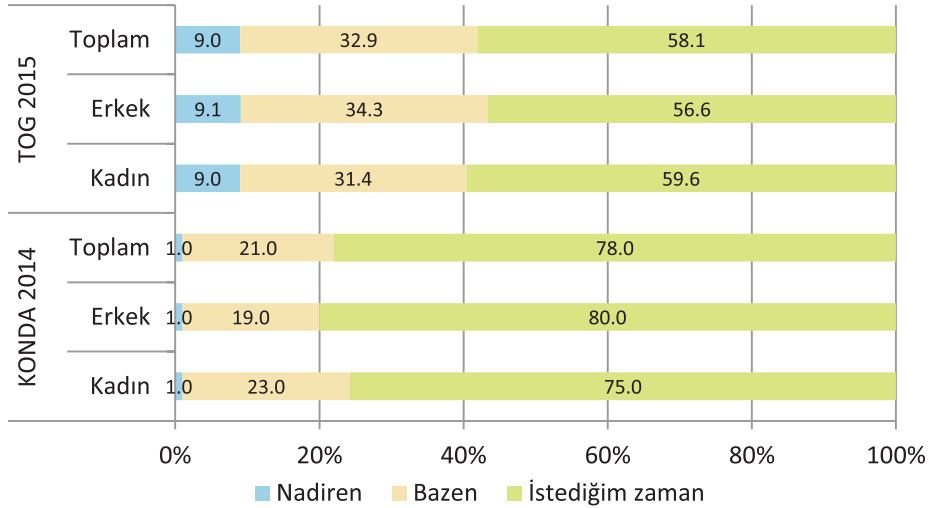
Öte yandan, TOGlu gençlerin üçte ikisinin ek gelir için çalışan gençler olduğunu ve bir yandan da TOG faaliyetlerine devam ettiğini düşündüğümüzde gönüllülerin arkadaşlarıyla istedikleri sıklıkta görüşememe nedenleri arasında olası sosyal sınırlamaların yanısıra çalışma koşullarının da etkisi olabilir. “İstediğim zaman görüşebiliyorum” veya “bazen görüşebiliyorum” diyen çalışan genç oranının çalışmayan gençlere göre her cevap kategorisinde ayrı ayrı %5 düşük olması, hafif de olsa bu eğilimin varlığını işaret ediyor.

TOG gençlerin bir araya gelerek sosyal ilişkilerini güçlendirmelerini sağlayan bir ortam işlevi görüyor. Öte yandan hazır bir mamul gibi tüketilebilir olmayan bu ortamın bizzat gençler tarafından sürekli var edilmesi gerekiyor. Dolayısıyla bu ortama katılma ve yararlanma düzeyleri belirli ölçülerde de olsa bireylerin kişilerarası ilişki tarzları ve seçimleri tarafından belirleniyor.

Kuşkusuz arkadaşlarla görüşme sıklığı birçok farklı etkenin birleşiminden oluşuyor. Bu sorguya ilişkin görüşümüzün berraklaşması diğer etkilerin de ayrıştırılmasına bağlı. Örneğin “nadiren görüşebiliyorum” diyen gençlerin onda bir düzeyinde olması, bu düzeyin çalışıp çalışmamaktan pek etkilenmemesi başka etkenlerin varlığını araştırmayı gerektiriyor. Burada bir kadın-erkek farkı da gözlemliyoruz. Aksi halde, örneğin kadınlar aleyhine bir oran farklılaşması olsaydı bunu sosyokültürel etmenlerle ilişkilendirmeyi deneyebilirdik.

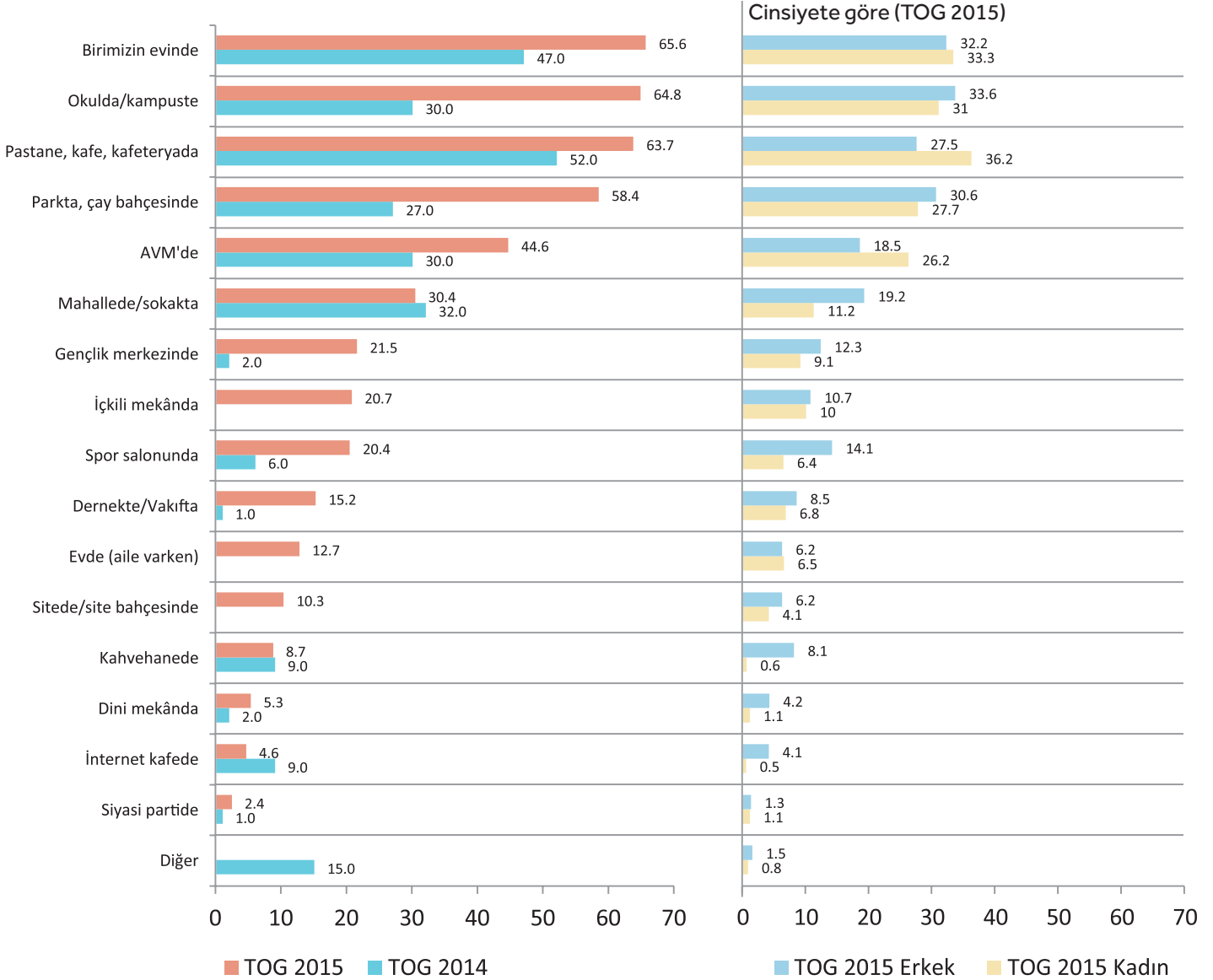
Dolayısıyla, olası etkenleri sosyokültürel çemberden çok kişilerarası dairede aramayı deneyebiliriz. Örnek olarak, TOG’un sosyal çevre edinme için nitelikli bir zemin oluşturması geliyor olabilir. Bu ilişkiye baktığımızda bu hipotezi sınamaya geçecek bir farklılıkla karşılaşılıyor. “Arkadaşlarımla nadiren görüşebiliyorum bildiriminde bulunan katılımcılar “toplum gönüllüsü olmanın kendisine aynı zamanda sosyal bir statü kazandırmasına” önem veriyor (65/100). Bazen veya istediği zaman görüşebilen katılımcılar ise bu değerlendirmeye özel bir vurgu yapmıyor ve toplum gönüllüsü olmanın sosyal statü kazandırmasına verdikleri önem (bazen diyenler: 51/100) ve (istediğim zaman diyenler: 44/100) düzeyinde kalıyor. Bu bağlantı bize, arkadaşlarıyla nadiren görüşebilen katılımcıların sosyal koşullarının yanısıra kişisel sebeplerin payının da hesaba katılması gerektiğini söylüyor.

Arkadaşlarla Görüşme Sıklığı

* Bekar kadınlar ve bekar erkeklerle ilgili değerler esas alınmıştır.

Arkadaşlarla Buluşma Yerleri

3.2. Şehir Dışına Seyahat

İster okul döneminde ister yaz tatilinde olsun, gönüllü gençlerin şehir dışı seyahatlerini belirleyen başat etken, yapılacak etkinliğin ne olduğu. Eğitsel, sosyal, akademik etkinlikler, toplantılar söz konusu olduğunda genel olarak şehir dışına seyahat oranları yükseliyor. Fakat konu tatil olduğunda görünüm değişiyor ve şehir dışına seyahat azalıyor.

Eğitsel, sosyal, akademik etkinliklerinin okul dönemi içinde mi yoksa yaz

Eğitsel, sosyal, akademik etkinlikler, toplantılar söz konusu olduğunda Gönüllü gençlerin şehir dışına seyahat oranları yükseliyor. Fakat konu tatil olduğunda şehir dışına seyahat azalıyor.

Eğitsel, sosyal, akademik etkinlikler söz konusu olduğu halde “yaz tatilinde şehir dışına çıkamam” diyen kadınların üçte ikisi maddi zorluk bildiriyor; fakat üçte bir gibi önemli bir çoğunluk evden izin alamadığı için gidemiyor.

tatilinde mi yapılacağı hem maddi zorlukları olanları hem de kadınları ilgilendiriyor. Yaz tatilinde “maddi sebeplerle şehir dışına gidemem” diyen erkeklerin oranı daha yüksekken kadınların evden izin alma meselesi iyice görünür hale geliyor. Buna karşın okul döneminde gidebilirim diyen erkeklerin bir kısmı yazın çalıştıkları için gidemeyeceklerini belirtiyor.

Tatil için şehir dışına çıkmayı belirleyen ana etkenler maddi zorluklar veya çalışma durumu gibi görünüyorsa da tatilin okul döneminde mi yoksa yazın mı yapılacağına bağlı olarak önemli ayırt edici zorluğu

kadınların “evden izin alma” meselesinin oluşturduğu burada iyice anlaşılıyor. Diğer değerlerde farklılık göstermekle birlikte bu noktada KONDA ve TOG Profil verileri örtüşüyor ve %20’yi buluyor. KONDA verileri kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı dağıtılmamış olsa da TOG Profil verileri bu %20’lik oranın ağırlıklı olarak kadınların izin alma meselesi yüzünden oluştuğuna ilişkin kuvvetli bir kanıt oluşturuyor. TOG Profil örnekleminde “yaz tatilinde şehir dışına çıkamam” diyenler arasında (yapabilirim diyenler hariç tutulduğunda) kadınların üçte ikisi maddi zorluktan, fakat üçte bir gibi önemli bir oran evden izin alamayacağı için gidemeyeceğini bildiriyor. Bu oran KONDA örnekleminde üçte biri de aşarak %40’a varıyor. Erkeklerin evden izin alma meselesinin hiçbir koşulda %1,9’u geçmediği göz önüne alınacak olursa kadınların şehir dışı seyahat etmesinin önündeki asıl engelin ‘sosyal kültür’ olduğunu görüyoruz.

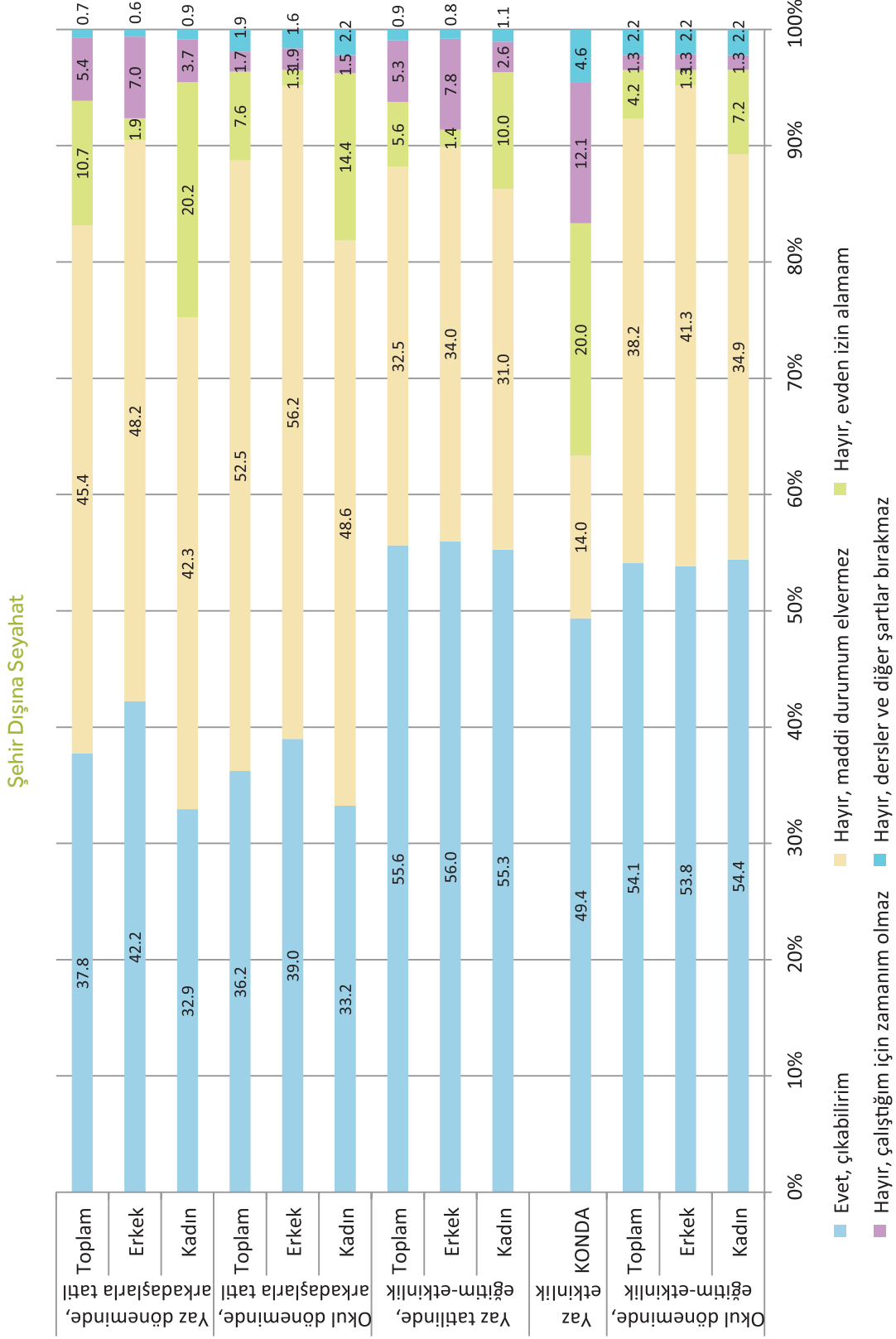
KONDA verilerinin bu çözümlemede TOG Profil verilerinden gösterdiği farklılığı bir yandan hedef grup farklılığına fakat diğer yandan TOGlu gençlerin TOG’la bağlantılı etkinlikler nedeniyle şehir dışı seyahat olanaklarına erişim biçimlerine bağlıyoruz. TOG Profil çalışmasında, “masraflar karşılanırsa katılıyorum” diyen TOG’luları “evet, çıkabilirim” diyenlerin arasında değerlendirdik. Buna rağmen, KONDA’nın altıda birlik oranına karşın TOG Profil örnekleminin üçte biri maddi zorluklar nedeniyle şehir dışına çıkamayacağını belirtti. Buradaki oran farklılığını, KONDA örnekleminin %41,2’sinin ya düzenli tam zamanlı (%26) ya düzenli yarı zamanlı (%10,3) ya da düzensiz olarak (%4,9) çalışıyor olmasıyla, dolayısıyla yarıya yakın bir kesimin az çok düzenli bir gelir sayesinde harcamalarını yönlendirmede daha serbest davranabilme olasılığıyla açıklayabileceğimizi düşünüyoruz. Her ne kadar TOG Profil örnekleminin üçte ikisinin ek gelir için çalıştığını belirttiysek de bu çalışmadan elde ettikleri ortalama gelir miktarı ve bu gelirin toplam giderler içindeki payına baktığımızda TOGlu gençlerin zorunlu gündelik harcamaların dışına çıkan masrafları karşılayacak maddi olanaklara sahip olmadığını görüyoruz.

Okul döneminde gidebilirim diyen erkeklerin bir kısmı (%6,5) yazın çalıştıkları için konu eğitsel, sosyal, akademik bile olsa gidemeyeceklerini belirtiyor.

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

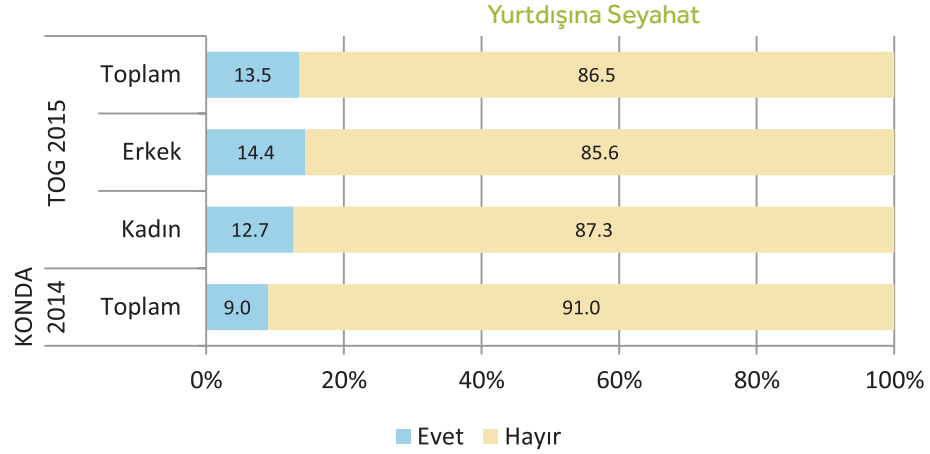
-45-

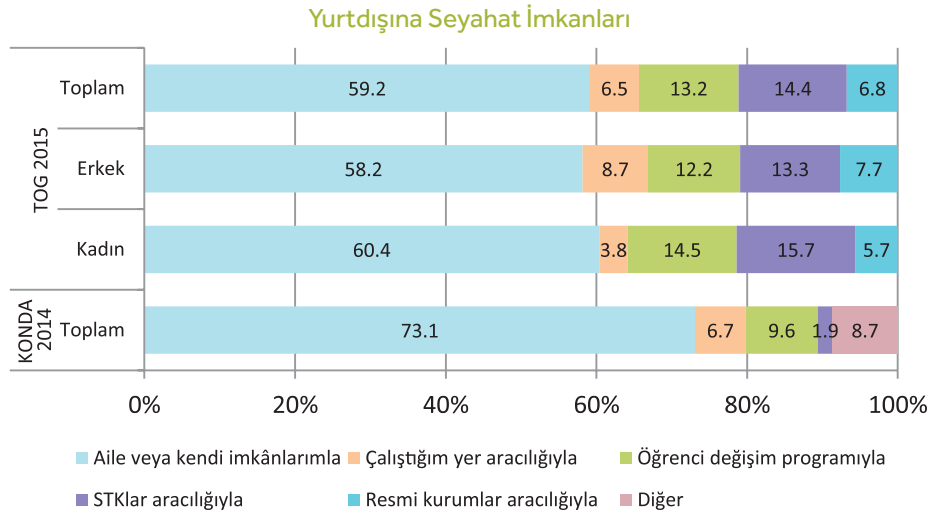
3.3. Yurtdışına Seyahat

TOGlu gençlerin yurt dışına çıkma oranı, beklentiler doğrultusunda, Türkiye örnekleminde yüksek. Bu farkın en önemli kaynağı kuşkusuz öğrenci değişim programları ve TOG dahil STK'lar aracılığıyla sağlanan imkanlar. Yurtdışına çıkanların % 53'ü sadece bir ülkeye, % 17'si iki ülkeye, % 30'u ise üç veya daha fazla ülkeye gitmiş. Kadınlarla erkekler arasında yurtdışında farklı ülkeye gitme sayısında dikkate değer bir fark bulunmuyor.

TOGlu gençlerin yurt dışına çıkma oranı, Türkiye örnekleminde yüksek. Bunun en önemli nedenleri öğrenci değişim programları STK'lar aracılığıyla sağlanan imkanlar.

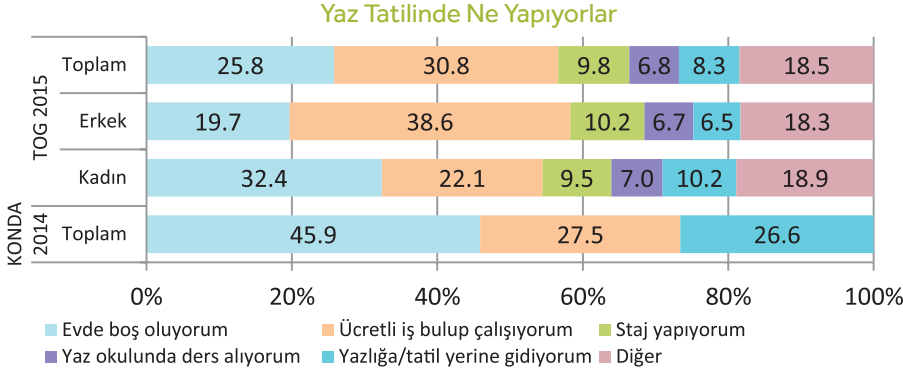

Diğer yandan çalıştıkları yer aracılığıyla yurt dışına çıkan erkeklerin oranı kadınların iki katından fazla. Resmi kurumlar kategorisinde de durum düşük oranda da olsa kadınlar aleyhine. Buna karşın öğrenci değişim programlarıyla ve STK'lar aracılığıyla yurt dışına çıkan kadın oranı erkeklerden hafifçe yüksek. Burada, öğrenci değişim programları ve STK'ların kadınların yurt dışına çıkmasını kolaylaştırdığını, işyerlerinin ve resmi kurumların ise kadınlar lehine tercih yapmadığını saptıyoruz.

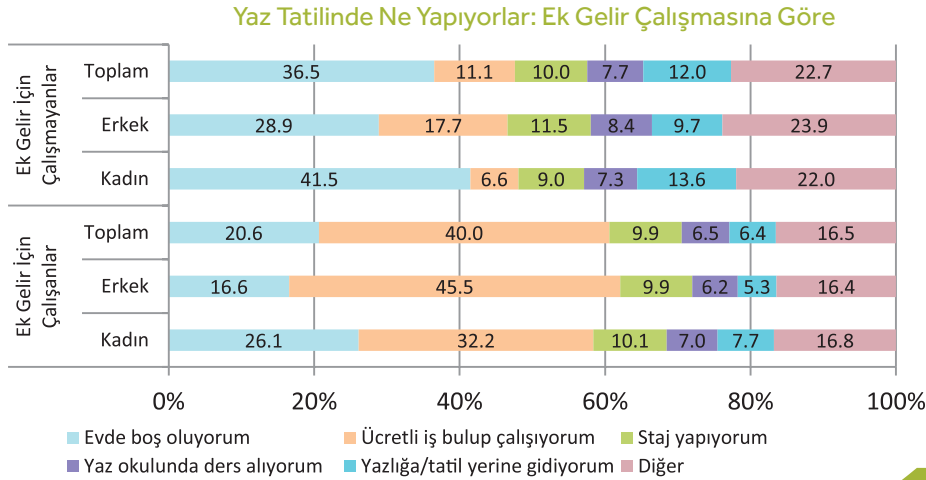

3.4. Yaz Tatilinde Ne Yapıyorlar

TOGLu gençler yaz tatillerini büyük oranda ya bir işte çalışarak ya da yaz okulu veya staj gibi öğrenimleriyle ilgili bir faaliyette bulunarak geçiriyorlar. Sadece okul dönemi içinde ek gelir için çalışanlar değil, çalışmayanların da bir kısmı yazın bir iş bulup çalışıyor.

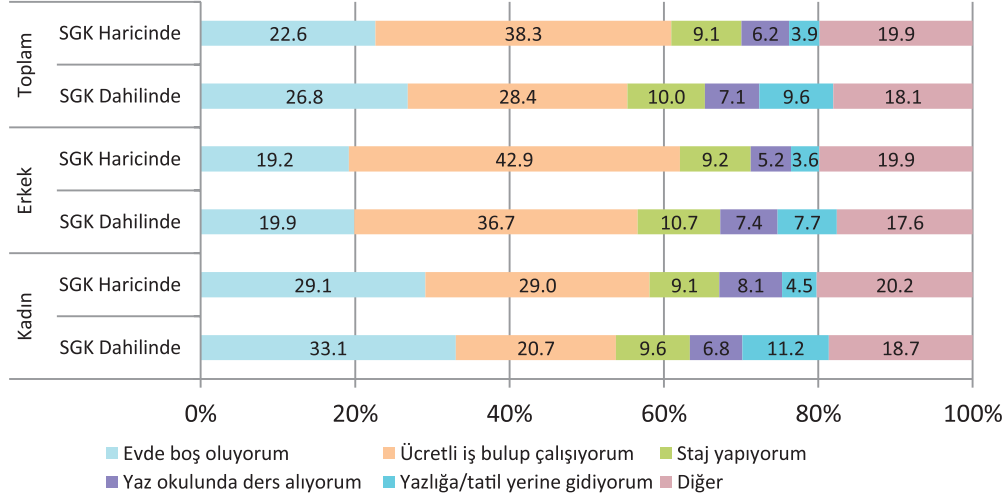
TOGLu gençler arasında sadece okul dönemi içinde ek gelir için çalışanlar değil, çalışmayanların da bir kısmı yazın bir iş bulup çalışıyor.

SGK dahilindeki çalışmayan kadınlar yaz tatilinde en yüksek oranda "evde boş oluyorum" ve "yazlığa/tatil yerine gidiyorum" diyenler. Bu grup aynı zamanda en az çalışan grup. Staj ve yaz okulu gibi öğrenimle ilgili faaliyet oranı da kendi grup ortalamasından düşük.

Yaz Tatilinde Ne Yapıyorlar: Sosyal Güvence Programına Göre

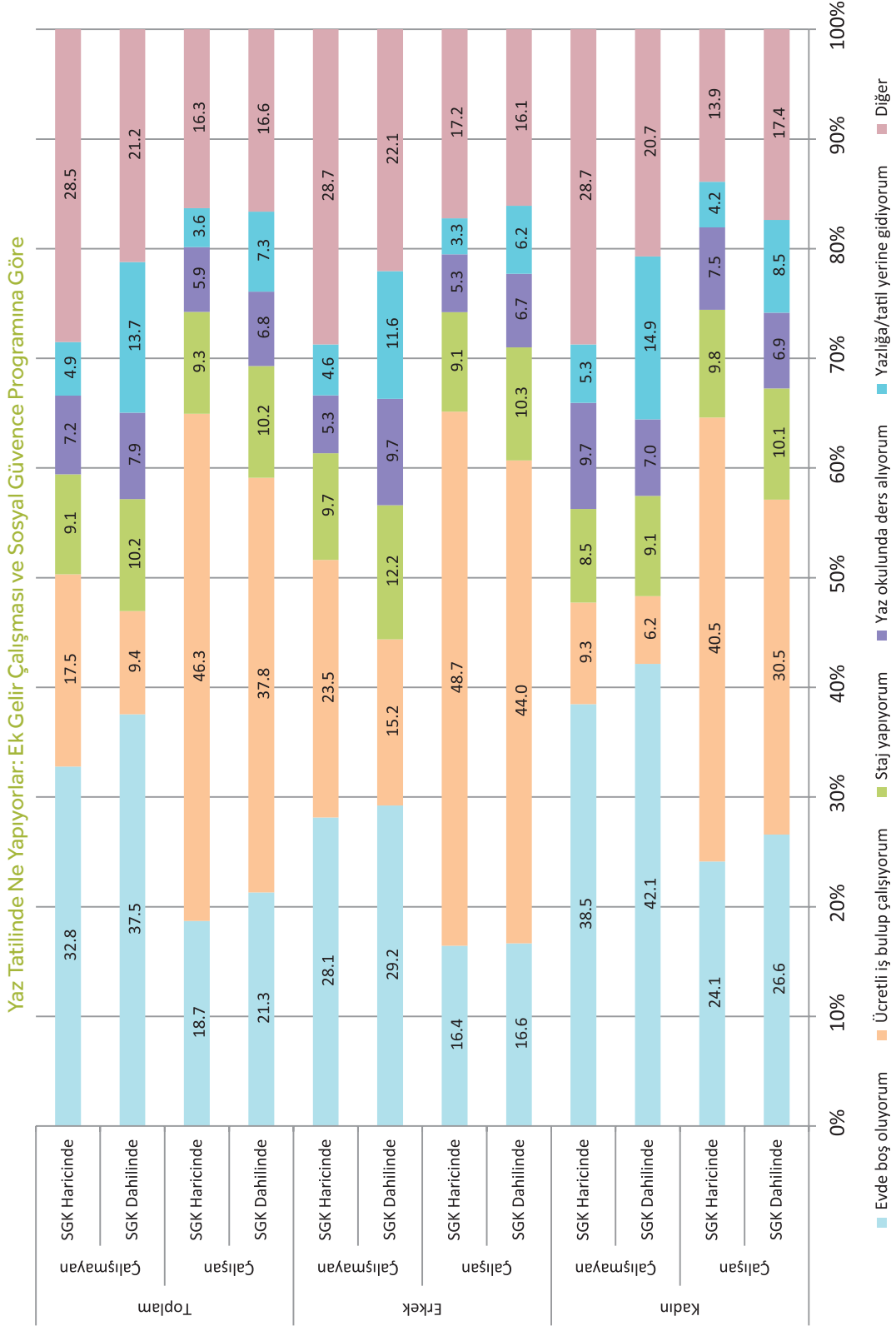

Yaz tatilinde evde olmayı veya yazlığa/tatile gidip gitmemeyi de çalışma ya da öğrenimle ilgili faaliyetler belirliyor. En yüksek oranda “evde boş oluyorum” ve “yazlığa/tatil yerine gidiyorum” diyenler SGK dahilindeki çalışmayan kadınlar. Bu grup aynı zamanda en az çalışan ve buna rağmen staj veya yaz okulu gibi öğrenimle ilgili faaliyet oranı kendi grup ortalamasından düşük olan grup.

Buna karşın en yüksek oranda “ücretli iş bulup çalışıyorum” diyenler SGK haricindeki erkekler. Bu grup aynı zamanda en az “yazlığa/tatil yerine gidiyorum” ve en az “yaz okulunda ders alıyorum” diyen grup; sadece “staj yapıyorum” oranları toplam grup ortalamasıyla aynı.

En yüksek oranda “ücretli iş bulup çalışıyorum” diyenler SGK haricindeki erkekler. Bu grup aynı zamanda en az “yazlığa/tatil yerine gidiyorum” ve en az “yaz okulunda ders alıyorum” diyen grup.

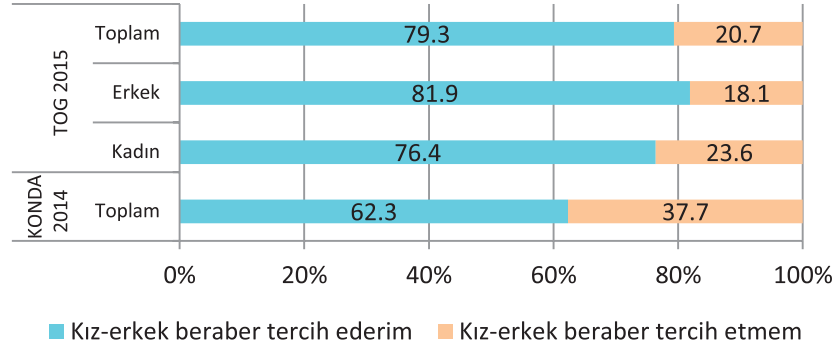

3.5. 'Kız-erkek' Beraber Yapılan Etkinliklere Bakış

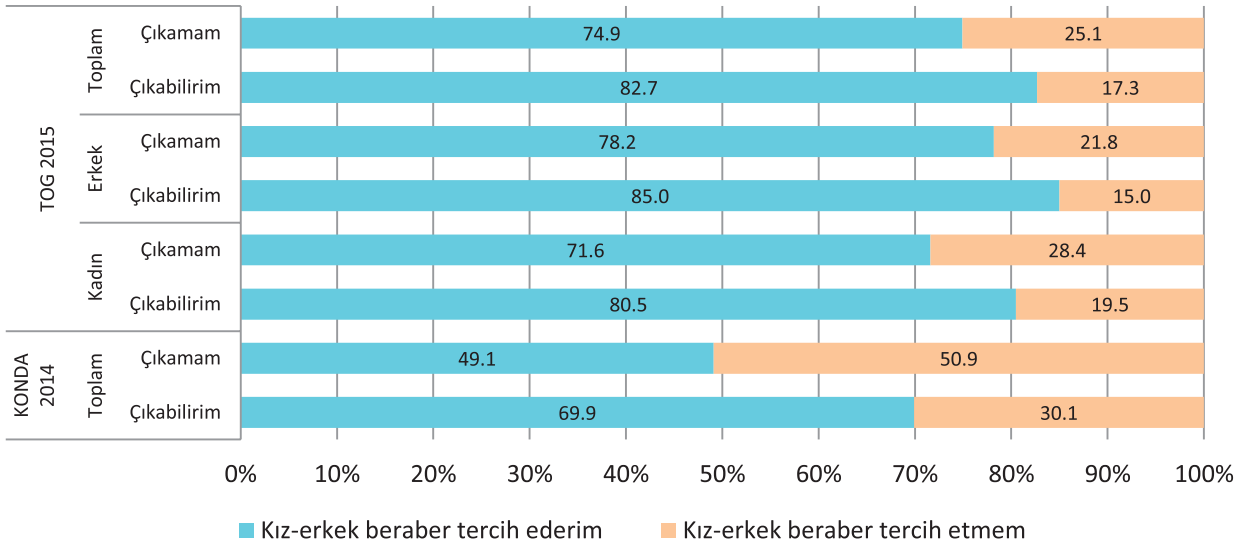
Gönüllü gençler, büyük oranda etkinliklerin 'kız-erkek' beraber olmasını tercih ediyor. Ne var ki Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, etkinliklerin 'kız-erkek' beraber olmasını tercih etmeyenlerin oranının %20,7 gibi ihmal edilemeyecek bir düzeye ulaşması dikkat çekiyor. Gerek Türkiye gerekse TOGLu gençlerin ortalamalarının şehir dışına ve yurt dışına seyahat etmiş veya edebilecek olup olmamakla ilişkili olduğunu görüyoruz. Etkinliklerin beraber olmasını tercih edenlerin oranı şehir dışına seyahat edenler arasında yükseliyor. Özellikle yurt dışına seyahat bu tercihi büyük ölçüde değiştiriyor. Başka şekilde söyleyecek olursak, seyahat ve seyahat dolayısıyla gerçekleşen tanışma ve görüş açısı gençlerin kamusal alanda cinsiyete bağlı değerlendirmelerini yansılatırıp olağanlaştırıyor.

Etkinliklerin beraber olmasını tercih edenlerin oranı şehir dışına seyahat edenler arasında yükseliyor. Özellikle yurt dışına seyahat bu tercihi büyük ölçüde değiştiriyor.

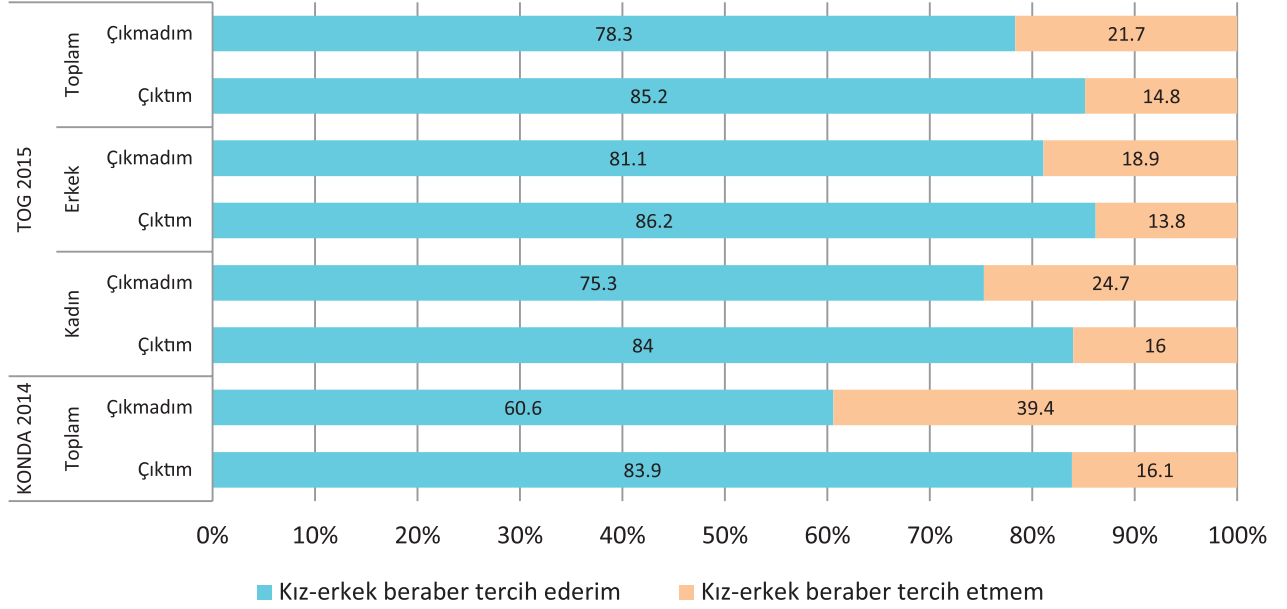
Kız-erkek beraber etkinliklere bakış

Şehir dışına çıkma olanağına göre kız-erkek beraber etkinliklere bakış

Yurtdışına çıkma olanağına göre kız-erkek beraber etkinliklere bakış

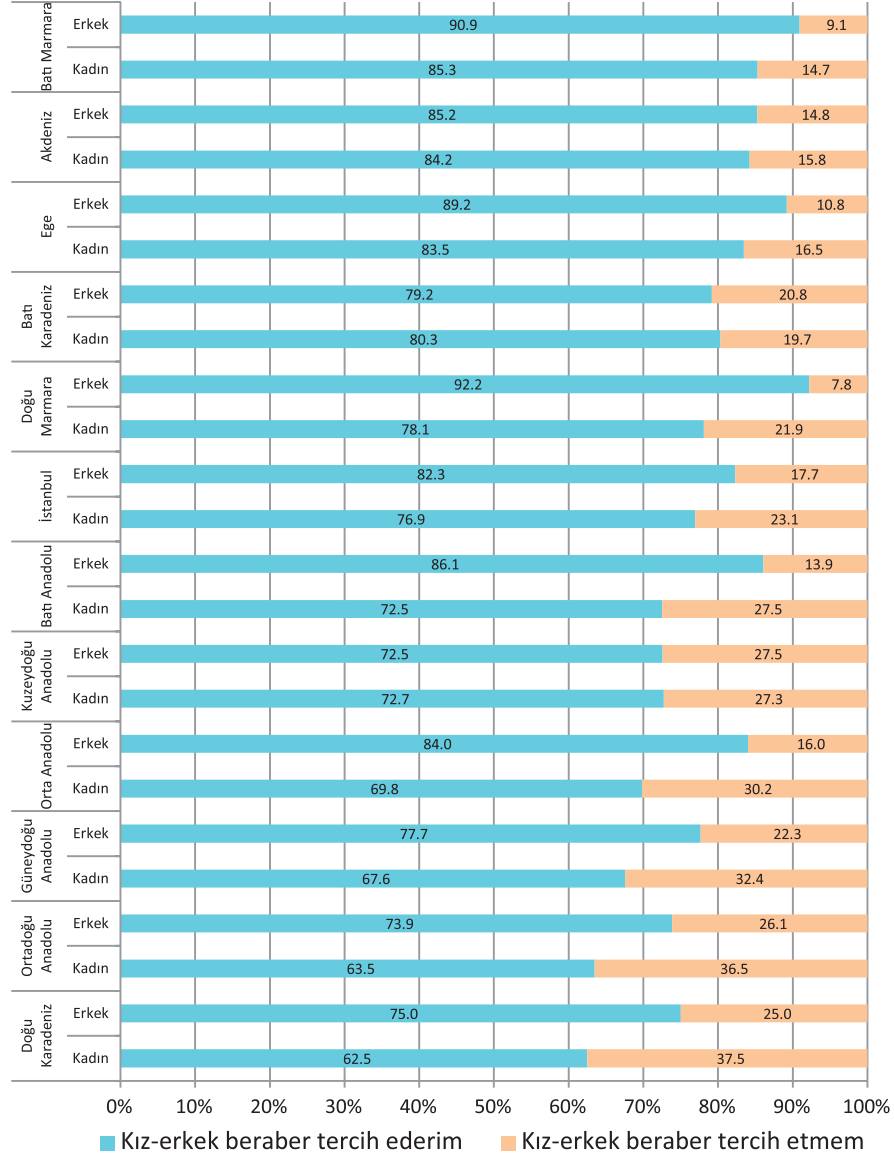

Bu yorumu destekleyen iki farklı veri öbeği ayrıştırabiliyoruz. Birinci öbekte katılımcıların en uzun süre yaşadıkları coğrafi bölgenin 'kız-erkek' beraber etkinlik tercihlerini şekillendirdiğini gözliyoruz. Katılımcıların üniversite öncesi yaşadıkları coğrafi bölgeye göre doğudan batıya geldikçe etkinliklere 'kız-erkek' beraber katılma tercihi hem kadınlar hem de erkekler için artıyor. Bazı bölgelerde kadın-erkek tercihleri arasındaki oran farkının başka bölgelere göre daha yüksek oluşunun ise o coğrafi bölgelerin özgün sosyokültürel etmenleriyle ilişkili olabileceğini düşünüyoruz. İstanbul bölgesine ilişkin değerlerin (kadınlarda %76,9; erkeklerde %82,3) hem kadın (%76,4) hem de erkek (%81,9) katılımcıların tercih ortalamalarına en yakın değerler oluşunu da not ediyoruz.

Katılımcıların üniversite öncesi yaşadıkları coğrafi bölgeye göre doğudan batıya geldikçe etkinliklere kız-erkek beraber katılma tercihi hem kadınlar hem de erkekler için artıyor. Bazı bölgelerde kadın-erkek tercihleri arasındaki oran farkının başka bölgelere göre daha yüksek oluşunun ise o coğrafi bölgelerin özgün sosyokültürel etmenleriyle ilişkili olabileceğini düşünüyoruz.

Kız-erkek beraber etkinliklere bakış: Coğrafi Dağılım

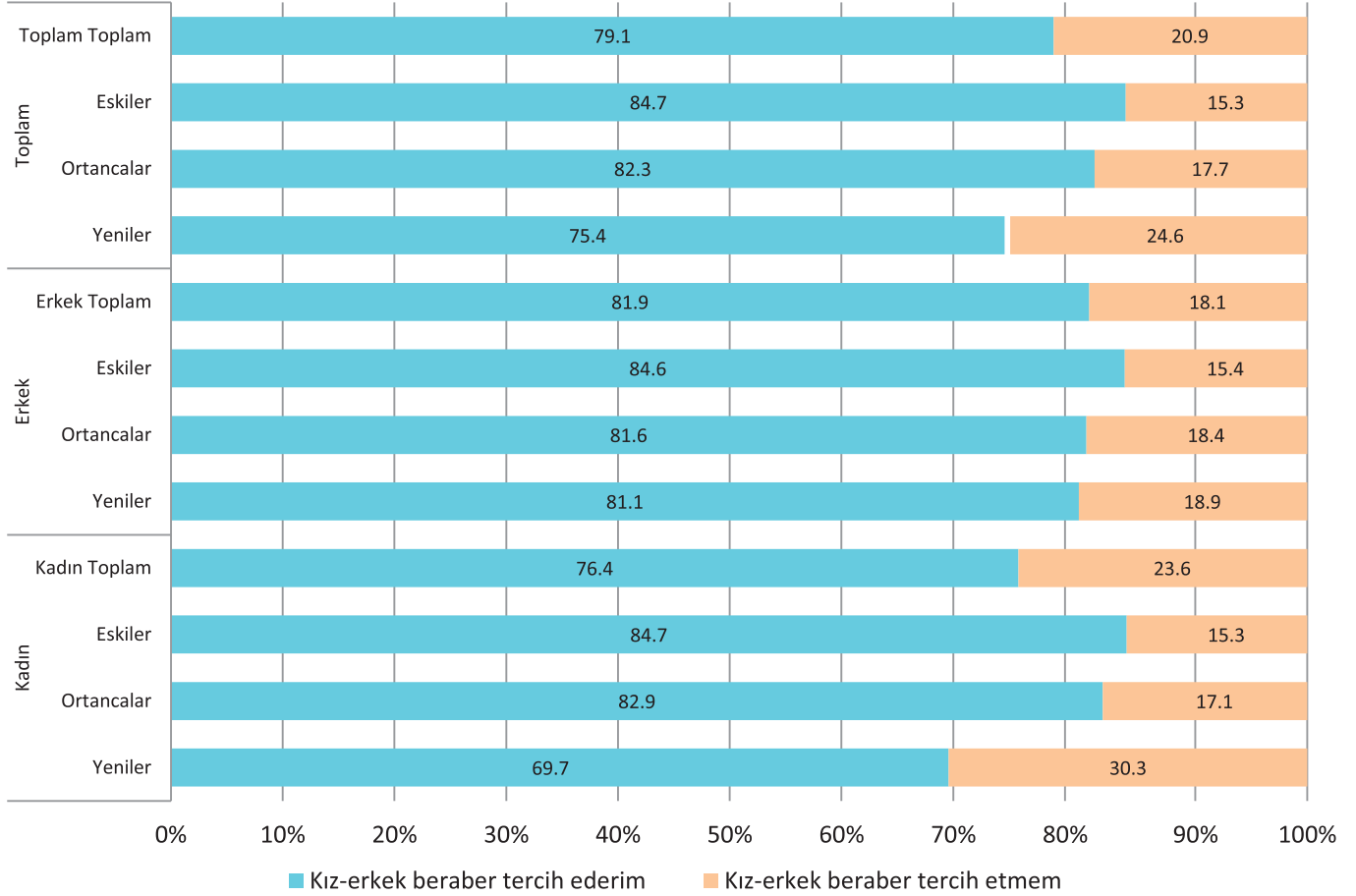

Coğrafi bölge etkisini şehirlerarası ve ülkelerarası seyahat etkisiyle birlikte değerlendirdiğimizde kamusal alanda etkinliklerin 'kız-erkek' beraber olması yönündeki tercih değişiminin kültürlenme (Sam ve Berry, 2006) olgusuyla ilişkili olduğunu düşünüyoruz. Kültürlenme olgusunun sadece coğrafi hareketlilikle ilgili olmadığı, farklı kültürlerle tanışmanın kişilerin alışkanlık ve tercihlerinde değişmelere yol açabileceği bilgisinden hareketle bu sorguda incelediğimiz tutumun TOG süresinden etkilenip etkilenmediğini incelemeye değer bulduk.

TOG'da bulunma süresi 'kız-erkek' beraber etkinliklere bakışı zaman içinde değiştiriyor ve olağan coğrafi hareketlerde görülene benzer bir 'seyahat' etkisi yaratıyor. Burada, genel olarak TOG'un

oluşturduğu kültürel ortamın, özel olarak ise TOG'da birbirleriyle tanışan farklı kültürlerden ve anlayışlardan gençler arasında gerçekleşen görüş açısı alışverişinin ve inşa edilen güven ilişkisinin etkilerini okuyabiliyoruz.

Kız-erkek beraber etkinliklere bakış: TOG süresine göre

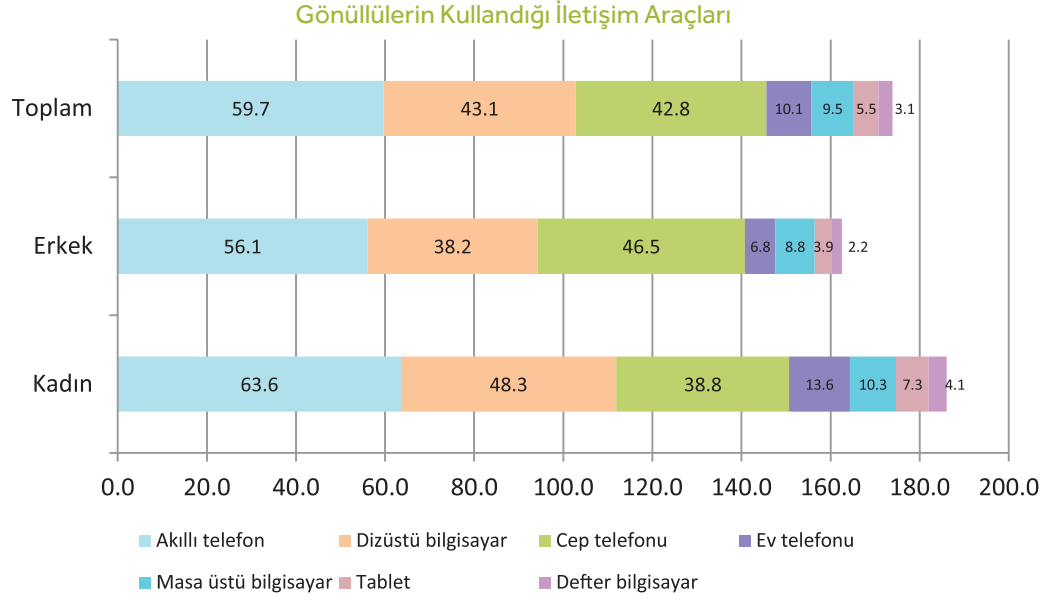

TOG'da bulunma süresi kız-erkek beraber etkinliklere bakışı zaman içinde değiştiriyor ve olağan coğrafi hareketlerde görülene benzer bir 'seyahat' etkisi yaratıyor. Burada, genel olarak TOG'un oluşturduğu kültürel ortamın, özel olarak ise TOG'da birbirleriyle tanışan farklı kültürlerden ve anlayışlardan gençler arasında gerçekleşen görüş açısı alışverişinin ve inşa edilen güven ilişkisinin etkilerini okuyabiliyoruz.

3.6. İletişim ve İnternet

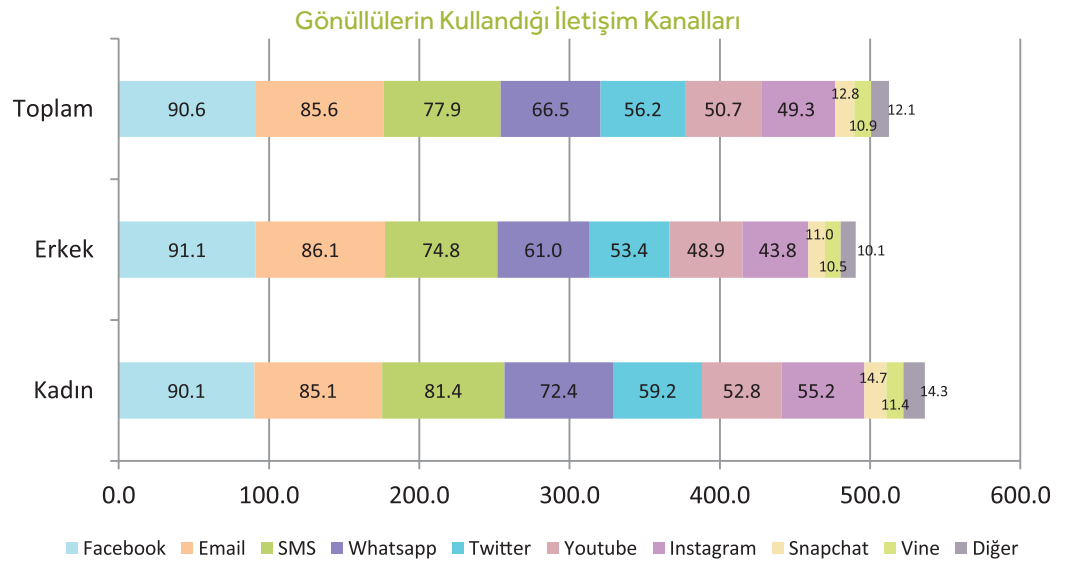
İletişim Araçları

TOGLu gençlerin kişi başı farklı iletişim aracı kullanma oranı 1:1,7

İletişim Kanalları

TOGLu gençlerin kişi başı farklı iletişim kanalı kullanma oranı 1:5,1

4. Hayat Seçimlerine ve Kişisel Alana Müdahale

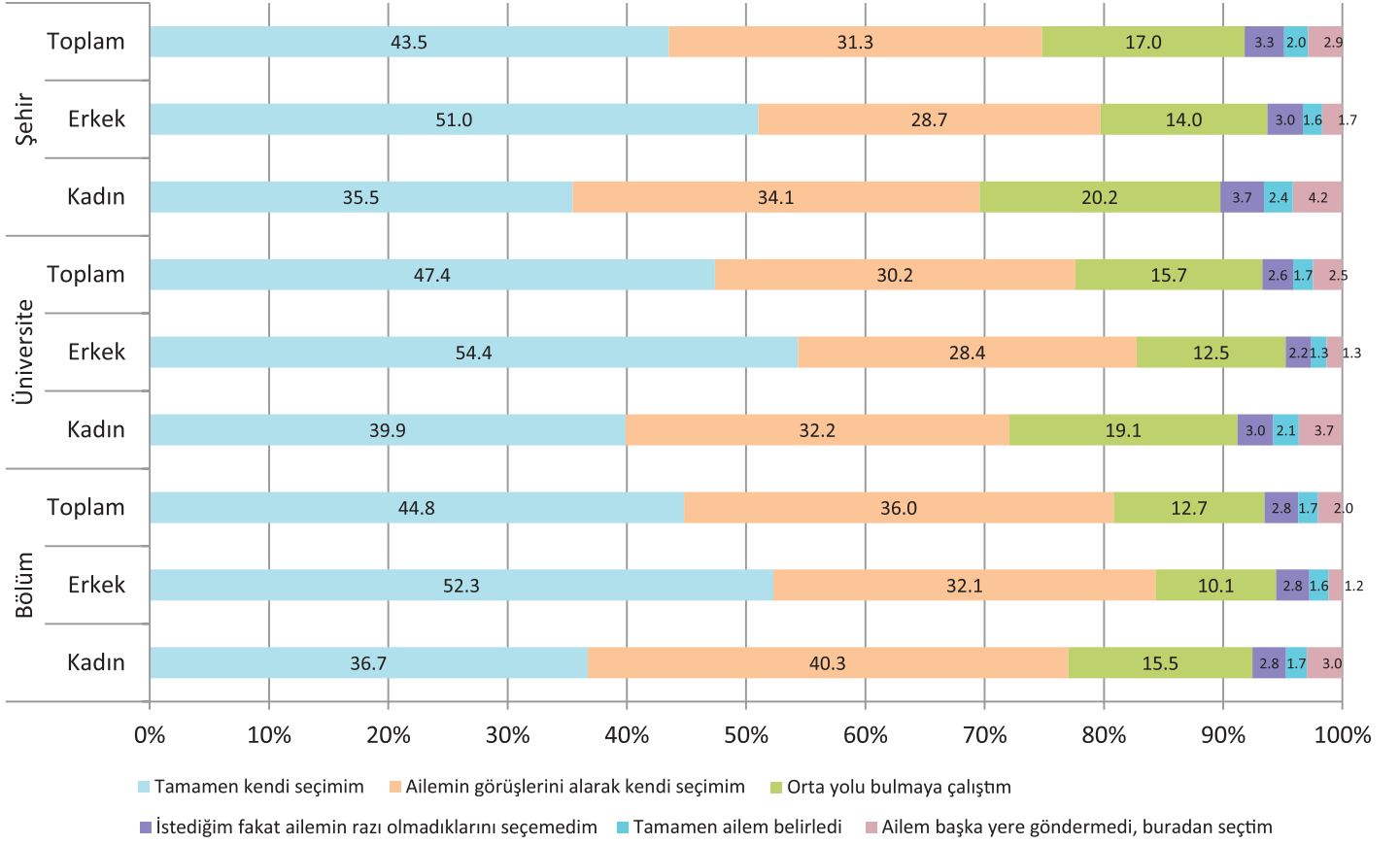
Gönüllülüğün doğası gereği sivil toplum alanında kendi özgür seçimleriyle örgütlenen ve faaliyette bulunan gençlerin bu özdeşleşme sürecine hangi koşullarda başladıklarını araştırmayı önemli buluyoruz. Ülkemizde üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun özellikle öğrenim görecekları alanları belirlerken başta aileleri olmak üzere pek çok sosyal etki altında kaldıklarını biliyoruz. TOGlu gençlerin bu etkilerden ne derece mesafelenmiş bir şekilde sivil toplum alanına yöndiklerini incelemenin, sonraki faaliyetlerini anlamlandırmayı kolaylaştıracağını düşünüyoruz.

4.1. Şehir, Üniversite, Bölüm Seçimlerine Müdahale

Gönüllü gençlerin bölüm, üniversite, ve üniversite şehri seçimlerine ailelerinin karışıp karışmadığını sorguladığımızda, ilk bakışta, gençlerin üçte ikisinin seçimlerini ya “tamamen kendi istediği gibi yaptığını” veya en azından ailenin görüşünü almakla beraber “son kararı kendisinin verdiği” izlenimini ediniyoruz.

TOGlu gençlerin sadece üçte biri (%32,4) hem bölüm hem üniversite hem de şehir seçimini tamamen kendi istediği şekilde yaptığını ifade ediyor.

Şehir, Üniversite, Bölüm Seçimine Müdahale

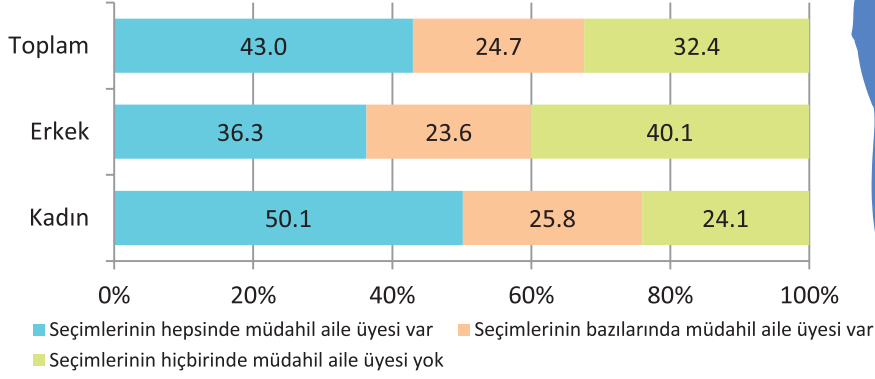

Daha yakın bir incelemeyle bu bildirimlerin gerçeğin abartılı bir görüntüsünü yansıttığını anlıyoruz. Verilere, katılımcıların seçimlerine ailenin hangi alanda ne ölçüde karıştığı açısından baktığımızda, tüm katılımcıların sadece üçte birinin (%32,4) her üç alanda da “seçimimi tamamen kendi istediğim şekilde yaptım” bildiriminde bulunduğunu, buna karşın %43 gibi bir çoğunluğun bölüm, üniversite, veya şehir seçimlerinin tamamına, %24,7’sinin ise bazılarında ailenin müdahil olduğunu Bu açıdan, seçimlerinin en az birinde müdahil aile üyesi bildiren katılımcı oranının üçte ikiye (% 67,6) ulaştığını vurgulamak istiyoruz.

Gönüllü gençlerin %43’ü hem bölüm hem üniversite hem de şehir seçimlerinin üçüne birden ailesinin müdahil olduğunu belirtiyor.

Bölüm, üniversite, şehir seçimlerinde müdahil aile üyesi bildirme	Kadın	Erkek	Toplam
Seçimlerinin hepsinde müdahil aile üyesi var	50,1	36,3	43,0
Seçimlerinin bazılarında müdahil aile üyesi var	25,8	23,6	24,7
Seçimlerinin hiçbirinde müdahil aile üyesi yok	24,1	40,1	32,4

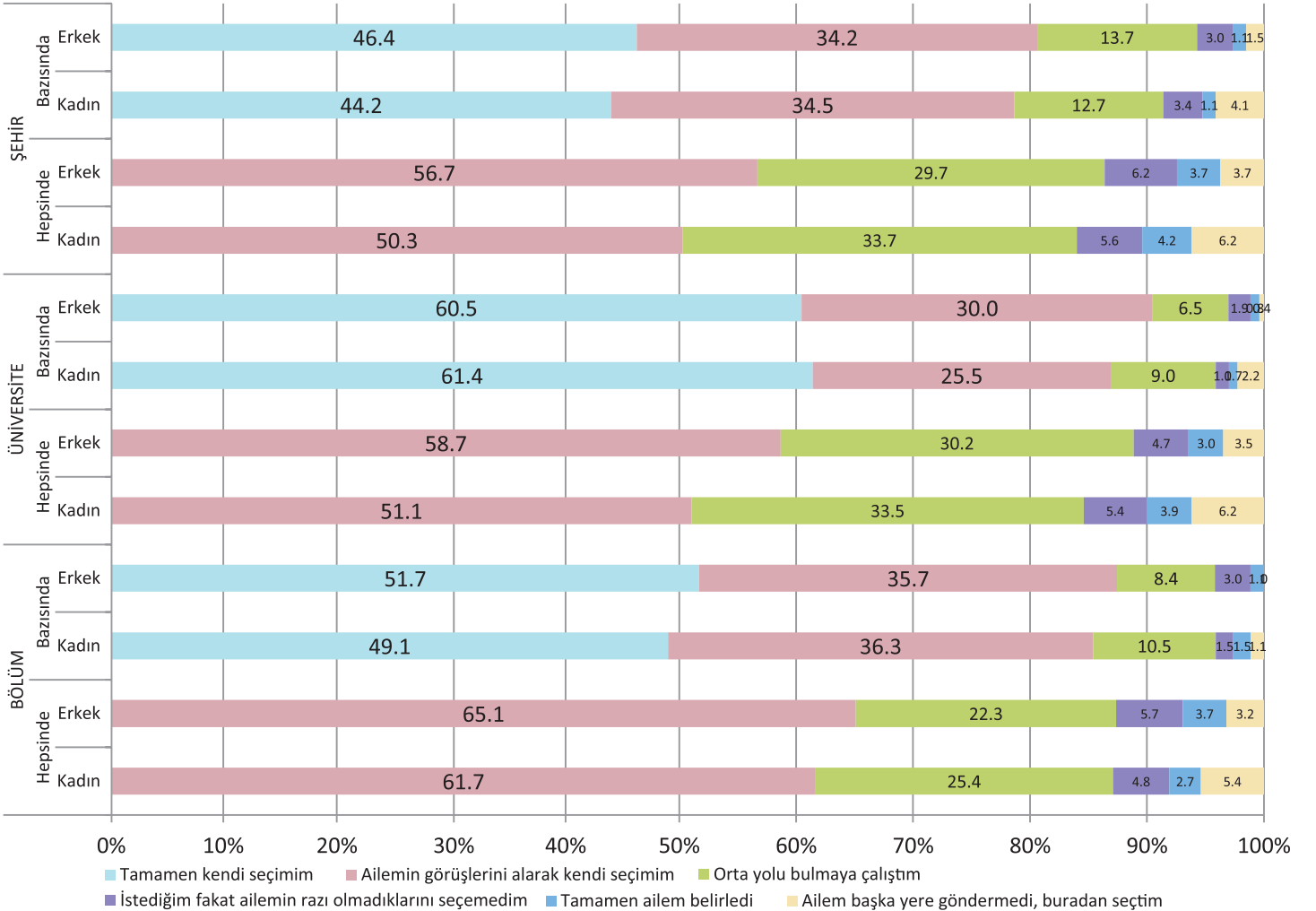
Müdahil Aile Üyesi Bildirme

Seçimlerini tamamen kendi istediği gibi yapabilenlerin üçte biri (%35,8) kadınlar, üçte ikisi ise (%64,2) erkekler. Öte yandan tüm katılımcılar arasında kadınların sadece %11,6'sı erkeklerin de sadece %20,8'i seçimlerini tamamen kendi istediği şekilde yaptığını bildiriyor. Burada, kadınlarla erkekler arasında yarı yarıya bir fark gözlüyorsak da seçimlerini kendi istediği gibi yapabilen erkek oranının düşüklüğü de çarpıcı.

Seçim kategorilerinin her üçünde de müdahil aile üyesi bildiren katılımcıların cevapları ağırlıklı olarak "ailemin görüşlerini aldım fakat son karar bana ait oldu" ile "ailemin istedikleriyle kendi istediklerim arasında orta yolu bulmaya çalıştım" arasında dağıldı.

Müdahil Aile Üyesi Bildirmeye Göre Şehir, Üniversite, Bölüm Seçimi

Seçim kategorilerinde müdahil aile üyesi bildiren katılımcıların seçim biçimlerinde gözlenen kadın-erkek oranlarının yakınlığı, kadınların yarısının (%50,1) erkeklerin ise üçte birinin (%36,3) seçimlerinin hepsinde müdahil aile üyesi bildirmiş olmalarının ışığında okunmalı. Kadınların yarısı, erkeklerin de üçte biri kendi içinde dağıtıldığında seçim biçimleri dengeli dağılıyor. Fakat bu bulgu, kadınlarla erkek arasında oluşan farkın kapandığını değil, seçim biçimlerinde de aynen korunarak devam ettiğini gösteriyor.

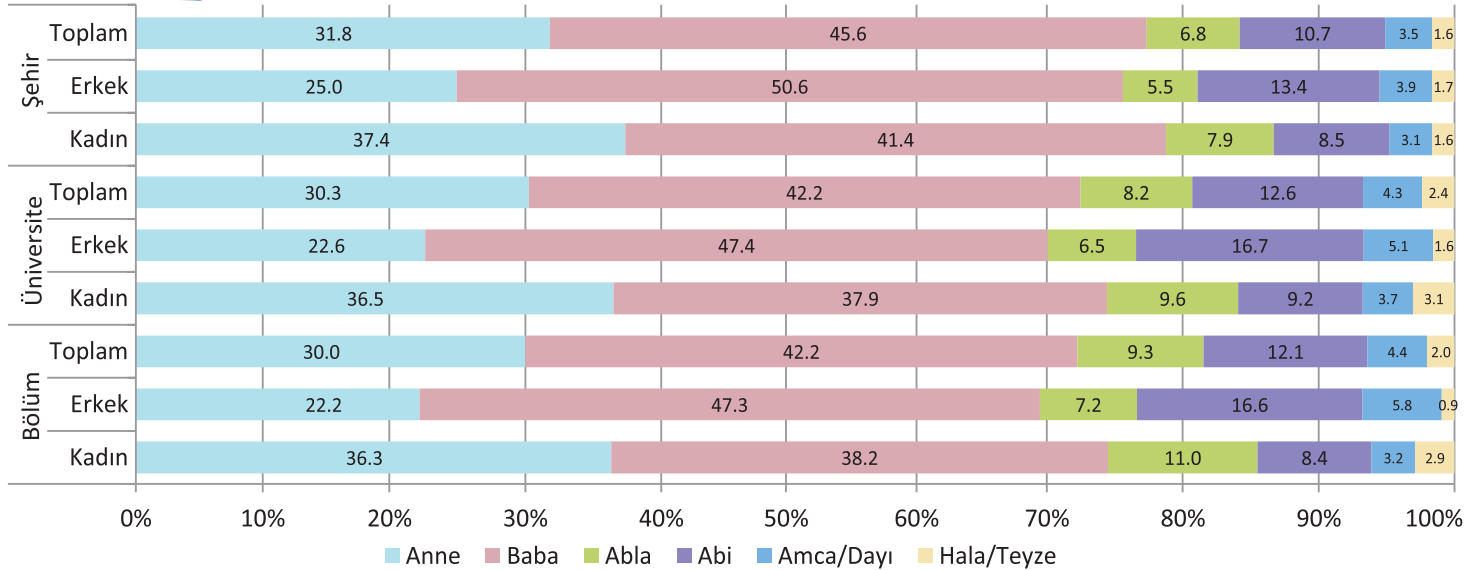
4.2. Seçimlere Müdahale Yönü ve Etkisi

Katılımcıların seçimlerine müdahil aile üyelerinin kimler olduğuna baktığımızda belirgin bir erkek baskınlığı saptıyoruz. Bu baskınlık başlıca babanın belirleyiciliğinden kaynaklanıyor. Her ne kadar anneler ikinci sırada geliyorsa da ailenin baba dışındaki erkek üyelerinin müdahil olma durumu her üç seçim kategorisinde de eş düzlemdeki kadın üyelerden belirgin derecede yüksek. Diğer yandan annelerin kız çocuklarına erkek çocuklarından daha fazla müdahalede bulunduğunu da gözlüyoruz. Buna karşın babalar erkek çocuklarına daha fazla müdahale ediyorsa da kız çocuklarına müdahale oranları genel olarak annelerden aşağı kalmadığı gibi özellikle şehir seçiminde fark oluşturuyor. Seçimlere müdahale yönlerinin bu şekilde oluşmasını, çocukları üniversiteye gidecek ailelerde geleneksel kadın-erkek rollerinin sürdüğünü göstermesi bakımından da not ediyoruz.

Aile, gönüllü genç kadınların yarısının (%50,1) erkeklerin ise üçte birinin (%36,3) her üç seçiminde de müdahil oluyor.

Bu bulguyu, erkek aile üyelerinin kız çocukların seçimleriyle ilgili işleri kadınlara bırakması olarak değil, aksine, bu seçimler üzerindeki kontrollerini bir kez de diğer kadın aile üyeleri aracılığıyla kurmaları ve çalışmalarını olarak yorumluyoruz.

Seçimlere Müdahale Yönü ve Etkisi

Seçimlere en çok babalar (ve diğer erkek aile üyeleri) müdahil oluyor. Anneler (ve ailenin diğer kadın üyeleri) kız çocuklarına erkek çocuklarından daha fazla müdahil oluyor.

4.3. Cep Telefonu Karıştırma ve Giyim Kuşama Müdahale

Ülkemizde gençlerin önemli bir bölümünün, dörtte birinin cep telefonları kendilerinden izinsiz karıştırılıyor. TOGluların cep telefonlarının karıştırılma oranları Türkiye ortalamalarına çok yakın. Kadınların da erkeklerin de cep telefonları birbirine çok yakın oranlarda karıştırılıyor.

Giyim kuşama müdahale hem TOGluların gençlerde hem Türkiye genelinde ağırlıklı olarak kadınların maruz kaldığı bir müdahale biçimi. TOGluların kadınlar Türkiye ortalamasına göre 10 puan daha az müdahale görüyorsa da her iki gruba da müdahale oranları çok yüksek. Türkiye genelinde kadınların neredeyse yarısının giyim kuşama müdahale ediliyor. TOGluların kadınların da üçte biri bu müdahaleye maruz kalıyor.

Gençlerin dörtte birinin cep telefonları kendilerinden izinsiz karıştırılıyor. Kadınların ve erkeklerin cep telefonları birbirine çok yakın oranlarda karıştırılıyor.

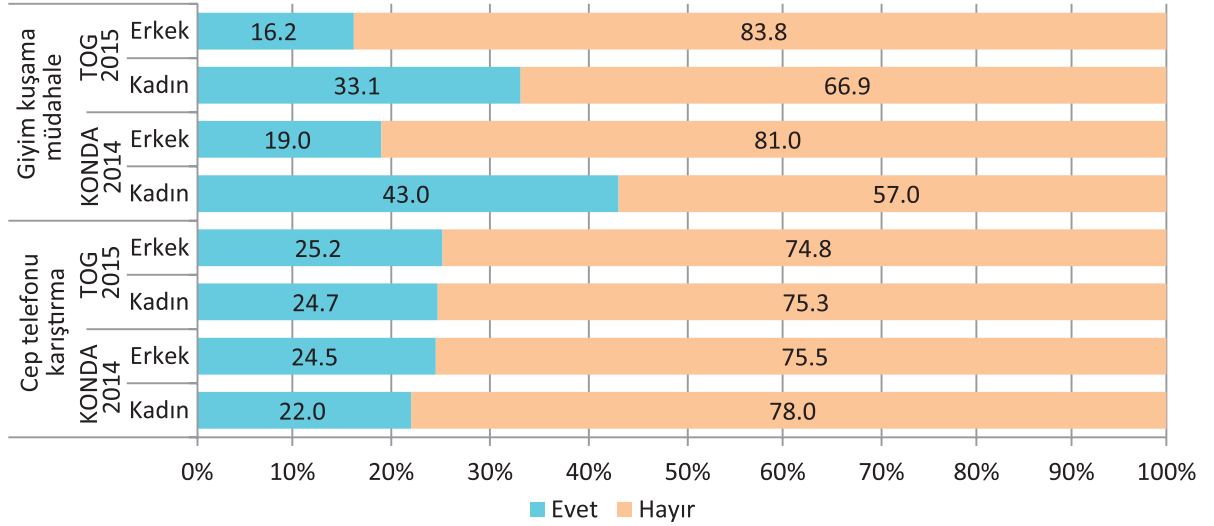
Giyim kuşama müdahale hem TOGluların gençlerde hem Türkiye genelinde ağırlıklı olarak kadınların maruz kaldığı bir müdahale biçimi.

Cep Telefonu Karıştırma ve Giyim Kuşama Müdahale	KONDA 2014						TOG 2015					
	Kadın		Erkek		Toplam		Kadın		Erkek		Toplam	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Cep telefonu karıştırma	22,0	78,0	24,5	75,5	24,9	75,1	24,7	75,3	25,2	74,8	25,0	75,0
Giyim kuşama müdahale	43,0	57,0	19,0	81,0	30,0	70,0	33,1	66,9	16,2	83,8	24,5	75,5

Türkiye genelinde kadınların neredeyse yarısının, TOGlu kadınların da üçte birinin giyim kuşamına müdahale ediliyor.

Cep Telefonu Karıştırma ve Giyim Kuşama Müdahale

4.4. Seçimlere Müdahil Olmanın Kişisel Alana Müdahaleyle İlişkisi

Kişisel seçimler alanında bulunduğunu veya bulunması gerektiğini düşündüğümüz bölüm, üniversite, şehir seçimleriyle yine kişisel kişisel alanda vuku bulan cep telefonu karıştırma ve giyim kuşama karışma arasındaki ilişkiyi incelemeye değer bulduk. Buna göre seçimlerinde müdahil

aile üyesi bulunan gönüllülerin hem cep telefonları daha yüksek oranda karıştırılıyor hem de giyim kuşamlarına daha fazla müdahale ediliyor.

Bu etki özellikle giyim kuşama müdahale alanında daha belirgin. Gönüllülerin ailelerinde seçimlerine müdahale azaldıkça giyim kuşamlarına müdahale de azalıyor. Seçimlerini tamamen kendi istedikleri gibi yapan (müdahil aile üyesi bildirmeyen) gönüllü kadınların giyim kuşamlarına müdahale oranı seçimlerinin tümüne müdahil aile üyesi bildiren gönüllü kadınlara göre üçte bir azalıyor.

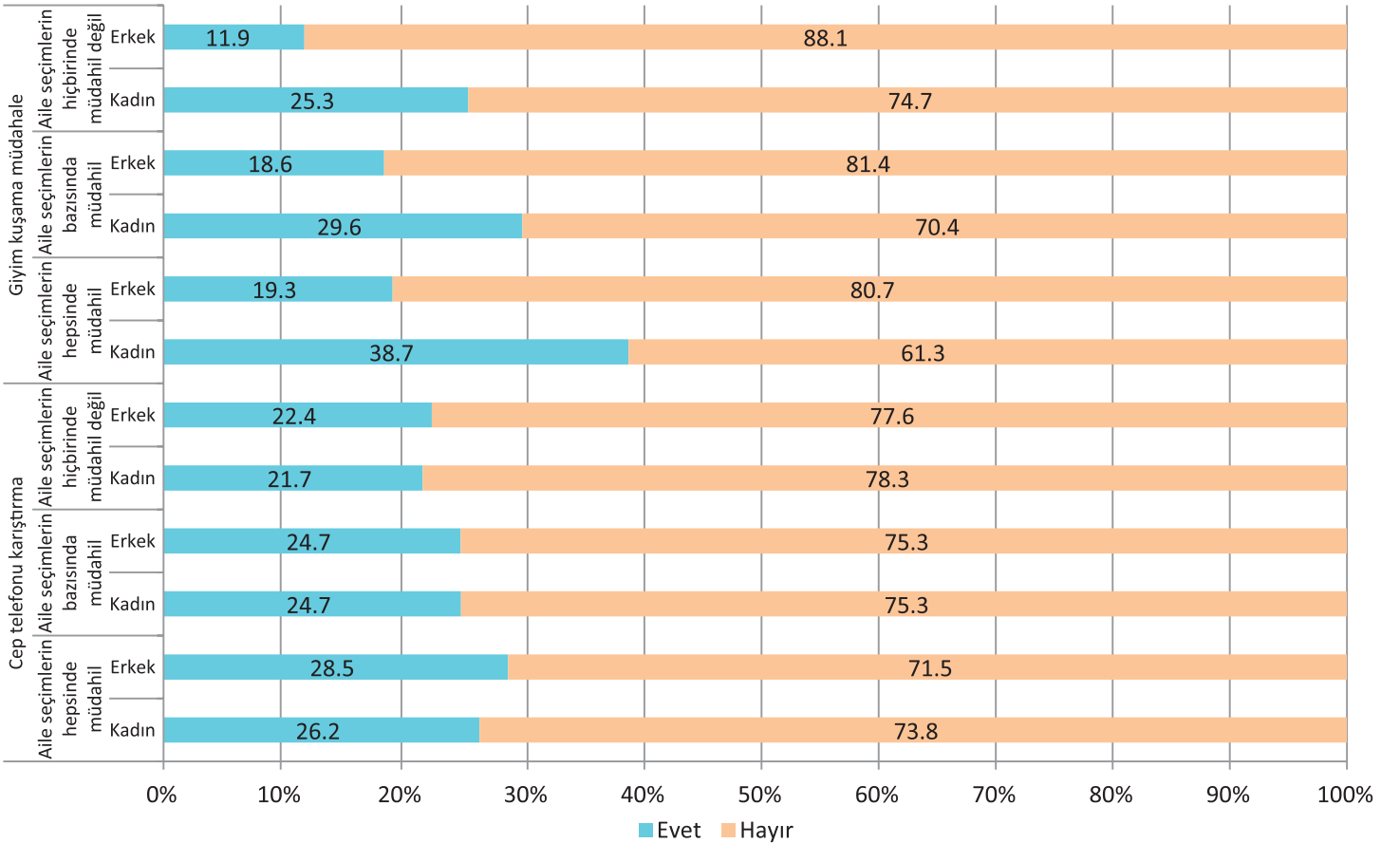
Bölüm, üniversite, şehir seçimlerine müdahale azaldıkça giyim kuşama müdahale de azalıyor. Seçimlerini tamamen kendi istediği gibi yapan gönüllü kadınların giyim kuşamlarına müdahale oranı seçimlerinin müdahale edilen gönüllü kadınlara göre üçte bir azalıyor.

Bu sonuçlar bize kişisel alanlardan birine müdahale etmenin diğer alanlara da müdahalenin yolunu açtığını, ve bunun tamamlayıcısı olarak, müdahalelerin birini kişisel alandan çıkarmanın diğer müdahalelerin de çıkmasını sağlayabileceğini düşündürüyor. Bu ilintiyi de sınanmaya değer bir hipotez olarak not ediyoruz.

Kişisel alanlardan birine müdahale, diğer kişisel alanlara da müdahalenin yolunu açıyor. Müdahalelerin birini kişisel alandan çıkarmak diğer müdahalelerin de çıkmasını sağlıyor.

Seçimlere Müdahil Olmanın Kişisel Alana Müdahaleyle İlişkisi		Seçimlerinin hepsinde müdahil aile üyesi var			Seçimlerinin bazısında müdahil aile üyesi var			Seçimlerinin hiçbirinde müdahil aile üyesi yok		
		Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Cep telefonu karıştırma	Evet	26,2	28,5	27,2	24,7	24,7	24,7	21,7	22,4	22,2
	Hayır	73,8	71,5	72,8	75,3	75,3	75,3	78,3	77,6	77,8
Giyim kuşama müdahale	Evet	38,7	19,3	30,2	29,6	18,6	24,2	25,3	11,9	16,7
	Hayır	61,3	80,7	69,8	70,4	81,4	75,8	74,7	88,1	83,3

Seçimlere Müdahil Olmanın Kişisel Alana Müdahaleyle İlişkisi

5. Bağımsızlık

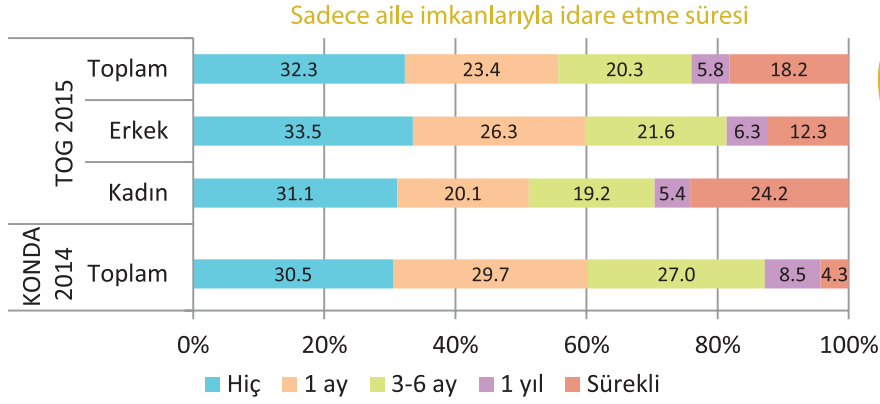
Gönüllü gençlerin bağımsızlığını hem ekonomik hem de sosyal açıardan incelemeye çalıştık. Bu bölümde de KONDA çalışmasına paralel olarak “Bugün sadece ailenizin imkânlarıyla yaşamak zorunda kalsanız, başka hiçbir ek kaynaktan (burs, kredi, çalışma, kalan maaş, vb.) geliriniz olmasa, maddi açıdan ne kadar süreyle idare edebilirsiniz?” ve “Bugün aile imkanlarından yararlanamayacağınız bir durum olsa, ailenizle bağınız kopsa, maddi açıdan ne kadar süreyle idare edebilirsiniz?” sorgularını değerlendirdik.

Sosyal açıdan ise aileye bağlı idare etme verilerini gençlerin kimlerle birlikte yaşadıklarına ilişkin verilerle ilişkilendirmeye çalıştık. Yine bir sosyal düzlem unsuru olarak farklı kimliklerle arkadaşlık düzeylerini yine KONDA bulgularıyla karşılaştırdık.

Karşılaştırmaları değerlendirmelere ek olarak, bağımsızlık alanlarını tanımada önemsenmesi gereken fakat araştırılması ihmal edilmiş sevgililik ilişkileriyle ilgili bulguları özetlemeye ve gençlerin ailelerinden ayrışma derecelerini yorumlamaya çalıştık.

5.1. Sadece Aile İmkanlarıyla İdare Etme Süresi

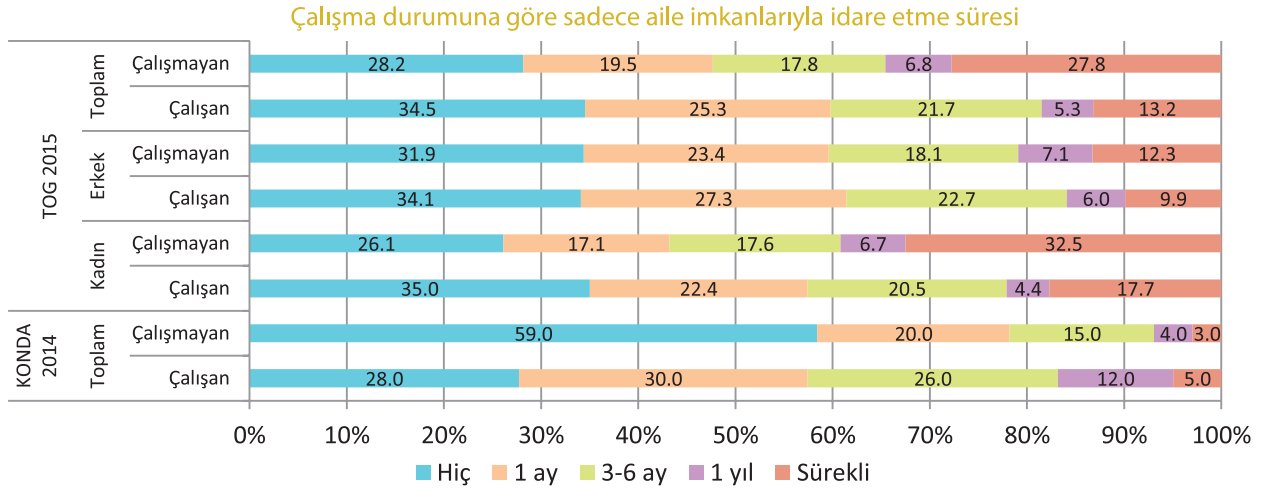
KONDA çalışmasında “Bugün sadece ailenizin imkânlarıyla yaşamak zorunda kalsanız, başka hiçbir ek kaynaktan (burs, kredi, çalışma, kalan maaş, vb.) geliriniz olmasa, maddi açıdan ne kadar süreyle idare edebilirsiniz?” sorusu “işsiz kalınması halinde idare etme süresi” olarak soruluyor. Katılımcıları üniversite evreninden geldiği TOG Profil çalışmasında bu soruyu, işsiz kalınması halinde değil de sadece aile imkanlarına dayalı yaşamak zorunda kalınması şekline çevirdik.

Kadınlar genel olarak çalışma durumundan da sosyal güvence programından da bağımsız olarak erkeklerden daha uzun süre idare edebiliyorlar.

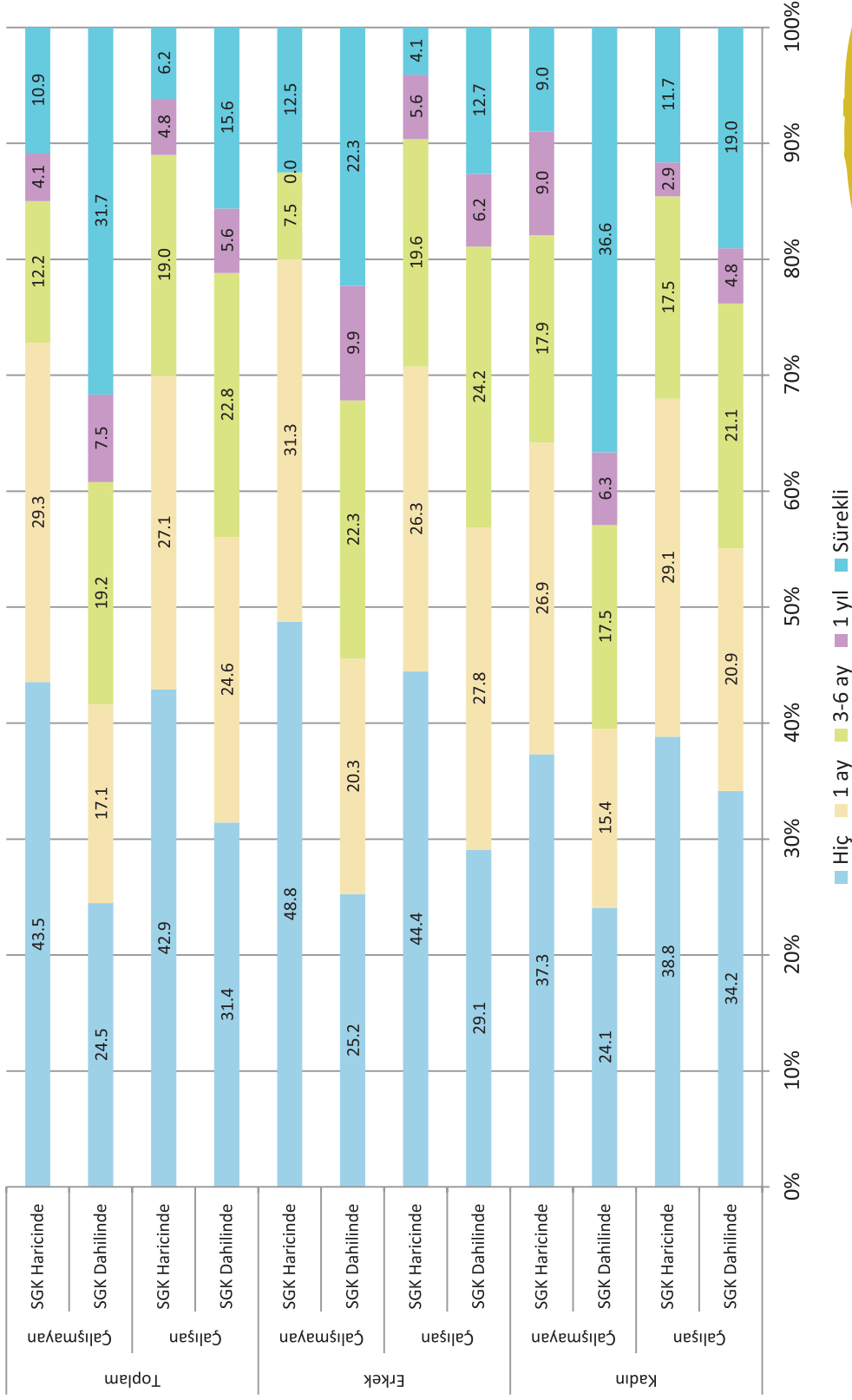
Bu iki çalışmanın gerek örneklem evrenleri gerekse her bir örneklemede çalışan-çalışmayan oranlarının, çalışma biçimlerinin, ve gelir düzeylerinin farklılığı nedeniyle KONDA'nın tüm örneklemini kapsayan "işsiz idare etme süresi" değerleriyle TOG Profil'in tüm örneklemini kapsayan "aile imkanları olmadan idare etme süresi" değerlerini doğrudan ve birebir karşılaştırarak okumak yanıltıcı olabilir. Bununla birlikte bu karşılaştırma, örneklemelerin birbirinden hangi kategorilerde ne ölçüde farklılaştığını topluca görmek açısından bilgi sağlayıcı. Her iki çalışmanın örneklemlerinden elde edilen veriler arasındaki örtüşmeler kadar ayrışmaların da bilgi sağlayıcı ve aydınlatıcı olduğunu, değerlendirmelerimizin geçerlik derecesini yükselteceğini düşünüyoruz.

TOG Profil örnekleminde her koşulda "sürekli idare edebilirim" diyenlerin oranının KONDA'ya göre yüksekliği dikkat çekiyor. Fakat aynı anda, çalışan TOGlularla çalışmayan TOGlular ve kadınlarla erkekler arasındaki "sadece aile imkanlarıyla sürekli idare etme süresi" bakımından büyük farklar da göze çarpıyor.

Bu gruba daha yakından baktığımızda sadece çalışıp çalışmamanın değil sosyal güvence programına dahil olup olmamanın da belirleyici olduğunu anlıyoruz. Aile imkanlarına dayalı olmanın anlamının SGK dahilinde bulunup bulunmamakla ilişkili olduğu açıkça görülüyor.

Çalışma durumu ve sosyal güvenceye göre sadece aile imkanlarıyla idare etme süresi

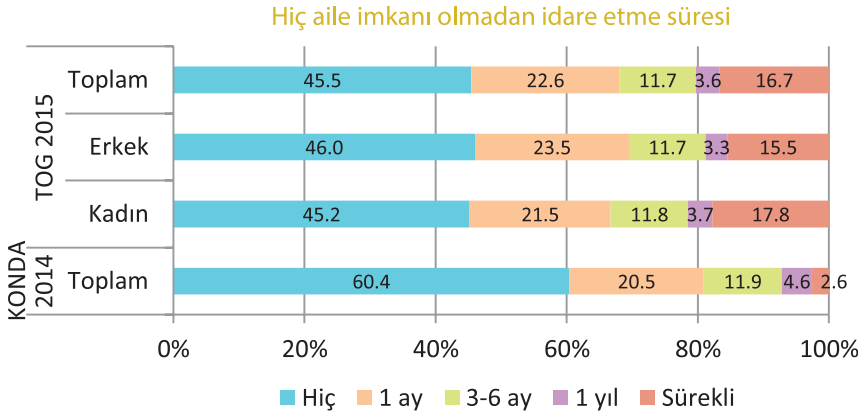
Sadece aile imkanlarıyla en uzun süre idare edebilecek grup SGK dahilinde çalışmayan kadınlar (%36,6); en kısa veya hiç idare edemeyecek grup ise SGK haricinde çalışmayan erkekler (%48,8).

Çalışma ve sosyal güvence programını birlikte ele aldığımızda sadece aile imkanlarıyla en uzun süre idare edebilecek grubun SGK dahilinde çalışmayan kadınlardan (%36,6), buna karşın sadece aile imkanlarıyla en kısa veya hiç idare edemeyecek grubun SGK haricinde çalışmayan erkeklerden (%48,8) oluştuğunu saptıyoruz. Kadınlar genel olarak çalışma durumundan da sosyal güvence programından da bağımsız olarak erkeklerden daha uzun süre idare edebileceklerini belirtiyorlar. Çalışmayan SGK dahilindeki erkeklerin sadece aile imkanlarıyla idare etme süresi de dikkat çekici olmakla birlikte (%22,3) burada geleneksel cinsiyet kimliği rollerinin çalışma ve/veya sosyal güvence şartlarını bir noktada geçersiz kılarak kadınlara yönelik koruyucu aile yapısının izlerini gördüğümüzü düşünüyoruz.

5.2. Hiç Aile İmkanı Olmadan İdare Etme Süresi

“Sadece aile imkanlarıyla idare etme süresi” açısından Türkiye ortalamasıyla TOGlu gençler arasında görülen farklılaşmalar “hiçbir aile imkanı olmadan idare etme süresi” söz konusu olduğunda neredeyse kayboluyor. Genel olarak gençlerin aile imkanları olmaksızın idare edebilmeleri pek mümkün görünmüyor.

Bu sorguda KONDA verileriyle TOG Profil verileri arasındaki en önemli farkı yine sürekli idare edebilen kesim oluşturuyor. TOG Profil örnekleminde “aile imkanı olmasa hiç idare edemem” diyen %45’lik kesime karşı KONDA örnekleminde bu kesim 15 puan farkla %60’ı buluyor. Buradaki 15 puan fark karşımıza TOG Profil örnekleminde “hiçbir aile imkanı olmasa da sürekli idare edebilirim” olarak karşımıza çıkıyor.

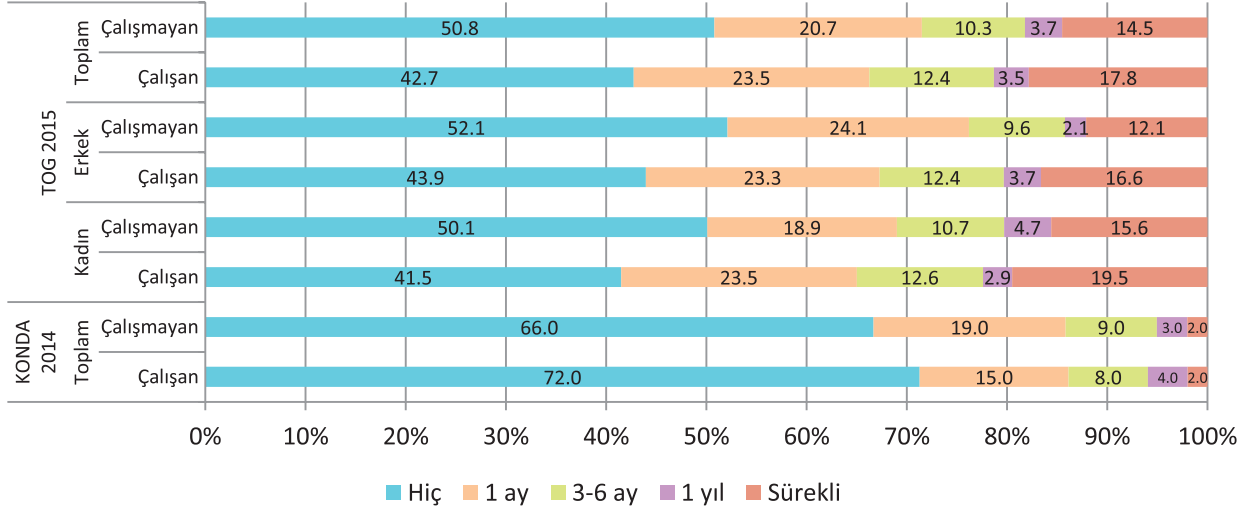

SGK haricinde çalışmayan erkekler aynı zamanda hiçbir aile imkanı olmasa hiç idare edemeyecek grubu da oluşturuyor. Bu kez oran %58,8'e çıkıyor.

Çalışanlarla çalışmayanları karşılaştığımızda sürekli idare edebilme oranı KONDA örnekleminde değişmezken TOG Profil örnekleminde çalışanlar lehine yüksek seyrediyor. Buna rağmen çalışmayanlar arasında bile bu oran en düşük %12,1 olarak gerçekleşiyor.

Çalışmayan erkeklerin oluşturduğu bu grup aynı zamanda beklentiler doğrultusunda en yüksek oranda “hiç idare edemem” diyen grup. Fakat bu ayrıma göre KONDA örnekleminde aile imkanı olmadan hiç idare edemeyeceğini belirten grup çalışmayanlar değil çalışanlar arasında ve %72’ye varıyor. Bu bulgulara bakarak, Türkiye örnekleminde gençlerin çalışıyor olsalar bile aile imkanlarına dayanmak zorunda olduklarını anlıyoruz.

Çalışma durumuna göre hiç aile imkanı olmadan idare etme süresi

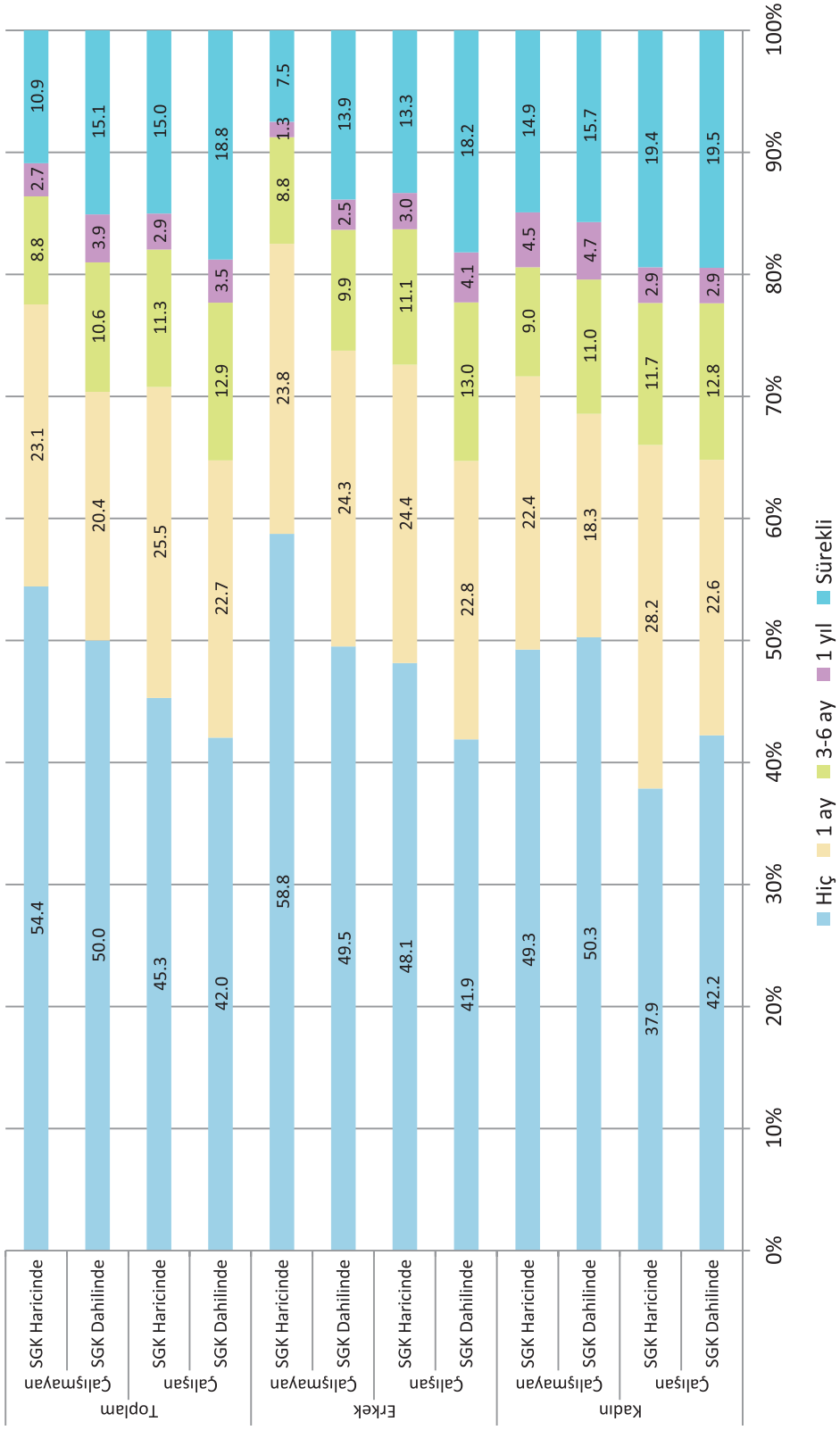

“Sadece aile imkanlarıyla idare etme süresi” kısmında olduğu gibi “hiçbir aile imkanı olmadan idare etme süresi” sorgusunda da çalışma durumuyla sosyal güvence programı gençlerin aile imkanlarına dayalı olarak idare etme sürelerini birlikte etkiliyor. SGK haricinde çalışmayan erkekler hem “hiç idare edememe” oranıyla Türkiye ortalamasını yakalıyor hem de en düşük sürekli idare edebilen grubu oluşturuyor. Buna karşın en yüksek “hiç idare edememe” oranı SGK haricindeki çalışmayan kadınlar grubunda, en yüksek “sürekli idare edebilme” oranı ise SGK dahilindeki çalışan kadınlar grubunda gözleniyor. Genel olarak ise SGK dahilinde olmak sürekli idare edebilmeyle, çalışmıyor olmak ise hiç idare edememeyle birlikte hareket ediyor.

Hiçbir aile imkanı olmadan en yüksek “sürekli idare edebilme” oranı ise SGK dahilindeki çalışan kadınlar (%19,5).

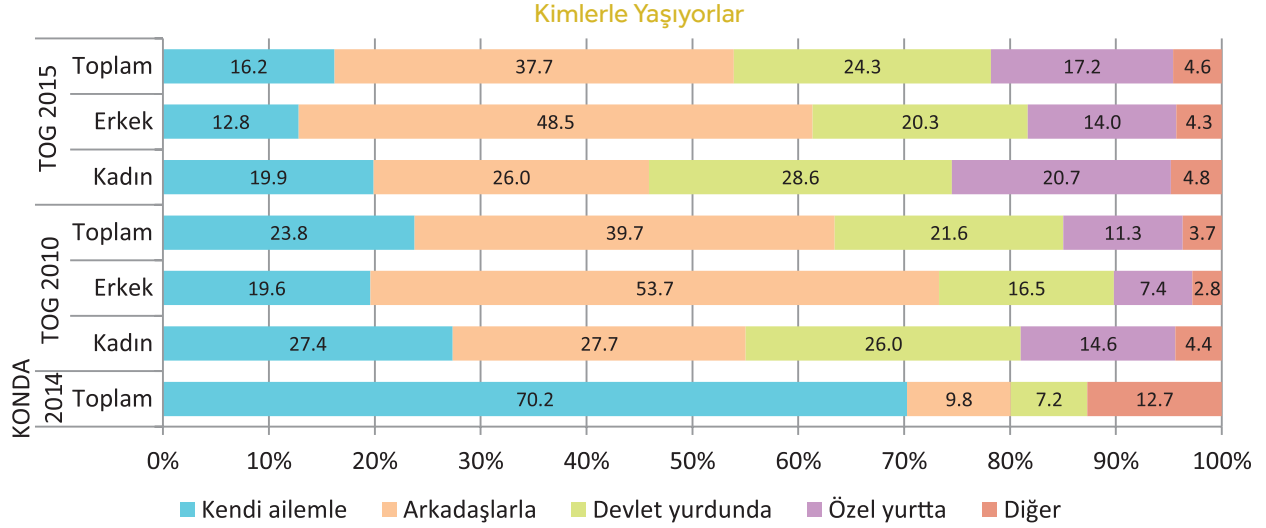

Çalışma durumu ve sosyal güvenceye göre hiç aile imkanı olmadan idare etme süresi

5.3. Kimlerle Yaşıyorlar

Her 6 TOGLu gençten biri ailesinden ayrı yaşıyor. Bu oran kadınlarda beşte bir düzeyinde kalırken erkeklerde sekizde bire çıkıyor. Erkeklerin yarısı arkadaşlarla öğrenci evinde kalıyor. Kadınlar arkadaş evlerine, devlet yurtlarına, ve özel yurtlara birbirine yakın oranlarda dağılıyor.

Gönüllü gençlerin barınma biçimleri bu çalışmanın çeşitli başlıklarında değerlendirdiğimiz coğrafi hareketlilik düzeyiyle paralellik gösteriyor. KONDA örnekleminin bütününde kendi ailesiyle birlikte yaşama oranıyla karşılaştırıldığında coğrafi hareketlilik etkisi çarpıcı şekilde belirginleşiyor.

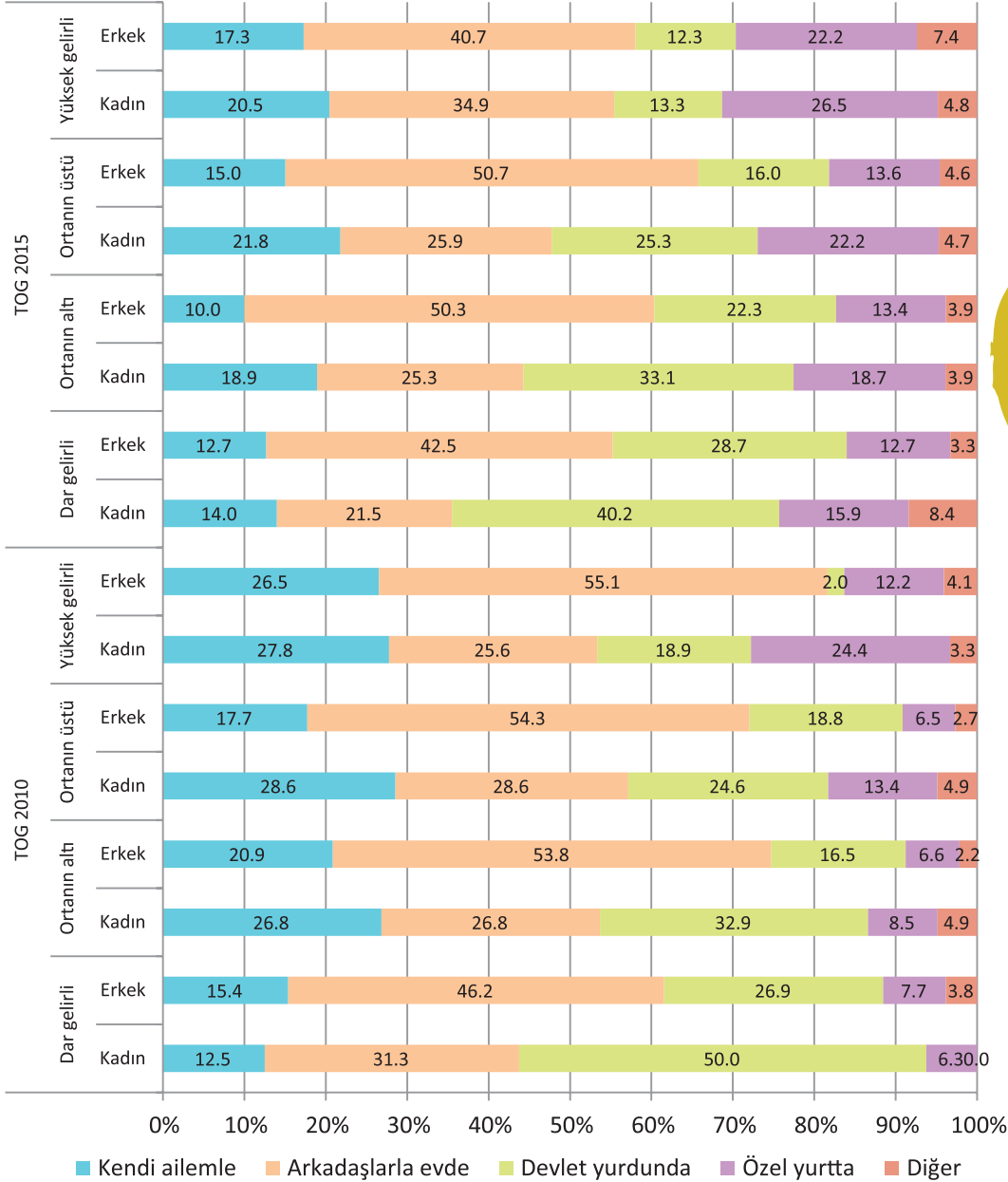
Kadınların beşte biri, erkeklerin sekizde biri ailesinden ayrı yaşıyor. Erkeklerin yarısı arkadaşlarla öğrenci evinde kalırken kadınlar arkadaş evlerine, devlet yurtlarına, ve özel yurtlara birbirine yakın oranlarda dağılıyor.

Diğer yandan KONDA örnekleminde üniversite öğrencilerinin (tüm KONDA örnekleminin üçte biri) ya yurtta (%19) ya da ailesinden ayrı (%29) yaşadığı belirtilmişse de aileden ayrı yaşama TOG Profil örneklemindeki oranın altında kalıyor. Yine KONDA çalışmasında aileden ayrı yaşama bakımından kadınlarla erkekler arasında büyük bir fark olmadığı, kadınların %17 erkeklerin ise %22 oranında ailesinden ayrı yaşadığı belirtiliyor (1'e 1,3). TOG Profil örnekleminde bu oranlar kadınlarda %80,1 erkeklerde %87,2'ye çıkıyor fakat aileden ayrı yaşama farkı 1'e 1,1 gibi önemsenmesi gerekmeyen bir düzeyde kalıyor.

Coğrafi hareketliliğin aileden ayrı yaşamayı belirleyen etkenlerin başında geldiğini ileri sürmek için yeterli veriye sahibiz. Bununla birlikte gençlerin kimlerle ve nerelerde yaşadıklarıyla geçim düzeyleri arasında da belirleyici bağıntılar olduğunu gözlüyoruz. Gelir düzeyi arttıkça kadınların devlet yurdundan özel yurtlara doğru, erkeklerin yine devlet yurdundan öğrenci evine doğru taşındığını saptıyoruz. Ortanın üstü geçim düzeyine dek tutarlı olan bu eğilim yüksek gelir grubunda erkeklerin de kadınlara yakın bir oranda özel yurda geçmesiyle değişiyor. Yüksek gelir grubunda kadın ve erkeklere ilişkin sosyokültürel etmenlere ek olarak ailenin ekonomik gücünün de devreye girdiğini anlıyoruz.

TOG Etki 2010 çalışmasında benzer bir görünümün varlığından söz edebiliriz. Burada göze çarpan fark, yüksek gelir grubunda arkadaş evine çıkma eğiliminin devam edişinden fakat bu kez erkeklerin devlet yurdunu neredeyse tamamen terk etmesinden kaynaklanıyor. Hem devlet yurtlarının zaman içinde bu gelir grubunun tercih edeceği niteliklere kavuşması hem de devlet yurdu dışındaki seçeneklerin maliyetinin yüksek gelir grubundaki aileleri bile zorlaması birlikte ve ayrı ayrı bu eğilimi şimdiki görünümüne kavuşturmuş olabilir.

Kimlerle Yaşıyorlar: Geçim Düzeyine Göre Dağılım

Gelir düzeyi arttıkça kadınlar devlet yurdundan özel yurtlara doğru, erkekler ise yine devlet yurdundan öğrenci evine doğru taşıyor. Yüksek gelir grubunda erkekler de kadınlara yakın bir oranda özel yurda geçiyor.

5.4. Sevgililik

Ülkemizde gençlerle ilgili çalışmalarda sevgililik konusuna hemen hemen hiç yer verilmediğini söylemek mümkündür. Bu çalışma da bu bakımdan bir istisna oluşturmuyor. Yine de burada sevgililik başlığı altında genel görünümü betimlemeye yardımcı birkaç veri öbeğini sunmayı yararlı buluyoruz.

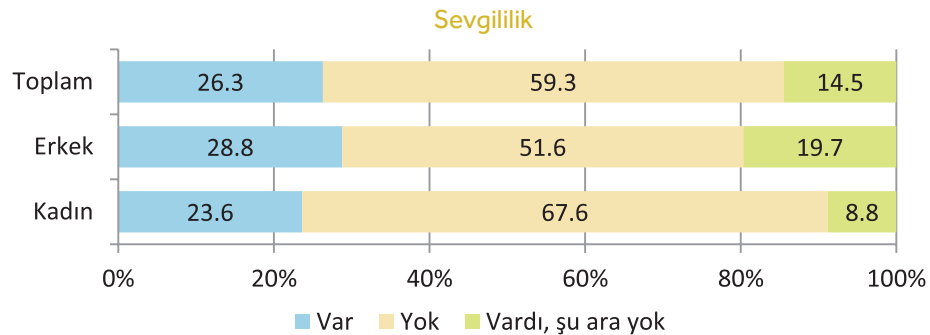
TOG Profil çalışmasının gerek hedefleri gerekse kapsamı verilerin kadın ve erkek dışındaki cinsiyet kimliklerinin de hesaba katılarak incelenmesine olanak vermiyor. Bu olumsuzluğun bir seçimden değil araştırma metodolojisi açısından zorunlu bir seçenektan kaynaklandığını vurgulamak istiyoruz. Sevgililik gibi cinsiyet kimliğinden özellikle bağımsız ele alınması gereken bir başlıkta bile bu zorunlu seçeneğin yarattığı sınırlı değerlendirmelerle yetinmek durumundayız.

Genel olarak, bir hak alanında yapılan bir çalışmanın diğer hak alanlarını kapsamayışının bir zayıflık değil zenginlik olarak değerlendirilebileceğini düşünüyoruz. Bu düşüncemiz, temel hak ve özgürlük alanları arasında üstünlük veya öncelik kurulmasının olanaksızlığına, haklar ve özgürlükler alanının bir bütün olarak ele alınması gereğine dayanıyor. Örneğin, bu çalışmada verilerin izin verdiği ölçüde kadınlarla ilgili hak ve özgürlük alanında oluşan olumsuzlukların kaynaklarına dikkat çekmeye çalıştık. Bu alanda geliştirilecek her yeni bilgi, bulgu, ve önerinin diğer hak ve özgürlük alanlarına ilişkin de bir söz oluşturduğuna inanıyoruz.

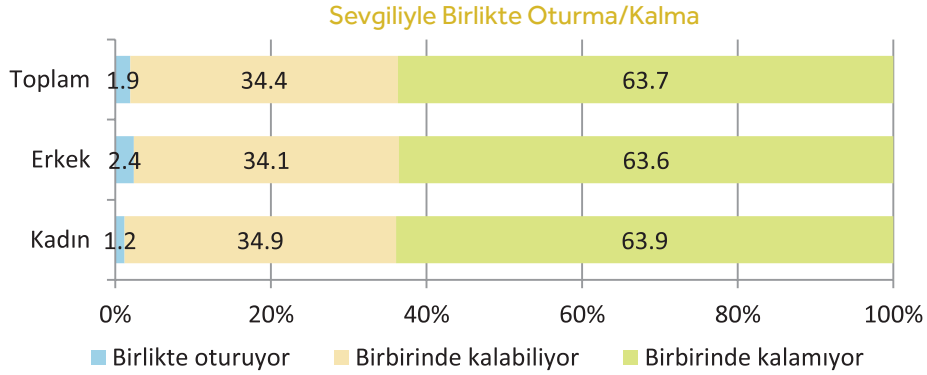
Bu anlayış doğrultusunda gerek bu başlık altında gerekse çalışmanın bütününde araştırma verilerini kadın-erkek cinsiyet kimliklerini göz önüne alarak incelemiş ve değerlendirmiş olmakla diğer hak alanlarını ihmal etmiş olduğumuzu düşünmüyoruz. Aksine, köklü hak ihlallerinin gerçekleştiği geniş alanlarda kanıta dayalı görüş geliştirilmesinin diğer hak alanlarındaki çalışmalara zemin hazırlayacağına inanıyoruz.

Sevgililik başlığı taşıyan bu bölümde yer alan betimleyici verilere göre gençlerin dörtte birinin sevgilisi var. Yaklaşık altıda birinin çalışmanın yapıldığı an itibarıyla sevgilisi yok. Bu şekilde bakıldığında gençlerin %40'ının bir sevgililik deneyimi olduğu anlaşılıyor.

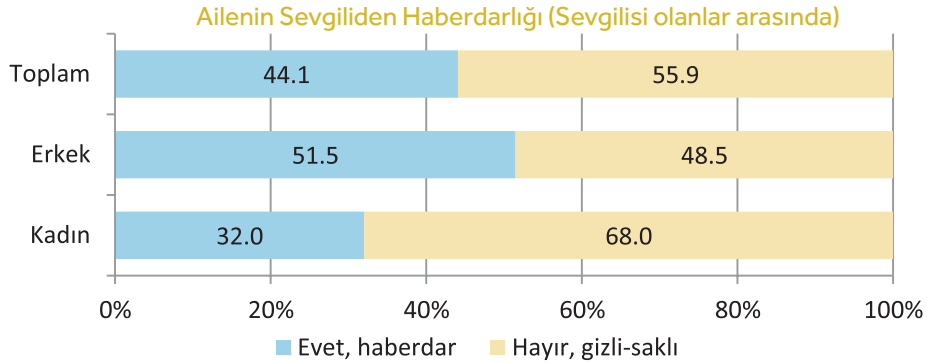
Gönüllü gençlerin %40'ının bir sevgililik deneyimi var. Sevgililerin üçte ikisi birbirinde kalamıyor. Aileler sevgililerden bir ölçüye kadar haberdar. Kadınlarda ailenin haberdar olma oranı üçte bir, erkeklerde yarı yarıya.

Sevgilisi olanlar arasında üçte ikisi birbirinde kalamıyor. Bunda, katılımcıların öğrencilik hallerinin, sosyal ortam olanaklarının, özellikle de barınma biçiminin etkisi incelenmeye değer. Yine de birbirinde kalabilen sevgili oranının sadece üçte bir oranına ulaşabilmesi dikkat çekiyor.

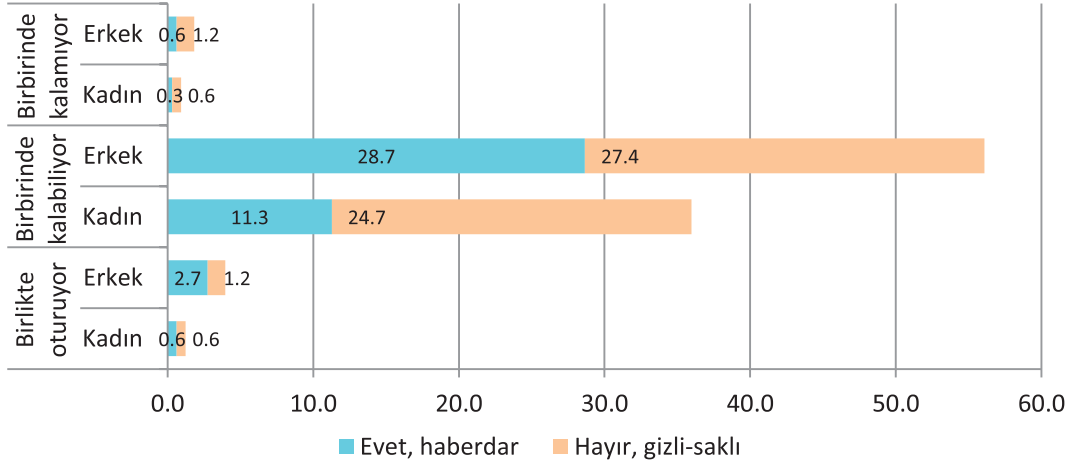

Aileler sevgililerden bir ölçüye kadar haberdar. Kadınlarda oran beklentiler doğrultusunda erkeklerden düşük ve sadece üçte bir, erkeklerde bu oran yarı yarıya. Başka şekilde söyleyecek olursak kadınların üçte ikisi sevgilisinden ailesine haber vermiyor. Erkeklerin durumu ise daha iyi gibi görünmekle beraber hiç de parlak değil. Aileyi sevgiliden haberdar etme konusunda kadınlarla erkekler arasındaki bu oran farklılığı, gençlerin sevgilileriyle ilgili ailelerini haberdar etmeme eğilimini (%55,9) gölgelememeli. Bu eğilimin gençlerin bağımsızlığıyla mı yoksa başka tür bir ilişkilene biçimiyle mi ilgili olduğu ise kendi hesabına bir araştırma konusu oluşturuyor.

Birlikte oturan sevgili oranının düşüklüğünde ise ek olarak sosyokültürel etmenlerin de rol oynuyor olabileceğini düşünüyoruz. Görünüm bir kez daha kadınlar aleyhine. Sevgilisini ailesine haberdar eden kadınların erkeklere göre yarıdan azı sevgiliyle birbirinde kalabiliyor. Tüm katılımcılar arasında ise kadın erkek farketmeksizin sevgilisi olan katılımcıların yarısı (%52,1) birbirinde ailesinden gizli-saklı kalabiliyor.

Sevgiliyle Birlikte Oturma/Kalma Durumundan Ailenin Haberdarlığı (Sevgilisi Olanlar Arasında)

5.5. Farklı Kimliklerle Arkadaşlık

Karşı cinsiyetten 'flört olmayan' arkadaşlık konusunda TOGLu gençlerle Türkiye ortalamaları arasındaki yakınlık önemli. Daha ayrıntılı incelemelere ihtiyaç olmakla birlikte bu görünüm gençlerin kendilerinden önceki kuşaklardan farklılaşmaya başladığının işareti olabilir.

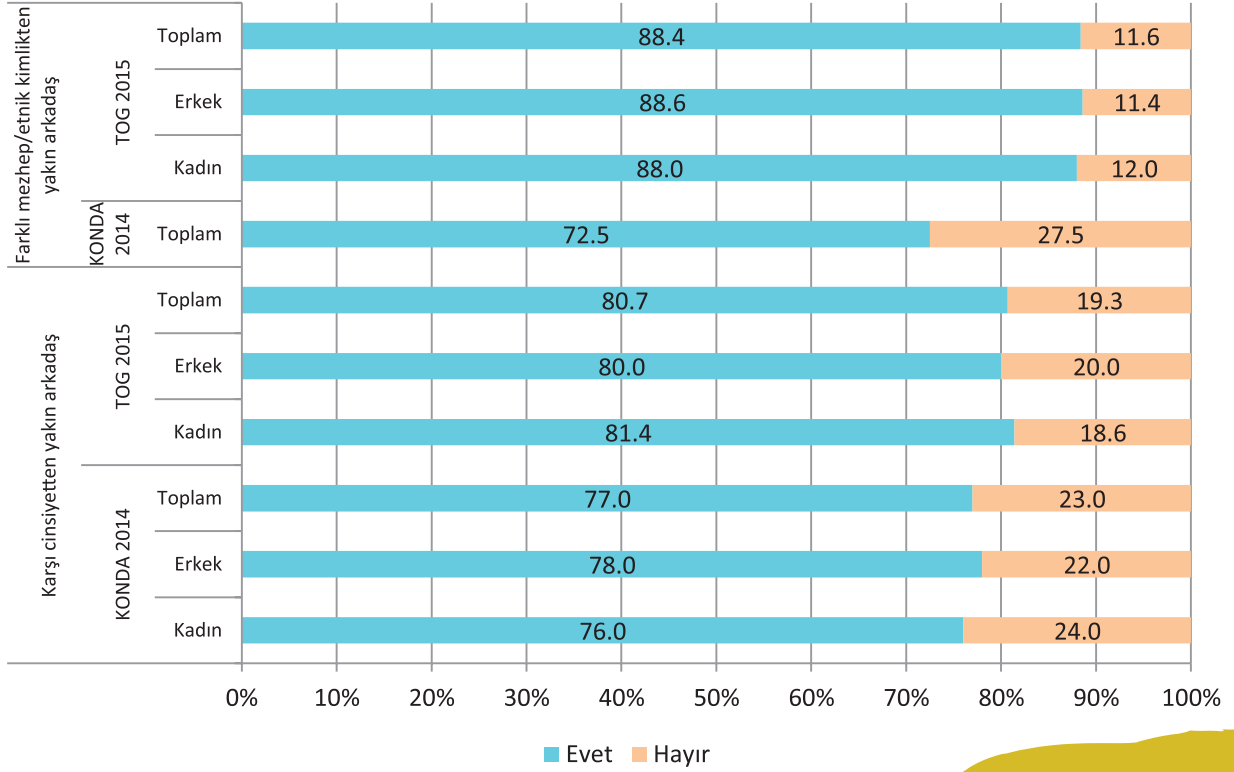
Karşı cinsiyetten arkadaşı olan kadınlar arasında etkinliklerin 'kız-erkek' beraber olmasını tercih etmeyenlerin oranı %20'de kalırken bu oran karşı cinsiyetten arkadaşı olmayanlar arasında %39,1'e yükseliyor. Benzer bir görünüm erkekler için de geçerli. Karşı cinsiyetten arkadaşı olan erkekler arasında etkinliklerin 'kız-erkek' beraber olmasını tercih etmeyenlerin oranı %15,6 fakat karşı cinsiyetten arkadaşı olmayanlar arasında %28,3.

'Kız-erkek' beraber etkinliklere bakışın coğrafi hareketlilik ve TOG süresinden etkilendiğine ilişkin bulgularımızı göz önüne aldığımızda bu ilişkinin iki yönlü olduğunu ileri sürebiliriz. Bu veriler, karşı cinsiyetten arkadaşı olanların 'kız-erkek' etkinliklere bakışının etkinliklerin beraber olması yönünde değiştiğini, buna paralel olarak 'kız-erkek' beraber etkinliklere katılanların karşı cinsiyetten arkadaş edinme olasılıklarının da yükseldiğini söylememize olanak sağlıyor.

Karşı cinsiyetten 'flört olmayan' arkadaşlıkta TOGLu gençler Türkiye ortalamalarına yakın. Farklı mezhep veya etnik kimlikten arkadaşlıkta TOGLu gençler Türkiye ortalamalarının üstünde.

Farklı mezhep veya etnik kimlikten arkadaş sorgusunda ise TOGLu gençlerin oranları Türkiye ortalamasının üstünde. Burada TOG Profil örnekleminin hem bir üniversiteli genç örneklemini hem de üniversiteliler arasında sivil toplum kuruluşunda faaliyet gösterenler örneklemini olduğunu göz önüne almalıyız. Dolayısıyla TOG Profil örnekleminin Türkiye ortalamasına göre farklı mezhep veya kimliklerle arkadaşlık etme oranlarının yüksekliğinin beklentiler doğrultusunda olduğunu düşünüyoruz. Aynı nedenlerle bu sorgudaki kadın-erkek oranlarının yakınlığının da yine beklentiler doğrultusunda olduğunu söyleyebiliriz.

Farklı Kimliklerle Arkadaşlık

Yine TOG'da geçen zamanın tıpkı coğrafi hareketlilik gibi bir kültürlenme etkisi yarattığı bulgusundan hareketle, TOGlu gençlerin karşı cinsiyetle ve farklı kimliklerle arkadaşlıklarını TOG sürelerine bağlı olarak inceledik. Beklentilerimiz doğrultusunda, gönüllülerin karşı cinsiyetle ve farklı kimliklerle arkadaşlık oranları TOG'da buldukları süreyle doğru orantılı olarak artıyor.

“Karşı cinsiyetten arkadaşlık” sorgusunda TOG süresi dikkate alınmadığında kadın-erkek oranları birbirine çok yakın. Ne var ki TOG süreleri açısından bakıldığında (Yeniler-Ortancalar-Eskiler) belirgin kadın-erkek farkları buluyoruz. Bu oranlar, kadın Yeniler-Ortancalar-Eskiler sıralamasında yaklaşık 6şar puan artışla seyrediyor. Buna karşın aynı sorguda erkek Yenilerle Ortancalar arasında 4,5 puanlık bir artış oluşurken Eskilere gelince bu eğilimin hafifçe tersine döndüğünü görüyoruz.

Benzer bir eğilime “farklı mezhep/etnik kimlikten arkadaşlık” sorgusuna verilen cevaplarda da rastlıyoruz. Burada da kadınların arkadaşlık oranları TOG süresine bağlı olarak toplamda 12,2 puan artıyor fakat erkeklerin arkadaşlık oranları önce 4,8 puan artıp sonra 1,2 puan azalıyor.

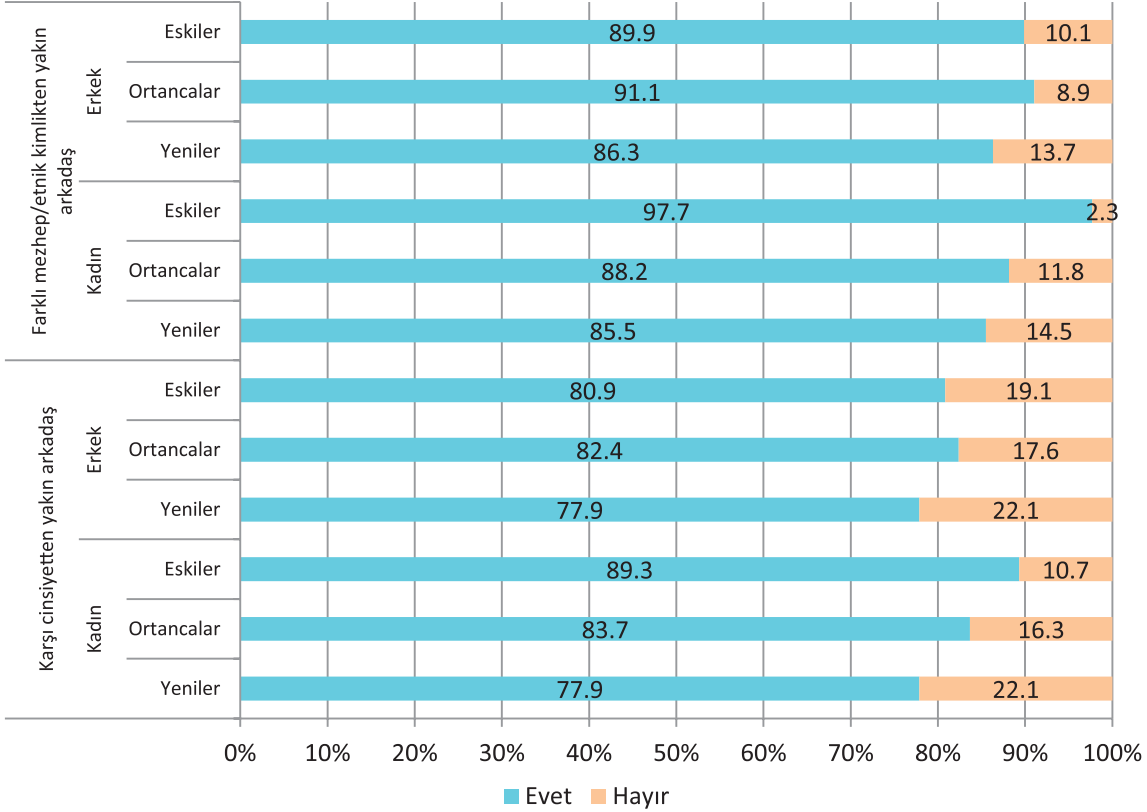
Oranların yüksekliği ve TOG süresine göre artıyor oluşu önemli. Bununla birlikte erkek Eskiler cephesinde her iki sorguda da eğilimin değişmesi açıklama gerektiriyor. Bu açıklamanın kısmen ‘farklı kimlikler’ kavramı kadar ‘arkadaşlık’ kavramını da içermesi gerektiğini düşünüyoruz. Elimizdeki veriler katılımcıların arkadaşlık örüntülerini incelememize izin vermiyor olsa da bu kısımdaki her iki sorguda da yüksek arkadaşlık oranlarının belirtilmiş olmasının bir ipucu

Karşı cinsiyetten arkadaşı olanların 'kız-erkek' etkinliklere bakışı, etkinliklerin beraber olması yönünde değişiyor.

Gönüllülerin karşı cinsiyetle ve farklı kimliklerle arkadaşlık oranları TOG'da buldukları süreyle doğru orantılı olarak artıyor.

taşıdığını düşünüyoruz. Arkadaşlık olgusunun doğası gereği taşıdığı kişisel, bu yüksek oranlar tarafından yansıtılmıyor olabilir. Dolayısıyla gerek kadınlardaki yüksek oran artışlarının gerekse erkeklerdeki eğilim değişimlerinin farklı kimliklerle arkadaşlığın güçlenmesi veya erozyona uğraması olmaktan çok gençler arasındaki kişisel arkadaşlık ilişkilerinin olağanlaşması açısından incelenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Farklı Kimliklerle Arkadaşlık: TOG Süresine Göre

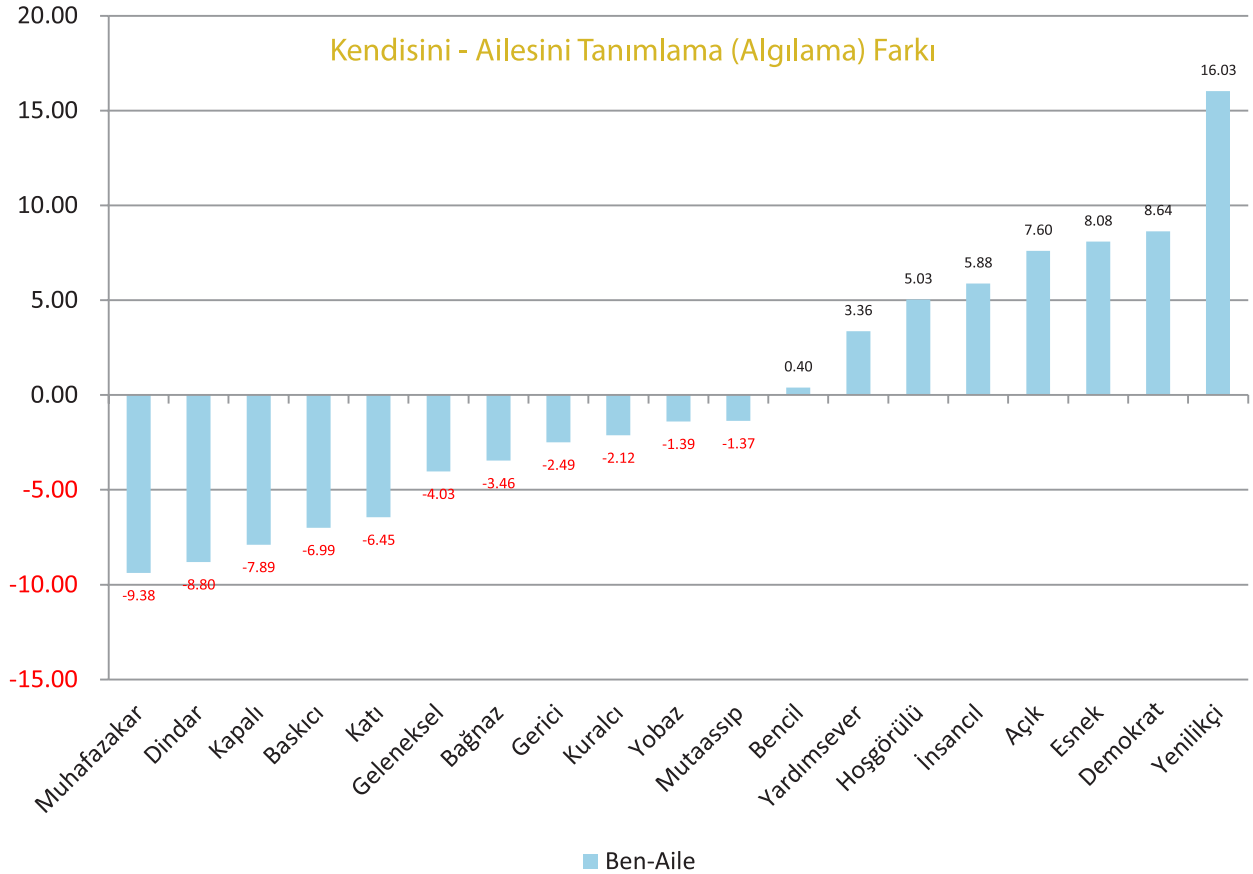
5.6. Aileden Ayrışma

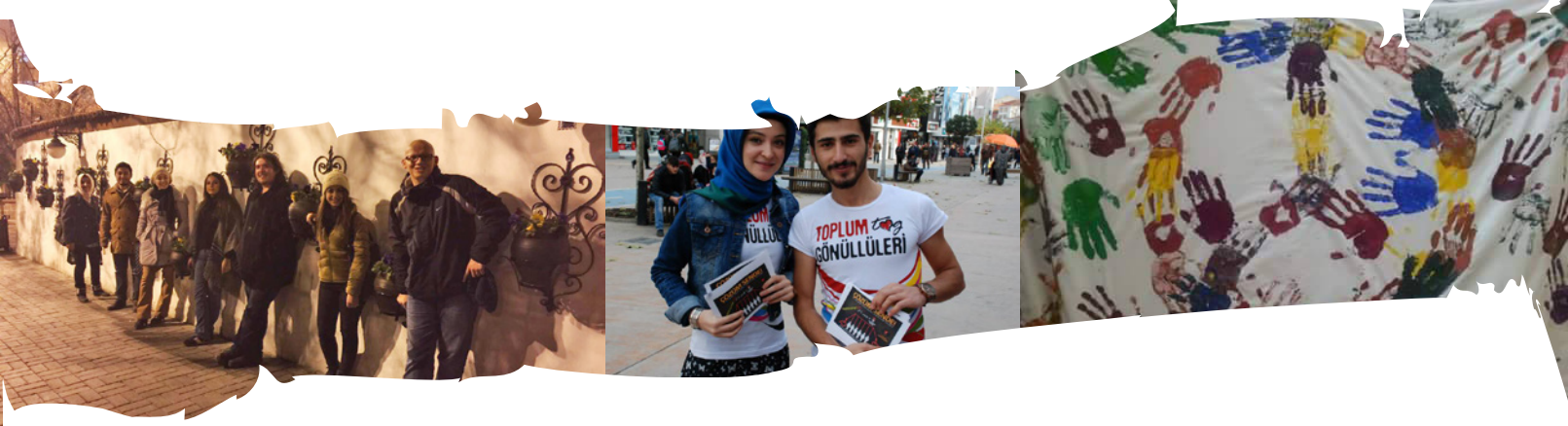
Aileden ayrışma, bağımsızlık başlığının tamamlayıcı temalarından biri. Birden fazla disiplinin alanına giren bu kapsamlı konuya bu çalışmada çok sınırlı bir bağlamda değiniyoruz. Katılımcılar, yönettiğimiz 19 sıfatı bir kez kendilerinin bir kez de ailelerinin bu sıfat tarafından ne derece nitelenebileceğini yargıladılar. Bu sıfat listesi bir ölçek özelliği veya işlevi göstermiyor. Daha çok, günlük dilde sık kullanılan sıfatlar aracılığıyla yapılan yüzeysel bir karşılaştırma cetveli olarak görülebilir. Bu anlamda katılımcıların yargılarını ölçmediğimizi, sadece kendileriyle ailelerini aynı cetvel üzerinde nereye yerleştirdiklerine ilişkin genel bir izlenim edinmeye çalıştığımızı vurgulamak istiyoruz.

Negatif değerler, ilgili sıfatın katılımcıları ailelerinden daha az nitelediğini, pozitif değerler ise daha fazla nitelediğini belirtiyor. Buna göre katılımcılar kendilerini ailelerinden daha az muhafazakar, dindar, kapalı, baskıcı, katı, geleneksel, bağnaz, gerici, kuralcı, yobaz, ve mutaassıp buluyorlar. Buna karşın kendilerini ailelerinden daha fazla bencil, yardımsever, hoşgörülü, insancıl, açık, esnek, demokrat, ve yenilikçi görüyorlar.

TOGLU gençler ailelerinden %9,4 daha az muhafazakar ve %16 daha fazla yenilikçi.

Bütün nitelendirme sıfatları ve yönleri birlikte düşünüldüğünde gönüllüler kendilerini ailelerinden ortalama 9,4 puan farklı görüyorlar. En yüksek negatif ve pozitif değerlere baktığımızda ise (katılımcılar ailelerinden %9,4 daha az muhafazakar ve %16 daha yenilikçi) gönüllülerin ailelerinden ayrışma derecesinin %25,4'e kadar çıkabildiğini söylemek mümkün. Burada ele aldığımız ham haliyle bu değerler operasyonel ölçüler sağlamamakla birlikte, gönüllülerin ailelerinden ayrışmayla ilgili farkındalıkları hakkında fikir edinmemizi sağlaması açısından önemli buluyoruz.

6. Siyasi Katılım

Sivil toplumda faaliyet gösterme ile siyasi partilere üyelik arasındaki ilintileri değerlendirirken KONDA verilerinin sivil toplum kuruluşlarında aktif rol alan ve almayan tüm gençler, TOG Profil verilerinin ise halihazırda bir sivil toplum kuruluşunda (TOG'da) aktif rol alan gençlerden derlendiği göz önünde bulundurulmalı.

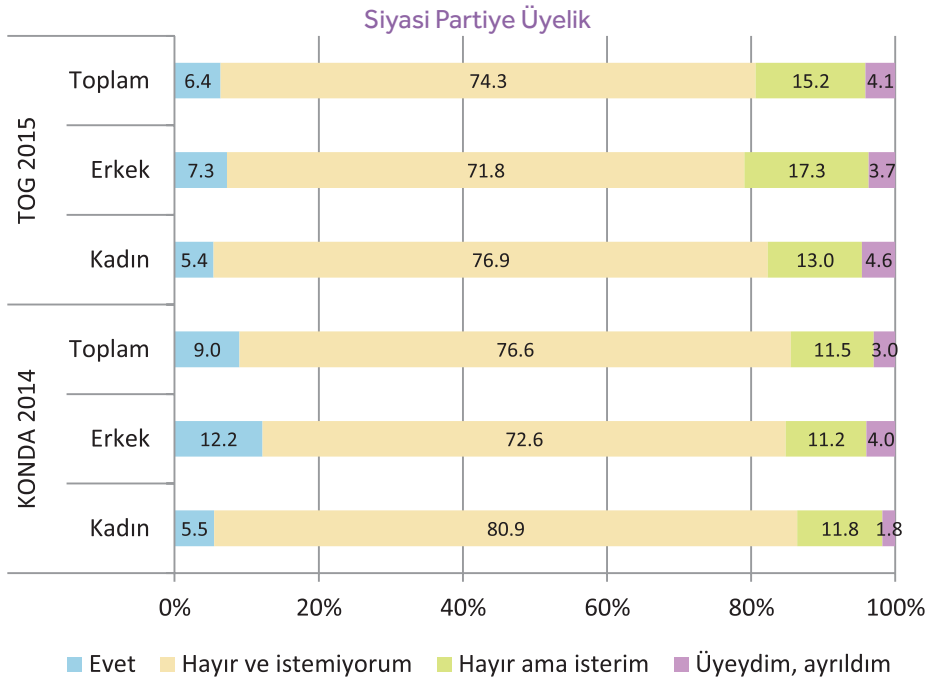
Türkiye ortalaması olarak kabul ettiğimiz KONDA 2014 verilerine göre gençlerin % 72,9'u herhangi bir sivil toplum kuruluşunda üye veya gönüllü değil. Kalan %27,1'lik kesimin yarısına yakını (toplamda % 12) bir öğrenci topluluğunda yer alıyor. Dernek üyeliği beşte bir düzeyini aşmıyor (toplamda %5,7). Üyelerin kalan üçte birlik dilimi ise meslek odası (%2,4), vakıf (%2,3), sendika (%1,7), platform/insiyatif (%0,7), kooperatif (0,1), ve diğer (%1,4) kategorilere dağılıyor.

Her iki çalışmanın örneklemeleri arasında sivil toplum kuruluşlarına üyelik bakımından bir başlangıç farkı bulunuyorsa da siyasi partiye üyelik bakımından düşük oranların korunduğunu gözlüyoruz. Dolayısıyla, TOGlu gençlerin siyasi partiye üyelik davranışlarının Türkiye ortalamalarının çok da uzağına düşmediğini gözlüyoruz.

Öte yandan, "Siyasi Partiyle Tanışma Yolları", "Siyasi Parti Üyeliğiyle İlgilenmeme Nedenleri", ve "İleride Siyasi Partiye Üyelik" başlıklarında belirgin ve önemli ayrışmalar gözlüyoruz. Bu ayrışmaların TOGlu gençlerin halihazırda bir sivil toplum kuruluşunda aktif rol alıyor olmalarının etkilerini yansıtmaya olasılıkları doğal olarak yüksek.

6.1. Siyasi Partiyeye Üyelik

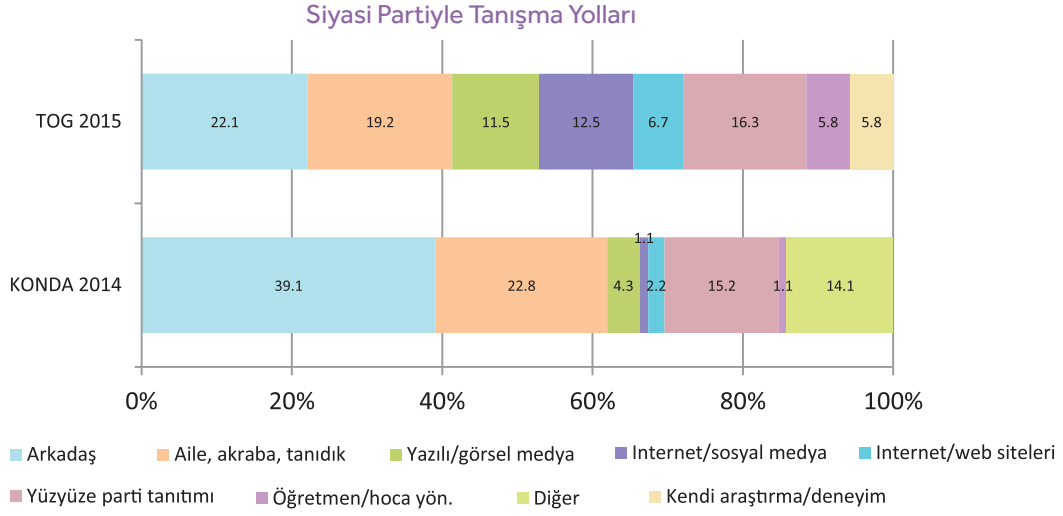
KONDA örnekleminde siyasi partiye üyelik oranında kadınlarla (%5,5) erkekler (%12,2) arasında belirgin bir fark bulunmakta birlikte toplam üyelik oranı %9'u aşmıyor. Benzer bir eğilim TOG Profil örnekleminde de gözleniyor. TOGlu gençler arasında da kadınlar (%5,4) erkeklerden (%7,3) iki puan daha az üyelik bildiriyorsa da siyasi partiye üyelik oranı toplamda %6,4 düzeyinde kalıyor. Kadınlarla erkekler arasındaki bu farkların, özellikle toplam üyelik oranlarının düşüklüğü dikkate alındığında sayısal değerlerin ifade ettiğinden daha büyük bir etkiye işaret edebileceğini düşünüyoruz. Siyasi parti üyeliğine yönelen bu küçük grupların içinde kadın oranının azlığı, kadınların siyasi parti üyeliğinde yaşadıkları temsil dengesizliğinin bir ölçüsünü veriyor.

TOGlu gençlerin sadece %6,4'ü bir siyasi partiye (veya gençlik kollarına) üye. Kadınlar %5,4, erkekler 7,3.

6.2. Siyasi Partiyeye Tanışma Yolları

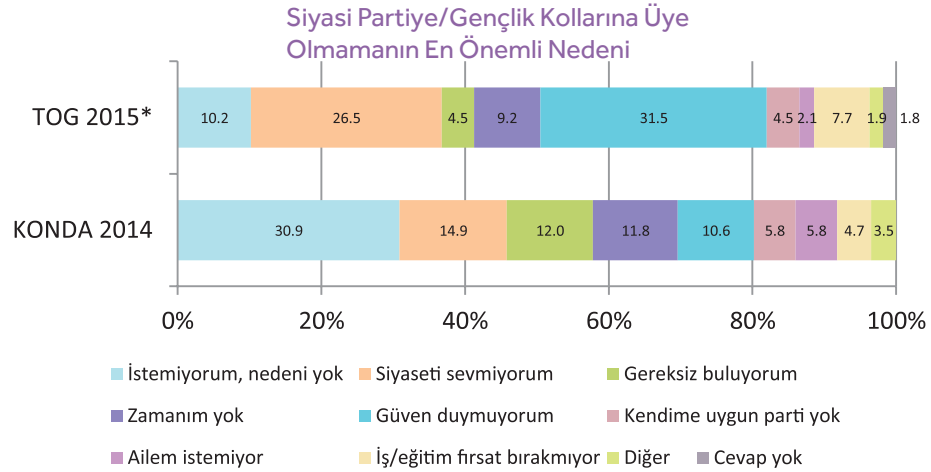
Gönüllü gençler medya, sosyal medya, ve internet aracılığıyla siyasi partiye tanışma (KONDA %7,6; TOG %30,7) bakımından olduğu kadar sosyal çevreleri aracılığıyla tanışma bakımından da (KONDA %61,9; TOG %41,3) Türkiye ortalamalarından ayrışıyor. Partilerin yüzyüze tanıtım faaliyetleri söz konusu olduğunda ise oranlar yakınlaşıyor. TOG Profil örnekleminde öğretmen yönlendirmesiyle siyasi partiye tanışma oranının görece yüksekliği de yine örneklemin neredeyse tamamının öğrenci olduğu hatırlanarak yorumlanmalı.

6.3. Siyasi Parti Üyeliğiyle İlgilenmeme Nedenleri

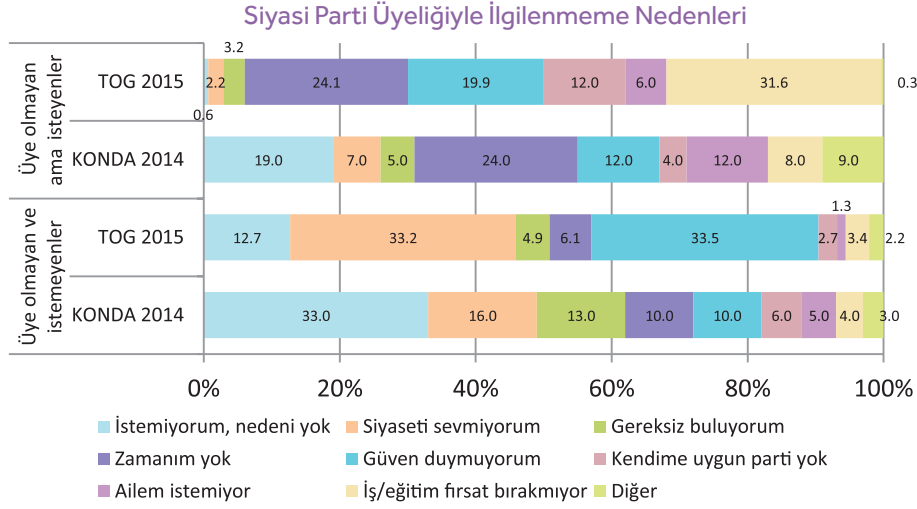
TOGlu gençlerin siyasi partilere yönelik genel yaklaşımları Türkiye ortalamasından en belirgin şekilde “Siyasi Parti Üyeliğiyle İlgilenmeme Nedenleri” başlığı altında ayrıştırıyor. Gönüllü gençlerin üçte biri siyasi partilere güvenmediklerini, hemen ardından ve yakın bir oranda siyaseti sevmediklerini (%26,5) belirtiyorlar. Türkiye ortalamasında ise siyasi partilere yönelik ilgisizlik belirten nedenlerin (istememe, gereksiz bulma, zamansızlık) öne çıktığını (%54,7) gözlemliyoruz.

Gönüllü gençlerin siyasi parti üyeliğiyle ilgilenmemesinin en büyük sebebi güvensizlik (31,5), bunun hemen ardından siyaseti sevmemek geliyor (%26,5).

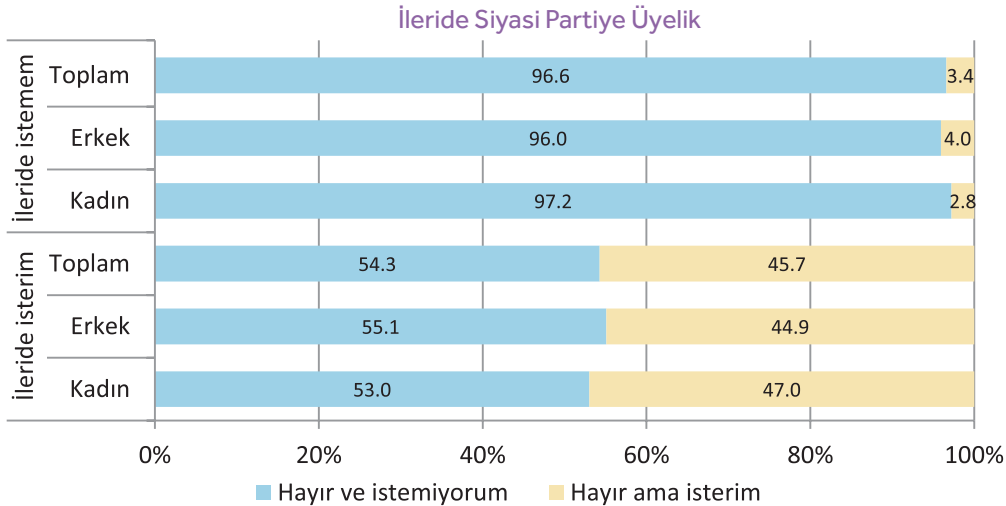
Şu anda bir siyasi partiye üye olmadığı halde üye olmak isterim diyenlerle istemem diyenlerin verileri karşılaştırıldığında TOG Profil örnekleminin nedenleriyle KONDA örnekleminin nedenleri arasındaki ayrışmanın aynı eğilimle devam ettiğini saptıyoruz. TOGlu gençler arasında üye olmayan ve olmak da istemeyenler daha yüksek güvenmeme ve sevmeme oranları bildirirken (%66,7) Türkiye ortalaması ilgisizlik bildirmeye devam ediyor (%56).

Bu eğilim, halihazırda üye olmayan ama üye olmak isterim diyenler söz konusu olduğunda gönüllü gençler cephesinde değişirken Türkiye ortalamasında gücünü koruyor. Üye olmak isterim diyen gönüllü gençler arasında güvensizlik ve sevmeme oranları azalırken iş ve eğitimin fırsat bırakmayışı (%31,6) başlıca engel olarak öne çıkıyor. Buna karşın Türkiye örneğinde üye olma isteği bildirenler arasında bile ilgisizlik devam ediyor (%48).

6.4. İleride Siyasi Partiye Üyelik

Katılımcıların siyasi parti üyeliği sorusuna %74,3 oranında “hayır ve istemiyorum” cevabı vermiş olmasına karşın daha sonra düşüncelerinin değişebileceğine ilişkin ipuçları bulunuyor. “İleride bir siyasi partinin üyesi veya aktif katılımcısı olmak ister misiniz?” sorusuna %34,4 oranında “evet”, %65,6 oranında “hayır” cevabı verilmiş olması, şu anda bir siyasi partiye üye olmayan ve olmak istemeyenlerin yaklaşık beşte birinin ileride bir siyasi partiye üye olabileceğini gösteriyor.

Şu anda bir siyasi partiye üye olmayan ve olmak istemeyenlerin yaklaşık beşte biri ileride bir siyasi partiye üye olabileceğine işaret ediyor.

7. Örgütlenme ve Sivill Katılım

7.1. TOG'la Tanışma

Gençlerin TOG'la tanışmalarında arkadaşlık ilişkilerinin payı (%19,7) birinci sırada. Bu oran bize yüzyüze temasın önemini gösteriyor. Diğer yüzyüze temas biçimlerini bir arada değerlendirdiğimizde (üniversitedeki tanıtımları, ilanları, afişleri, duyuruları gördüm; üniversitede

TOG gönüllülerinin toplantılarına gittim; bir gün bir TOG etkinliğine rastladım; çeşitli sosyal kampanyalar veya etkinlikler sırasında TOG'a da rastladım; yurttta, kantinde, yemekhanede birileri konuşurken duydum) bu kanallar aracılığıyla TOG'la tanışma payının %41,9 olduğunu hesaplıyoruz. Dolayısıyla tüm kanallar arasında yüzyüze temasla sağlanan tanışma %61,5 paya ulaşıyor.

İkinci büyük pay dilimini medya, sosyal medya, internet kanalları, ve TOG'un hazırladığı dokümanlar oluşturuyor (%32,1). Kalan %6,4'lük pay ise diğer kanallar arasında dağılıyor. Dolayısıyla TOGla tanışmaların üçte ikisinin yüzyüze karşılaşmalarla, üçte birinin ise TOG kaynaklı veya içerikli yayınların dağıtılıp paylaşıldığı medya kanalları aracılığıyla gerçekleştiğini söyleyebiliyoruz.

Gençler TOG'la en çok ya gönüllü arkadaşları (%19,7) ya da yüzyüze karşılaş doğrudan deneyimledikleri faaliyetler, toplantılar, tanıtım etkinlikleri, kampanyalar aracılığıyla (%41,9) tanışıyorlar. TOGla tanışma yolları arasında medya, sosyal medya, internet, ve TOG'un hazırladığı dokümanlar da etkili kanallar (%32,1).

KONDA örnekleminde de yüzyüze tanışma yollarının yine en büyük paya sahip olduğunu görüyoruz. Öte yandan Türkiye örnekleminin STK'larla medya, sosyal medya, internet, veya yayınlar aracılığıyla tanışma oranları düşük (%10). Bunda STK'ların kendi hesaplarına görünürlük, tanınırlık, bilinirlik düzeylerinin rolü hesaba katılmalıdır. Ne var ki bu oranın, gençlerin internete erişim olanakları (%93) ve kullanma amaçlarının bazılarının yakınlığına göre (haber takip %44,6; çalıştığı işle ilgili %18,9; iş arama %14,4; siyasi %13,8) çok düşük kaldığı göze çarpıyor.

KONDA örnekleminde gençlerin STK'larla okuldaki bir öğretmenlerinin yönlendirmesiyle tanışma oranının yüksekliği dikkat çekiyor. Bu yüksekliğin yorumlanmasında, KONDA örnekleminin sadece %12'sinin bir sivil toplum kuruluşunda aktif rol aldığını, bunların da yarısının bir öğrenci topluluğunda bulunduğunu göz önüne almalıyız. Bu başlık altındaki KONDA verileri tüm örneklemin değil bu %12'lik dilimin tanışma yollarını ifade ediyor. Dolayısıyla öğretmen yönlendirmesine ilişkin görece yükseklik tüm örneklem düşünüldüğünde %1,6 olarak karşımıza çıkıyor.

2010'da bir genç aynı anda iki farklı kanaldan TOG'la tanışırken (1:1,8) 2015'te aynı anda üç farklı kanaldan (1:2,9) tanışmaya başlamış. Bu değişimin, TOG hesabına bir tanınırlık ve bilinirlik ölçüsü olarak görülebileceğini düşünüyoruz.

2010'da bir genç aynı anda iki farklı kanaldan TOG'la tanışırken (1:1,8) 2015'te aynı anda üç farklı kanaldan (1:2,9) tanışmaya başlamış.

TOG'dan ne şekilde haberdar oldunuz?	KONDA 2014*	TOG 2010	TOG 2015
Gönüllü arkadaşlarım aracılığıyla.	41,4	51,1	56,1
Üniversitedeki tanıtımları/ilanları/afişleri/duyuruları gördüm.	5,9	26,8	49,9
İnternette rastladım/TOG İnternet sayfasını gezdim.	1,4	35,3	35,4
Üniversitede TOG gönüllülerinin toplantılarına gittim.		18,2	29,0
Sosyal medya paylaşımlarına rastladım, takip ettim (facebook, twitter, instagram, vb.).	4,1		26,5
Bir gün bir TOG etkinliğine rastladım.		10,3	22,0
Radyo/televizyon/gazetelerdeki haberler/tanıtımlar/ilanları gördüm.	4,5	15,3	21,4
Çeşitli sosyal kampanyalar veya etkinlikler sırasında TOG'a da rastladım.			12,1
Ailem/akrabam/yakın çevremden öğrendim.	8,2		9,9
TOG'un yayınlarını/dokümanlarını/dergilerini gördüm.		8,5	8,4
Yurtta/kantinde/yemekhanede birileri konuşurken duydum.		6,8	6,4
Tanıdığım TOG Ofis çalışanları var.		3,4	3,8
Okulda bir hocamın yönlendirmesiyle.	18,6		2,6
Mütevelli/ YK Üyesi/TOG Bağışçısı aile üyeleri/akraba/tanıdıklar aracılığıyla.			1,4
Burs arayışı sırasında rastladım.			0,2
Kendi araştırmamla			0,2
Diğer	15,8	3,8	
Toplam	100	179,5	285,3
Farklı kanallardan tanışma oranları		1:1,8	1:2,9

* "Üye olduğun/aktif rol aldığın sivil toplum kuruluşuyla nasıl tanıştınız?" sorusuna verilen yanıtlar esas alınmıştır.

TOG İmkanlarından Yararlanma

Katılımcılar arasında TOG'un imkanlarından yararlananların var olan imkanlara kıyasla oldukça düşük bir oranda olduğu anlaşılıyor. Burada bu oranı sunmayı, araştırma örnekleminin yansızlığına ilişkin bir ölçü oluşturması bakımından önemsiyoruz.

TOG İmkanlarından Yararlanma	Evet %
Şu anda TOG'dan burs alıyorsunuz mu?	1,7
Geçmişte TOG'dan burs aldınız mı?	1,2
TOG bağlantısıyla hiç yurt dışına gittiniz mi?	0,7
TOG bağlantısıyla bir projede veya bir işte ücret karşılığı çalıştınız mı?	1,6
Toplam	5,2

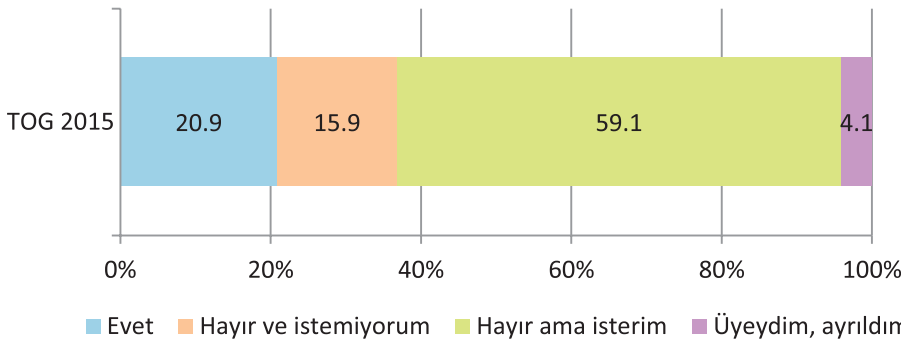
7.2. TOG'dan Başka STK'ya Üyelik

TOGlu gençlerin beşte biri (%20,9) TOG'dan başka en az bir sivil toplum kuruluşuna daha üye. Üye olmayanların büyük bölümü başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye olmak isteyenlerden (%59,1) bir bölümü de istemeyenlerden (%15,9) oluşuyor. Buna göre, TOG'a katılmanın diğer sivil toplum kuruluşlarına da katılma yönünde bir motivasyon oluşturduğunu söyleyebiliriz.

TOGlu gençlerin beşte biri (%20,9) TOG'dan başka en az bir sivil toplum kuruluşuna daha üye. Üye olmayanların büyük bölümü (%59,1) de başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye olmak istiyor.

TOG Etki 2010 verilerinde TOG'dan başka STK'lara üyelik oranının dörtte bir düzeyinde olduğunu görüyoruz. TOG Etki 2010 çalışmasında üyeliğe yönelme biçimlerine ilişkin veri bulunmamakla birlikte, başka STK'lara üyelik oranının TOG Profil 2015'e göre yüksek oluşuna bakarak, başka STK'lara üye olmayanlar arasında benzer bir eğilim olasılığının yüksek olduğunu düşünüyoruz.

TOG'dan başka STK'ya Üyelik

TOG'dan başka STK'ya Üyelik	TOG 2015
Evet	20,9
Hayır ve istemiyorum	15,9
Hayır ama isterim	59,1
Üyeydim, ayrıldım	4,1

7.3. TOG'dan Başka STK'yla Tanışma Yolları

Gönüllü gençlerin TOG dışında üye veya aktif oldukları sivil toplum kuruluşlarıyla tanışma yollarının başında yine arkadaşlar (%25,3) ve medya, sosyal medya, internet kanalları (toplam %57) geliyor. Burada gönüllülerin yaygın iletişim kanallarını bilgi edinme amaçlı olarak etkin şekilde kullandıklarının ipuçlarını görüyoruz.

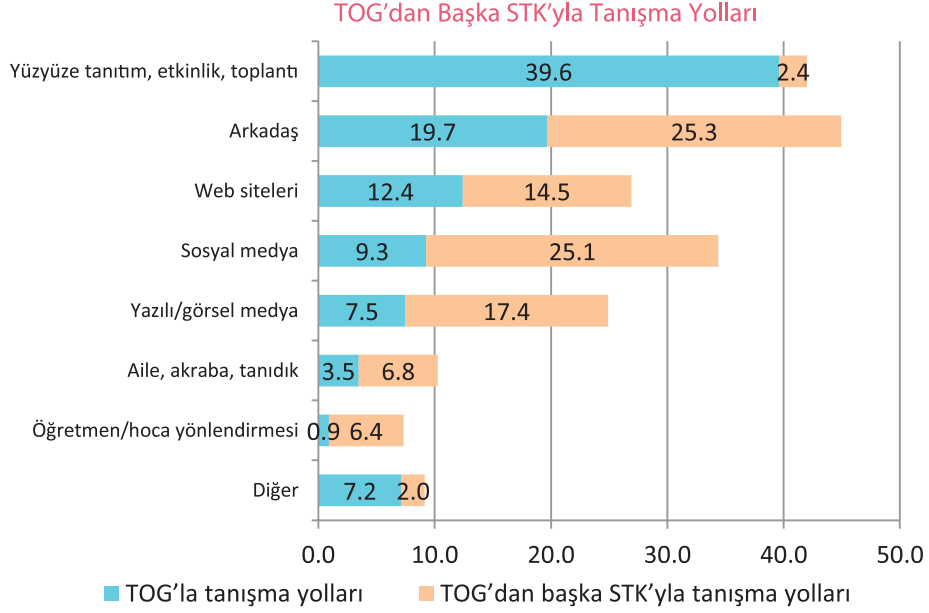
Diğer yandan, TOG'la tanışma ile başka STK'larla tanışma yolları arasındaki en büyük farkı yüzyüze yapılan tanıtımlar, etkinlikler, toplantılar gibi gençlerin tanıklık ettiği, yanında bulunduğu, dahil olduğu, kısaca doğrudan deneyimlediği faaliyetler oluşturuyor.

TOG'la ve başka STK'larla tanışma yolları ile gönüllülüğe devam etme süresi arasında bir ilişki olup olmadığının (özellikle doğrudan deneyim içeren tanışma yollarının devam etme süresine bir etkisi olup olmadığının) kendi başına bir çalışma konusu olabileceğini düşünüyoruz. Başka STK'lara üye olan gönüllülerin bu STK'lara ne süreyle devam ettiklerine ilişkin verilere sahip değiliz. Gönüllülerin TOG'la tanıştıktan sonra TOG'a devam edip etmediklerine ilişkin elimizdeki ölçü ise Yeniler'in Ortancılar'a, Ortancılar'ın da Eskiler'e dönüşme oranları. Bu noktada bu oranları hatırlatmak gerekirse, TOG'a başlayan her beş gençten üçü Ortanca olarak, Ortanca olan her beş gençten ikisi Eski olarak TOG'a devam ediyor. Bu devam oranlarının tam olarak ne anlama geldiğini, başka STK'lara da üye olan gönüllülerin bu STK'larla ilişkilerini karşılaştırmalı inceleyerek bulguyabiliriz. Böyle bir çalışmada derlenecek veriler sivil toplum kuruluşlarında yer alan gençlerin profilini daha geniş çerçevede tamamlayamamızı sağlayacaktır.

Gönüllü gençlerin TOG dışındaki sivil toplum kuruluşlarıyla tanışma yollarının başında arkadaşlardan sonra (%25,3) medya, sosyal medya, internet kanalları (toplam %57) geliyor.

TOG haricinde üye olduğunuz veya aktif rol aldığınız sivil toplum kuruluşuyla nasıl tanıştınız?	TOG'dan başka STK'yla tanışma yolları	TOG'la tanışma yolları
Yüzyüze tanıtımlar, etkinlikler, toplantılar	2,4	41,9
Arkadaşlar	25,3	19,7
Web siteleri	14,5	12,4
Sosyal medya	25,1	9,3
Yazılı/görsel medya	17,4	10,4
Aile, akraba, tanıdık	6,8	3,5
Öğretmen/hoca	6,4	0,9
Diğer	2,0	1,9

TOG'la tanışma ile başka STK'larla tanışma yolları arasındaki en büyük fark TOG'un yaptığı yüzyüze tanıtımlar, etkinlikler, toplantılar gibi gençlerin tanıklık ettiği, yanında bulunduğu, dahil olduğu, doğrudan deneyimlediği faaliyetler.

7.4. TOG'dan Başka STK'da Yer Almama Nedenleri

TOG'dan başka STK'da yer almayan gönüllülerin yer almama nedenlerinin başında fırsat veya imkan bulamamak (%39) ile zamansızlık (%18,1) geliyor. Bu iki nedeni birleştirdiğimizde ve bu sorguya cevap vermeyen katılımcıları (%22) göz önüne aldığımızda TOGlu gençlerin büyük çoğunluğunun TOG dışında bir STK'da yer almalarını önleyen belirgin düşünsel veya duygusal çekincelerinin olmadığı, zaman, fırsat, imkan, bilgilenme gibi daha fiziksel engellerin rol oynadığı sonucuna varıyoruz.

Gönüllüler fırsat veya imkan bulamamak (%39) veya zamansızlık (%18,1) gibi nedenlerle TOG'dan başka STK'da yer almıyorlar. Gönüllülerin TOG dışında bir STK'da yer almalarını önleyen belirgin düşünsel veya duygusal çekinceleri veya keskinlikleri yok.

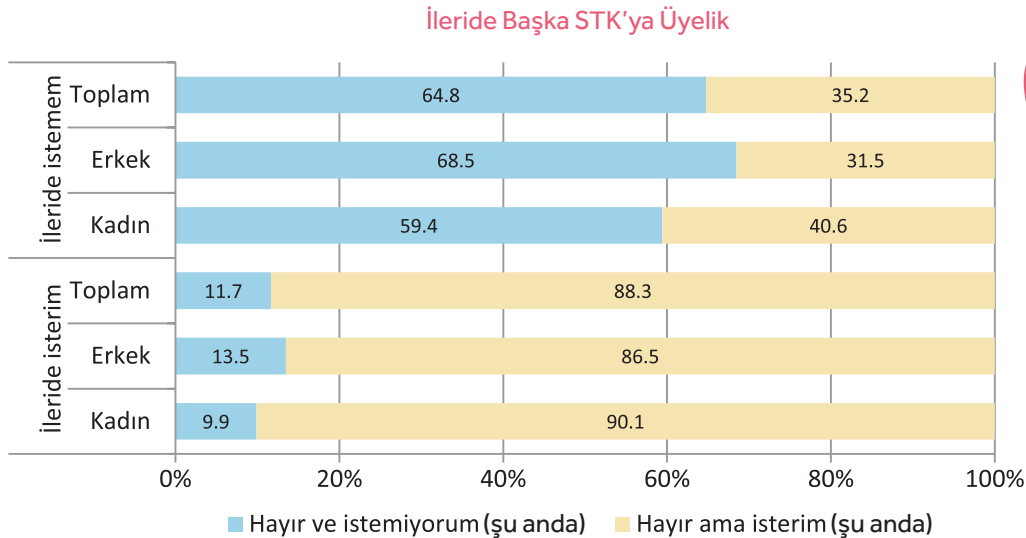
TOG'dan başka bir sivil toplum kuruluşuna (STK) üye olmamanın veya aktif rol almamanın en önemli nedeni	TOG 2015
Zamanım yok	18,1
İlgi alanım değil, sevmiyorum	2,8
İstemiyorum, nedeni yok	3,0
Gerek duymadım, uğraşamam	0,8
Denk gelmedi, fırsat olmadı, bilgim yok	39,0
Ailem izin vermiyor	0,3
Çevrede böyle bir imkân, bir kurum, bir yer yok	9,0
Güven duymuyorum	4,2
Diğer	0,8
Cevap yok	22,0

7.5. İleride Başka STK'ya Üyelik

TOGlu gençler “İleride TOG'dan başka bir sivil toplum kuruluşunun üyesi veya aktif katılımcısı veya gönüllüsü olmak ister misiniz?” sorusuna % 80,6 oranında “evet”, % 19,4 oranında “hayır” cevabı verdi. Burada dikkat çeken noktalardan biri, halihazırda başka bir STK'ya üye olmadığını ve istemediğini belirten katılımcıların bir bölümünün (%11,7) ileride başka bir STK'ya üye olabileceğini belirtmiş olması. Bu bulgu, bu gruptaki gençlerin STK'lara katılma yönünde olumlu bir tutum geliştirdiğini gösteriyor.

Şu anda başka bir STK'ya üye olmayan fakat olmak isteyenlerin üçte biri ise ileride başka bir STK üyeliği istemediğini belirtti. Bu grubun tutumunun iki şekilde yorumlanabileceğini düşünüyoruz. Birinci yoruma göre bu grup, TOG dahil olmak üzere herhangi bir STK'da yer almayı hayatlarının belirli bir döneminin, örneğin öğrencilik veya gençlik döneminin işi (gelişimsel görevi) olarak görüyor olabilir. İkinci yoruma göre ise bu grup, ileride sivil toplum faaliyetlerine yine TOG dahilinde devam etmeyi tercih eden, TOG'da yer aldığı halde başka bir STK'da yer almamaya yönelik daha kişisel (elimizdeki verilerin çözümlenmeye elvermediği) sebepleri veya motivasyonları olan bir grup olabilir.

Şu Anda Başka STK Üyeliği	İleride Başka STK'ya Üyelik					
	İleride isterim			İleride istemem		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Hayır ve istemiyorum	9,9	13,5	11,7	59,4	68,5	64,8
Hayır ama isterim	90,1	86,5	88,3	40,6	31,5	35,2

TOGlu gençlerin %80'i ileride başka STK'larda da yer almak istiyor.

7.6. Toplumsal Konularda Katılım

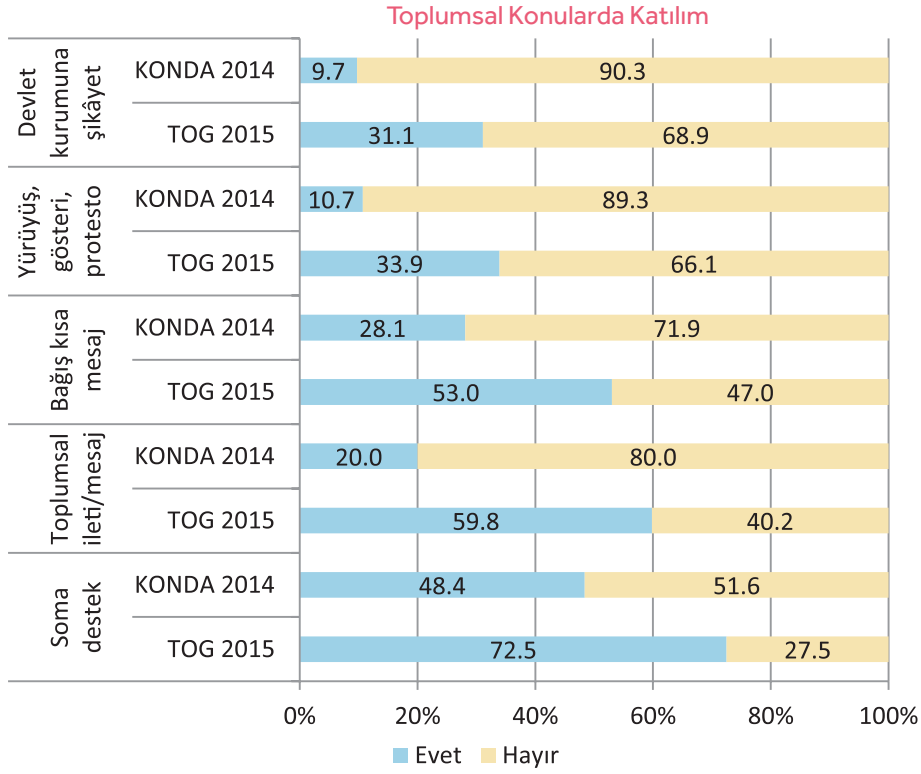
TOGlu gençlerin toplumsal konularda katılım oranları Türkiye ortalamalarının oldukça üstünde. KONDA çalışmasında bu başlık bir kez STK bir kez de siyasi parti üyeliğine göre inceleniyor. Bu incelemeye göre gerek STK'lara gerekse siyasi partilere üye olanların katılım oranları üye olmayanlardan daha yüksek düzeylere ulaşıyor.

Ne var ki benzer bir ilintiyi TOG Profil verilerinde yakalamıyoruz. TOG Profil örnekleminin zaten bir sivil toplum kuruluşunun üyelerinden oluşması verilerin STK üyeliğine göre incelenmesini anlamsız kılıyor. TOG'dan başka STKya üyelik bildirimleri ise uygun bir karşılaştırma bağlamı oluşturmuyor. Toplumsal konularda katılımın siyasi parti üyeliğine göre değişmemesinin ise gönüllü gençlerin çok düşük bir diliminin (%6,4) siyasi parti üyeliği bulunmasıyla açıklanabileceğini düşünüyoruz.

Toplumsal Konularda Katılım	KONDA 2014		TOG 2015	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Son üç ay içinde, herhangi bir sorunla ilgili bir devlet kurumuna bir şikâyet ilettiniz mi?	9,7	90,3	31,1	68,9
Son üç ay içinde, herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri, protestoya katıldınız mı?	10,7	89,3	33,9	66,1
Son bir hafta içinde, internette, toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti/mesaj yazdınız mı?	20,0	80,0	59,8	40,2
Soma'da yaşanan faciayla ilgili Soma halkına destek kampanyalarından herhangi birine katıldınız mı?	48,4	51,6	72,5	27,5
Şimdiye kadar hiç televizyonda, internette, sosyal medyada yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonuyla bağış amaçlı kısa mesaj attınız mı?	28,1	71,9	53,0	47,0

Gönüllü gençlerin toplumsal konularda katılım oranları Türkiye ortalamalarının oldukça üstünde.

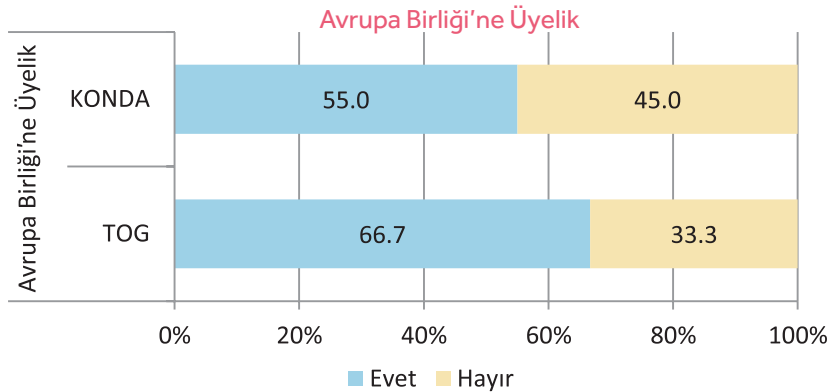

7.7. Avrupa Birliğine Üyelik

TOGlu gençlerin Avrupa Birliği üyeliğine bakışı da Türkiye ortalamasından farklı. Gönüllü gençlerin üçte ikisi üyelikten yana.

Avrupa Birliğine Üyelik	KONDA 2014		TOG 2015	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmalı mı?	55,0	45,0	66,7	33,3

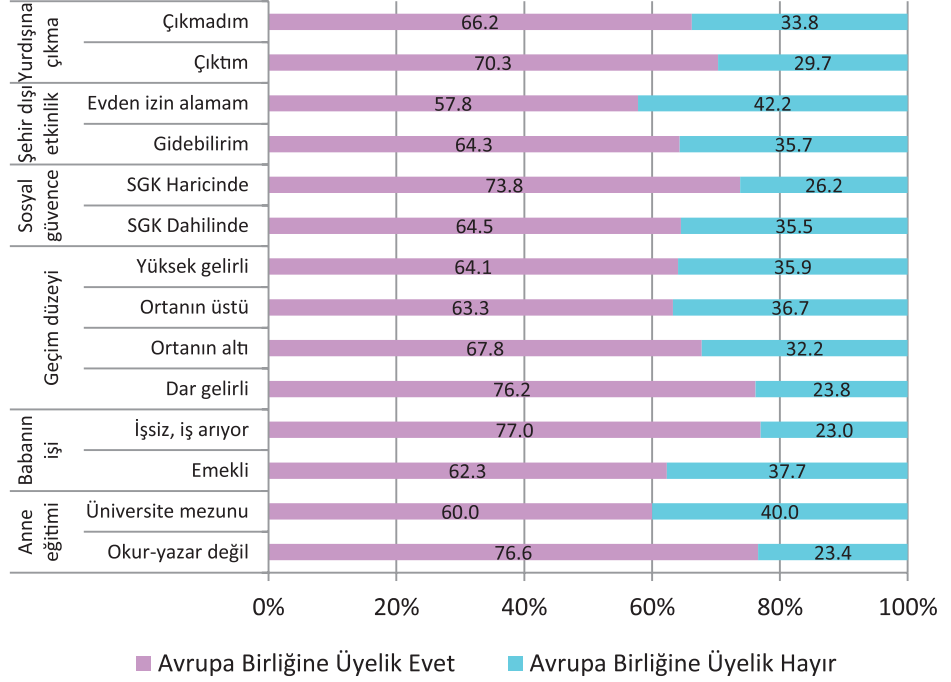

Gönüllü gençlerin üçte ikisi Avrupa Birliği'ne üyelikten yana.

Avrupa Birliği üyeliğine evet ve hayır cevaplarının çeşitli özellikler bakımından dağılımına baktığımızda, annesi okur-yazar olmayan, babası iş arayan, dar gelirli, sosyal güvence programının dışında olanların üyelik fikrine daha olumlu yaklaştıklarını görüyoruz. Bir başka olumlu yaklaşan gruba ise şehir dışı etkinliklere gitmesinde engeli olmayanlarla yurtdışına seyahat imkanı bulmuş olanlar oluşturuyor.

Annesi okur-yazar olmayan, babası iş arayan, dar gelirli, SGK haricinde olanlar, ve yurtdışına çıkma deneyimi bulunanlar üyelik fikrine daha olumlu yaklaşıyor.

Avrupa Birliği Üyeliğine Yaklaşımlar

Annesi üniversite mezunu, babası emekli, ortanın üstü gelir grubunda, SGK haricinde dahil olanlar, şehir dışı etkinlikler için evden izin alamam diyenler üyelik fikrine daha olumsuz yaklaşıyor

8. TOG Faaliyetleri ve TOG Algısı

TOGlu gençler TOG'a katılmalarıyla birlikte pek çok farklı faaliyet alanı ve başlığıyla karşılaşılıyor. Bu faaliyetlerin bir kısmı TOG'un kuruluşundan bu yana devam eden geniş kavramsal çerçeveli ve düzenli tekrarlanan, bir kısmı ise tematik veya dönemsel programlardan oluşuyor. Bu programları eğitimler, çalışmalar, ve görevler olarak üç kategoride ele alarak TOGlu gençlerin TOG içindeki uğraşlarının genel bir görünümünü sunmaya çalışıyoruz.

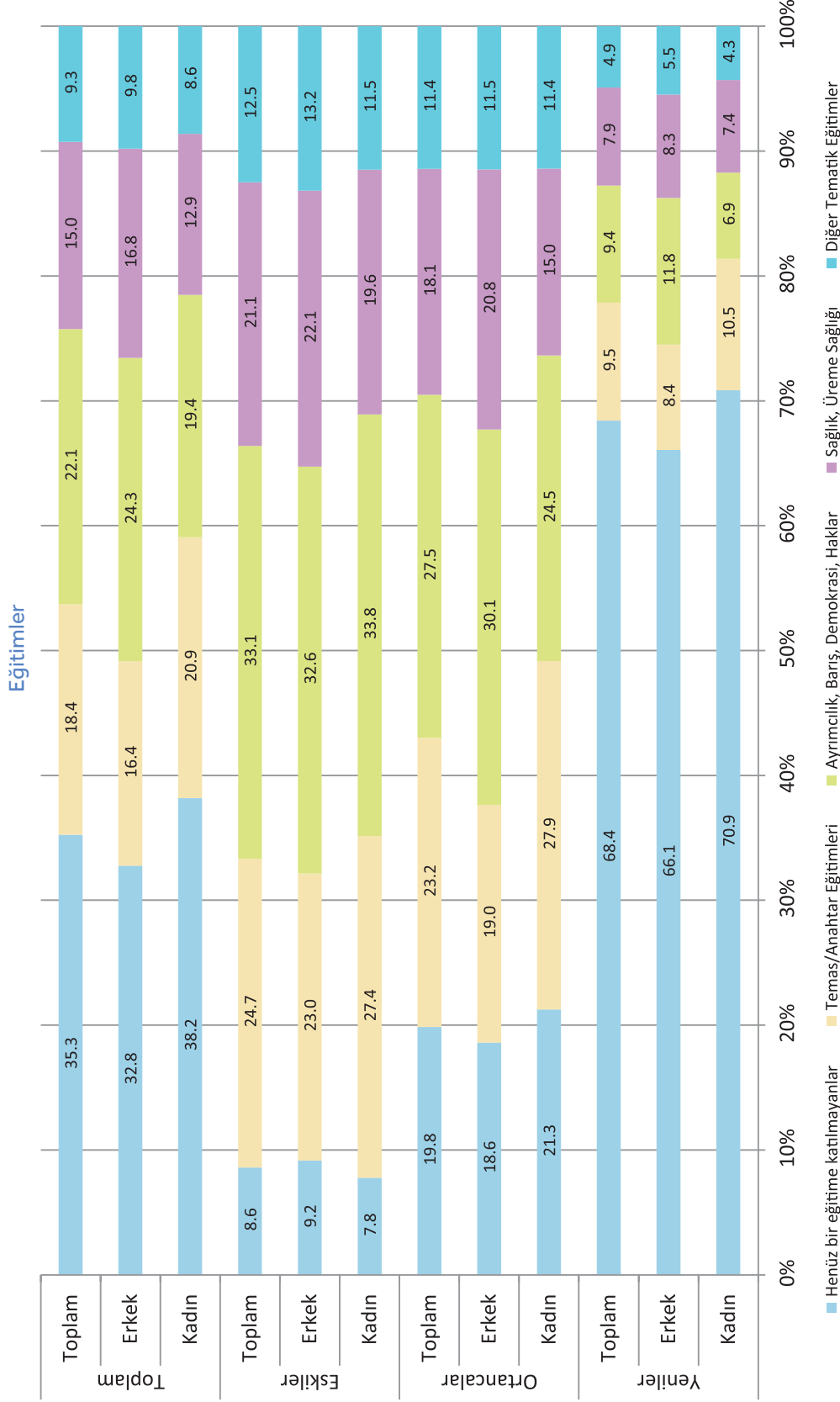
8.1. Eğitimler

TOG'un eğitim programlarını, temalarına ve tekrarlı veya dönemsel oluşlarına göre dört kategoride özetledik:

- Temas/Anahtar Eğitimleri
- Ayrımcılık, Barış, Demokrasi, Haklar, Toplumsal Cinsiyet
- Sağlık, Üreme Sağlığı
- Tematik eğitimler

Eğitimlere katılım düzeyleri TOG'da bulunma süresine paralel olarak artıyor. TOG'la yeni tanışmış, henüz bir veya iki dönemdir TOG'da bulunan Yeniler'in üçte biri en az bir eğitime katılmış oluyor. Ortancalar ile Eskiler arasında eğitimlere katılma farkı sadece % 11,2. TOG'da 3. veya 4. dönemine gelmiş gençlerin beşte dördü bir eğitime katılmış oluyor.

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili
-90-

Eğitilere katılım düzeyleri, beklentilere uygun şekilde TOG süresine paralel olarak artıyor. TOG'la yeni tanışmış, henüz bir veya iki dönemdir TOG'da bulunan Yeniler'in üçte birinin en az bir eğitime katılmış olması dikkat çekiyor. Ortancalar ile Eskiler arasında eğitime katılma farkının 11,2 puan gibi düşük bir düzeyde kaldığını da gözden kaçırmamak gerekiyor. Başka bir deyişle TOG'da 3. veya 4. dönemine gelmiş gençlerin beşte dördü bir eğitime katılmış oluyor.

Gönüllü gençlerin çoğu TOG'da bulunma süreleri içinde birden fazla eğitime katılabiliyorlar. Bazı katılımcıların çok sayıda eğitime katıldığı da biliniyor. Bu çalışma, TOG sürelerine göre dağıtılmış eğitim sayısı ve içerik kombinasyonlarını incelemiyor. Böyle bir çalışmanın daha sonraki izleme aşamalarında ele alınmasını bir ihtiyaç olarak görüyoruz.

Diğer yandan, Eski aşamasına geldiği halde herhangi bir eğitime katılmamış olanların (%8,6) büyük oranda yerellerindeki diğer faaliyetlere katıldıklarına ilişkin bulgulara "çalışmalara katılma düzeyi" verileri arasında rastlıyoruz. Ayrıca, bir deneyim olarak "TOG'da bulunma" sınırları belirsiz bir katılım biçimiyken "eğitime katılma" tam tersine sınırları en belirgin katılma biçimini oluşturuyor. Dolayısıyla bazı katılımcılar eğitime – elimizdeki veriler aracılığıyla derhal ve güvenilir şekilde açıklanması kolay olmayan – kişiye özgü koşullar veya engeller nedeniyle katılamıyor olabilirler.

8.2. Çalışmalar

TOG'da yürütülen çalışmalar tematik ve zamansal çeşitlilik göstermenin yanısıra çalışmanın sürdürüldüğü coğrafi kapsam açısından da farklı özellikler taşıyor. Bu nedenle çalışmalarını iki kategori altında derledik:

- **Yerel ölçekteki çalışmalar**
- **Ülke ölçeğindeki çalışmalar**

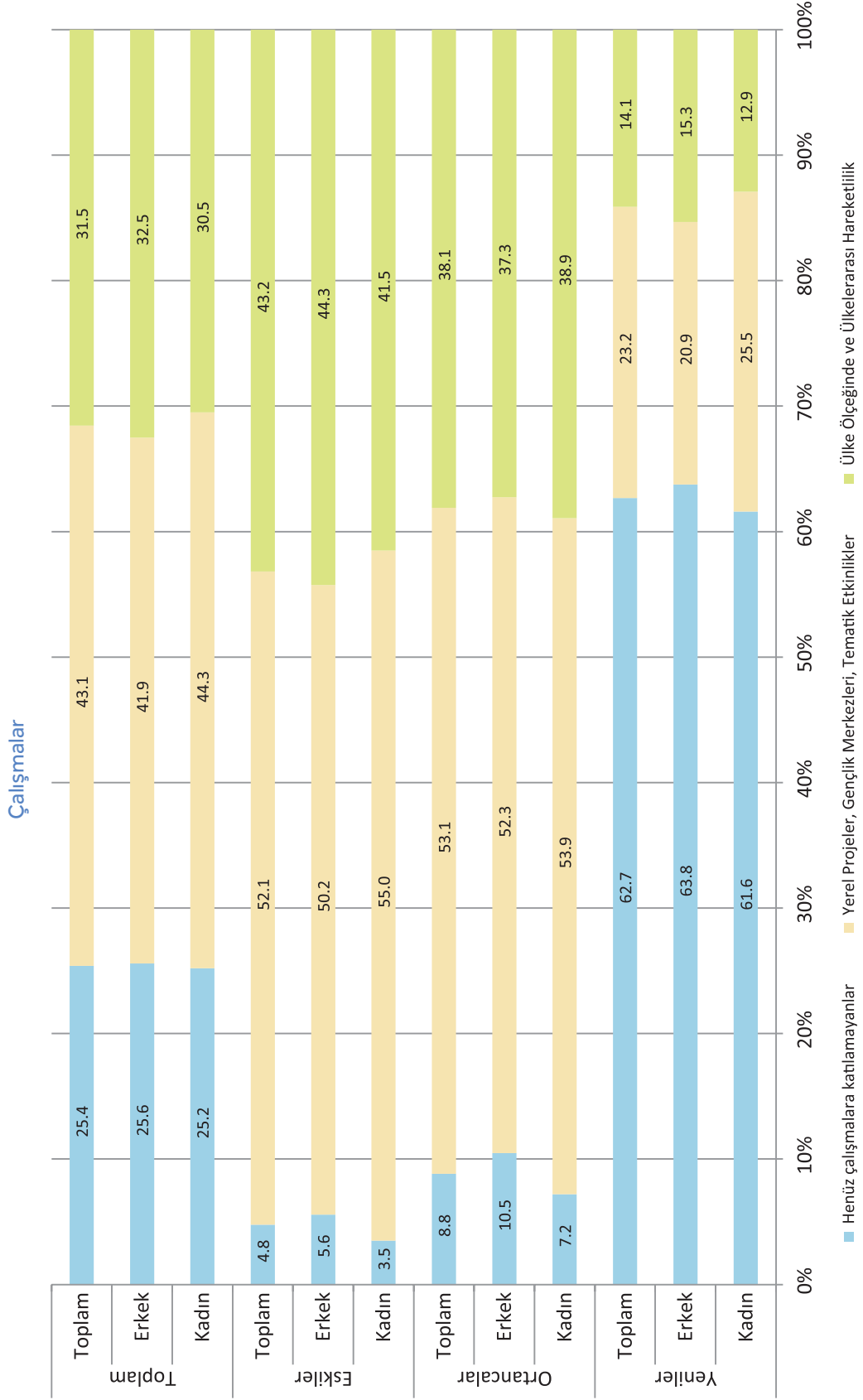
Çalışmalara katılma düzeyleri de eğitime katılma düzeyleri gibi TOG'da bulunma süresine paralel olarak artıyor. Yeniler'in çalışmalara katılma oranları (%37,3) eğitime katılma oranlarından (%31,6) hafifçe yüksek.

TOG'a yeni katılan pek çok gencin ilk katılma biçimi bir çalışma aracılığıyla gerçekleşiyor. TOGlu gençlerin TOG'la bağlantısını kuran ve sürdüren başat unsuru çalışmalar grubu oluşturuyor.

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

-92-

TOGlu gençlerin çalışmalara katılma düzeyleri de tıpkı eğitimlere katılma düzeyleri gibi TOG'da bulunma süresine paralel olarak artıyor. Çalışmalar söz konusu olduğunda Yeniler'in çalışmalara katılma oranlarının (%37,3) eğitimlere katılma oranlarından (%31,6) hafifçe yüksek olduğunu görüyoruz. TOG'a yeni katılan pek çok gencin ilk katılma biçimi bir çalışma aracılığıyla olduğu için bu farkın beklentiler doğrultusunda olduğunu düşünüyoruz.

Çalışmalara katılma düzeyleri bakımından Ortancalar ile Eskiler arasında önemli bir fark görülmemesini de yine TOGlu gençlerin TOG'la bağlantısını kuran ve sürdüren başat unsurun çalışmalar grubu oluşuna bağlıyoruz. Ayrıca, herhangi bir eğitime katılmamış Eski oranı %8,6 olduğu halde herhangi bir çalışmaya katılmamış Eski oranının %4,8 düzeyinde kalmasını da bu yorumu destekleyen bir fark olarak görüyoruz. Henüz hiçbir çalışmaya katılmadığı halde TOG'da Eski aşamasına gelmiş katılımcıların bulunması açıklama gerektiriyorsa da buradaki oran düşüklüğü, sistematik nedenlerden çok kişiye özgü koşulların varlığına işaret ediyor. Eğitimlere katılmamış Eskilerle ilgili yorumumuzun çalışmalara katılmamış Eskilere de uyarlıyoruz.

Gönüllü gençler eğitim grubunda olduğu gibi aynı anda birden fazla çalışmaya katılabiliyor. Çalışmalar grubunda da TOG sürelerine göre dağıtılmış çalışma sayısı ve içerik kombinasyonlarının daha sonraki izleme aşamalarında incelenmesini gerekli buluyoruz.

Çalışmalara katılma düzeyleri bakımından Ortancalar ile Eskiler arasında önemli bir fark yok. Herhangi bir eğitime katılmamış Eski oranı %8,6 olduğu halde herhangi bir çalışmaya katılmamış Eski oranının sadece %4,8.

8.3. Görevler

Görevler, TOGlu gençlerin TOG'la ilişkilerinde gerek kavramsal gerekse zamansal açıdan eğitimlere ve çalışmalara kıyasla daha mesafeli ve kurallı alanlarını belirliyor. Bu yönüyle görevler, gönüllü gençlerin bir yandan talip oldukları konumları diğer yandan bazı elemelerden geçerek üstlendikleri sorumlulukları tarif ediyor. Bu anlamda görevler TOG içindeki işleyişin, yatay örgütlenmenin, ilkelerin, ve değerlerin gönüllüler arasında aktarımını sağlayan önemli bir faaliyet grubu.

Gönüllülerin TOG'da üstlendikleri görevleri üç kategoride ele aldık:

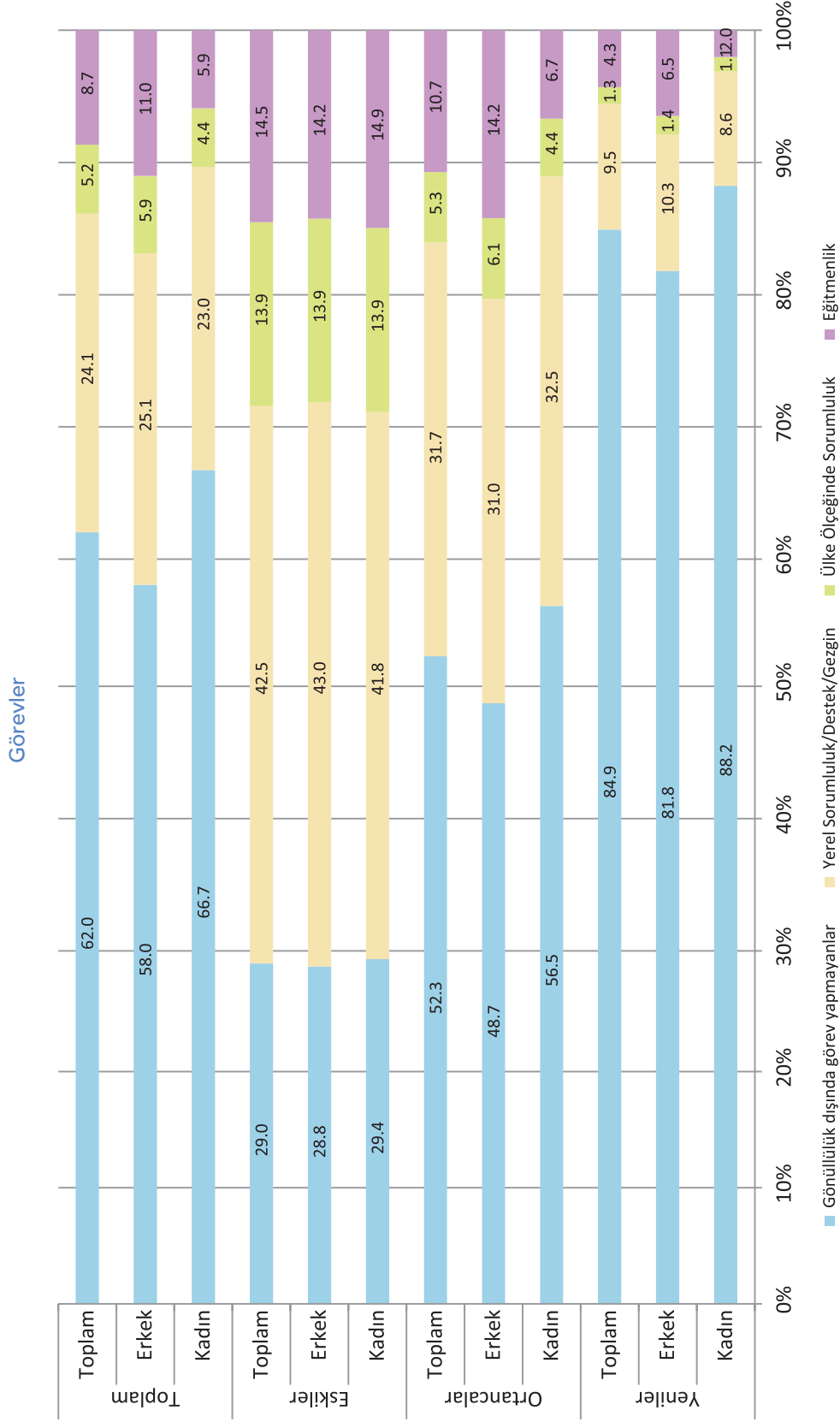
- **Yerel sorumluluk**
- **Ülke ölçeğinde sorumluluk**
- **Eğitmenlik**

Ortancalar'dan Eskiler'e ülke ölçeğinde sorumluluk %5,3'ten %13,9'a, eğitmenlik ise %10,7'den %14,5'e çıkıyor. Ortanca kadın eğitmenler (%6,7) erkek eğitmenlerden (%14,2) yarı yarıya daha az. Bu fark Eski aşamasında kapanıyor.

Düşük bir yüzdeyle de olsa (%15,1) Yeniler görev üstlenebiliyor. Ortancalar'ın %31,7'si yerel sorumluluk üstlenirken Eskiler'de bu oran %42,5'e yükseliyor. Eskiler'in %71'i bir görev üstlenmiş oluyor ve bu görevler görev kategorileri arasında dengeli dağılıyor. Görev üstlenmek 'Eski' olmayı tanımlıyor.

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

-94-

Düşük bir yüzdeyle de olsa (%15,1) Yenilerin görev üstlenebiliyor olmaları dikkat çekici. Eğitimlik veya ülke ölçeğinde sorumluluktan daha çok yerel sorumluluk almaları beklentiler doğrultusunda. Bu eğilimden hareketle Yeniler'in üstlendikleri Eğitimlik görevlerinin de yerel ölçekte yoğunlaştığını söyleyebiliriz.

Görevler grubundaki asıl farklılaşmalar Ortancalar ile Eskiler arasında gerçekleşiyor. Ortancalar'ın %31,7'si yerel sorumluluk üstlenirken Eskiler'de bu oran %42,5'e yükseliyor. Benzer şekilde ülke ölçeğinde sorumluluk %5,3'ten %13,9'a, eğitimlikte ise %10,7'den %14,5'e çıkıyor. Burada gözden kaçmaması gereken en önemli nokta Ortanca kadın eğitimcilerin (%6,7) erkek eğitimcilerden (14,2) yarı yarıya daha az oluşu. Bu fark ancak Eski aşamasında kapanıyor. Ne var ki TOG'a başlayan her beş gençten üçünün Ortanca olarak, Ortanca olan her beş gençten de ikisinin Eski olarak TOG'a devam ettiği göz önüne alınacak olursa, Ortanca aşamasındayken eğitimci olmuş kadınların Eski aşamasına geçtiğini ileri sürebiliriz. Bu hipotezi sınamaya değer buluyoruz.

Eski aşamasına gelindiğinde görev üstlenmenin neredeyse Eski olmanın tanımı haline dönüştüğünü görüyoruz. Eskiler'in %71'i bir görev üstlenmiş oluyor ve bu görevler görev kategorileri arasında dengeli dağılıyor. Burada da eğitimler ve çalışmalar grubunda olduğu gibi TOG sürelerine göre dağıtılmış görev türü, sayısı, ve içerik kombinasyonlarının ele alındığı ayrıntılı izleme çalışmalarına duyulan ihtiyaç bir kez daha ortaya çıkıyor.

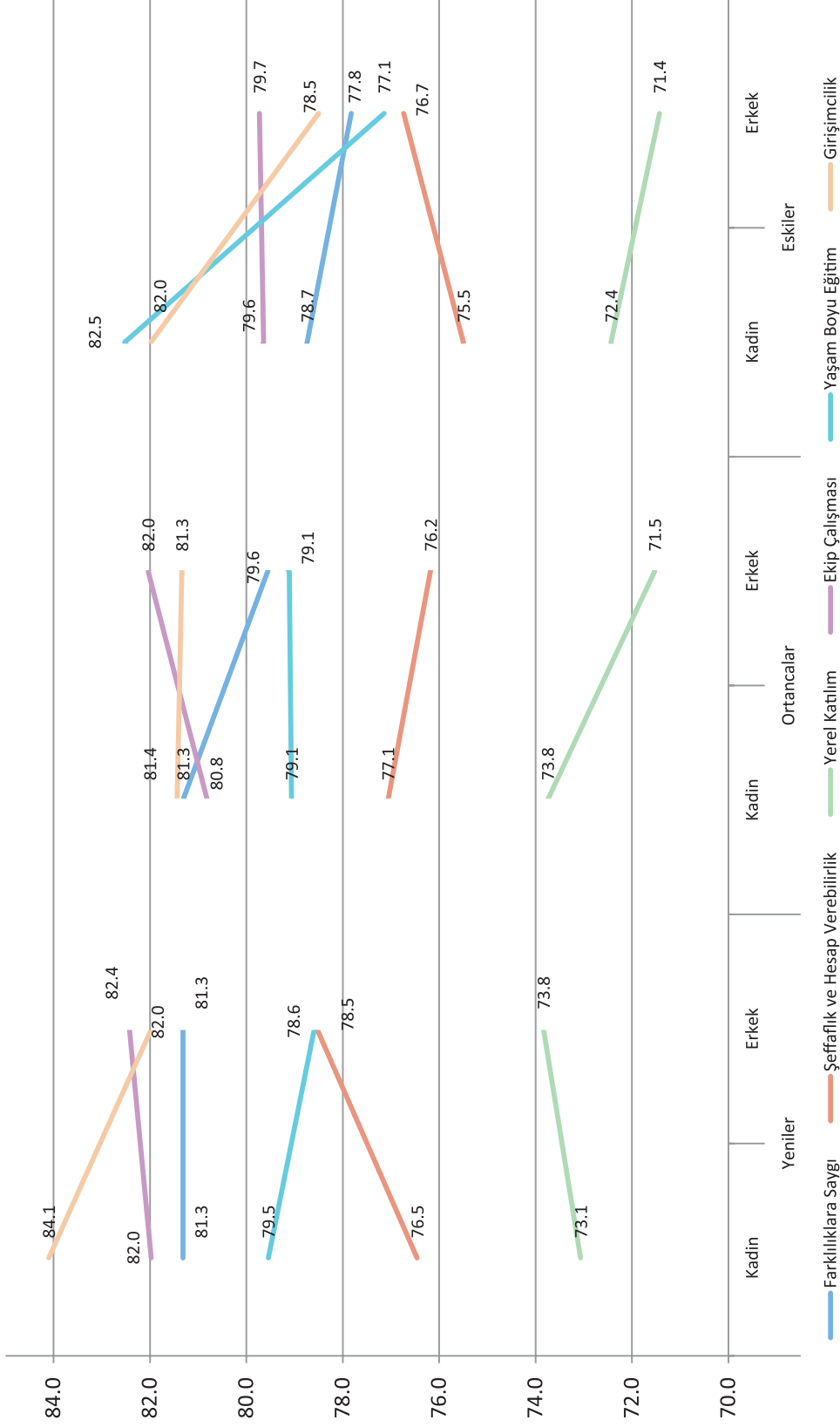
8.4. Gençlerin TOG' u Değerlendirmeleri

TOGlu gençler TOG'un 6 ilkesinin bir kez TOG içinde bir kez de TOG dışında ne düzeyde hayata geçtiğini değerlendirdi. Bu değerlendirmelere göre gençler TOG ilkelerinin TOG içinde daha fazla, fakat TOG dışında daha az hayata geçtiğini düşünüyor.

TOG içinde en fazla hayata geçen ilke, girişimcilik. Bunu sırasıyla ekip çalışması, farklılıklara saygı, yaşam boyu öğrenme, şeffaflık ve hesap verebilirlik, ve yerel katılım izliyor. TOG ilkelerinin TOG içinde hayata geçme derecelerinin yüksekliği kadar bu değerlendirmelerin Yeniler, Ortancalar, ve Eskiler arasında büyük farklar göstermediği de dikkat çekiyor. Eskiler cephesindeki değerlendirmeler, Ortancalar ve Yeniler'e göre hafifçe düşük. En büyük farklar girişimcilik ile farklılıklara saygı ilkelerinde görülüyor. Her iki ilkenin de toplamda en olumlu değerlendirilen ilk üç ilke arasında yer aldığı göz önüne alınacak olursa, başlangıçta daha olumlu değerlendirmelerde bulunan katılımcılar TOG'da zaman geçirdikçe bu ilkelerin hayata geçme oranlarını yetersiz bulmaya başlıyor olabilir. Bu farkı olumsuz bir değerlendirme eğiliminden çok daha iyisini isteme eğilimi olarak yorumluyoruz.

Yerel katılım ise başlangıçtan itibaren TOG içinde diğer 5 ilkeden daha az hayata geçen bir ilke olarak değerlendiriliyor. Yerel katılımı sıralamadaki en yakın düşük değerlendirmeyi alan şeffaflık ve hesap verebilirlik arasında 4-5 puan aralığında değişen değerlendirme farkları saptıyoruz. Bu bulgu, gençlerin yerel katılım ilkesinin daha fazla hayata geçmesini talep ettiklerini gösteriyor.

TOG İlkelerinin TOG İçinde Hayata Geçme Düzeyi: TOG Süresine Göre

TOGLu gençler TOG ilkelerinin TOG dışında daha düşük düzeyde hayata geçtiğini düşünüyor. Tümü bir arada ele alındığında, ilkelerin TOG içinde hayata geçme düzeyleri ile dışında hayata geçme düzeyleri arasında 9,5 puanlık bir fark var ve bu fark TOG dışında hayata geçme aleyhine.

TOG dışında en fazla hayata geçen ilke bu kez ekip çalışması. Girişimcilik burada ikinci sıraya düşüyor. Daha sonra sırasıyla yaşam boyu öğrenme, farklılıklara saygı, yerel katılım, ve şeffaflık ve hesap verebilirlik geliyor. İlkelerin TOG dışında hayata geçme düzeyleri Yeniler'den Eskiler'e gittikçe daha düşük dereceleniyor. Toplamda 4,3 puanı geçmeyen bu fark derece bakımından çok eğilimi yansıtmaması bakımından önemli. Ayrıca ilkelere tek tek bakıldığında (TOG süresine ek olarak kadın-erkek farklarını da hesaba kattığımızda), örneğin girişimcilikte 7,5 veya ekip çalışmasında 5,7 gibi önemsenmesi gereken puan farklarına da rastlıyoruz.

Gönüllü gençler TOG ilkelerinin TOG içinde daha fazla, TOG dışında daha az hayata geçtiğini düşünüyor. TOG içinde en fazla hayata geçen ilke, girişimcilik; en az hayata geçen ilke yerel katılım. TOG dışında en fazla hayata geçen ilke ekip çalışması, en az hayata geçen ilke şeffaflık ve hesap verebilirlik.

İlkelerin TOG içinde hayata geçmesi bakımından ortalama düzey 78,8 olmakla birlikte En fazla hayata geçen girişimcilik ile en az hayata geçen yerel katılım arasında 9 puanlık fark oluşuyor. Buna karşın ilkelerin TOG dışında hayata geçmesi bakımından ortalama düzey 69,3 olurken en fazla hayata geçen ekip çalışması ile en az hayata geçen şeffaflık ve hesap verebilirlik arasındaki fark 5,1 puanda kalıyor. Bu bulgular bize ilkelerin TOG dışında hayata geçme düzeylerinin daha homojen değerlendirildiğini, dolayısıyla gönüllülerin burada daha gerçekçi ve daha talepkar değerlendirmelerde bulduklarını söylüyor.

8.5. Farklılıklara Saygı

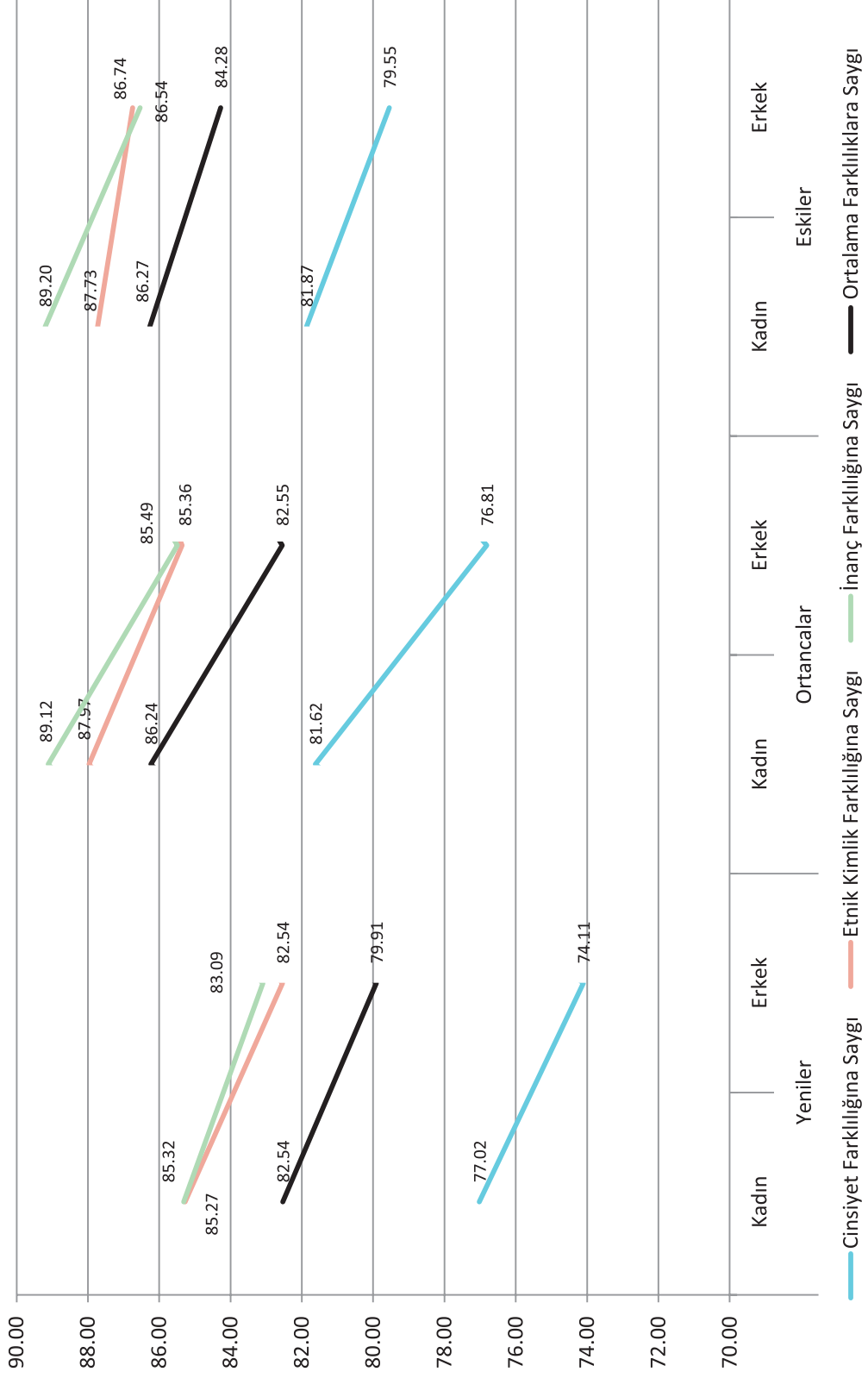
TOGlu gençlerin farklılıklara saygı düzeylerini, bu kavramın bir yandan TOG'un 6 ilkesinden biri diğer yandan haklar ve özgürlükler alanını oluşturucu bir unsuru olması bakımından daha ayrıntılı incelemeyi önemli bulduk. Bu çalışma kapsamında bu incelemeyi cinsiyet, etnik kimlik, ve inanç farklılıklarına saygı kategorileriyle sınırladık. Farklılıklara saygıyla ilgili sunduğumuz bu bulgular, her bir kategorinin daha ayrıntılı maddeler aracılığıyla sorgulandığı sorulara verilen cevapların ham özetlerine dayanıyor. Maddelerin ayrıntılı incelenmelerine dayalı bulguları daha sonraki tamamlama çalışmalarısıyla sunmayı arzu ediyoruz.

Katılımcılardan farklılıklara saygı sorularını değerlendirirken aynı soruları bir kez kendilerinden farklı cinsel yönelimde (örneğin heteroseksüel ise LGBTİ, LGBTİ ise heteroseksüel), bir kez farklı etnik kimlikte (örneğin Türk ise Kürt, Kürt ise Türk), ve bir kez de farklı inançta (örneğin Sünni ise Alevi, Alevi ise Sünni) kişileri göz önüne alarak cevaplamaları istendi.

Gönüllülerin etnik kimlik ve inanç farklılıklarına saygıyla ilgili değerlendirmeleri birbirine çok yakın. Buna karşın cinsel yönelim farklılığına saygı değerlendirmesi diğer iki kategoriden de daha düşük. Her üç farklılıklara saygı kategorisinde ve her üç TOG'da bulunma süresinde kadın-erkek farkları var.

Farklılıklara Saygı: TOG Süresine Göre

Genel olarak gönüllülerin bu soruları yüksek puanlarla değerlendirdikleri anlaşılıyor. Bu cevap eğiliminin kendi başına bir bulgu olduğunu düşünüyoruz. Değerlendirme ortalamalarının yüksekliği, gönüllülerin bu sorguda olandan çok olması gerekeni söylediklerine işaret ediyor olabilir. Bununla birlikte aralarında değerlendirme farkı oluşan gruplar ve kategorilerden genel eğilimle ilgili gerçekçi bir fikir edinebileceğimizi düşünüyoruz.

Kadınların farklılıklara saygı ortalamaları daha yüksek.

Gönüllülerin etnik kimlik ve inanç farklılıklarına saygıyla ilgili değerlendirmeleri birbirine çok yakın. Buna karşın cinsel yönelim farklılığına saygı değerlendirmesi diğer iki kategoriden de daha düşük. Böylece katılımcıların yüksek puanlarla değerlendirme eğilimlerine rağmen cinsel yönelim kategorisi etnik kimlik ve inanç kategorilerinden ayrışıyor.

Her üç kategoride ve her üç TOG'da bulunma süresinde kadın-erkek farkları bulguyoruz. Burada oluşan farkların nicel değerlerinden çok bu eğilimin varlığını önemsiyoruz. Bir ilke, bir değer, bir tutum, ve haklar-özgürlükler alanını oluşturan bir unsur olarak farklılıklara saygı, kadınların erkeklerden daha özgürlükçü oldukları bir alan. Bunda, kadınların genel olarak her alanda liberal olmayan tutum ve davranışlara maruz kalma etkisinin izlerini gördüğümüze inanıyoruz.

8.6. Yaşam Memnuniyeti ve Gelecek Umudu

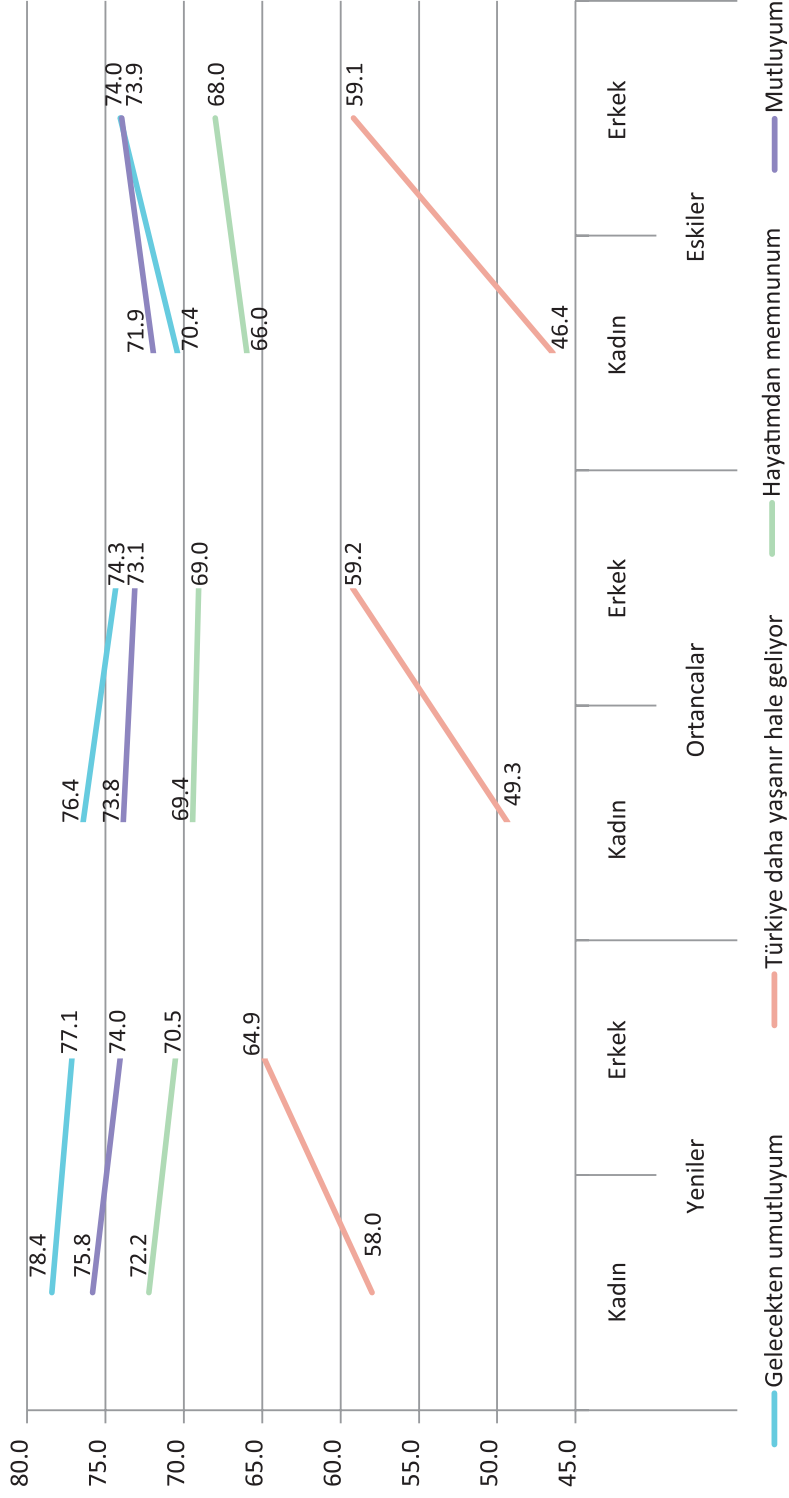
TOGlu gençler gelecekte mutlu olduklarını ifade ediyorlar (76,1/100). Hemen ardından mutlu olduklarını da bildiriyorlar (74,1/100). Ne var ki hayatlarından memnuniyet düzeyleri (70/100) mutluluk ve umutluluk düzeyinden düşük. Başka bir deyişle mutlu ve umutlu oluşları hayatlarından memnun olmayı gerektirmiyor veya hayatlarından memnun oldukları için mutlu ve umutlu değiller.

Öte yandan Türkiye'nin giderek daha yaşanır bir yer haline geldiğini düşünmüyorlar. Erkekler kadınlarla kıyaslandığında bu konuda daha iyimser görünüyor da diğer değerlendirmelerin ışığında genel eğilim olumlu görünmüyor.

TOGlu gençler mutlu ve gelecekte umutlu. Fakat aynı ölçüde hayatlarından memnun değiller. Gönüllü gençler Türkiye'nin giderek daha yaşanır bir yer haline geldiğini düşünmüyorlar. Yeniler Ortancalar'dan daha iyimser.

Yaşam Memnuniyeti ve Gelecek Umutu: TOG Süresine Göre

Her dört kategoride de Yeniler Ortancalar'dan daha iyimser. Eskiler cephesinde yeniden beliren olumlu eğilim ise sadece erkeklerden kaynaklanıyor. Eski aşamasındaki kadınlar her dört kategoride de en düşük değerlendirmeleri yapan grubu oluşturuyor. Öyle görünüyor ki TOG'da uzun süredir bulunan kadınlar aynı süreyi paylaştıkları erkeklerden farklı bir sezgi geliştiriyorlar. Bu farkın ne olduğunun diğer parametreler ışığında araştırılması da yine izleme çalışmalarında ele alınması gereken bir başka konuyu oluşturuyor.

Kadınlar, Türkiye'nin daha yaşanır bir yer haline gelmediği konusunda daha karamsar.

9. Değerlendirme

TOG Profil Araştırması'nda TOGlu gençlerin özelliklerini 8 ana başlık ve 45 alt başlıkta derlemeye çalıştık. Bu başlıkları donanım, özerklik, ve etki adını verdiğimiz üç temel kategoride topluyoruz.

Donanım, Özerklik, ve Etki

Birinci kategoride gençlerin demografik özellikleri; eğitim-öğrenim tarihçeleri; aidiyet, dil, ve inanç kümeleri; gelir ve geçim düzeyleri, sosyal güvence durumları; ek gelir çalışması, çalışma alanları, genel giderleri, ve barınma harcamalarıyla ilgili bulgular yer alıyor. Ağırlıklı olarak maddi kaynaklara ilişkin bu başlıklar bize TOGlu gençlerin sosyodemografik donanımları ve ekonomik koşullarıyla ilgili genel bilgiler sağlıyor.

İkinci kategoride gönüllülerin arkadaşlık ve sosyal ilişkileri, hareket mesafeleri, bireysel seçimleri, kişisel alanları, ve bağımsızlık düzeyleriyle ilgili bulguları derliyoruz. Gönüllü gençlerin maddi-olmayan kaynak ve kuvvetleriyle ilgili bu veriler bireysel etki alanlarının büyüklüğünü, hareket mesafelerini, kendi başına idare etme kapasitelerini, kısaca gençlerin bireysel özerkliğini belirleyen imkan ve kabiliyetlerini saptamamıza olanak sağlıyor.

Üçüncü kategori iki büyük kümeden oluşuyor. Birinci kümede gençlerin siyasi ve sivil örgütlenme örüntüleri ile toplumsal konulardaki katılım davranışlarını özetliyoruz. İkinci küme ise ağırlıklı

olarak TOG faaliyetleriyle ilgili. Bu kümede gönüllülerin TOG'da katıldıkları eğitimler, çalışmalar, ve üstlendikleri görevlere ilişkin bulgular yer alıyor. Bu iki kümeden oluşan bu geniş kategoride TOGlu gençlerin bir yandan örgütlenme, katılım, ve faaliyet düzeylerini diğer yandan bilgi ve farkındalık arttırma, kişisel gelişimlerine yatırım yapma, ve kendi lehlerine kamu politikalarını etkileme kapasitelerini belirleyebileceğimiz bulguları derliyoruz.

Değerlendirme bölümünde araştırma bulgularını bu üç kategoriden yararlanarak bütünleştirmeye çalışacağız. Burada, nicel verilere ek olarak bu bütüncül değerlendirmeyi kolaylaştıracak bir dayanağımız daha bulunuyor. Bulguları yorumlarken, TOG Profil Araştırması sürecinde TOGlu gençlerle yapılan odak grup çalışmalarından yararlanıyoruz.

Odak grup çalışmalarını öncelikle nicel verileri anlamlandırmada kullanabileceğimiz ek bilgi kaynakları olarak tasarladık. Aynı zamanda kendi başına sonuçlandırılması gereken bir inceleme başlığı da oluşturuyor. Odak grup çalışmalarının ayrıntılı çözümlene ve değerlendirmelerini daha sonraki tamamlama çalışmalarında ele alacağız. Burada bu içeriklere nicel bulguları yorumlamada sağladığı kolaylaştırma ve zenginleştirme ölçüsünde yer veriyoruz.

TOG'a Hangi Gençler Geliyor? *Karşılaşma ve Tanışma*

Gençler TOG'a yüz yüze karşılaşmalar veya birebir tanışmalar, tanıştırmalar aracılığıyla katılıyor. Başlangıçta TOG hakkında pek fikir sahibi değiller. Bazıları, özellikle arkadaşları veya yakınları TOG'da olanlar, adını önceden duymuş olabiliyor. Bir TOG etkinliği, toplantısı, tanıtımıyla karşılaşmak TOG'a katılmanın yolunu açıyor. TOG hakkında konuşmalar duymak, TOG'un afişlerine broşürlerine, dergilerine, yayınlarına rastlamak yüz yüze karşılaşmalara benzer bir etki yaratarak TOG'la tanışmayı sağlıyor ve katılmayı düşündürüyor. Sosyal medya ve internet kullanımının getirdiği toplu iletişim ve paylaşım olanakları da TOG'la karşılaşmanın başlıca kanalları arasında.

İster doğrudan ister dolaylı olsun TOG'la karşılaşan gençlerin bir kısmı bu karşılaşmayı bir tanışma olarak değerlendiriyor. Elimizde TOG'la karşılaşan üniversite gençliğinin ne kadarının bu karşılaşmayı ilerletip tanışıklığa dönüştürdüğüne ilişkin veriler bulunmuyor. Bunu ancak daha genel çerçevede sivil katılım gösteren gençlerle ilgili ayrıntılı bilgiler edindikçe öğrenebiliriz. Yine de eldeki veriler hangi özellikleri taşıyan gençlerin bu eğilimi taşıdığına ilişkin önemli ipuçları sağlıyor. Bu ipuçlarının bir bölümünü, sözünü ettiğimiz birinci kategorideki bulgular oluşturuyor.

Birinci kategoride özetlediğimiz sosyodemografik donanımlar ve ekonomik koşullarla ilgili bulguları odak grup çözümleneleri ışığında yorumladığımızda gençlerin TOG'a katılma motivasyonlarını anlamaya başlıyoruz. TOG'la tanışıp TOG'a katılan gençler adını koyamadıkları bir arayış içindeler. Bu arayış, kendini geliştirme, bulunduğu konumu

iyileştirme, elindekileri olanakları daha verimli kullanma arayışı. TOG’la tanışmayı TOG’a katılmaya dönüştüren gençler, olduğu kişiyle yetinmeyip olabileceği kişiye ulaşmaya çalışanlar. Son cümleyi baştan söyleyecek olursak, bu gençler, eğer ilerlemezlerse buldukları durumu da koruyamayacaklarına ilişkin örtük bir öngörü taşıyorlar.

Kendilerinde bir potansiyel olduğunu seziyorlar ama bu potansiyelin ne olduğunu henüz dile getiremiyorlar. ‘Bir şeyler’ yapma motivasyonları var. Henüz tanımlanmış, tarif edilmiş, amacı veya nesnesi belirlenmiş bir motivasyon değil bu. Biçimlenmiş, hedefleri bildirilmiş, aşamaları önceden gösterilmiş özel yetenek alanlarına, belirli kültür, sanat, spor dallarına, veya çerçevesi çizili serbest zaman etkinliklerine (hobilere) yönelmiş değiller. Kuşkusuz aralarında farklı donanımlar, beceriler, hobiler edinmiş veya edinmekte olan çok sayıda genç var. Yine de bu uğraşlar, bu gençlerin arayışlarını tanımlamaya, adlandırmaya, veya ana eksenini oluşturmaya elvermiyor. Buradaki ‘bir şeyler’ yapma motivasyonu, kişinin kendisine dönük sonuçlar üreten etkinliklerle yetinmiyor, diğerleriyle birlikte hareket etme ve paylaşma boyutlarını da arıyor.

TOG’la yeni tanışan gençlerin henüz biçimlenmemiş motivasyonlarının içinde boş durmama, işe yarama, zamanı değerlendirme, kendini bulma, kendini gösterme gibi kişisel gelişimle ilgili pek çok unsur var. Bakış açılarının, görüşlerinin, fikirlerinin, deneyimlerinin kendilerine yetmediğini hissediyorlar; fakat nasıl, nerede, kiminle tamamlayacaklarını da bilemiyorlar. Güvenli bir ortamda sınanmaya ve sınanmaya ihtiyaç duyuyorlar. Bu sınama ve sınanmanın ‘sınav’ olmaması gerekiyor. Kendilerine güveniyorlar fakat buldukları düzeyle yetinmek istemiyorlar. Daha ilerisine geçebilmek için alıcılarını açık tutuyorlar.

İşte bu ‘alıcıları açık’ gençlerin TOG’la tanışır tanışmaz TOG’a katılmalarını sağlayan ilk ve en önemli etken TOG’un sosyal ortamı. Gençler bu ortamla karşılaşınca TOG’un ‘bir şeyler’ yapabilecekleri ve aynı zamanda kendilerine uygun bir ortam olduğuna ‘karar’ veriyorlar. Kısa süre içinde TOG’un kendilerine iyi geleceğini seziyorlar ve sezgiyi takip ettikçe izlenimlerinin doğrulandığını görüyorlar.

Farklı Gençleri TOG’da Yan Yana Getiren ve Tutan Nedir? *Duvar, Köprü, ve Ayna*

TOG’un sosyal ortamını daha ilk anda cazip kılan, bazı yönleriyle kendilerinden farklı fakat başka yönleriyle kendilerine benzer insanların bir arada bulunuşu. TOG’a, Türkiye’nin her şehrinde, her bölgesinde, her dil, kimlik, ve inanç dairesinden gençler katılıyor. Türkiye’nin kültür coğrafyasının içkin tarihsel farklılıklarının taşıyıcısı olan gençler henüz doğrudan tanışmadıkları diğerleriyle ilgili kalıp yargılara sahip olabiliyorlar. Gençler arasındaki kişilerarası mesafeler, başlangıçta, hem yetiştikleri çevrenin aktardıklarını hem de güncel tartışmalardaki duruşlarını koruma endişesiyle

belirleniyor. Ancak TOG'a katılan gençlerin sosyal ve ekonomik donanımlarının ortaklığı, kültürel farklılıkların sorgulanmayan dinamikleri nedeniyle oluşabilecek duvarları kısa sürede birer köprüye dönüştürüyor.

Başka biçimde ifade edecek olursak, TOG'la tanışan gençler farklı dil, kimlik, inanç, siyasi görüş, ideolojik duruş, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, yaşam biçimi, gelecek kurgusu, ve beklentilere sahip olan akranlarının kendilerine çok benzer sosyodemografik ve ekonomik donanımlara sahip olduğunu keşfediyor. Diğerlerinin de tıpkı kendisi gibi sosyal olarak sıradan, ekonomik olarak ortada, hatta ortanın da altında çevrelerden geldiğini görüyor. Hemen herkes az çok bu sıradanlıktan ve orta çizgiden geldiği halde nitelikli olmaya doğru ilerlemenin ilk ve en büyük eşliğini geçerek üniversite öğrenimine erişim sağlamış olmanın getirdiği bir özgüven tabanına sahip.

Ortaklığın ve dolayısıyla köprülerin kurulduğu ikinci hat gençlerin aileleriyle mesafeleri. TOG'a katılan gençlerin aileleri çocuklarının üniversite öğrenimi görmesi için her fedakarlığı yapmaya hazır fakat bunun ötesinde bir destek vaat etme kapasitesine sahip değil. Dolayısıyla gençlerin kendilerini geliştirme, geleceklerini kurgulama, ve sıradanı aşan nitelikli bir hayat kurma yolunda kendilerinden başka sermayeleri yok. Geldikleri sosyal çevrenin kendilerine kazandırdıklarının kıymetini biliyorlar fakat bununla yetinemeyeceklerini de kuvvetle hissediyorlar. Gençler kendilerini ailelerinden daha az muhafazakar ve daha fazla yeniliğe açık olarak değerlendiriyorlar. Bu değerlendirme ailelerin halihazırdaki muhafazakarlık veya yeniliğe açıklık düzeylerini göstermiyor. Ancak aradaki fark, gençlerin sıradanlığı aşmaya yönelik motivasyonlarının ölçüsünü veriyor.

Üçüncü ve son olarak, TOG'a gelen gençler, akranlarıyla dayanışma içinde bulunmaksızın buldukları düzeyden ileri geçemeyecekleri görüşündeler. Kendileri gibi sıradan ve orta çizgiden gelen akranları arasından üniversite öğrenimine erişerek nitelikli olmaya ilk adımı atmış bu gençlerin kendileriyle ilgili daha yüksek beklentilerine, olumlu fakat aynı zamanda kaygılı bir gelecek kurgusu eşlik ediyor. Kaygılı, çünkü ne ailelerinden ne de ülkenin kurumsal kaynaklarından destek beklentisi var. Olumlu, çünkü akran dayanışmasından beslenme umudu var. Akranlarla dayanışma arayışı, arkadaş edinme gibi kişisel bir ihtiyaçtan değil, nitelikli gelecek için sağlanması gereken sosyal destek ihtiyacından kaynaklanıyor. Başka şekilde vurgulayacak olursak, gençler ailelerinden veya ülkenin kurumsal kaynaklarından destek beklemiyor. Başarıyı, sıradanlığı aşmayı, nitelikli olmayı kendilerinden bekliyorlar ve bu beklenti akran dayanışmasından besleniyor.⁴

Gençler, ailelerinin kaynaklarının sınırlarına ilişkin son derece gerçekçi değerlendirmeler yapabiliyorlar. Aynı zamanda ülkenin kurumsal yapılarının kendilerini

4_ Bu yorumla ilgili dolaylı da olsa bazı veriler TOG'un Nesilden Nesile (2008) ve Okulum Geleceğim (2010) projelerinin sonuç raporlarında yer alıyor.

hesaba almadığının ve bu yapıları işlevsel yönde değiştirmenin yakın vadede kolay olmadığını da farkındalar.⁵ Bulgular arasında yer vermediğimiz fakat araştırma sorguları arasında yer alan “kurumlara güven duyma düzeyi” ile “bu kurumları değiştirmeye etki edebilme düzeyi” verilerine baktığımızda gençlerin hem kamu hem de özel kurumlara düşük seviyede güven duyduklarını gözlüyoruz. Daha çarpıcı olan bulgu ise gençlerin görece güven duydukları kurumları bile kolay kolay değiştirmeyeceklerine inanmaları.

Bu verileri toplumsal konularda katılım, farklı kimliklerle arkadaşlık, farklılıklara saygı, ve TOG faaliyetleri bulgularıyla birlikte ele aldığımızda, gençlerin sadece kendilerine ve kendi gibi olanlara güvendiklerini; sadece kendilerini ve kendi gibi olanları değiştirebileceklerine inandıklarını açıklıkla görebiliyoruz.

Sosyal ve ekonomik donanım ortaklığıyla olumlu-kaygılı gelecek kurgusunun getirdiği dayanışma zorunluluğu gençlerin birbirlerini, ülkeyi, giderek dünyayı tanımalarında bir köprü görevi görmeye başlıyor. Bu sürecin hemen veya tümüyle içselleştirildiği, her bir gencin benliğinde kısa sürede bütünleştiği söylenemez belki. Fakat sadece görünüşü kurtarmak için davranış düzeyinde gerçekleşiyor olsa bile bu köprünün kurulması bambaşka ve öngörülmeven büyük bir etki daha yaratıyor. Gençler bir kez birbirlerini tanımaya başlayınca bu süreçte dönüp kendi bireysel varoluşlarıyla bir kez daha tanışıyorlar. Diğerlerini ‘farklı’ gören gençler kendilerinin de diğerleri için ‘farklı’ olduğunun ayırdına varıyor.

Böylece farklılıkların potansiyel duvarları sadece köprülere dönüşüp gençlerin birbirleriyle (farklılıklar sayesinde ve farklılıklarına rağmen) tanışmasına yol açmakla kalmıyor. Bu köprüler bir süre sınırdandıktan sonra bireysel olarak her bir gencin kendisini diğerlerinin gözünden yeniden görüp yeniden tanımalarını, tarif etmesini sağlayan aynalara dönüşüyor.⁶

İşte TOG’la karşılaşan sıradan, orta çizgiden fakat üniversite eşiğini geçmiş, belirli bir özgüven düzeyinde, ve nitelikli olma motivasyonu taşıyan (fakat bunu nasıl yapacağına ilişkin henüz bir tasarısı olmayan) gençleri TOG’la daha yakından tanışmaya sevk eden, TOG’un bu duvar yıkıcı, köprü kurucu, ve aynalayıcı ‘sosyal’ ortamı. Gençlerin sözleriyle söyleyecek olursak “TOG’daki sosyal ortam çok hoşuma gitti, burada bir şeyler yapabileceğimi düşündüm” formülündeki ‘bir şeyler’ sıradanlığı aşip nitelikli olma motivasyonunun, ‘sosyal ortam’ ise bu motivasyonu hayata aktarip somutlamak için gereken dayanışma zemininin ifadesi.

5_ Bu değerlendirmeye ilişkin verilere dayalı yorumlar için, kaynaklar kısmında künyesi verilen *Üniversite Gençliğinin İhtiyaçları Araştırması*’na (2009) başvurulabilir.

6_ ‘Duvar, köprü, ve ayna’ mecazını, Doğu Akdeniz coğrafyasında yaşayan insanların aralarındaki büyük ortaklıklara rağmen farklılıklarını vurgulamaya devam etmelerini antropolojik açıdan irdeleyen Christian Bromberger’den (2007, 2006) ödünç aldık.

Gençler ne TOG'u bilerek geliyorlar ne de ne yapmak istediklerini. Ancak, TOG'daki diğer gençlerin bütün farklılıklarına rağmen kendileri gibi 'bir şeyler' yapmak isteyen ve benzer bir 'kaderden' gelen kişiler olduğunu görüyorlar. Bu kişileri biraraya getiren sosyal ortamın somut faaliyetlerden oluşup sürdüğüne ve bu faaliyetlerin 'herkesin ortak yararına' olduğuna hızlıca kanaat getiriyorlar. Farklı kişilerin birarada bulunuşunu bu ortak motivasyonla ilişkilendiriyorlar. Amacı belirsiz motivasyonlar herkesin yararına faaliyetler tarafından 'belirli bir amaca yönelik' hale geliyor. TOG onlara, başkalarının -özellikle de ailelerinin- gözünde meşru, kendi gözlerinde ise yapılabilir, hayata aktarılabilir amaç-hedef-faaliyet paketi sunuyor. 'Bir şeyler' yapmak da 'sosyal ortam' da birdenbire içi boş ifadeler olmaktan kurtulup sayısal işlemlerle tanımlanabilir, hesaplanabilir hale geliyor. Bu biçimlenme "herkes farklı, herkes eşit" fikrinin soyut bir slogandan somut bir deneyime dönüşmesinin başlangıcını oluşturuyor.

Hangi Gençler TOG'la Tanıştıktan Sonra TOG'da Kalıyor? Özerklik ve Hareket Alanı

Gönüllü gençlerin TOG'da kaldıkları süre iki öğrenim dönemini aştığında değişimin somut göstergeleri ortaya çıkıyor. Bu değişimi hem ikinci değerlendirme kategorisinde söz ettiğimiz özerklik kapasiteleri hem de üçüncü kategoride söz ettiğimiz TOG faaliyetleri başta olmak üzere siyasi ve sivil katılım eğilimlerinin ortak etkileriyle ilişkilendiriyoruz.

Eğitim, Çalışma, ve Görevler

TOG'la tanışan gençlerin TOG'da kalmasını sağlayan başlıca neden, 'bir şeyler' yapma motivasyonunun 'işe yarama' duygusuna dönüşmesi. Bu dönüşüm, sosyal çevrenin ve dayanışmanın genişlemesiyle birlikte yürüyor. TOG hayatı çalışmalara ve eğitimlere katılmakla başlıyor, görev ve sorumluluk almakla devam ediyor. Bu süreçte gençler kendi potansiyellerinin ne olduğunu hem yaptıkları işlerin hem de edindikleri sosyal çevrenin aynasında görme olanağı buluyor.

Başlangıçta TOG'un biçimini öğrenmeye ilişkin soruların yerini zamanla içeriğini anlamaya yönelik sorular alıyor. TOG'la tanışan gençler önce diğerlerinin kim olduğunu, faaliyetlerin neler olduğunu, ve kendilerinin diğerleriyle birlikte neler yapabileceklerini öğrenmeye çalışıyorlar. Öğrendikçe, faaliyetlerin amaçlarını, kişilerin rollerini, aralarındaki ilişkileri, ve bir bütün olarak örgütlenme yapısını sorguluyor ve kendilerini buna göre yeniden konumlandırıyorlar.

Bu sorgulama ve yeniden konumlanmanın dayanağı, gönüllülerin bu süreçte edindikleri tüm kazanımlar. Bu kazanımlar arasında el becerilerinden faaliyet organizasyonuna, proje yazımından kaynak geliştirmeye, örgütlenme içi düzenlemelerden resmi kurumlarla iletişime, giderek

ülke çapında ve ülkelerarası ölçekte rol ve görev üstlenmeye dek pek çok deneyim bulunuyor. TOGlu gençlerin deneyimleri arttıkça başlangıçtaki 'bir şeyler yapma' hali yerini biçimlenmiş, yapılandırılmış, ve en önemlisi örgütlenmenin kurumsal yapısı tarafından benimsenmiş sorumlulukların yerine getirilmesine bırakıyor.

TOG'da kalma nedenlerinin en önemlilerinden birini 'farklılıklara saygı' ilkesinin yaşanarak öğrenilmesi oluşturuyor. Çoğunlukla 'diğerlerinin' kendisinden farklı olduğu anlayışı içinde TOG'la tanışan gençler zamanla herkesin herkes için farklı olduğunun ayırdına varıyor. Her bir TOGlu gencin TOG'da yer edinmesinin diğer TOGluların 'tanıma ve kabul etmesiyle' mümkün olduğu anlayışı gelişiyor.

TOG'da kalmayı sağlayan başat unsur paylaşılan sosyal ortam olmaya devam ediyor. Bu ortam geliştirici, büyütücü, olgunlaştırıcı olduğu ölçüde gençler TOG'da kalmaya devam ediyor. Bu anlamda TOG ortamının dışarıdan hazırlanan, düzenlenen, ve yönetilen bir ortam olmadığını, gençlerin kendi aralarındaki ilişkiler dinamiğinin belirleyici olduğunu vurgulamak gerekiyor. Kurumsal bir yapı olarak TOG, bu ortamı, amaç-hedef-işlem-çıktı-etki- gösterge döngüsüyle tarif ettiği varoluş amacı (misyon) ve bu amacın gerçekleşeceği kapsam ve ufuk (vizyon) çerçevesinde şekillendiriyor kuşkusuz. Ne var ki bu makro şekillendirme tam da gençlerin TOG'a katılmasını ve TOG'da kalmasını sağlayan unsurların üretilebileceği ortamın yaratılması anlamına geliyor. Başka bir deyişle TOG, gönüllüleri biraraya getiren ortamın dış çerçevesini oluşturuyor, içerik ise büyük oranda gönüllülerin faaliyetler aracılığıyla ortaya çıkardıkları maddi ve sosyal ürünlerden oluşuyor.

Gönüllü gençler eğitimlere ve çalışmalara katıldıkça, görev ve sorumluluk üstlendikçe kendilerine ve diğerlerine bakışlarında belirgin farklar oluşuyor. Sosyal konularda katılımları artıyor, farklı kimliklerle ve diğer cinsiyetlerdeki bireylerle arkadaş oluyorlar, etkinliklere katılımın karma olması yönünde görüşler çoğalıyor, kişisel alanlarına müdahale edilmesine direnç gösteriyorlar. Bu başlıkların hiçbirinde tekipleşme gözlenmiyor elbette, değişimin şekli de derecesi de kişiden kişiye değişiyor; ancak gençlerin hemen hepsinde daha tahammüllü olmaya yönelik bir eğilim gelişiyor. Örneğin cinsiyet kimliklerine saygı konusunda, farklı etnik kimlik ve inançlara saygıya göre daha fazla zorlanıyorlar. Ancak bu fark, oldukça yüksek bir çizginin üstünde oluşan göreceli bir değerlendirmenin sonucu ve TOG'da kalma süresi arttıkça değişime uğruyor.

Hareketlilik

TOG'a katılan gençlerin kendi hedefleri doğrultusunda gelişimlerini destekleyen ve önemli farklar yaratan faaliyetler hareketlilik içeren etkinliklerden oluşuyor. Bu etkinlikler büyük oranda gençlerin buldukları yerden başka bir yere giderek bir eğitime veya çalışmaya katılmalarından oluşuyor. Hareketlilik etkinlikleri, her TOG örgütlenmesinin içinde olağan şekilde bulunan farklılıkların ülke ölçeğinde deneyimlenmesine yol açıyor. Başka bir deyişle

gençler sadece buldukları yerde karşılaştıkları örneklerin ötesinde, ülkenin genelini temsil etme özelliği taşıyan daha büyük kümelerle temas ediyor ve farklı olduğu kadar aynı ortak eksnelere de sahip gençlerle daha yakından tanışıyorlar. Bu tanışma hem özerklik alanlarının hem de sosyal ağlarının genişlemesi gibi iki büyük kazanımla sonuçlanıyor.

Hareketlilik etkinliklerine katılma düzeylerine ilişkin bulgular, gençlerin, özellikle kadınların, şehir dışı veya yurt dışı seyahatlerinin önünde maddi engeller kadar sosyokültürel engellerin de bulunduğuna işaret ediyor. Hareketlilik etkinlikleri, başka şekilde şehir dışı veya yurtdışı seyahat etmelerinin önünde maddi veya ailenin izin vermemesi gibi sosyokültürel engeller bulunan gençlerin ufkunu genişleten kritik bir faaliyet kümesi. Bu etkinlikler özellikle önlerine daha çok ve daha kesin engeller çıkartılan kadınların hareket alanının genişlemesi bakımından özel bir etki yaratıyor. Başta kadınlar olmak üzere hareketlilik gerektiren etkinliklere katılan gençlerin toplumsal konularda katılımı artıyor, kişisel alana müdahaleye dirençleri kuvvetleniyor, farklı kimliklerle arkadaşlığa ve karma etkinliklere yönelik bakış açıları genişliyor.

Hareketlilik etkinlikleri, kişisel alanlarına sıkça müdahale edilen gençlerin bu alanın önemli bir parçasını müdahale alanından 'meşru' görülen bir yolla 'kurtarmasıyla' sonuçlanıyor. Araştırma bulguları bize kişisel alana müdahale biçimlerinden birini savuşturmanın diğerlerini de savuşturmayı kolaylaştırdığını söylüyor. Örneğin üniversite seçimlerine müdahale azaldıkça giyim kuşama müdahale de azalıyor. Dönem içi etkinliklere katılma kolaylaştıkça yaz etkinliklerine katılma da kolaylaşıyor. Bu bulgulardan hareketle gençlerin özerkliğini destekleyen en hayati faaliyetlerin başında hareketlilik etkinliklerinin geldiğini ileri sürebiliriz.

Diğer yandan, bir kez hareketlilik etkinliklerine katılmaya başlayınca gençlerin bu etkinliklerine başvurma ve katılma becerileri de gelişiyor. Bu yönüyle hareketlilik etkinlikleri eğitim ve çalışma faaliyetlerine katılmanın da görev ve sorumluluk üstlenmenin de hem başlatıcısı hem tamamlayıcısı işlevini görüyor. Eğitim ve çalışmalara katılmak TOG'da kalmaya bağlı olduğu kadar TOG'da kalmak da eğitim ve çalışmalara katılmaya bağlı görünüyor. Bir kural veya ilke olarak değil fakat TOG ortamının dinamik süreçleri gereği, gençler aktif olma düzeylerine göre TOG'dan yararlanıyor ve yararlanma düzeylerine göre TOG'da faaliyet göstermeye devam ediyorlar.

Siyasi ve Sivil Katılım

TOGlu gençler, ister *Yeni* ister *Ortanca* ister *Eski* olsun, geniş çerçevede sivil katılımı, dar çerçevede ise TOG'da bulunmayı siyasi katılımın bir alternatifi olarak görmüyor. Siyasi parti üyeliği düşük oranlarda seyrediyor ve üyelik isteği zayıf. Gençler siyasi partilere güven duymuyor, kendilerine uygun parti bulamıyor, veya siyasi partilere zaman ayırmak istemiyorlar. Araştırma

bulgularının dilinden söyleyecek olursak gençler siyasi parti faaliyetlerinin sıradanlığı aşırı nitelikli olmaya hizmet etmeyeceğini düşünüyorlar.

Buna karşın gençler sivil toplum kuruluşlarına katılmaya isteklidir. TOG'lu gençlerin beşte biri halihazırda başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye. Elimizde diğer sivil toplum kuruluşlarında ne derece aktif olduklarına ilişkin bir veri bulunmuyor. Ancak TOGlu gençlerin beşte üçü şu anda TOG'dan başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye olmak istediğini belirtiyor. Dolayısıyla her beş TOGludan dördü ya başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye veya olmak istiyor. Bu yüksek katılım isteği TOGlu gençlerin sadece TOG'a değil diğer sivil toplum kuruluşlarına da aktif bir yönelme halinde olduğunu gösteriyor.

Bu bulgu bize gençlerin TOG'u diğer sivil toplum kuruluşları arasından özellikle bilerek ve seçerek gelmediklerini gösteriyor. TOG, sosyodemografik özelliklerini ve özerklik kapasitelerini özetlemeye çalıştığımız gençlerin nitelik edinme arayışlarına cevap veren somut bir faaliyet çerçevesi sunma bakımından gençlerin gelince durdukları sosyal bir ortam hazırlıyor. İşte bu noktada TOG "gençleri güçlendirme ve gençlerin içindeki potansiyeli ortaya çıkarma" hedefini tam olarak tutturuyor. Başka şekilde söyleyecek olursak, *gençler TOG'u aramıyor ama aradığını TOG'da buluyor*. Böylece gençler cephesinde edinilen bireysel kazanımlar TOG'un "gençlerin gönüllü olarak yürüttükleri projeler aracılığıyla toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamalarını teşvik etme ve bu yolla toplumsal hayata katılımlarını arttırma" yaklaşımıyla toplumsal faydaya dönüşüyor.

TOG'a Katılmak TOGlu Gençlere ne Katıyor? *Alternatif Kimlik, Alternatif Benlik*

TOG gençlere ne katıyor? Özerklik çaplarını keşfetmekle kalmayıp bu alanlarını genişleten ve verimli kullanmayı öğrenen gençler, kendileri ve diğerleri için nelere etki edebilir hale geliyor? TOGlu gençlerin değişme, değiştirme, ve etki kapasitelerini ne belirliyor? Bu soruları da ikinci kategorideki örgütlenme ve katılım düzeyleri ile üçüncü kategorideki TOG faaliyetlerinden elde edilen kazanımların ortak etkilerini yorumlayarak yanıtlamaya çalışıyoruz.

TOG Kimliği

Gerek eğitim, çalışma, ve görevler gerekse hareketlilik tek taraflı bir etki yaratmıyor. Gençler TOG'da kaldıkça daha fazla faaliyete katılıyor, daha fazla faaliyete katıldıkça daha uzun süre TOG'da kalıyorlar. Bu döngü, TOG'a devam etmenin sadece TOG'un sağladığı olanaklara bağlı olmadığını, gençlerin bu olanakları birer tüketim malzemesi gibi görmediğini gösteriyor. Gençler bu olanakları birer yatırım aracı gibi değerlendiriyorlar. Bu yatırımın en önemli kazançlarından biri ise TOG kimliği.

TOG kimliği, gençlerin yararlandıkları faaliyetlerin aynı zamanda sürdürücüsü, aktarıcısı, yeniden yaratıcısı olmakla elde ediliyor. Gönüllüler bu kimliğin 'diğerleri için, diğerleriyle birlikte' çalışarak elde edilmesini önemsiyor. Nitelikli olmanın nitelik üretmekle mümkün olabileceğini TOG'da öğreniyorlar. Gençlerin algısındaki TOG kültürü, TOG'un vaaz ettiği veya dayattığı bir kurallar manzumesini değil, kendi katkılarıyla inşa ettikleri dinamik bir deneyim alanını ifade ediyor.

TOG kimliğinin tamamlayıcı unsuru, TOGlu gençlerin farklılıklara saygı ilkesinden hareketle edindikleri 'kendilerine başkalarının gözüyle bakabilme' becerisi. Gençler kendilerinin de başkalarının gözünde 'diğeri' olduğunu anlamakla kalmıyor, bu anlayışın yaygınlaşması için çaba gösteriyor. Bu çaba, TOG ortamını tanıştırıcı ve biraraya getirici sosyal bir ortam olmaktan daha ileriye taşıyarak ezber bozucu ve yeniden öğretici bir niteliğe kavuşturuyor.

TOG'la tanışan gençler sınanmamış bir özgüvenle ve biçimlenmemiş bir motivasyonla geliyorlar. TOG'da kaldıkları süre içinde özgüvenlerinin boş, motivasyonlarının da geçici olmadığını görüyorlar. Özgüven bir mesele olmaktan çıkıp kazanımları daha işlevsel hale getirme ve gelişimi sürekli kılma pratiğine dönüşüyor. Motivasyonlar amaçlarını ve nesnelere buluyor. 'Bir şeyler' yapmanın belirsizliği kayboluyor. Bunun yerini önce 'yapılması gerekenleri yapma' sonra da 'yapılması gerekenlere karar verme' alıyor.

Böylece TOGlu gençler TOG'da kaldıkça birbirlerinden öğrenmeyi de öğreniyorlar. Hiyerarşinin varlığının sürekli sorgulanması biraz da bu yüzden. Hiyerarşi meselesinin gençlerin en hassas oldukları konuların başında gelmesi tesadüf değil. Hiyerarşinin öğrenmeyi, özellikle de birbirinden öğrenmeyi keşlediğini görüyorlar. Şimdi buldukları düzeye, başlangıçta ürkerek de olsa sürekli artan bir kararlılıkla hiyerarşileri yıkarak ulaştıklarını seziyorlar. Yıktıkları hiyerarşiler arasında aileleriyle ilişkileri de bulunuyor. TOG'daki güvenli model üzerinde kendilerini geliştirici, diğerlerine yarar sağlayan ilişki biçimlerini sınıyorlar ve başardıklarını gördükçe daha fazlası için güdüleniyorlar.

TOGlu gençler toplumun ve resmi söylemlerin kendilerinden esirgediği özerk kimliklerini TOGlu olmak üzerinden yeniden kazanıyor.

TOG Benliği

Bu araştırmada, TOGlu gençlerin içinden geldikleri sosyal çevrelerine, özellikle ailelerine ne gibi etkilerde bulduklarına ilişkin doğrudan veriler bulunmuyor. Ancak dolaylı pek çok bulgudan yararlanabiliyoruz. Bunların belki de en dikkat çekici olanlarının başında TOGluların kardeşlerinin de TOG'a katılma olasılıklarının yüksekliği geliyor. Diğer çarpıcı bulgu ise ailelerin kişisel müdahale alanlarından kısmen de olsa çekilmesi. TOG'un sağladığı 'meşru' sosyal fayda yaratma

alanı, başka hallerde müdahaleye hazır ailelerin bu etkinlikler söz konusu olduğunda müdahaleyi azaltmalarıyla sonuçlanıyorlar. Bu etkiden kadınların erkeklere kıyasla daha fazla yararlandıkları ise çok açık. Hareketlilikleri kısıtlı ve sıkı denetim altında bulunan gençler, özellikle genç kadınlar, TOG etkinlikleri aracılığıyla başka türlü elde etmeleri güç bir hareket alanına kavuşuyorlar.

Bu kazanım, TOGlu gencin TOG'da bulunmaya devam etmesi için kritik bir pekiştirici işlevi görmekle kalmıyor, 'yapabilirim' motivasyonunu 'yapabiliyorum' algısına, ve bu algıyı da 'yaptım' deneyimine çeviriyor. Bu deneyim ise TOGlu gencin doğrudan kendine bakışını, kendilik algısını olumlu yönde değiştiriyor.

TOGlu gencin ailesiyle mesafesini yeniden düzenlemesi, özerklik alanını genişletmesi, ve fayda üretmekten başlayıp karar alıcı hale

gelmesinin yarattığı etkileri nicel olarak saptayabiliyoruz. Bu etkileri TOG'luların ifadeleriyle özetlediğimizde gençlerin TOG'da bulunmakla sadece bir kimlik edinmediklerini, benliklerini de yeniden inşa etmeye başladıklarını görebiliyoruz.

TOG'luların TOGla İlişkilerini Değerlendirmeleri (100 puan üzerinden)	TOG 2010	TOG 2015
İleride Toplum Gönüllüsü olmaya devam edeceğim.	-	85
Gençlerin yönetimde söz sahibi olması TOG'u diğer sivil toplum kuruluşlarından farklı kılıyor.	84	84
TOG'un varlığını Türkiye için çok önemli buluyorum.	-	83
TOG'daki deneyimlerimi ileride çalışma hayatıma da aktarabileceğime inanıyorum.	-	81
TOG bana, bir genç olarak, kendi başıma sorumluluk üstlenebileceğimi gösterdi.	81	81
TOG'da yaptığım projelerin gerçekten somut sonuçlara ulaştığını görüyorum.	73	80
TOG'da yaptıklarımın uzun vadede toplumsal bir etki yaratacağına inanıyorum.	-	79
TOG'a katılmamış arkadaşlarımla, tanıdıklarımla Toplum Gönüllüsü olmaları için çaba harcıyorum.	-	79
TOG'a katıldığımdan bu yana kendime güvenim arttı.	70	78
TOG bana kendimi gösterebileceğim bir ortam sunuyor.	74	78
Bir Toplum Gönüllüsü olarak topluma karşı sorumluluklarımı büyük ölçüde yerine getirdiğime inanıyorum.	73	77
TOG'da, daha önce bir arada olamayacağımı zannettiğim insanlarla yan yana bulunabiliyorum.	67	75
Toplum Gönüllüsü olmak bana aynı zamanda bir sosyal bir statü kazandırdı.		75
TOG'da başka şekilde kazanamayacağım pek çok pratik beceri kazandım.	73	74
Toplum Gönüllüsü insanlara diğer insanlardan daha çok güveniyorum.	-	65

TOG'lu gençler, TOG ortamı sayesinde, başka türlü bir ortamda yapamayacaklarını yapabiliyor, ifade edemeyeceklerini ifade ediyor, tanışamayacaklarıyla tanışabiliyor, kendilerine ezberletilen ilişki kalıplarının dışında ilişkiler kurabiliyorlar. Bütün bunları ortak yarar sağlayan, meşruiyeti sağlam, etik meselelerden arınmış faaliyetler aracılığıyla yapabiliyorlar. Potansiyellerinin ne olduğunu işe dönüşmüş somut uygulamalar üzerinde görüyor ve yaptıklarını beğeniyorlar. Nitelik ve değer üretiyorlar. Bu üretimler her bir TOGlu, genci hem kendisinin hem de diğerlerinin gözünde daha nitelikli ve değerli kılıyor. Her bir TOGlu, edindiği niteliği ve kazandığı değeri diğerlerine de aktarmakta kararlı görünüyor.

10. Tüm Cevap Dağılımları

1. Katılımcılar

Katılımcıların Coğrafi Dağılımı

TUIK-İBBS Kodu	Katılımcının Şu An Yaşadığı Bölge	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
TR1	İstanbul	24,0	19,8	15,3
TR2	Batı Marmara	4,0	4,9	6,9
TR3	Ege	14,5	17,4	15,0
TR4	Doğu Marmara	11,0	13,1	11,3
TR5	Batı Anadolu	10,0	14,6	9,9
TR6	Akdeniz	12,0	10,4	10,0
TR7	Orta Anadolu	4,0	5,3	5,8
TR8	Batı Karadeniz	5,0	4,3	5,3
TR9	Doğu Karadeniz	3,0	2,1	3,1
TRA	Kuzeydoğu Anadolu	0,5	1,6	3,6
TRB	Ortadoğu Anadolu	3,0	3,2	5,4
TRC	Güneydoğu Anadolu	9,0	3,3	8,4

1.1. Temel Demografik Bulgular

Yaş	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
18 yaş ve altı	22,4	6,3	4,0
19 yaş	13,4	15,3	15,6
20 yaş	12,4	22,6	25,3
21 yaş	11,8	22,4	24,5
22 yaş	12,0	13,2	14,8
23 yaş	11,6	10,2	7,9
24 yaş ve üstü	16,4	9,9	7,9

Cinsiyet	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
Kadın	48,0	46,1	47,8
Erkek	52,0	53,9	51,4
Diğer			0,8

1.2. Eğitim-Öğrenim Bulguları

Üniversite Türü	TOG 2010	TOG 2015
Devlet Üniversitesi	92,1	95,2
Vakıf Üniversitesi	7,9	4,8

Öğretim Türü	TOG 2010	TOG 2015
Örgün Öğretim	76,2	76,3
İkinci Örgün Öğretim	23,0	23,1
Açık Öğretim	0,8	0,6

Öğretim Kademesi	TOG 2010	TOG 2015
Lise		0,8
MYO	9,7	5,5
Üniversite	90,3	92,0
Yüksek Lisans		0,8
Doktora		0,1
Öğrenci değil		0,9

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

-117-

Öğrenim Alanları	Kadın	Erkek	Toplam
Mühendislik	7,4	16,6	24,0
İktisadi ve İdari Bilimler	11,1	9,8	20,9
Eğitim, Öğretmenlik	8,2	5,7	13,9
Tıp, Veterinerlik, Sağlık Bilimleri	5,8	5,9	11,7
Sosyal ve Siyasal Bilimler	4,8	4,6	9,4
Edebiyat, Dilbilim	3,0	2,4	5,5
Fen Bilimleri	2,8	1,7	4,5
Uygulamalı Meslekler	1,7	2,0	3,7
Hukuk	1,8	1,7	3,5
Güzel Sanatlar	1,0	0,9	1,8
İlahiyat	0,5	0,7	1,2
TOPLAM	48,1	51,9	100

Lise Tipi	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
Düz Lise	43,0	40,0	38,6	39,3
Anadolu	28,0	36,6	35,7	36,1
Meslek	21,0	11,9	14,1	13,0
Öğretmen		4,3	2,3	3,3
Fen	1,0	2,7	3,6	3,2
İmam Hatip		2,2	1,9	2,0
Açık	1,0	1,2	1,6	1,4
Özel	3,0	0,9	1,2	1,0
Süper	3,0	0,3	1,0	0,7

Lise Tipine Göre Öğrenim Alanları	Düz Lise	Anadolu	Fen	Özel	Süper	Meslek	İmam Hatip	Açık	Öğretmen
Mühendislik	8,3	10,9	2,6	0,6	0,5	0,1	0,2	0,2	0,4
İktisadi ve İdari Bilimler	11,4	6,3	2,2	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,0
Eğitim, Öğretmenlik	4,8	5,0	2,0	0,2	1,4	0,3	0,2	0,0	0,0
Tıp, Veterinerlik, Sağlık Bilimleri	3,1	4,9	0,8	1,7	0,6	0,0	0,1	0,3	0,1
Sosyal ve Siyasal Bilimler	4,2	3,4	1,1	0,0	0,1	0,1	0,3	0,0	0,0
Edebiyat, Dilbilim	3,0	1,4	0,6	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Fen Bilimleri	2,2	1,5	0,4	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Uygulamalı Meslekler	1,1	0,2	2,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Hukuk	0,7	2,4	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Güzel Sanatlar	0,5	0,2	0,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
İlahiyat	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0
TOPLAM	39,4	36,3	12,7	3,3	3,2	2,1	1,4	1,0	0,7

1.3. TOG'da Bulunma Süresi

TOG'da Bulunma Süresi		TOG 2010			TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Yeniler	1-2 Dönem	30,8	27,4	58,1	24,4	24,8	49,2
Ortancalar	3-4 Dönem	13,1	7,6	20,7	17,7	18,2	35,9
Eskiler	5-8 Dönem	10,1	11,1	21,2	6,1	8,8	14,9
TOPLAM		53,9	46,1	100,0	48,2	51,8	100,0

TOG Süresinin Yaşlara Dağılımı	TOG 2010										TOG 2015									
	-19		20		21		22		23+		-19		20		21		22		23+	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
Yeniler	67,3	83,6	60,0	57,1	43,5	54,7	54,9	62,0	54,8	47,8	68,7	65,7	52,3	54,0	43,0	48,5	37,8	34,9	38,2	38,2
Ortancalar	28,8	13,1	24,5	20,6	29,4	22,1	13,7	14,0	17,7	12,0	27,2	25,7	39,6	38,7	41,1	38,1	39,4	38,5	36,3	32,8
Eskiler	3,8	3,3	15,5	22,2	27,1	23,3	31,4	24,0	27,4	40,2	4,1	8,6	8,1	7,3	15,8	13,5	22,8	26,6	25,5	29,0

TOG Süresinin Sınıflara Dağılımı	TOG 2010								TOG 2015							
	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
Yeniler	65,3	84,0	58,8	59,3	53,4	40,0	35,8	41,1	71,1	56,2	57,0	57,9	43,9	40,6	29,7	32,5
Ortancalar	26,4	11,3	21,8	19,4	25,0	22,7	20,8	7,1	25,9	29,6	34,3	32,2	42,9	44,2	43,6	33,0
Eskiler	8,3	4,7	19,3	21,3	21,6	37,3	43,4	51,8	3,0	14,2	8,7	9,8	13,3	15,2	26,7	34,4

1.4. Katılımcıların Coğrafi Hareketliliği

Katılımcıların Coğrafi Hareketliliği	TOG 2010			TOG 2015		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
TR1 İstanbul	2,7	-1,2	0,9	-1	2,7	0,9
TR2 Batı Marmara	-2,7	2,6	-0,2	4,2	4,3	4,2
TR3 Ege	3,4	2,5	3	3,5	4,2	3,9
TR4 Doğu Marmara	1	5	2,8	2,4	3,2	2,8
TR5 Batı Anadolu	6,8	5,9	6,4	2	2,1	2
TR6 Akdeniz	-5,1	-2,4	-3,9	-4,4	-3	-3,7
TR7 Orta Anadolu	1,7	0,1	1	-0,2	1,3	0,6
TR8 Batı Karadeniz	-2,2	1,2	-0,6	-0,7	-1,2	-0,9
TR9 Doğu Karadeniz	-0,7	0,6	-0,1	0,7	0,8	0,7
TRA Kuzeydoğu Anadolu	0,7	0,6	0,7	-0,5	-0,3	-0,4
TRB Ortadoğu Anadolu	-0,5	-2,5	-1,4	-1,4	-2,9	-2,2
TRC Güneydoğu Anadolu	-5,1	-12,4	-8,5	-4,5	-11,4	-8,1

1.5. Dil, Etnik Kimlik, İnanç

Gönüllülerin Türkçe Dışında Bildikleri Diller (Toplam % 117,46)

İngilizce	58,66	Boşnakça, Arnavutça, Sırpça,	0,60
Kürtçe	24,39	Makedonca, Rumence	
Almanca	9,88	İtalyanca	0,55
Arapça	7,58	Lazca	0,51
Zazaca	4,71	Gürcüce	0,42
Fransızca	1,66	Portekizce, Flamanca, Lehçe,	0,42
Türki Diller	1,52	Çekçe, Latince	
İspanyolca	1,15	Osmanlıca	0,37
Çerkezce, Abhazca	1,11	Japonca, Korece, Somalice,	0,32
Rusça	1,02	Amharca, Malayca	
Farsça	0,92	İşaret Dili	0,28
Bulgarca	0,65	Ermenice	0,09
Rumca-Yunanca	0,60	Asurice, Süryanice	0,05
		TOPLAM	117,46

Çok-Dillilik: Bütün Diller

Türkçe dışında en az bir dil daha bilenler	75,7
Sadece Türkçe bilenler	24,3

Çok-Dillilik: Batı Avrupa, Uzak Coğrafya, ve Özel Amaçlı Diller

Türkçe dışında en az bir dil daha bilenler	71,1
Sadece Türkçe bilenler	28,9

Çok-Dillilik: Türkiye Coğrafyası (Balkanlar ve Ortadoğu Dahil)

Türkçe dışında en az bir dil daha bilenler	59,0
Sadece Türkçe bilenler	41,0

Gönüllülerin Etnik Kimlikleri (Toplam % 131,36)

Türk	84,80
Kürt	23,33
İnsan, Dünyalı, Türkiyeli	5,03
Arap	4,39
Zaza	3,60
Laz	2,96
Çerkes, Çeçen, Abhaz	2,54
Ermeni	1,29
Rum	1,25
Gürcü	0,83
Süryani, Keldani	0,46
Roman	0,46
Yahudi	0,23
Batı Avrupalı	0,18
TOPLAM	131,36

Gençlerin Etnik Kimlikleri	KONDA 2014	TOG 2015
Türk	78,2	64,6
Kürt, Zaza	17,3	20,5
Arap	2,0	3,3
Diğer	2,5	7,8
Dünya İnsanı		3,8

Çok Kimliklilik

Tek Kimlik Bildirenler	77,1
Çok Kimlik Bildirenler	22,9

Gönüllülerin İnançları (Toplam % 114,64)

Müslüman	77,32
Sünni	15,70
Alevi	6,79
Deist	5,50
Ateist	3,09
Agnostik	2,45
Diğer İnanç	1,06
Hıristiyan	0,83
İnsan	0,69
Diğer Müslüman	0,51
Hiçbiri	0,42
Yahudi	0,28
TOPLAM	114,64

Gençlerin İnançları	KONDA 2014	TOG 2015
Sünni Müslüman	86,7	81,1
Alevi	6,0	5,9
Diğer Müslüman	3,1	0,4
Diğer	4,2	12,5

Çok-İnançlılık

Tek İnanç Bildirenler	87,1
Çok İnanç Bildirenler	12,9

2. Gelir, Sosyal Güvence, Çalışma

2.1. Ebeveyn Eğitim Düzeyi ve Çalışma Biçimi

Annenin Son Bitirdiği Okul	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
Okur-Yazar değil	12,6	12,0	17,2
Diplomasız okur	3,8	6,9	9,8
İlkokul	46,9	25,7	36,7
Ortaokul	14,9	15,3	13,5
Lise	16,8	21,6	15,9
Üniversite	4,5	12,7	6,6
Y.Lisans/Doktora	0,4	5,8	0,3

Ebeveyn Eğitim Düzeyi (Anne ve Babanın Son Bitirdiği Okul)	TOG 2010		TOG 2015	
	Anne	Baba	Anne	Baba
Okur-Yazar değil	12,0	2,5	17,2	3,9
Diplomasız okur	6,9	4,4	9,8	6,9
İlkokul	25,7	18,8	36,7	29,7
Ortaokul	15,3	18,6	13,5	15,6
Lise	21,6	22,5	15,9	25,3
Üniversite	12,7	21,3	6,6	17,7
Y.Lisans/Doktora	5,8	11,9	0,3	0,9

Ebeveyn Çalışma Biçimi	Anne	Baba
Devlette	3,2	16,2
Devlet dışında	6,3	17,0
Kendi işinde	2,3	14,7
Yarı zamanlı	1,2	3,5
Emekli	5,5	28,0
İş arıyor	4,5	12,5
Anne-baba ayrı, görüşmüyor, bilmiyor		1,2
Engelli, hasta, yaşlı, kısıtlı, cezaevinde (çalışamıyor)		1,0
Hayatta değil	1,7	5,9
Ev kadını	75,3	
TOPLAM	100	100

Ebeveyn Çalışma Kademesi	Anne	Baba
Yönetici kademesinde	10,0	11,6
Ara kademe	90,0	88,4

Kardeş Sayısının Coğrafi Bölgelere Dağılımı (Katılımcı Dahil)	Bölge Ortalaması
Batı Marmara	2,3
Ege	2,5
Doğu Marmara	2,7
Batı Karadeniz	2,9
Batı Anadolu	2,9
İstanbul	2,8
Orta Anadolu	3,0
Akdeniz	3,2
Doğu Karadeniz	3,2
ORTALAMA	3,4
Kuzeydoğu Anadolu	4,1
Ortadoğu Anadolu	4,7
Güneydoğu Anadolu	5,0

2.2. Geçim Düzeyi ve Gelir Grubu

Geçim Düzeyi	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
Dar gelirli	10,6	5,5	13,4
Ortanın altı	34,7	22,6	37,3
Ortanın üstü	51,4	53,7	41,6
Yüksek gelirli	3,4	18,2	7,7

Aile (Hanehalkı) Aylık Geliri	TOG 2015
2500 TL'den az	81,7
2501-3500 TL	12,3
3501-5000 TL	3,9
5001-6500 TL	1,1
6501 TL'den çok	1,1

Gelir/Geçim Yargısı	-2500 TL	2501-3500 TL	3501-5000 TL	5001 TL +	Toplam
Dar gelirli	13,2	0,0	0,0	0,1	13,4
Ortanın altı	35,7	1,5	0,1	0,0	37,3
Ortanın üstü	30,8	8,2	2,0	0,6	41,6
Yüksek gelirli	2,0	2,6	1,8	1,4	7,7
TOPLAM	81,7	12,3	3,9	2,1	100

2.3. Sosyal Güvence Programı

Sosyal Güvence Programı (Ayrıntılı)	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
SGK (aile, eş, dışarıdan)	56,8	82,6	71,4
SGK, iş dolayısıyla	20,7		4,3
Özel (aile, eş, iş, dışarıdan)	3,4		1,3
Yeşil Kart	5,5		12,8
Diğer (öğrenci, tarım, işsizlik)			0,6
Sosyal güvencesi yok	13,6	17,4	9,6

Sosyal Güvence Programı (Özet)	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
SGK Dahilinde	77,5	82,6	75,7
SGK Haricinde	22,5	17,4	24,3

2.4. Ek Gelir İçin Çalışma

Ek gelir için bir işte çalışma	KONDA 2014	TOG 2010	TOG 2015
Çalışan	31,8	23,2	65,9
Çalışmayan	68,2	76,8	34,1

Çalışanlar arasında, bir yılda toplam çalışma haftası	TOG 2015
1-4 hafta	24,9
5-8 hafta	26,5
9-16 hafta	26,3
17-24 hafta	9,4
25-52 hafta	12,9

Haftalık ortalama çalışma saati	TOG 2010		TOG 2015	
	Toplamda	Çalışanlar arasında	Toplamda	Çalışanlar arasında
5 saatten az	4,8	20,9	6,5	9,9
6-12 saat	8,0	34,5	26,8	40,7
13-18 saat	2,6	11,3	9,3	14,1
19-24 saat	2,2	9,6	4,0	6,1
25 saatten fazla	5,5	23,7	19,2	29,1
TOPLAM	23,2	100	65,8	100

Haftalık ortalama gelir	TOG 2010*	TOG 2015
150 TL'den az	58,2	50,6
151-250 TL	20,9	32,5
251-350 TL	8,5	9,3
351-450 TL	4,5	3,8
451 TL'den fazla	7,9	3,8

* 2010 ücretleri 2014 ortalamasına uyumlandırılmıştır.

Haftalık çalışma saatine göre haftalık gelir	TOG 2010				TOG 2015			
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek	
	- 150 TL	+ 150 TL	- 150 TL	+ 150 TL	- 150 TL	+ 150 TL	- 150 TL	+ 150 TL
12 saatten az	63,9	28,6	60,3	30,4	60,0	52,8	53,9	39,7
12 saatten çok	36,1	71,4	39,7	69,6	40,0	47,2	46,1	60,3

Haftalık çalışma saatine göre haftalık gelir değişimi	Haftalık Ortalama TL	
	TOG 2010	TOG 2015
12 saatten az	160 TL	165 TL
12 saatten çok	210 TL	185 TL
Ortalama TL	185 TL	175 TL

2.5. Kimler Ek Gelir İçin Çalışıyor

Çalışanların geçim düzeyi ve sosyal güvence programına göre dağılımı	TOG 2010								TOG 2015							
	Çalışan				Çalışmayan				Çalışan				Çalışmayan			
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın		Erkek	
	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok	SGK Var	SGK Yok
Dar gelirli	0,4	0,4	0,1	0,3	0,9	0,4	1,7	1,3	2,3	1,3	2,7	4,1	0,8	0,7	0,6	1,0
Ortanın altı	2,2	0,4	1,8	1,6	7,2	0,9	5,6	2,9	8,5	2,3	10,0	5,6	4,4	1,4	3,2	1,7
Ortanın üstü	5,2	0,8	5,0	1,4	20,2	3,1	15,2	2,7	10,6	1,1	11,5	2,7	10,1	0,8	4,2	0,8
Yüksek gelirli	1,7	0,1	1,7	0,0	9,3	0,7	4,3	0,4	1,1	0,1	2,0	0,1	2,5	0,2	1,4	0,2

Ek gelir için çalışanların TOG'da bulunma süresine dağılımı	TOG 2010				TOG 2015			
	Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Yeniler	59,3	63,7	56,4	57,9	46,4	47,5	56,1	48,9
Ortancalar	22,1	14,3	24,8	17,2	39,1	36,0	33,6	33,0
Eskiler	18,6	22,0	18,7	24,9	14,5	16,5	10,2	18,1

Ek gelir kazancıyla aileye yardım düzeyi	Kadın	Erkek	Toplam
Etmeyorum/edemiyorum	68,6	63,8	65,8
Çeyreğine yakın	14,5	13,8	14,1
Yarısına yakın	9,0	13,2	11,5
Tamamına yakın	7,8	9,1	8,6

2.6. Ek Gelir Çalışma Alanları

Çalışma Alanları	#	%
Garsonluk/servis elemanı	556	25,65
Bedensel işçilik	305	14,09
Anketörlük, veri girişi	278	12,80
Satış-pazarlama	174	7,99
Stand, fuar, organizasyon, animasyon, festival, eğlence, turizm, rehberlik	174	7,99
Broşür/katalog dağıtım elemanı	159	7,30
Okuduğu bölümle ilgili yarı-zamanlı iş/staj	138	6,38
Özel ders, öğretmenlik, eğitmenlik, danışmanlık, gözetmenlik	138	6,35
Tezgahtarlık	127	5,88
Kasiyerlik	115	5,30
Markette reyon görevlisi	95	4,34
Reklam, grafik, tasarım, web tasarımı, çeviri, yazar, editör, tez/ödev yazma	89	4,03
Temizlik	82	3,75
Okulun biriminde yarı-zamanlı iş (kütüphane, öğrenci işleri vs.)	70	3,25
Cast ajansı, oyunculuk, sahne, sunuculuk, müzisyenlik, kameramanlık, fotoğrafçılık	44	2,08
Vasıflı* (meslek sahibi) eleman veya kendi işi	43	1,99
Bilgisayar programcılığı/yazılımcılık	41	1,90
Call-center çalışanı	37	1,70
Sivil Toplum Kuruluşu için sokakta üyelik/bağış/destek toplama	34	1,60
Sekreterlik	33	1,55
Çocuk bakıcılığı	32	1,50
Muhasebe/ön-muhasebe elemanı	24	1,10
Vasıfsız** personel	14	0,65
TOPLAM	2802	129,16

*Vasıflı (meslek sahibi) eleman veya kendi işi: işletmeci, bankacı, temsilci, peyzaj, tekstil, teknisyen, tesisatçı, gümüşçü, muhabir, antrenör, aşçı, boyacı, demirci, kasap, manav, kuaför, vb.

**Vasıfsız personel: mutfak çalışanı, pazarcı, simitçi, vale, kabin görevlisi, gizli müşteri, depo/ inşaat/otopark bekçisi, güvenlik, etiketleme, paketleme, vb.

2.7. Barınma Maliyeti

Aylık Barınma Maliyeti	TOG 2015
0-86 TL	11,8
100-156 TL	18,6
160-340 TL	39,5
350-480 TL	18,2
500-1500 TL	12,0

Aylık Bireysel Gider	TOG 2015
0-340 TL	10,6
350-480 TL	13,3
500-700 TL	45,9
750-980 TL	16,3
1000-7000 TL	13,9

Aylık Barınma Maliyetinin Aylık Bireysel Gider İçindeki Payı (Ayrıntılı)	Aylık Barınma Maliyeti					
	0-86 TL	100-156 TL	160-340 TL	350-480 TL	500 + TL	Toplam
Bireysel Aylık Toplam Gider						
0-340 TL	3,2	3,0	2,9	0,6	0,9	10,6
350-480 TL	2,0	4,6	5,3	0,6	0,7	13,3
500-700 TL	4,5	9,0	21,6	8,3	2,6	45,9
750-980 TL	0,6	1,1	6,5	5,0	3,1	16,3
1000 + TL	1,5	0,8	3,4	3,6	4,7	13,9
TOPLAM	11,8	18,6	39,5	18,2	12,0	100

Aylık Barınma Maliyetinin Aylık Bireysel Gider İçindeki Payı (Özet)	600 TL'den az Aylık Gider	600 TL'den çok Aylık Gider
250 TL'den az Barınma Maliyeti	67,1	34,6
250 TL'den çok Barınma Maliyeti	32,9	65,4

Ek Gelirin Aylık Barınma Maliyeti ve Aylık Bireysel Giderle İlişkisi	150 TL'den az Ek Gelir		150 TL'den çok Ek Gelir	
	600 TL'den az Aylık Gider	600 TL'den çok Aylık Gider	600 TL'den az Aylık Gider	600 TL'den çok Aylık Gider
250 TL'den az Barınma Maliyeti	68,6	35,3	64,9	37,2
250 TL'den çok Barınma Maliyeti	31,4	64,7	35,1	62,8

3. Kamusal Alan

3.1. Arkadaşlarla Görüşme Sıklığı ve Buluşma Yerleri

Arkadaşlarla Görüşme Sıklığı	KONDA 2014*			TOG 2015		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Nadiren görüşebiliyorum	1,0	1,0	1,0	9,0	9,1	9,0
Bazen görüşebiliyorum bazen görüşemiyorum	23,0	19,0	21,0	31,4	34,3	32,9
İstedğim zaman görüşebiliyorum	75,0	80,0	78,0	59,6	56,6	58,1

* Bekar kadınlar ve bekar erkeklerle ilgili değerler esas alınmıştır.

Arkadaşlarla Buluşma Yerleri	KONDA 2014	TOG 2015		
		TOPLAM	Kadın	Erkek
Birimizin evinde	47	65,6	33,3	32,2
Okulda/kampuste	30	64,8	31	33,6
Pastane, kafe, kafeteryada	52	63,7	36,2	27,5
Parkta, çay bahçesinde	27	58,4	27,7	30,6
AVM'de	30	44,6	26,2	18,5
Mahallede/sokakta	32	30,4	11,2	19,2
Gençlik merkezinde	2	21,5	9,1	12,3
İçkili mekânda		20,7	10	10,7
Spor salonunda	6	20,4	6,4	14,1
Dernekte/Vakıfta	1	15,2	6,8	8,5
Evde (aile varken)		12,7	6,5	6,2
Sitede/site bahçesinde		10,3	4,1	6,2
Kahvehanede	9	8,7	0,6	8,1
Dini mekânda	2	5,3	1,1	4,2
İnternet kafede	9	4,6	0,5	4,1
Siyasi partide	1	2,4	1,1	1,3
Diğer	15		0,8	1,5

3.2. Şehir Dışına Seyahat

Şehir Dışına Seyahat	Okul dönemi içinde, birkaç günlük bir eğitime, toplantıya, etkinliğe davet edilseniz şehir dışına çıkabilir misiniz?			Yaz etkinlik	Yaz tatili içinde, birkaç günlük bir eğitime, toplantıya, etkinliğe davet edilseniz şehir dışına çıkabilir misiniz?			Okul dönemi içinde, arkadaşlarınızla birkaç günlük bir tatil yapmak üzere şehir dışına çıkabilir misiniz?			Yaz tatili içinde, arkadaşlarınızla birkaç günlük bir tatil yapmak üzere şehir dışına çıkabilir misiniz?		
	Kadın	Erkek	Toplam		KONDA	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
Evet, çıkabilirim	54,4	53,8	54,1	49,4	55,3	56,0	55,6	33,2	39,0	36,2	32,9	42,2	37,8
Hayır, maddi durumum elvermediği için çıkamam	34,9	41,3	38,2	14,0	31,0	34,0	32,5	48,6	56,2	52,5	42,3	48,2	45,4
Hayır, evden izin alamayacağım için çıkamam	7,2	1,3	4,2	20,0	10,0	1,4	5,6	14,4	1,3	7,6	20,2	1,9	10,7
Hayır, bir işte çalıştığım için zamanım olmaz	1,3	1,3	1,3	12,1	2,6	7,8	5,3	1,5	1,9	1,7	3,7	7,0	5,4
Hayır, dersler ve diğer şartlar sebebiyle çıkamam	2,2	2,2	2,2	4,6	1,1	0,8	0,9	2,2	1,6	1,9	0,9	0,6	0,7

3.3. Yurtdışına Seyahat

Yurtdışına Seyahat	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
Evet	9,0	12,7	14,4	13,5
Hayır	91,0	87,3	85,6	86,5

Yurtdışına Çıkma İmkanları	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
Aile veya kendi imkânlarımla	73,1	60,4	58,2	59,2
Çalıştığım yer aracılığıyla	6,7	3,8	8,7	6,5
Üniversite öğrenci değişim programıyla	9,6	14,5	12,2	13,2
STKlar aracılığıyla	1,9	15,7	13,3	14,4
Resmi kurumlar aracılığıyla		5,7	7,7	6,8
Diğer	8,7			

3.4. Yaz Tatilinde Ne Yapıyorlar

Yaz Tatili Meşguliyetleri	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
Evde boş oluyorum	45,9	32,4	19,7	25,8
Ücretli iş bulup çalışıyorum	27,5	22,1	38,6	30,8
Staj yapıyorum		9,5	10,2	9,8
Yaz okulunda ders alıyorum		7,0	6,7	6,8
Yazlığa/tatil yerine gidiyorum	26,6	10,2	6,5	8,3
Diğer		18,9	18,3	18,5

Yaz Tatili Meşguliyetleri: Ek gelir çalışmasına göre	Çalışanlar			Çalışmayanlar		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Evde boş oluyorum	26,1	16,6	20,6	41,5	28,9	36,5
Ücretli iş bulup çalışıyorum	32,2	45,5	40,0	6,6	17,7	11,1
Staj yapıyorum	10,1	9,9	9,9	9,0	11,5	10,0
Yaz okulunda ders alıyorum	7,0	6,2	6,5	7,3	8,4	7,7
Yazlığa/tatil yerine gidiyorum	7,7	5,3	6,4	13,6	9,7	12,0
Diğer	16,8	16,4	16,5	22,0	23,9	22,7

Yaz Tatili Meşguliyetleri: Sosyal güvence programına göre	Kadın		Erkek		Toplam	
	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç
Evde boş oluyorum	33,1	29,1	19,9	19,2	26,8	22,6
Ücretli iş bulup çalışıyorum	20,7	29	36,7	42,9	28,4	38,3
Staj yapıyorum	9,6	9,1	10,7	9,2	10	9,1
Yaz okulunda ders alıyorum	6,8	8,1	7,4	5,2	7,1	6,2
Yazlığa/tatil yerine gidiyorum	11,2	4,5	7,7	3,6	9,6	3,9
Diğer	18,7	20,2	17,6	19,9	18,1	19,9

Yaz Tatili Meşguliyetleri: Ek gelir çalışması ve sosyal güvence programına göre	Kadın				Erkek				Toplam			
	Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan	
	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç
Evde boş oluyorum	26,6	24,1	42,1	38,5	16,6	16,4	29,2	28,1	21,3	18,7	37,5	32,8
Ücretli iş bulup çalışıyorum	30,5	40,5	6,2	9,3	44	48,7	15,2	23,5	37,8	46,3	9,4	17,5
Staj yapıyorum	10,1	9,8	9,1	8,5	10,3	9,1	12,2	9,7	10,2	9,3	10,2	9,1
Yaz okulunda ders alıyorum	6,9	7,5	7	9,7	6,7	5,3	9,7	5,3	6,8	5,9	7,9	7,2
Yazlığa/tatil yerine gidiyorum	8,5	4,2	14,9	5,3	6,2	3,3	11,6	4,6	7,3	3,6	13,7	4,9
Diğer	17,4	13,9	20,7	28,7	16,1	17,2	22,1	28,7	16,6	16,3	21,2	28,5

3.5. 'Kız-erkek' Beraber Yapılan Etkinliklere Bakış

Yaştlarınızla şehir dışına, örneğin bir kampa, eğitime, bir faaliyete gitseniz 'kız-erkek' ayrı olmasını mı yoksa beraber mi tercih edersiniz?	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
'Kız-erkek' beraber tercih ederim	62,3	76,4	81,9	79,3
'Kız-erkek' beraber tercih etmem	37,7	23,6	18,1	20,7

Yaştlarınızla şehir dışına, örneğin bir kampa, eğitime, bir faaliyete gitseniz 'Kız-erkek' ayrı olmasını mı yoksa beraber mi tercih edersiniz?	Şehir dışında bir kampa, etkinliğe davet edilseniz şehir dışına çıkabilir misiniz?							
	KONDA 2014		TOG 2015					
	Çıkabilirim	Çıkamam	Kadın		Erkek		Toplam	
Çıkabilirim			Çıkamam	Çıkabilirim	Çıkamam	Çıkabilirim	Çıkamam	
'Kız-erkek' beraber tercih ederim	69,9	49,1	80,5	71,6	85,0	78,2	82,7	74,9
'Kız-erkek' beraber tercih etmem	30,1	50,9	19,5	28,4	15,0	21,8	17,3	25,1

Yaştlarınızla şehir dışına, örneğin bir kampa, eğitime, bir faaliyete gitseniz 'kız-erkek' ayrı olmasını mı yoksa beraber mi tercih edersiniz?	Hiç yurtdışına çıktınız mı?							
	KONDA 2014		TOG 2015					
	Toplam		Kadın		Erkek		Toplam	
Çıktım	Çıkmadım	Çıktım	Çıkmadım	Çıktım	Çıkmadım	Çıktım	Çıkmadım	
'Kız-erkek' beraber tercih ederim	83,9	60,6	84	75,3	86,2	81,1	85,2	78,3
'Kız-erkek' beraber tercih etmem	16,1	39,4	16	24,7	13,8	18,9	14,8	21,7

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

-132-

Yaşlıtlarınızla şehir dışına, örneğin bir kampa, eğitime, bir faaliyete gitseniz 'kız-erkek' ayrı olmasını mı yoksa beraber mi tercih edersiniz?		'Kız-erkek' beraber tercih ederim	'Kız-erkek' beraber tercih etmem
Doğu Karadeniz	Kadın	62,5	37,5
	Erkek	75,0	25,0
Ortadoğu Anadolu	Kadın	63,5	36,5
	Erkek	73,9	26,1
Güneydoğu Anadolu	Kadın	67,6	32,4
	Erkek	77,7	22,3
Orta Anadolu	Kadın	69,8	30,2
	Erkek	84,0	16,0
Kuzeydoğu Anadolu	Kadın	72,7	27,3
	Erkek	72,5	27,5
Batı Anadolu	Kadın	72,5	27,5
	Erkek	86,1	13,9
İstanbul	Kadın	76,9	23,1
	Erkek	82,3	17,7
Doğu Marmara	Kadın	78,1	21,9
	Erkek	92,2	7,8
Batı Karadeniz	Kadın	80,3	19,7
	Erkek	79,2	20,8
Ege	Kadın	83,5	16,5
	Erkek	89,2	10,8
Akdeniz	Kadın	84,2	15,8
	Erkek	85,2	14,8
Batı Marmara	Kadın	85,3	14,7
	Erkek	90,9	9,1

Yaşlıtlarınızla şehir dışına, örneğin bir kampa, eğitime, bir faaliyete gitseniz 'kız-erkek' ayrı olmasını mı yoksa beraber mi tercih edersiniz?	Kadın				Erkek				Toplam			
	Yeniler	Ortancalar	Eskiler	Kadın Toplam	Yeniler	Ortancalar	Eskiler	Erkek Toplam	Yeniler	Ortancalar	Eskiler	Toplam Toplam
'Kız-erkek' beraber tercih ederim	69,7	82,9	84,7	76,4	81,1	81,6	84,6	81,9	75,4	82,3	84,7	79,1
'Kız-erkek' beraber tercih etmem	30,3	17,1	15,3	23,6	18,9	18,4	15,4	18,1	24,6	17,7	15,3	20,9

3.6. İletişim ve İnternet

İletişim Araçları	Kadın	Erkek	Toplam
Akıllı telefon	63,6	56,1	59,7
Dizüstü bilgisayar	48,3	38,2	43,1
Cep telefonu	38,8	46,5	42,8
Ev telefonu	13,6	6,8	10,1
Masa üstü bilgisayar	10,3	8,8	9,5
Tablet	7,3	3,9	5,5
Defter bilgisayar	4,1	2,2	3,1
Kişi başı farklı iletişim aracı oranı	1: 1,9	1: 1,6	1:1,7

İletişim Kanalları	Kadın	Erkek	Toplam
Facebook	90,1	91,1	90,6
Email	85,1	86,1	85,6
SMS	81,4	74,8	77,9
Whatsapp	72,4	61,0	66,5
Twitter	59,2	53,4	56,2
Youtube	52,8	48,9	50,7
Instagram	55,2	43,8	49,3
Snapchat	14,7	11,0	12,8
Vine	11,4	10,5	10,9
Diğer	14,3	10,1	12,1
Kişi başı farklı iletişim kanalı oranı	1: 5,4	1: 4,9	1: 5,1

4. Hayat Seçimlerine ve Kişisel Alana Müdahale

4.1. Şehir, Üniversite, Bölüm Seçimlerine Müdahale

Aileniz hangi bölümde, üniversitede, şehirde okuyacağınıza karıştı mı?	Bölüm			Üniversite			Şehir		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Seçimimi tamamen kendi istediğim şekilde yaptım.	36,7	52,3	44,8	39,9	54,4	47,4	35,5	51,0	43,5
Ailemin görüşlerini aldım fakat son karar bana ait oldu.	40,3	32,1	36,0	32,2	28,4	30,2	34,1	28,7	31,3
Ailemin istedikleriyle kendi istediklerim arasında orta yolu bulmaya çalıştım.	15,5	10,1	12,7	19,1	12,5	15,7	20,2	14,0	17,0
Benim çok istediğim fakat ailemin razı olmadığı bölüm/üniversite/şehirleri seçemedim.	2,8	2,8	2,8	3,0	2,2	2,6	3,7	3,0	3,3
Bölümü/üniversiteyi/şehri tamamen ailem belirledi.	1,7	1,6	1,7	2,1	1,3	1,7	2,4	1,6	2,0
Ailem başka yerde üniversiteye gitmeme izin vermedi; bu şehirde bölüm/üniversite seçtim.	3,0	1,2	2,0	3,7	1,3	2,5	4,2	1,7	2,9

Bölüm, üniversite, şehir seçimlerinde müdahil aile üyesi bildirme	Kadın	Erkek	Toplam
Seçimlerinin hepsinde müdahil aile üyesi var	50,1	36,3	43,0
Seçimlerinin bazılarında müdahil aile üyesi var	25,8	23,6	24,7
Seçimlerinin hiçbirinde müdahil aile üyesi yok	24,1	40,1	32,4

Aileniz hangi bölümde, üniversitede, şehirde okuyacağınıza karıştı mı?			Seçimimi tamamen kendi istediğim şekilde yaptım.	Ailemin görüşlerini aldım fakat son karar bana ait oldu.	Ailemin istedikleriyle kendi istediklerim arasında orta yolu bulmaya çalıştım.	Benim çok istediğim fakat ailemin razı olmadığı bölüm/ünivesite/şehirleri seçemedim.	Bölümü/ünivesiteyi/şehri tamamen ailem belirledi.	Ailem başka yerde ünivesiteye gitmeye izin vermedi; bu şehirde bölüm/ünivesite seçtim.
BÖLÜM	Seçimlerin hepsinde müdahil aile üyesi var	Kadın	0	61,7	25,4	4,8	2,7	5,4
		Erkek	0	65,1	22,3	5,7	3,7	3,2
	Seçimlerin bazısında müdahil aile üyesi var	Kadın	49,1	36,3	10,5	1,5	1,5	1,1
		Erkek	51,7	35,7	8,4	3,0	1,1	0
ÜNİVERSİTE	Seçimlerin hepsinde müdahil aile üyesi var	Kadın	0	51,1	33,5	5,4	3,9	6,2
		Erkek	0	58,7	30,2	4,7	3,0	3,5
	Seçimlerin bazısında müdahil aile üyesi var	Kadın	61,4	25,5	9,0	1,1	0,7	2,2
		Erkek	60,5	30,0	6,5	1,9	0,8	0,4
ŞEHİR	Seçimlerin hepsinde müdahil aile üyesi var	Kadın	0	50,3	33,7	5,6	4,2	6,2
		Erkek	0	56,7	29,7	6,2	3,7	3,7
	Seçimlerin bazısında müdahil aile üyesi var	Kadın	44,2	34,5	12,7	3,4	1,1	4,1
		Erkek	46,4	34,2	13,7	3,0	1,1	1,5

4.2. Seçimlere Müdahale Yönü ve Etkisi

Seçiminizde en belirleyici aile üyesi kimdi? (Her bir seçim kategorisinde ayrı ayrı müdahil aile üyesi bildirmeye göre)	Bölüm			Üniversite			Şehir		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Anne	36,3	22,2	30,0	36,5	22,6	30,3	37,4	25,0	31,8
Baba	38,2	47,3	42,2	37,9	47,4	42,2	41,4	50,6	45,6
Abla	11,0	7,2	9,3	9,6	6,5	8,2	7,9	5,5	6,8
Abi	8,4	16,6	12,1	9,2	16,7	12,6	8,5	13,4	10,7
Amca/Dayı	3,2	5,8	4,4	3,7	5,1	4,3	3,1	3,9	3,5
Hala/Teyze	2,9	0,9	2,0	3,1	1,6	2,4	1,6	1,7	1,6

4.3. Cep Telefonu Karıştırma ve Giyim Kuşama Müdahale

Cep Telefonu Karıştırma ve Giyim Kuşama Müdahale	KONDA 2014						TOG 2015					
	Kadın		Erkek		Toplam		Kadın		Erkek		Toplam	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Cep telefonu karıştırma	22,0	78,0	24,5	75,5	24,9	75,1	24,7	75,3	25,2	74,8	25,0	75,0
Giyim kuşama müdahale	43,0	57,0	19,0	81,0	30,0	70,0	33,1	66,9	16,2	83,8	24,5	75,5

4.4. Seçimlere Müdahil Olmanın Kişisel Alana Müdahaleyle İlişkisi

Seçimlere Müdahil Olmanın Kişisel Alana Müdahaleyle İlişkisi		Seçimlerinin hepsinde müdahil aile üyesi var			Seçimlerinin bazısında müdahil aile üyesi var			Seçimlerinin hiçbirinde müdahil aile üyesi yok		
		Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Cep telefonu karıştırma	Evet	26,2	28,5	27,2	24,7	24,7	24,7	21,7	22,4	22,2
	Hayır	73,8	71,5	72,8	75,3	75,3	75,3	78,3	77,6	77,8
Giyim kuşama müdahale	Evet	38,7	19,3	30,2	29,6	18,6	24,2	25,3	11,9	16,7
	Hayır	61,3	80,7	69,8	70,4	81,4	75,8	74,7	88,1	83,3

Ailenin Seçimlere Müdahil Olup Olmamasının Yarattığı Fark	Kadın	Erkek
AB Üyelik	3,8	3,7
Kültürel Etkinliğe Gidebilme	3,4	7,7
Arkadaşlarla Görüşme	3,8	4,8
Cep Telefonu Karıştırma	4,5	6,0
'Kız-Erkek' Beraber Etkinlik	4,6	0,5
Şehir Dışı Etkinlik (yaz dönemi)	5,8	5,8
Şehir Dışı Etkinlik (dönem-içi)	6,5	9,3
Arkadaşlarla Yaz Tatili	8,6	5,5
Arkadaşlarla Tatil (dönem-içi)	11,7	8,2
Giyim Kuşama Müdahale	13,4	7,4

5. Bağımsızlık

5.1. Sadece Aile İmkanlarıyla İdare Etme Süresi

Sadece aile imkanlarıyla idare etme süresi	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
Hiç	30,5	31,1	33,5	32,3
1 ay	29,7	20,1	26,3	23,4
3-6 ay	27,0	19,2	21,6	20,3
1 yıl	8,5	5,4	6,3	5,8
Sürekli	4,3	24,2	12,3	18,2

Çalışma durumuna göre sadece aile imkanlarıyla idare etme süresi	KONDA 2014		TOG 2015					
			Kadın		Erkek		Toplam	
	Çalışan	Çalışmayan	Çalışan	Çalışmayan	Çalışan	Çalışmayan	Çalışan	Çalışmayan
Hiç	28,0	59,0	35,0	26,1	34,1	31,9	34,5	28,2
1 ay	30,0	20,0	22,4	17,1	27,3	23,4	25,3	19,5
3-6 ay	26,0	15,0	20,5	17,6	22,7	18,1	21,7	17,8
1 yıl	12,0	4,0	4,4	6,7	6,0	7,1	5,3	6,8
Sürekli	5,0	3,0	17,7	32,5	9,9	12,3	13,2	27,8

Çalışma ve sosyal güvenceye göre sadece aile imkanlarıyla idare	Kadın				Erkek				Toplam			
	Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan	
	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç
Hiç	34,2	38,8	24,1	37,3	29,1	44,4	25,2	48,8	31,4	42,9	24,5	43,5
1 ay	20,9	29,1	15,4	26,9	27,8	26,3	20,3	31,3	24,6	27,1	17,1	29,3
3-6 ay	21,1	17,5	17,5	17,9	24,2	19,6	22,3	7,5	22,8	19,0	19,2	12,2
1 yıl	4,8	2,9	6,3	9,0	6,2	5,6	9,9	0,0	5,6	4,8	7,5	4,1
Sürekli	19,0	11,7	36,6	9,0	12,7	4,1	22,3	12,5	15,6	6,2	31,7	10,9

5.2. Hiç Aile İmkânı Olmadan İdare Etme Süresi

Hiç aile imkanı olmadan idare etme süresi	KONDA 2014	TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam
Hiç	60,4	45,2	46,0	45,5
1 ay	20,5	21,5	23,5	22,6
3-6 ay	11,9	11,8	11,7	11,7
1 yıl	4,6	3,7	3,3	3,6
Sürekli	2,6	17,8	15,5	16,7

Çalışma durumuna göre hiç aile imkanı olmadan idare etme süresi	KONDA 2014		TOG 2015					
			Kadın		Erkek		Toplam	
	Çalışan	Çalışmayan	Çalışan	Çalışmayan	Çalışan	Çalışmayan	Çalışan	Çalışmayan
Hiç	72,0	66,0	41,5	50,1	43,9	52,1	42,7	50,8
1 ay	15,0	19,0	23,5	18,9	23,3	24,1	23,5	20,7
3-6 ay	8,0	9,0	12,6	10,7	12,4	9,6	12,4	10,3
1 yıl	4,0	3,0	2,9	4,7	3,7	2,1	3,5	3,7
Sürekli	2,0	2,0	19,5	15,6	16,6	12,1	17,8	14,5

Çalışma ve sosyal güvenceye göre hiç aile imkanı olmadan idare	Kadın				Erkek				Toplam			
	Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan		Çalışan		Çalışmayan	
	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç	SGK Dahil	SGK Hariç
Hiç	42,2	37,9	50,3	49,3	41,9	48,1	49,5	58,8	42,0	45,3	50,0	54,4
1 ay	22,6	28,2	18,3	22,4	22,8	24,4	24,3	23,8	22,7	25,5	20,4	23,1
3-6 ay	12,8	11,7	11,0	9,0	13,0	11,1	9,9	8,8	12,9	11,3	10,6	8,8
1 yıl	2,9	2,9	4,7	4,5	4,1	3,0	2,5	1,3	3,5	2,9	3,9	2,7
Sürekli	19,5	19,4	15,7	14,9	18,2	13,3	13,9	7,5	18,8	15,0	15,1	10,9

5.3. Kimlerle Yaşıyorlar

Kimlerle yaşıyorlar?*	KONDA 2014	TOG 2010			TOG 2010		
	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Kendi ailemle	70,2	27,4	19,6	23,8	19,9	12,8	16,2
Arkadaşlarla	9,8	27,7	53,7	39,7	26,0	48,5	37,7
Devlet yurdunda	7,2	26,0	16,5	21,6	28,6	20,3	24,3
Özel yurttta		14,6	7,4	11,3	20,7	14,0	17,2
Diğer	12,7	4,4	2,8	3,7	4,8	4,3	4,6

* Az sayıda TOGlu genç bu kategorilere ek olarak sevgilisıyla (%2), akraba/tanıdık yanında (% 1,1), kardeşler/kuzenlerle (% 0,9), aile büyükleriyle (% 0,3), ve diğer şekillerde (%0,3) kaldığını ifade etti. "Tek başına" kalma, tercih ve maliyet yakınlığı nedeniyle "özel yurt" kategorisine dahil edildi.

Kimlerle yaşıyorlar? Gelir Düzeyine Göre Dağılım		Kendi ailem	Öğrenci evi	Devlet yurdu	Özel yurt	Diğer	
TOG 2010	Dar gelirli	Kadın	12,5	31,3	50,0	6,3	0,0
		Erkek	15,4	46,2	26,9	7,7	3,8
	Ortanın altı	Kadın	26,8	26,8	32,9	8,5	4,9
		Erkek	20,9	53,8	16,5	6,6	2,2
	Ortanın üstü	Kadın	28,6	28,6	24,6	13,4	4,9
		Erkek	17,7	54,3	18,8	6,5	2,7
	Yüksek gelirli	Kadın	27,8	25,6	18,9	24,4	3,3
		Erkek	26,5	55,1	2,0	12,2	4,1
	TOPLAM	Kadın	27,4	27,7	26,0	14,6	4,4
		Erkek	19,6	53,7	16,5	7,4	2,8
TOG 2015	Dar gelirli	Kadın	14,0	21,5	40,2	15,9	8,4
		Erkek	12,7	42,5	28,7	12,7	3,3
	Ortanın altı	Kadın	18,9	25,3	33,1	18,7	3,9
		Erkek	10,0	50,3	22,3	13,4	3,9
	Ortanın üstü	Kadın	21,8	25,9	25,3	22,2	4,7
		Erkek	15,0	50,7	16,0	13,6	4,6
	Yüksek gelirli	Kadın	20,5	34,9	13,3	26,5	4,8
		Erkek	17,3	40,7	12,3	22,2	7,4
	TOPLAM	Kadın	19,9	26,0	28,6	20,7	4,8
		Erkek	12,8	48,5	20,3	14,0	4,3

5.4. Sevgililik

Sevgiliniz var mı?	Kadın	Erkek	Toplam
Var	23,6	28,8	26,3
Yok	67,6	51,6	59,3
Vardı, şu ara yok	8,8	19,7	14,5

Sevgiliyle birlikte oturma (Sevgilisi olanlar arasında)	Kadın	Erkek	Toplam
Birlikte oturuyor	1,2	2,4	1,9
Birbirinde kalabiliyor	34,9	34,1	34,4
Birbirinde kalamıyor	63,9	63,6	63,7

Aile sevgiliyle oturma halinden haberdar mı? (Sevgilisi olanlar arasında)	Kadın	Erkek	Toplam
Evet, haberdar	32,0	51,5	44,1
Hayır, gizli-saklı	68,0	48,5	55,9

Aile sevgiliyle oturma halinden haberdar mı? (Sevgilisi olanlar arasında)	Sevgiliyle birlikte oturma					
	Birlikte oturuyor		Birbirinde kalabiliyor		Birbirinde kalamıyor	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Evet, haberdar	0,6	2,7	11,3	28,7	0,3	0,6
Hayır, gizli-saklı	0,6	1,2	24,7	27,4	0,6	1,2

5.5. Farklı Kimliklerle Arkadaşlık

Farklı Kimliklerle Arkadaşlık		KONDA 2014			TOG 2015		
		Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Karşı cinsiyetten, nişanlı veya sözlü olmadığınız, flört etmediğiniz bir yakın arkadaşınız, dertlerini paylaştığınız biri var mı?	Evet	76,0	78,0	77,0	81,4	80,0	80,7
	Hayır	24,0	22,0	23,0	18,6	20,0	19,3
Sizinle aynı mezhepten (Alevi/ Sünni gibi) veya etnik kimlikten (Türk/Kürt gibi) olmayan yakın arkadaşınız, dertlerini paylaştığınız biri var mı?	Evet	72,5	veri yok	veri yok	88,0	88,6	88,4
	Hayır	27,5	veri yok	veri yok	12,0	11,4	11,6

TOG süresine göre farklı kimliklerle arkadaşlık		Kadın			Erkek		
		Yeniler	Ortancalar	Eskiler	Yeniler	Ortancalar	Eskiler
Karşı cinsiyetten, nişanlı veya sözlü olmadığınız, flört etmediğiniz bir yakın arkadaşınız, dertlerini paylaştığınız biri var mı?	Evet	77,9	83,7	89,3	77,9	82,4	80,9
	Hayır	22,1	16,3	10,7	22,1	17,6	19,1
Sizinle aynı mezhepten (Alevi/Sünni gibi) veya etnik kimlikten (Türk/Kürt gibi) olmayan yakın arkadaşınız, dertlerini paylaştığınız biri var mı?	Evet	85,5	88,2	97,7	86,3	91,1	89,9
	Hayır	14,5	11,8	2,3	13,7	8,9	10,1

5.6. Aileden Ayrışma

Tanımlar (Algılar)	% Fark
Muhafazakar	-9,38
Dindar	-8,80
Kapalı	-7,89
Baskıcı	-6,99
Katı	-6,45
Geleneksel	-4,03
Bağnaz	-3,46
Gericici	-2,49
Kuralcı	-2,12
Yobaz	-1,39
Mutaassıp	-1,37
Bencil	0,40
Yardımsever	3,36
Hoşgörülü	5,03
İnsancıl	5,88
Açık	7,60
Esnek	8,08
Demokrat	8,64
Yenilikçi	16,03

6. Siyasi Katılım

6.1. Siyasi Partiye Üyelik

Siyasi Partiye Üyelik	KONDA 2014			TOG 2015		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Evet	5,5	12,2	9,0	5,4	7,3	6,4
Hayır ve istemiyorum	80,9	72,6	76,6	76,9	71,8	74,3
Hayır ama isterim	11,8	11,2	11,5	13,0	17,3	15,2
Üyeydim, ayrıldım	1,8	4,0	3,0	4,6	3,7	4,1

6.2. Siyasi Partiye Tanışma Yolları

Üye olduğunuz veya aktif rol aldığınız siyasi partiye (ya da gençlik kollarıyla) nasıl tanıştınız?	KONDA 2014	TOG 2015
Arkadaş tavsiyesiyle	39,1	22,1
Aile, akraba, tanıdık yönlendirmesiyle	22,8	19,2
Yazılı/görsel medya aracılığıyla	4,3	11,5
İnternette/sosyal medya aracılığıyla	1,1	12,5
İnternette/web siteleri aracılığıyla	2,2	6,7
Partilerin yüzüze yaptığı tanıtım faaliyetleriyle	15,2	16,3
Öğretmenlerimin/hocalarımla yönlendirmesiyle	1,1	5,8
Kendi araştırma ve deneyimimle	0,0	5,8
Diğer	14,1	0,0

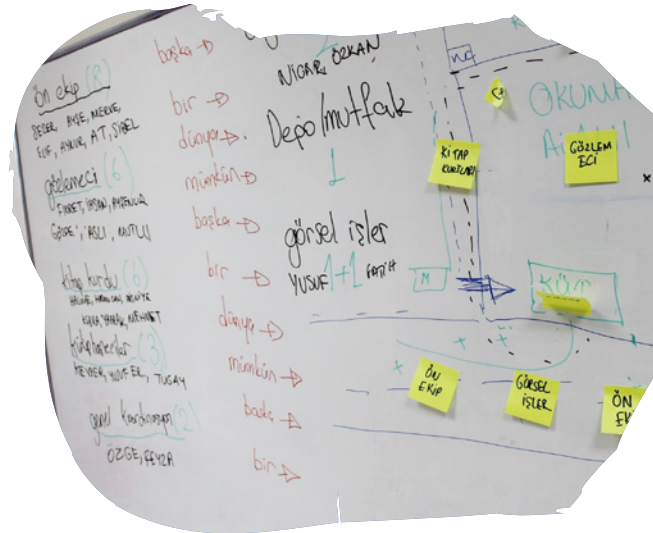
6.3. Siyasi Parti Üyeliğiyle İlgilenmeme Nedenleri

Siyasi Partiye (ya da Gençlik Kollarına) Üye Olmamanın En Önemli Nedeni	KONDA 2014	TOG 2015
İstemiyorum, nedeni yok	30,9	10,2
Siyaseti sevmiyorum	14,9	26,5
Gereksiz buluyorum	12,0	4,5
Zamanım yok	11,8	9,2
Güven duymuyorum	10,6	31,5
Kendime uygun parti yok	5,8	4,5
Ailem istemiyor	5,8	2,1
İş/eğitim fırsat bırakmıyor	4,7	7,7
Diğer	3,5	1,9
Cevap yok		1,8

Siyasi Parti Üyeliğiyle İlgilenmemeye Nedenleri	Üye olmayan ve istemeyenler		Üye olmayan ama isteyenler	
	KONDA 2014	TOG 2015	KONDA 2014	TOG 2015
İstemiyorum, nedeni yok	33,0	12,7	19,0	0,6
Siyaseti sevmiyorum	16,0	33,2	7,0	2,2
Gereksiz buluyorum	13,0	4,9	5,0	3,2
Zamanım yok	10,0	6,1	24,0	24,1
Güven duymuyorum	10,0	33,5	12,0	19,9
Kendime uygun parti yok	6,0	2,7	4,0	12,0
Ailem istemiyor	5,0	1,3	12,0	6,0
İş/eğitim fırsat bırakmıyor	4,0	3,4	8,0	31,6
Diğer	3,0	2,2	9,0	0,3

6.4. İleride Siyasi Partiyeye Üyelik

Şu Anda Siyasi Parti Üyeliği	İleride Siyasi Partiyeye Üyelik					
	İleride isterim			İleride istemem		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Hayır ve istemiyorum	53,0	55,1	54,3	97,2	96,0	96,6
Hayır ama isterim	47,0	44,9	45,7	2,8	4,0	3,4

7. Örgütlenme ve Sivil Katılım

7.1. TOG'la Tanışma

TOG'dan ne şekilde haberdar oldunuz?	KONDA 2014*	TOG 2010	TOG 2015
Gönüllü arkadaşlarım aracılığıyla.	41,4	51,1	56,1
Üniversitedeki tanıtımları/ilanları/afişleri/duyuruları gördüm.	5,9	26,8	49,9
İnternette rastladım/TOG İnternet sayfasını gezdim.	1,4	35,3	35,4
Üniversitede TOG gönüllülerinin toplantılarına gittim.		18,2	29,0
Sosyal medya paylaşımlarına rastladım, takip ettim (facebook, twitter, instagram, vb.).	4,1		26,5
Bir gün bir TOG etkinliğine rastladım.		10,3	22,0
Radio/televizyon/gazetelerdeki haberler/tanıtımlar/ilanları gördüm.	4,5	15,3	21,4
Çeşitli sosyal kampanyalar veya etkinlikler sırasında TOG'a da rastladım.			12,1
Ailem/akrabam/yakın çevremden öğrendim.	8,2		9,9
TOG'un yayınlarını/dokümanlarını/dergilerini gördüm.		8,5	8,4
Yurtta/kantinde/yemekhanede birileri konuşurken duydum.		6,8	6,4
Tanıdığım TOG Ofis çalışanları var.		3,4	3,8
Okulda bir hocamın yönlendirmesiyle.	18,6		2,6
Mütevelli/ YK Üyesi/TOG Bağışçısı aile üyeleri/akraba/tanıdıklar aracılığıyla.			1,4
Burs arayışı sırasında rastladım			0,2
Kendi araştırmamla			0,2
Diğer	15,8	3,8	
TOPLAM	100	179,5	285,3
Farklı kanallardan tanışma oranları		1:1,8	1:2,9

* "Üye olduğun/aktif rol aldığın sivil toplum kuruluşuyla nasıl tanıştınız?" sorusuna verilen yanıtlar esas alınmıştır.

TOG İmkanlarından Yararlanma

TOG İmkanlarından Yararlanma	Evet %
Şu anda TOG'dan burs alıyor musunuz?	1,7
Geçmişte TOG'dan burs aldınız mı?	1,2
TOG bağlantısıyla hiç yurt dışına gittiniz mi?	0,7
TOG bağlantısıyla bir projede veya bir işte ücret karşılığı çalıştınız mı?	1,6
TOPLAM	5,2

7.2. TOG'dan Başka STK'ya Üyelik

TOG'dan başka STK'ya Üyelik	TOG 2015
Evet	20,9
Hayır ve istemiyorum	15,9
Hayır ama isterim	59,1
Üyeydim, ayrıldım	4,1

7.3. TOG'dan Başka STK'yla Tanışma Yolları

TOG haricinde üye olduğunuz veya aktif rol aldığınız sivil toplum kuruluşuyla nasıl tanıştınız?	TOG'dan başka STK'yla tanışma yolları	TOG'la tanışma yolları
Yüzyüze tanıtımlar, etkinlikler, toplantılar	2,4	41,9
Arkadaşlar	25,3	19,7
Web siteleri	14,5	12,4
Sosyal medya	25,1	9,3
Yazılı/görsel medya	17,4	10,4
Aile, akraba, tanıdık	6,8	3,5
Öğretmen/hoca	6,4	0,9
Diğer	2,0	1,9

7.4. TOG'dan Başka STK'da Yer Almama Nedenleri

TOG'dan başka bir sivil toplum kuruluşuna (STK) üye olmamanın veya aktif rol almamanın en önemli nedeni	TOG 2015
Zamanım yok	18,1
İlgi alanım değil, sevmiyorum	2,8
İstemiyorum, nedeni yok	3,0
Gerek duymadım, uğraşamam	0,8
Denk gelmedi, fırsat olmadı, bilgim yok	39,0
Ailem izin vermiyor	0,3
Çevrede böyle bir imkân, bir kurum, bir yer yok	9,0
Güven duymuyorum	4,2
Diğer	0,8
Cevap yok	22,0

7.5. İleride Başka STK'ya Üyelik

Şu Anda Başka STK Üyeliği	İleride Başka STK'ya Üyelik					
	İleride isterim			İleride istemem		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Hayır ve istemiyorum	9,9	13,5	11,7	59,4	68,5	64,8
Hayır ama isterim	90,1	86,5	88,3	40,6	31,5	35,2

7.6. Toplumsal Konularda Katılım

Toplumsal Konularda Katılım	KONDA 2014		TOG 2015	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Son üç ay içinde, herhangi bir sorunla ilgili bir devlet kurumuna bir şikâyet ilettiniz mi?	9,7	90,3	31,1	68,9
Son üç ay içinde, herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri, protestoya katıldınız mı?	10,7	89,3	33,9	66,1
Son bir hafta içinde, internette, toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti/mesaj yazdınız mı?	20,0	80,0	59,8	40,2
Soma'da yaşanan faciayla ilgili Soma halkına destek kampanyalarından herhangi birine katıldınız mı?	48,4	51,6	72,5	27,5
Şimdiye kadar hiç televizyonda, internette, sosyal medyada yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile bağış amaçlı kısa mesaj attınız mı?	28,1	71,9	53,0	47,0

7.7. Avrupa Birliğine Üyelik

Avrupa Birliğine Üyelik	KONDA 2014		TOG 2015	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmalı mı?	55,0	45,0	66,7	33,3

		Avrupa Birliğine Üyelik	
		Evet	Hayır
Anne eğitimi	Okur-yazar değil	76,6	23,4
	Üniversite mezunu	60,0	40,0
Babanın işi	Emekli	62,3	37,7
	İşsiz, iş arıyor	77,0	23,0
Geçim düzeyi	Dar gelirli	76,2	23,8
	Ortanın altı	67,8	32,2
	Ortanın üstü	63,3	36,7
	Yüksek gelirli	64,1	35,9
Sosyal güvence	SGK Dahilinde	64,5	35,5
	SGK Haricinde	73,8	26,2
Şehir dışı etkinlik	Gidebilirim	64,3	35,7
	Evden izin alamam	57,8	42,2
Yurtdışına çıkma	Çıktım	70,3	29,7
	Çıkmadım	66,2	33,8

8. TOG Faaliyetleri ve TOG Algısı

8.1. Eğitimler

EĞİTİMLER	Yeniler			Ortancalar			Eskiler			Toplam		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Henüz bir eğitime katılmayanlar	70,9	66,1	68,4	21,3	18,6	19,8	7,8	9,2	8,6	38,2	32,8	35,3
Temas/Anahtar Eğitimleri	10,5	8,4	9,5	27,9	19,0	23,2	27,4	23,0	24,7	20,9	16,4	18,4
Ayrımcılık, Barış, Demokrasi, Haklar	6,9	11,8	9,4	24,5	30,1	27,5	33,8	32,6	33,1	19,4	24,3	22,1
Sağlık, Üreme Sağlığı	7,4	8,3	7,9	15,0	20,8	18,1	19,6	22,1	21,1	12,9	16,8	15,0
Diğer Tematik Eğitimler	4,3	5,5	4,9	11,4	11,5	11,4	11,5	13,2	12,5	8,6	9,8	9,3

8.2. Çalışmalar

ÇALIŞMALAR	Yeniler			Ortancalar			Eskiler			Toplam		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Henüz çalışmalara katılamayanlar	61,6	63,8	62,7	7,2	10,5	8,8	3,5	5,6	4,8	25,2	25,6	25,4
Yerel Projeler, Gençlik Merkezleri, Tematik Etkinlikler	25,5	20,9	23,2	53,9	52,3	53,1	55,0	50,2	52,1	44,3	41,9	43,1
Ülke Ölçeğinde ve Ülkelerarası Hareketlilik	12,9	15,3	14,1	38,9	37,3	38,1	41,5	44,3	43,2	30,5	32,5	31,5

8.3. Görevler

GÖREVLER	Yeniler			Ortancalar			Eskiler			Toplam		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Gönüllülük dışında görev yapmayanlar	88,2	81,8	84,9	56,5	48,7	52,3	29,4	28,8	29,0	66,7	58,0	62,0
Yerel Sorumluluk/ Destek/Gezgin	8,6	10,3	9,5	32,5	31,0	31,7	41,8	43,0	42,5	23,0	25,1	24,1
Ülke Ölçeğinde Sorumluluk	1,1	1,4	1,3	4,4	6,1	5,3	13,9	13,9	13,9	4,4	5,9	5,2
Eğitmenlik	2,0	6,5	4,3	6,7	14,2	10,7	14,9	14,2	14,5	5,9	11,0	8,7

8.4. Gençlerin TOG' u Değerlendirmeleri

TOG İlkelerinin TOG İçinde Hayata Geçme Düzeyi: TOG Süresine Göre	Yeniler			Ortancalar			Eskiler			Toplam		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Farklılıklara Saygı	81,3	81,3	81,3	81,3	79,6	80,4	78,7	77,8	78,2	81,0	80,1	80,5
Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	76,5	78,5	77,5	77,1	76,2	76,6	75,5	76,7	76,2	76,6	77,4	77,0
Yerel Katılım	73,1	73,8	73,5	73,8	71,5	72,6	72,4	71,4	71,9	73,2	72,6	72,9
Ekip Çalışması	82,0	82,4	82,2	80,8	82,0	81,4	79,6	79,7	79,7	81,2	81,8	81,5
Yaşam Boyu Eğitim	79,5	78,6	79,1	79,1	79,1	79,1	82,5	77,1	79,5	79,8	78,5	79,1
Girişimcilik	84,1	82,0	83,0	81,4	81,3	81,4	82,0	78,5	80,0	82,8	81,1	81,9

TOG İlkelerinin TOG Dışında Hayata Geçme Düzeyi: TOG Süresine Göre	Yeniler			Ortancalar			Eskiler			Toplam		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Farklılıklara Saygı	70,4	71,9	71,2	67,6	67,1	67,3	65,9	63,8	64,7	68,7	68,8	68,7
Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	69,9	69,0	69,4	65,3	63,1	64,2	65,2	65,6	65,4	67,5	66,3	66,8
Yerel Katılım	68,3	68,1	68,2	66,3	65,0	65,7	67,4	65,0	66,0	67,4	66,5	66,9
Ekip Çalışması	74,8	73,6	74,2	70,2	70,1	70,1	70,5	69,1	69,7	72,4	71,6	72,0
Yaşam Boyu Eğitim	72,3	70,5	71,4	69,4	66,6	68,0	70,5	67,5	68,8	70,9	68,5	69,7
Girişimcilik	74,7	73,7	74,2	69,9	69,6	69,8	69,9	67,2	68,4	72,2	71,1	71,6

8.5. Farklılıklara Saygı

Farklılıklara Saygı	Yeniler			Ortancalar			Eskiler			Toplam		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Cinsel Yönelim Farklılığına Saygı	77,0	74,1	75,6	81,6	76,8	79,2	81,9	79,5	80,5	79,3	76,0	77,6
Etnik Kimlik Farklılığına Saygı	85,3	82,5	83,9	88,0	85,4	86,6	87,7	86,7	87,1	86,6	84,2	85,4
İnanç Farklılığına Saygı	85,3	83,1	84,2	89,1	85,5	87,3	89,2	86,5	87,6	87,2	84,5	85,8
Toplam Farklılıklara Saygı	82,5	79,9	81,2	86,2	82,6	84,4	86,3	84,3	85,1	84,4	81,6	82,9

8.6. Yaşam Memnuniyeti ve Gelecek Umudu

Yaşam Memnuniyeti ve Gelecek Umudu	Yeniler		Ortancalar		Eskiler	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Gelecekte umutluyum	78,4	77,1	76,4	74,3	70,4	74,0
Türkiye daha yaşanır hale geliyor	58,0	64,9	49,3	59,2	46,4	59,1
Hayatımdan memnunum	72,2	70,5	69,4	69,0	66,0	68,0
Mutluyum	75,8	74,0	73,8	73,1	71,9	73,9

11. Kaynaklar

Bromberger, C. (2007). Bridge, Wall, and Mirror; Coexistence and Confrontations in the Wediterranean world. *History and Anthropology*, 18(3), 91–107.

Bromberger, C. (2006). Towards an Anthropology of the Mediterranean. *History and Anthropology*, 17(2), 91–107.

Düzen, N. E. (2010). *TOG Etki Araştırması: Sivil Katılımın Sosyal ve Bireysel Gelişime Etkisi*. İstanbul: Toplum Gönüllüleri Vakfı

Düzen, N. E. (2009). *Üniversite Gençliğinin İhtiyaçları Araştırması*. İstanbul: Toplum Gönüllüleri Vakfı

KONDA Araştırma ve Danışmanlık (2014). *Türkiye’de Gençlerin Katılımı. Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları No:3*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Lewis, M. Paul, Gary F. Simons, and Charles D. Fennig (eds.) (2015). *Ethnologue: Languages of the World, Eighteenth edition*. Dallas, Texas: SIL International. Online version: <http://www.ethnologue.com>.

Sam, D. L., & Berry, J. W. (2006). *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. New York: Cambridge University Press.

Şebeke (2014). *Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Toplum Gönülleri Vakfı (2010). *Eğitime Gönüllü Destek Projesi II, Okulum Geleceğim, 2010 Uygulamaları Sonuç Raporu*. İstanbul: Toplum Gönüllüleri Vakfı.

Toplum Gönülleri Vakfı (2010). *Eğitime Gönüllü Destek Projesi I, Nesilden Nesile, Şubat-Temmuz 2008 Teknik Raporu*. İstanbul: Toplum Gönüllüleri Vakfı.

Türkiye İstatistik Kurumu (2014). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2013. *TÜİK Haber Bülteni, Sayı: 16083, 22 Eylül 2014*. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16083>

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili

www.tog.org.tr